

VÝROČNÍ ZPRÁVA

o stavu a rozvoji vzdělávání
v České republice v roce

2024

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

VÝROČNÍ ZPRÁVA

**o stavu a rozvoji vzdělávání
v České republice v roce**

2024

Vzdělávání v roce 2024 v datech

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2024

Vzdělávání v roce 2024 v datech

Zpracovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
© MŠMT, Praha 2025

ISBN: 978-80-87601-59-4

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice je zpracovávána v souladu s ustanovením § 10 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a § 87 odst. 1 písm. b) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).

Úvodní slovo ministra

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání za rok 2024 přináší přehled nejdůležitějších kroků a opatření, která jsme v uplynulém roce realizovali ve prospěch modernizace českého školství. Tento rok byl obdobím intenzivních změn, jejichž cílem bylo nejen zvýšit kvalitu vzdělávání, ale také posílit stabilitu a předvídatelnost celého systému.

Jednou z klíčových priorit byla legislativní modernizace, která se promítla do dvou zásadních novel zákonů. Novela vysokoškolského zákona přinesla reformu doktorského studia, rozšířila možnosti internacionalizace vysokých škol a odstranila administrativní překážky, které dlouhodobě zatěžovaly akademickou sféru. Změny zahrnují také osamostatnění Národního akreditačního úřadu, zavedení studentského úvěru a úpravu podmínek pro akreditace vyšších odborných škol. Novela školského zákona, kterou jsme během roku 2024 připravili, představuje jednu z nejvýraznějších reforem této normy za posledních dvacet let. Klíčovými opatřeními jsou systémové financování specializovaných pozic ve školách a změna financování nepedagogických pracov-

níků, které nyní spadá do gesce obcí a krajů. Tento krok přinese školám větší stabilitu, sníží administrativní zátěž ředitelů a umožní efektivnější plánování školských kapacit.

Důležitým milníkem byla také revize Rámcových vzdělávacích programů (RVP) pro předškolní a základní vzdělávání, která reflektuje potřeby současného školství. Změny se zaměřují na posílení základních gramotností, kritického myšlení a inovativních metod výuky. K usnadnění implementace revidovaného kurikula jsme připravili modelové školní vzdělávací programy, nové metodické materiály a podpory pro pedagogy.

Stejně důležitá bude i revize rámcových vzdělávacích programů pro střední školy, která má zajistit lepší provázanost s požadavky trhu práce a modernizaci odborného vzdělávání. Naším cílem je podpora duálního vzdělávání, intenzivnější spolupráce škol s podniky a příprava žáků na reálné potřeby současného trhu práce.

V průběhu roku 2024 jsme se rovněž soustředili na kroky vedoucí k udržitelnému financování regionálního školství, abychom zajistili kvalitní podmínky pro vzdělávání nejen dnes, ale i v budoucnosti. Vím, že kroky vedoucí k zajištění udržitelnosti a efektivity financování regionálního školství nejsou populární, ale tyto kroky nedělám pro zvýšení své politické popularity, ale proto, že jsou správné. Věřím tomu, že v horizontu několika let, až se opatření propíší do systému, budou ku prospěchu celku – kvality totiž bez efektivity dosáhnout nelze. Nyní nás čeká příprava souvisejících podzákonných předpisů a legislativních úprav, které jsou klíčové pro stabilitu a další rozvoj školského systému.

Realizace všech těchto změn by nebyla možná bez nasazení a spolupráce široké vzdělávací komunity. Děkuji všem pedagogům, vedení škol, žákům i jejich rodičům, stejně jako odborné veřejnosti a partnerům v oblasti vzdělávání. Díky vaší práci, odhodlání a konstruktivnímu přístupu můžeme společně posouvat české školství kupředu a připravovat budoucí generace na výzvy 21. století.

S úctou,

A handwritten signature in blue ink, which appears to be 'Mikulas Bek'.

doc. PhDr. Mikuláš Bek, Ph.D.
Ministr školství, mládeže a tělovýchovy České republiky

Obsah

Vzdělávání v roce 2024 v datech

1. Vzdělávání v roce 2024 v České republice.....	13
1.1. Úvod – obecný pohled na vývoj vzdělávání v roce 2024	14
1.1.1 Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ a Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2023–2027	14
1.1.2 Strategický záměr ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021 a Strategie internacionalizace vysokého školství na období od roku 2021	15
1.1.3 Ukrajinská krize.....	16
1.1.4 Vyhodnocení digitalizace přijímacího řízení na střední školy.....	17
1.2. Změny v organizačním a legislativním základu v roce 2024	18
1.2.1 Novela zákona o pedagogických pracovnících	19
1.2.2 Novelu zákona o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních.....	19
1.2.3 Prováděcí právní předpisy	19
1.3. Financování vzdělávání.....	20
1.3.1 Systém financování	20
1.3.2 Financování regionálního školství	22
1.3.3 Financování vysokého školství	24
1.4. Operační programy.....	28
1.4.1 Operační program Jan Amos Komenský.....	28
Priorita 1 – Výzkum a vývoj.....	28
Priorita 2 – Vzdělávání	29
Individuální projekty systémové	32
1.5. Informační systém vzdělávání eEdu	35
1.5.1 Obecné informace	35
1.6. Realizace Národního plánu obnovy v roce 2024	36
1.6.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace.....	36
1.6.2 Adaptace školních programů.....	36
1.6.3 Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví	37
1.6.4 Strategicky řízený a mezinárodně konkurenceschopný ekosystém výzkumu, vývoje a inovací	38
1.6.5 Přizpůsobení škol – podpora zelených dovedností a udržitelnosti na VŠ (REPOWEREU).....	38
1.6.6 Závěr	39
1.7. Zpráva o činnosti školského ombudsmana	39

2. Vybraná témata regionálního školství	41
2.1. Hlavní události v regionálním školství v roce 2024	42
2.1.1 Novinky ve školním roce 2024/2025.....	42
2.1.2 Revize RVP.....	43
2.1.3 Vývoj v oblasti MŠ, ZŠ, ZUŠ, SŠ, VOŠ a konzervatoří včetně inovace oborové soustavy.....	44
2.1.4 Pokusná ověřování	49
2.1.5 Primární prevence rizikového chování	53
2.1.6 Systémové změny v regionálním školství.....	54
2.2. Rovné příležitosti ve vzdělávání a hodnocení jeho průběhu	55
2.2.1 Vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP	55
2.2.2 Vzdělávání cizinců	56
2.2.3 Podpora vícejazyčnosti	57
2.2.4 Vzdělávání dětí, žáků a studentů sociálně znevýhodněných a plnění opatření k rozsudku D. H.	58
2.2.5 Podpora a rozvoj nadání.....	60
2.2.6 Genderová rovnost ve vzdělávání	62
2.3. Podpora celkového zdraví dětí, žáků a studentů	65
2.3.1 Podpora pohybových aktivit.....	65
2.3.2 Podpora duševního zdraví.....	67
2.3.3 Podpora zdravého stravování a výživy.....	68
2.4. Dopady ukrajinské krize do vzdělávacího systému regionálního školství	69
2.4.1 Změny v přijímacích zkouškách do středního vzdělávání v roce 2024 z důvodu ukrajinské krize.....	69
2.4.2 Vzdělávání cizinců v mateřských a základních školách	70
2.4.3 Vzdělávání cizinců ve středních školách	71
2.4.4 Úprava některých pravidel v konání maturitní zkoušky v roce 2024 (a změny v přihlašování k maturitní zkoušce v roce 2023 k jarnímu a podzimnímu zkušebnímu období 2024 z důvodu ukrajinské krize.....	71
2.5. Dotační výzvy pro oblast regionálního školství	72
2.6. Výsledky vzdělávání žáků středních škol	75
2.6.1 Přijímací zkouška do prvních ročníků	75
2.6.2 Obory ukončené maturitní zkouškou	79
2.6.3 Obory ukončené závěrečnou zkouškou s výučním listem	81

2.7.	Změny v oblasti zájmového vzdělávání	82
2.7.1	Zájmové vzdělávání ve školních družinách a školních klubech	82
2.7.2	Zájmové vzdělávání ve střediscích volného času	82
2.8.	Další vzdělávání	83
2.8.1	Implementace a rozvoj Národní soustavy kvalifikací	83
2.8.2	Akreditované rekvalifikační vzdělávání	83
2.8.3	Výsledky šetření PIAAC	84
2.9.	Realizace opatření vzdělávací politiky v oblasti digitálního vzdělávání	85
2.10.	Individuální projekty systémové v rámci OP JAK	87
2.10.1	Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR	87
2.10.2	Střední článek podpory	88
2.10.3	Podpora kurikulární práce škol	90
3.	Vybraná témata vysokého školství	93
3.1.	Hlavní události v oblasti vysokého školství v roce 2024	94
3.2.	Bezpečnost na vysokých školách	95
3.3.	Národní plán obnovy pro oblast vysokých škol	97
3.3.1	Komponenta 3. 2. 1	97
3.3.2	Komponenta 7.4	98
3.4.	Vyhodnocení činnosti Národního akreditačního úřadu v roce 2024	99
4.	Vzdělávání v roce 2024 v číslech – statistický přehled	103
4.1.	Úvod	104
4.2.	Regionální školství v roce 2024	107
4.2.1	Předškolní vzdělávání	107
4.2.2	Základní vzdělávání	111
4.2.3	Střední školy	114
4.2.4	Konzervatoře	119
4.2.5	Vyšší odborné školy	120
4.2.6	Školská ubytovací zařízení	122

4.2.7	Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy	124
4.2.8	Zařízení zájmového vzdělávání	125
4.2.9	Pracovníci v regionálním školství	128
4.3.	Vysoké školství v roce 2024	132
4.3.1	Vysokoškolské vzdělávání	132
4.3.2	Pracovníci ve veřejném vysokém školství	136
4.4.	Tematické okruhy	138

1.

Vzdělávání v roce 2024 v České republice

Vzdělávání v roce 2024 v datech

1.1. Úvod – obecný pohled na vývoj vzdělávání v roce 2024

1.1.1 Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ a Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2023–2027

Rok 2024 znamenal plynulý přechod do 2. implementačního období Strategie vzdělávací politiky ČR 2030+. Pro strategii byl jako implementační dokument pro toto období připraven a na konci roku 2023 schválen Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027. Zatímco Strategie 2030+ vytyčuje vizi a obecné cíle – proměnu obsahu a způsobu vzdělávání směrem ke kompetenčnímu pojetí učení pro aktivní život a vyrovnávání nerovností v přístupu ke vzdělávání a řešení otázky roztržičnosti vzdělávací soustavy v ČR, dlouhodobý záměr navazuje na karty opatření z 1. implementačního období a cíle rozpracovává do detailnější podoby. K hlavním milníkům DZ ČR 2023–2027 patří inovace oborové soustavy středních škol a posílení všeobecného vzdělávání, dokončení reformy v předškolním a základním vzdělávání, reforma pregraduální přípravy učitelů a učitelek a také snížení nerovností a podpora znevýhodněných žáků, stejně jako podpora celoživotního učení.

Resort školství se v roce 2024 soustředil na systém efektivního řízení implementace Strategie 2030+ a Dlouhodobého záměru ČR 2023–2027. Ministr školství, mládeže a tělovýchovy Mikuláš Bek svým příkazem zřídil specifickou implementační jednotku „Řídící výbor“, která má celý proces na starosti. Supervizi a věcné směřování implementace Strategie 2030+ i platného dlouhodobého záměru v rámci výboru dostal na starost náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy Jiří Nantl, odbornou a procesní koordinaci plnění úkolů vrchní ředitel sekce vzdělávání a mládeže Jan Mareš a participaci jednotlivých odborných útvarů napříč ministerstvem i napříč organizacemi v působnosti resortu pak státní tajemník Ondřej Andrys. Na základě cílů DZ ČR 2023–2027 vzniklo příkazem ministra také devět expertních pracovních skupin (8 dle kapitol DZ a 1 pro průřezová opatření). Klíčová opatření jsou realizována s jasně vymezenými odpovědnostmi, harmonogramem a indikátory, přičemž celý proces prochází systematickým monitoringem a vyhodnocováním.

Při naplňování strategických opatření dle DZ ČR 2023–2027 bylo v loňském roce dosaženo nejvýznamnějšího pokroku v segmentu předškolního a základního vzdělávání přijetím revidovaných Rámcových vzdělávacích programů a zároveň se podařilo v oblasti středního vzdělávání spustit elektronický systém DiPSy pro přihlašování žáků, který umožňuje podání přihlášek na tři střední školy. S cílem posilovat v segmentu všeobecné vzdělávání byl na podzim 2024 připraven rámcový vzdělávací program pro nový obor vzdělání lyceum a bylo spuštěno jeho pokusné ověřování. Dále pokračovaly práce na inovaci oborové soustavy středních škol a kvalifikačních zaměření vybraných oborů a kvalifikací, a to tak, aby se zároveň prohloubily vazby mezi RVP a Národní soustavou kvalifikací. V oblasti dalšího vzdělávání byl zahájen projekt na zavádění mikrocertifikátů v ČR. Úspěchem a důležitým milníkem se stalo i dokončení a zveřejnění Reformy přípravy učitelů na roky 2025–2028. Jejím cílem je proměnit ve spolupráci s vysokými školami vzdělávání pedagogů tak, aby byli připraveni na vzdělávání podle cílů Strategie 2030+, což znamená především v následujících letech zlepšovat kompetence absolventů pedagogického studia.

MŠMT v roce 2024 uzavřelo s Národním pedagogickým institutem ČR (dále jen „NPI ČR“), výzkumnou organizací PAQ Research a Ministerstvem pro místní rozvoj Memorandum o spolupráci pro ukončování etnické segregace. Zároveň ve vybraných lokalitách započala pilotáž spolupráce NPI ČR se zřizovateli za účelem předcházení a řešení segregace v místní vzdělávací soustavě. Ve spolupráci s NPI ČR byla rovněž ustavena Platforma podpory nadání. Dále byl prohlou-

bování i systém podpory vzdělávání dětí a žáků cizinců. Novelizací právních předpisů došlo k trvalému ukotvení nárokové jazykové podpory cizinců ve středních školách a k úpravě jejich parametrů v základních školách. A dokončeno bylo i personální obsazení týmů Středního článku podpory ve všech krajích ČR a centrálního týmu v Praze. Jejich podpůrná role byla přijata a velmi pozitivně hodnocena jak řediteli škol, tak i jejich zřizovateli.

Mnohá z opatření analyticky připravených v rámci 1. implementačního období a stanovených v DZ ČR 2023–2027 byla v roce 2024 vtělena do návrhu novely školského zákona. Například alternativní profilová maturitní zkouška v podobě absolventské práce s obhajobou, návrh institucionalizace specializovaných pozic, resp. zajištění jejich systémového financování ve školách v rámci školních poradenských pracovišť, anebo indexace financování škol v závislosti na náročnosti podmínek pro vzdělávání. Do návrhu byl současně zapracován i vytvořený model nejmenší efektivní velikosti školy na úrovni jednoho zřizovatele. Návrh novely prochází v roce 2025 legislativním procesem. K navrhovaným systémovým změnám patří také ministerstvem připravený a do meziresortního připomínkového řízení předložený návrh zákona o registrech ve vzdělávání. Přelomovým dopadem, v případě jeho přijetí, bude legislativní ukotvení registrů ve vzdělávání – registru žáků a registru pedagogických a akademických pracovníků. Díky těmto registrům získá MŠMT ucelenější obraz o průchodu občana vzdělávací soustavou i o personální situaci na školách, což umožní MŠMT ještě lépe rozhodovat o vzdělávací politice a parametrech vzdělávací soustavy v ČR.

V roce 2024 pokračovalo MŠMT ve snaze otevírat dialog s odbornou veřejností a seznamovat ji a diskutovat nejen s ní, ale i s dalšími aktéry ve vzdělání, své plány. Proto ministerstvo v průběhu roku uspořádalo tři jednání Národního konventu o vzdělávání. V dubnu byl věnován revizi rámcových vzdělávacích programů, v červnu se zaměřil na práci s heterogenním kolektivem a wellbeing, na odklady povinné školní docházky a přechod mezi MŠ a ZŠ a také na kompetenční rámec absolventa učitelství. Prosincové jednání se pak týkalo navrhovaných změn v novele školského zákona, posílení profesního terciárního vzdělávání prostřednictvím programů krátkého cyklu, svazkových škol a dalších oblastí. Pro stakeholdery Sekce vzdělávání a mládeže pak také uspořádala pracovní setkání nad podrobným plněním harmonogramů DZ ČR 2023–2027. Zúčastnili se ho zástupci odborů i profesních asociací pracovníků ve vzdělávání a dalších odborných organizací, které se vzděláváním v ČR dlouhodobě zabývají.

K představení a diskusi nad nejzajímavějšími aktuálními tématy českého vzdělávacího systému přispěla i výroční Konference Strategie 2030+, která se uskutečnila 12. prosince 2024. MŠMT na ní zhodnotilo posuny ve vzdělávací politice a představilo priority na další období, a to ve čtyřech tematických blocích s názvy Strategie 2030+ v datech, Vzdělávání pro všechny, Aktivní a pohodová škola a Jak učit moderně. Oživení do diskuse vnesl pohled mladé generace prezentovaný žáky a studenty, kteří na konferenci v každém z bloků také vystoupili.

1.1.2 Strategický záměr ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021 a Strategie internacionalizace vysokého školství na období od roku 2021

Strategický záměr pro oblast vysokých škol a Strategie internacionalizace vysokého školství jsou vzájemně provázané a veřejně dostupné ústřední koncepční dokumenty pro rozvoj vysokého školství v ČR. Dokumenty vznikly po dlouhodobé detailní přípravě společně s relevantními aktéry (především vysokými školami, NAÚ atd.). V souladu s nimi vznikly i strategické záměry jednotlivých vysokých škol. Kontinuální relevanci zajišťují každoroční aktualizace v podobě Plánu realizace pro daný rok.

Strategický záměr je členěn do šesti prioritních cílů, které zahrnují škálu oblastí od těch velmi konkrétních, jako je zvýšení efektivity a kvality doktorského studia, přes postupné snižování administrativní zátěže, až po témata s širším záběrem, jako je rozvoj kompetencí přímo relevantních pro život a praxi v 21. století. Internacionalizace je považována za natolik důležitou, že byla se Strategickým záměrem propojena skrze samostatný dokument věnující se např. rozvoji globálních kompetencí aktérů vysokého školství, internacionalizaci studijních programů nebo zjednodušení procesu uznávání zahraničního vzdělání.

Plán realizace prezentuje konkrétní opatření na daný rok a zároveň nabízí možnost Strategický záměr průběžně aktualizovat a doplňovat o aktuální potřebná témata. V roce 2024 tak byla pozornost soustředěna nejen na přetrvávající společenské výzvy, ale také na strategické řízení vysokých škol a další klíčové prvky vysokoškolského vzdělávání. Zásadní tak byly např. postupné kroky směřující k dokončení novely zákona o vysokých školách a souvisejících legislativních předpisů a příprava na jejich implementaci, a to včetně očekávané reformy doktorského studia. Mezi další klíčová témata patřily (a budou pravděpodobně patřit i nadále) podpora rozvoje celoživotního vzdělávání a konceptu tzv. mikrocertifikátů, digitalizace, kyberbezpečnost a implementace vhodného využití umělé inteligence.

V rámci internacionalizace byla stěžejní partnerství s mezinárodními institucemi, např. evropské univerzitní aliance, které pomáhají českým vysokým školám zvyšovat mobilitu studujících i vyučujících, transfer znalostí a výzkumných postupů.

Významným počinem se stalo i rozšíření Strategického záměru o nový operační cíl (1.H), jehož smyslem je i do budoucna zastřešovat a věnovat odpovídající prostor aktivitám zaměřeným na sociální, psychické i fyzické bezpečí a zdraví, wellbeing, rovnost, sladování soukromého, pracovního a studijního života nebo individuální rozvoj.

1.1.3 Ukrajinská krize

V roce 2024 nebyla integrace ukrajinských dětí do českého vzdělávacího systému tak dynamická jako v roce 2023, jelikož se jejich počet výrazně nezměnil. Na jaře 2024 navštěvovalo mateřské školy 7 005 dětí, základní školy měly 37 099 žáků a na středních školách, včetně konzervatoří, se vzdělávalo 5 435 žáků s dočasnou ochranou. Na podzim 2024 došlo k mírnému poklesu počtu dětí v mateřských školách na 4 684, zatímco na základních školách bylo 39 086 žáků a na středních školách se vzdělávalo 7 188 žáků s dočasnou ochranou.

Cílem roku 2024 bylo pokračovat v prohlubování integrace ukrajinských dětí do českých školních kolektivů. Dále byla realizována opatření zaměřená na přizpůsobení vzdělávacího obsahu a jazykovou přípravu. I nadále fungovala infolinka MŠMT pro veřejnost k ukrajinské problematice a informační kanál na Telegramu v ukrajinském jazyce. Zvýšená pozornost byla věnována i nescholarizovaným dětem.

Mezi klíčová opatření roku 2024 patřilo zavedení jednotného zápisu do prvních tříd, navýšení počtu hodin jazykové přípravy pro žáky cizince a finanční podpora školám, které byly zatíženy vysokým počtem cizinců s dočasnou ochranou. Integrace byla podpořena i zrušením možnosti vytvářet tzv. segregované třídy složené pouze z ukrajinských dětí, žáků nebo studentů. Školám se segregovanými ukrajinskými třídami byla poskytnuta podpora v integračních procesech prostřednictvím nově vytvořeného Mobilního týmu MŠMT, který vznikl ve spolupráci s UNICEF. V průběhu roku se podařilo snížit počet dětí v segregovaných třídách o jednu třetinu na 909 žáků.

NPI ČR pokračoval v poskytování metodické podpory a tlumočnických služeb, a zároveň rozšiřoval nabídku vzdělávacích a učebních materiálů pro učitele žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka.

1.1.4 Vyhodnocení digitalizace přijímacího řízení na střední školy

Od 1. 1. 2024 vstoupila v platnost novela školského zákona spolu s prováděcím právním předpisem, vyhláškou č. 422/2023 Sb., o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů. Oba právní předpisy upravily přijímání do středního vzdělávání tak, aby došlo k zjednodušení a digitalizaci procesů u všech zainteresovaných stran (uchazeči a jejich zákonní zástupci, školy, Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, krajské úřady). Součástí legislativních úprav se stalo navýšení počtu přihlášek ze dvou na tři (popř. až pět v případě podávání přihlášek do oborů vzdělání s talentovou zkouškou) a jejich prioritizace, resp. stanovení pevného pořadí na přihlášce dle volby uchazeče. Díky digitalizaci procesu přijímání může být tímto způsobem každý uchazeč přijat pouze do jedné školy, a to do té, ve které uspěl a byla u něho více preferovaná. Obsah jednotné přijímací zkoušky se nezměnil a na zákonné koncepci školních přijímacích zkoušek se také nic neměnilo. Výsledky z předchozího vzdělávání nicméně přestaly být povinným kritériem – záleží tedy na každé střední škole, jestli a jak je zohlední.

Významnou výhodou se stala skutečnost, že v okamžiku vydání rozhodnutí o přijetí, a to formou zveřejnění seznamu uchazečů pod přiděleným registračním číslem s výsledkem řízení u každého uchazeče, je eliminována doba nejistoty, která souvisela s možností odevzdání zápisových lístků v desetidenní lhůtě. Díky prioritnímu seřazení škol na přihlášce mají všichni zainteresovaní okamžitou informaci o škole, kam došlo k přijetí, a tedy zmizel problém s velkým počtem neumístěných uchazečů v přijímacím řízení po jeho prvním kole. Podíl uchazečů hlásících se z 9. ročníků ZŠ, kteří byli přijati na střední školu v prvním kole přijímacího řízení, byl v roce 2023/2024 94 %, cca 70 % bylo přijato na školu s nejvyšší prioritou. 6 % uchazečů, tj. cca 6 tisíc uchazečů, pak v rámci prvního kola přijato nebylo.

Ve druhém kole přijímacího řízení uspělo 89 % uchazečů hlásících se na střední školy z 9. ročníků základních škol. Přijímací řízení absolvovalo cca 6 tisíc devátáků, většina uchazečů, cca 70 %, byla přijata na obor, o který měli největší zájem. Ve druhém kole nebylo na žádnou střední školu přijato pouze 701 uchazečů hlásících se z 9. ročníků.

Vzhledem k tomu, že nový zákon byl účinný až od 1. 1. 2024, měly základní školy povinnost uchazečům o obory vzdělání s talentovou zkouškou vydat do 30. 11. 2023 zápisový lístek; uchazeči jej však nikomu již dle nové právní úpravy neodevzdávali.

Digitalizace přijímacího řízení na střední školy tedy přinesla tyto hlavní změny:

- Evidence všech přihlášek, jak do maturitních oborů, tak nematuritních v jednotném informačním systému.
- Možnost podat v prvním a ve druhém kole přihlášky až do 3 oborů vzdělání (až 5 v případě podání 2 přihlášek do oborů vzdělání s talentovou zkouškou).
- Změnu některých termínů souvisejících s přijímacím řízením do středních škol, zejména jde o termín pro podávání přihlášek. Dále pak termíny pro konání školních přijímacích zkoušek a termín pro vyhlášení výsledků přijímacího řízení.
- Možnost podat přihlášku plně elektronickou formou s ověřením identity zákonného zástupce (nebo zletilého uchazeče) prostřednictvím Identity občana. Elektronická forma přináší zjednodušení administrativních procesů všech zúčastněných stran.

- ♦ Zachování dvou pokusů možnosti konat testy jednotné přijímací zkoušky, přičemž nově se zavedla možnost mít dva pokusy i pro uchazeče, kteří se hlásí pouze na jeden maturitní obor.
- ♦ Školní část přijímacích zkoušek se skládá v průběhu delšího období, a to i před konáním jednotné přijímací zkoušky.
- ♦ Systém bezprostředně po vyhodnocení výsledků přijímacích zkoušek (jednotné zkoušky i školní části) na základě prioritizace přiřazuje uchazeče ke konkrétním oborům vzdělání do konkrétních škol.
- ♦ Principy konání druhého kola přijímacího řízení jsou nastaveny podobně jako kolo první, a to včetně jednotných termínů a povinnosti zohlednit v rámci kritérií pro přijetí jednotnou přijímací zkoušku.
- ♦ V případě, že uchazeč nechce nastoupit do určené školy, má možnost „vzdát se“ svého místa a zúčastnit se následujících kol přijímacího řízení.
- ♦ Třetí a další kola již jednotně nejsou stanovena, je ponecháno v kompetenci ředitelů škol (informační systém zde plní pouze formu registrační a kontrolní).

Obory vzdělání s talentovou zkouškou

Navrhovaná novela školského zákona obsahovala zvláštní úpravu pro obory vzdělání s talentovou zkouškou. Podávání přihlášek do oborů vzdělání s talentovou zkouškou bylo zahájeno a realizováno z velké části dle původní platné legislativy. Tedy do 31. 10. 2023 vyhlásily školy svá kritéria pro přijímání do oborů vzdělání s talentovou zkouškou, do 30. 11. 2023 podávali uchazeči a zákonní zástupci stejně tak jako v letech předchozích až 2 přihlášky na platném (modrém) formuláři a taktéž talentové zkoušky proběhly ještě tzv. „postaru“. Uchazeči se dozvěděli výsledek talentové zkoušky v termínech původní legislativy. Změna nastala v tom, že v únoru uchazeči neobdrželi rozhodnutí o přijetí, ale pouze výsledek talentové zkoušky a školy zveřejnily pořadí uchazečů. Další změnou bylo, že se i na tyto uchazeče vztáhl princip prioritizace. Uchazeči mohli pořadí svých oborů vzdělání ve vybraných školách uvedených v přihlášce změnit až do 15. 3. 2024. Rozhodnutím o přijetí, či nepřijetí byl až seznam vydaný v květnu. Novela školského zákona také počítala s povinností ředitele oznámit výsledky školní přijímací zkoušky, pokud se konala, a pořadí, na kterém by se uchazeč umístil, a to zveřejněním seznamu uchazečů pod přiděleným registračním číslem, a to do 15. 2. 2024. Tato povinnost se netýkala oborů vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou. Oznámení výsledků bylo však prozatímní, nejednalo se o rozhodnutí o přijetí. To bylo zveřejněno společně se všemi ostatními školami v jednotném květnovém termínu.

Digitalizace přijímacího řízení školám, uchazečům a jejich zákonným zástupcům usnadnila podávání přihlášek do středních škol a veškerou administrativu, která k tomu patří. Nově tak odpadla povinnost podávat přihlášku v listinné podobě a zrušily se zápisové listky. Digitalizace procesu podávání přihlášek byla zajištěna prostřednictvím digitálního přihlašovacího systému (DiPSy), který v souladu s novelizací školského zákona spustilo ministerstvo ve spolupráci s Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání. Díky prioritizaci škol na přihlášce byla většina uchazečů rozřazena do škol hned po prvním kole.

1.2. Změny v organizačním a legislativním základu v roce 2024

V roce 2024 probíhaly práce na novelách školského zákona a zákona o vysokých školách.

1.2.1 Novela zákona o pedagogických pracovnících

V rámci novely zákona o úřednících územních samosprávných celků vyhlášené pod č. 196/2024 Sb. byl s účinností od 1. 1. 2025 novelizován zákon o pedagogických pracovnících. Upravuje se problematika sdíleného pedagogického pracovníka v případě, kdy jeho zaměstnavatelem je společenství obcí nebo právnická osoba zřízená nebo založená společenstvím obcí.

1.2.2 Novelty zákona o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních

V rámci novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí vyhlášené pod č. 363/2021 Sb. došlo k dílčí změně zákona č. 109/2002 Sb. Zvyšuje se věk dětí, které se mohou umístit do školského zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy. Nově se zde s účinností od 1. 1. 2025 umísťují děti zejména od 4 let věku, namísto od 3 let věku, což platilo do doby zmíněné účinnosti.

V rámci novely zákona o soudnictví ve věcech mládeže vyhlášené pod č. 165/2024 Sb. došlo k dílčí změně zákona č. 109/2002 Sb. Jedná se o změnu terminologie, kterou právě novela zavádí, a o legislativně technickou úpravu reagující na předchozí novelu, která rušila možnost přeměny ochranné výchovy na ústavní výchovu, a naopak.

1.2.3 Prováděcí právní předpisy

Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády o stanovení maximálního počtu hodin výuky financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu a konzervatoř zřizovanou krajem, obcí nebo svazkem obcí

Novela nařízení vlády č. 123/2018 Sb. s účinností od 1. září 2024 snížila hodnoty maximálního počtu hodin výuky financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu a konzervatoř zřizovanou krajem, obcí nebo svazkem obcí.

Vyhláška, kterou se mění vyhláška o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři

Změna vyhlášky o jeden den prodloužila lhůtu pro podání přihlášky na střední školu, a to pouze pro přijímací řízení konané v kalendářním roce 2024.

Vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj o požadavcích na výstavbu

Ministerstvo pro místní rozvoj vydalo novou vyhlášku č. 146/2024 Sb. Tato vyhláška s účinností od 1. 7. 2024 stanovila technické požadavky na stavby. Ke zmírnění požadavků došlo mj. i u staveb pro výchovu a vzdělávání.

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých a dětských skupin

Ministerstvo zdravotnictví vydalo novou vyhlášku č. 160/2024 Sb. Tato vyhláška s účinností od 1. 7. 2024 stanovila mírnější hygienické požadavky pro stavby, které doposud sloužily k jinému účelu a které by nově bylo možné

po příslušné rekonstrukci využít jako školy. To by, spolu s předcházející vyhláškou, mělo napomoci řešit problém nedostatečných kapacit škol v některých regionech.

Vyhláška, kterou se mění některé vyhlášky v oblasti školství

S účinností od 1. 9. 2024 došlo k několika změnám.

Ve vyhlášce o základním vzdělávání se stanovilo, že školy budou moci využívat jako jednu z forem slovního hodnocení takzvané kritériální hodnocení – jedná se o hodnocení dovedností nebo znalostí žáka na základě předem definovaných kritérií. Konkrétní kritéria i vyjádření míry jejich naplnění stanoví ředitel školy v pravidlech hodnocení.

Další změnou je možnost zařazovat do jedné třídy žáky z různých ročníků i na 2. stupni základních škol. Dosud to bylo možné pouze na 1. stupni.

Pro žáky-cizince, kteří plní povinnou školní docházku, jsou upraveny podmínky pro jejich jazykovou přípravu v českém jazyce. Dosud měli nárok na 200 hodin jazykové přípravy, nově je to 400 hodin v průběhu 20 měsíců školního vyučování. Upravuje se i velikost skupin, ve kterých se žáci-cizinci budou učit česky.

Ve vyhlášce o středním vzdělávání se zvýšila dostupnost jazykové přípravy pro žáky-cizince tím, že se rozšířil okruh osob, které na jazykovou přípravu mají nárok, a že se rozšířila nejvyšší celková délka výuky.

Vyhláška, kterou se mění vyhláška o některých dokladech o vzdělání

Na předchozí změnu navazuje úprava nových vzorů vysvědčení, které jsou určeny přímo pro využití kritériálního hodnocení. Změna nabyla účinnosti 1. 1. 2025, takže nové vzory mohly být využity pro hodnocení za 1. pololetí školního roku 2024/2025.

Vyhláška, kterou se mění některé vyhlášky v oblasti školství

S účinností od 1. 1. 2025 došlo k několika změnám.

Ve vyhlášce o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou se zrušila tzv. monotematicnost ústní zkoušky z cizího jazyka v profilové části maturitní zkoušky. V oborech vzdělání, kde je součástí této zkoušky i prověření znalosti odborné terminologie, již toto prověření nemusí navazovat na vylosované téma.

Dále se provedly dílčí úpravy u složení zkušebních maturitních komisí a navrhování hodnocení.

Na poslední zmíněnou změnu navazuje i změna ve vyhlášce o některých dokladech o vzdělání. Zde se upravily osoby podepisující vysvědčení o maturitní zkoušce.

Ve vyhlášce o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři se upravilo, že umělecké uspořádání praxe stanoví ředitel školy na návrh jím určeného uměleckého vedoucího oboru.

1.3. Financování vzdělávání

1.3.1 Systém financování

Ministr financí svým dopisem č. j. MF-21 108/2023/1402-2 ze dne 29. 6. 2023 zaslal instrukce k sestavení návrhu zákona o státním rozpočtu na rok 2024 a střednědobého výhledu na léta 2025 a 2026 včetně závazných parametrů

pro kapitolu MŠMT. Na základě těchto rozpočtových limitů zpracovalo MŠMT podle vyhlášky č. 133/2013 Sb., kterou se stanoví rozsah a struktura údajů pro vypracování návrhu zákona o státním rozpočtu a termíny jejich předkládání, návrh rozpočtu kapitoly na rok 2024.

Ke schválení návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2024 vládou České republiky došlo usnesením č. 703 ze dne 26. 9. 2023. V Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR byl rozpočet kapitoly 333 dne 29. 11. 2023 schválen usnesením PSP ČR č. 831 jako součást zákona č. 433/2023 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2024.

Při hodnocení výdajů v kapitole 333 je nutné se zaměřit na oblast vzdělávání a školské služby, oddíl 31 a 32 odvětvového třídění rozpočtové skladby. V roce 2024 činil objem výdajů pro oblast vzdělávání ve schváleném rozpočtu 260,7 mld. Kč, v rozpočtu po změnách 266,0 mld. Kč, v konečném rozpočtu 274,0 mld. Kč, skutečnost k 31. 12. 2024 byla vykázána ve výši 265,8 mld. Kč, plnění na 99,9 % rozpočtu po změnách a 97,0 % konečného rozpočtu. Schválený rozpočet se oproti srovnatelnému údaji roku 2023 zvýšil o 841,2 mil. Kč, tj. nárůst o 0,3 %, rozpočet po změnách se zvýšil proti roku 2023 o 5,4 mld. Kč, tj. o 2,1 %, konečný rozpočet se zvýšil proti roku 2023 o 2,5 mld. Kč, tj. o 0,9 % a skutečnost 2024 byla vyšší oproti skutečnosti předchozího roku o 3,7 mld. Kč, tj. o 1,4 %.

Index 2024/2020 celkových výdajů pro oblast vzdělávání za pětileté období činí 124,6 ve schváleném rozpočtu, v rozpočtu po změnách 123,8 a ve skutečných výdajích 124,6.

Srovnání těchto výdajů pouze za kapitolu 333 není pro hodnocení v oblasti vzdělávání plně vypovídající, pro zjištění celkových výdajů na vzdělávání v ČR je nutno zahrnout konsolidované údaje veřejných rozpočtů včetně výdajů krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a ostatních kapitol státního rozpočtu.

V souladu s Programovým prohlášením vlády pokračoval v roce 2024 trend rostoucího objemu výdajů na vzdělávání a školské služby, stejně jako trend rostoucího objemu celkových výdajů kapitoly MŠMT (o 4,8 mld. Kč, tj. o 1,8 % meziročně). V důsledku vysoké míry růstu nominálního HDP, ovlivněné silnými inflačními vlivy, však došlo v roce 2024 k mírnému poklesu podílu skutečných výdajů kapitoly MŠMT na nominálním HDP¹ (z 3,55 % v roce 2023 na 3,44 % v roce 2024).

V březnu roku 2023 schválila vláda ČR aktualizaci Programového prohlášení, ve kterém se zavázala ke garanci platové úrovně učitelů ve výši 130 % průměrné hrubé měsíční mzdy v národním hospodářství. Tato garance byla propisována rovněž do novely školského zákona. Rozpis rozpočtu pro regionální školství územních samosprávných celků na rok 2024 tak počítal s průměrným měsíčním platem učitelů na úrovni 130 % průměrného platu v národním hospodářství v ČR v roce 2022. V roce 2024 rovněž došlo k dohodě o navýšení tarifů pedagogických pracovníků o 7 % s účinností od 1. 1. 2025.

I v roce 2024 řešilo MŠMT důsledky invaze vojsk Ruské federace na území Ukrajiny promítající se do potřeby vzdělávání uprchlíků. K 30. září 2024 bylo v českých mateřských, základních a středních školách 53 246 azylantů z Ukrajiny, což představovalo v průměru napříč všemi druhy škol podíl 2,8 %. MŠMT pokračovalo ve školním roce 2023/2024 ve finanční podpoře ukrajinských asistentů pedagoga, kteří mají za úkol pomáhat při výuce a začleňování cizinců s udělenou dočasnou ochranou do třídních kolektivů, i jazykového vzdělávání Ukrajinců tak, aby docházelo k jejich úspěšné integraci. Od školního roku 2024/2025 MŠMT poskytuje širší pojatou podporu adaptačních aktivit, vč. podpory pořízování nezbytných učebnic, učebních pomůcek nebo podpory zajišťování dalšího vzdělává-

¹ Pro rok 2024 se jedná o výpočet z předběžného údaje Českého statistického úřadu.

ní pedagogických pracovníků. Další jazyková podpora byla cizincům poskytnuta prostřednictvím dotace přidělené ve výzvě „Jazyk jako brána: Soustavné jazykové vzdělávání pro Ukrajince – migranty směřující k jejich terciárnímu vzdělávání v českém jazyce“. Účelem bylo podpořit integraci ukrajinských migrantů s vízem strpění nebo udělenou dočasnou ochranou v České republice prostřednictvím rozvoje jejich komunikačních kompetencí v českém jazyce obecného i odborného zaměření, které by pomohlo k jejich potencionálnímu studiu na veřejných vysokých školách v českojazyčných studijních programech.

V roce 2024 pokračovalo také intenzivní zapojení ministerstva do Národního plánu obnovy. Jedná se zejména o revize rámcových vzdělávacích programů a na ně navazující investice do digitálního vybavení škol, podporu škol s nadprůměrným zastoupením znevýhodněných žáků, přípravu investic do rozvoje kampusů a akademických pracovišť, rozvoj nových studijních programů na vysokých školách, podporu excelentního výzkumu, strategické řízení ekosystému výzkumu, vývoje a inovací a podporu zelených dovedností a udržitelnosti na vysokých školách. Realizace jednotlivých aktivit probíhá podle předem stanoveného plánu složeného z milníků a cílů.

1.3.2 Financování regionálního školství

Financování škol a školských zařízení zřizovaných krajem, obcí, nebo dobrovolným svazkem obcí je tzv. normativně nákladové. Pedagogická práce v mateřských, základních a středních školách, konzervatořích a školních družinách je financována na základě skutečného počtu hodin přímé pedagogické činnosti realizovaného těmito školami v souladu s příslušnými rámcovými vzdělávacími programy a školní družinou v souladu s § 118 školského zákona. Pedagogická práce ve vyšších odborných školách je financována normativně na studenta v akreditovaném vzdělávacím programu. Nepedagogická práce v mateřských, základních, středních a vyšších odborných školách a konzervatořích je financována normativně na základě kombinace jednotek výkonu ředitelství (právnícká osoba), další pracoviště školy a třída mateřské, základní a střední školy, žák konzervatoře a student vyšší odborné školy. Základní umělecké školy jsou financovány normativně na žáka. Výši normativů pro školy a pedagogickou práci ve školní družině stanovuje centrálně MŠMT. Od roku 2024 jsou pak nově pro školy stanoveny normativy na učitele v adaptačním období, a to v souvislosti se změnou zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále je nově od roku 2024 na platy učitelů rozepisován takový objem finančních prostředků, který odpovídá v měsíčním průměru na 1 úvazek učitele 130 % průměrné hrubé měsíční nominální mzdy v národním hospodářství v České republice (dále jen „průměrná mzda“). Pro rok 2024 byl průměrný měsíční rozepisovaný plat učitelů stanoven ve výši 52 412 Kč, což v době zpracování rozpisu rozpočtu odpovídalo úrovni 130 % průměrné mzdy v roce 2022. Podle konečných údajů Českého statistického úřadu odpovídala úrovni 130 % průměrné mzdy v roce 2022 částka 51 912 Kč. Školská zařízení s výjimkou pedagogické práce ve školních družinách jsou financována prostřednictvím krajských normativů na jednotku výkonu stanovenou vyhláškou č. 310/2018 Sb., o krajských normativních, ve znění pozdějších předpisů. Krajské normativy stanovují v přenesené působnosti krajské úřady a MHMP.

Přímé výdaje na vzdělávání z rozpočtu MŠMT na zvláštní účet jednotlivých krajů a HMP jsou přidělovány pro jednotlivé právnícké osoby vykonávající činnost mateřské školy, základní školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy, základní umělecké školy nebo školní družiny (pouze pedagogická práce) ve výši stanovené MŠMT podle § 161 odst. 3 písm. a) až h) a § 161 odst. 4 školského zákona. Pro školská zařízení (s výjimkou pedagogické

práce ve školních družinách) jsou prostředky přidělovány prostřednictvím republikových normativů, jejich rozpis jednotlivým právníckým osobám vykonávajícím činnost školských zařízení provádí krajské úřady a MHMP prostřednictvím krajských normativů dle vyhlášky č. 310/2018 Sb. Součástí přidělených přímých výdajů na vzdělávání jsou také prostředky na podpůrná opatření podle skutečného počtu doporučených, poskytovaných a vykázaných podpůrných opatření (s požadavkem na finanční prostředky) ve školách a školských zařízeních v příslušném kraji či HMP.

Republikové normativy stanovuje MŠMT podle ustanovení § 161a a § 161b školského zákona jako výši výdajů připadajících na jednu rodinnou skupinu dětského domova, jedno lůžko kapacity ostatního školského zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy, nebo školského zařízení pro preventivně výchovnou péči, jednoho ubytovaného ve školském zařízení podle § 117 odst. 1 písm. b) školského zákona, jedno dítě, žáka nebo studenta v mateřské a základní škole a v denní formě vzdělávání ve střední škole, konzervatoři a ve vyšší odborné škole. Součástí republikových normativů je také vyjádření počtu zaměstnanců.

Dále je v souladu s § 161c odst. 3 písm. c) školského zákona rozepsána jednotlivým krajským úřadům a MHMP rezerva finančních prostředků na základě kritérií stanovených MŠMT. V roce 2024 jsou kritéria pro zvýšení této rezervy doplněna o kritérium, na základě kterého MŠMT zohlednilo zajištění financování nezbytné potřeby nad rámec normativně stanoveného rozsahu nepedagogické práce ve školách. Na základě tohoto kritéria bylo v roce 2024 rozepsáno krajským úřadům a MHMP celkem 220,5 mil. Kč.

V roce 2024 byly dále mateřským školám, základním školám, středním školám a konzervatořím zřizovaným krajem, obcí, nebo dobrovolným svazkem v souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině poskytnuty další finanční prostředky podle § 161 odst. 7 školského zákona ve výši 284,6 mil. Kč na financování ukrajinských asistentů pedagoga a adaptačních a integračních aktivit cizinců ve školách.

Celkový objem finančních prostředků na přímé výdaje na vzdělávání a školské služby tak dosáhl výše 187 132,8 mil. Kč (128 682,1 mil. Kč pro školy a školská zařízení zřizované obcemi a dobrovolnými svazky obcí, 58 450,7 mil. Kč pro školy a školská zařízení zřizované kraji).

Financování soukromých škol a školských zařízení probíhá normativně, na základě uzavřených veřejnoprávních smluv uzavřených mezi krajským úřadem (MHMP) a právníckou osobou vykonávající činnost školy nebo školského zařízení, v souladu se zákonem č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2024 byly z MŠMT poskytovány finanční prostředky na financování činnosti 1 094 soukromých škol a školských zařízení. Celkový objem prostředků v soukromém školství dosáhl 13 937,6 mil. Kč, což je o 11 % více než v roce 2023.

Financování církevních škol a školských zařízení je rovněž realizováno normativně, přičemž MŠMT v souladu s § 162 a § 160 odst. 1 písm. b) školského zákona, poskytuje dotace přímo jednotlivým právníckým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení. K 31. 12. 2024 bylo financováno 144 právníckých osob, které jsou zapsány v rejstříku škol a školských zařízení. Církevní školy a školská zařízení obdržely v rámci normativního financování celkem 3 070,9 mil. Kč. Meziročně došlo k nárůstu výdajů na normativní financování církevního školství o 6,2 %.

Růst objemu dotace v soukromém a církevním školství v uvedených letech je způsoben zejména zvyšováním platů ve veřejném školství, dynamickým růstem počtu dětí, žáků a studentů a od roku 2020 také postupnou změnou principů stanovení normativů.

MŠMT komplexně ekonomicky zabezpečilo 68 jím zřizovaných škol a školských zařízení poskytujících vzdělávání a školské služby (z toho 11 škol pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami a 57 zařízení zajišťujících ústavní a ochrannou výchovu). Příspěvek na provoz těchto přímo řízených organizací dosáhl v roce 2024 výše 3 725,2 mil. Kč, což je pokles o 1,2 % oproti roku 2023.

1.3.3 Financování vysokého školství

Financování vysokých škol vychází ze zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů. Konkrétní postupy financování pro rok 2024 byly pro veřejné vysoké školy stanoveny resortními Pravidly pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy č. j. MSMT-999/2024-2 ze dne 2. února 2024, pro soukromé vysoké školy Pravidly pro poskytování dotací soukromým vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na stipendia podle § 40 odst. 2, § 91 odst. 2 písm. e) a § 91 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, č. j. 5216/2019-1.

Veřejným vysokým školám je ze státního rozpočtu podle zákona o vysokých školách poskytován příspěvek na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost, dotace na rozvoj vysoké školy a dotace zejména na ubytování a stravování studentů. Pro stanovení výše příspěvku je rozhodný typ a finanční náročnost akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání, počet studentů a dosažené výsledky ve vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti. Výši příspěvku i poskytnutých dotací rovněž ovlivňuje strategický záměr dané školy a strategický záměr pro oblast vysokých škol vypracovaný ministerstvem.

Soukromé vysoké školy jsou v souladu se zákonem o vysokých školách povinny zajistit finanční prostředky na svou vzdělávací a vědeckou nebo výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou a další tvůrčí činnost. Dotace, které jim jsou na základě zákona o vysokých školách poskytovány ze státního rozpočtu, jsou určeny na ubytovací a sociální stipendia studentů.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na základě zákona o vysokých školách poskytuje finanční prostředky i státní vysoké škole – Univerzitě obrany na podporu studia studentů, kteří nejsou vojáky v činné službě. Tyto finanční prostředky, rozpočtované v kapitole 333, jsou na počátku roku převáděny rozpočtovým opatřením do kapitoly Ministerstva obrany a nejsou v dále uváděných číselných hodnotách obsaženy.

V roce 2024 bylo z rozpočtu MŠMT vysokým školám vyplaceno včetně programů EU celkem 50 984,7 mil. Kč².

Z této částky bylo poskytnuto 43 320,5 mil. Kč, tj. 84,97 %, jako neinvestiční prostředky a 7 664,2 mil. Kč, tj. 15,03 %, jako prostředky investiční.

Z pohledu účelového členění objem 36 372,2 mil. Kč představuje výdaje na činnosti mimo výzkum a vývoj (v tom zejména činnost vzdělávací), zbývajících 14 612,5 mil. Kč jsou výdaje na výzkum a vývoj.

Rozhodující část finančních prostředků na činnost mimo výzkum a vývoj je veřejným vysokým školám, kterých

² Jedná se o finanční prostředky zúčtované pod položkami 5332 a 6352.

v roce 2024 v ČR působilo 26, přidělována formou příspěvku. V roce 2024 se jednalo o částku 29 952,4 mil. Kč tedy o 82,35 %. V roce 2024 byl obdobně jako v předchozím roce z důvodů rozdílných požadavků na nakládání s ním, příspěvek poskytnut formou dvou oddělených příspěvků, část ve výši 1 008,8 mil. Kč na realizaci projektů národního plánu obnovy (NPO) a rozhodující objem ve výši 28 943,6 mil. Kč standardně na vzdělávací a ostatní tvůrčí činnost ve smyslu zákona o vysokých školách. Převažující část příspěvku na vzdělávací a ostatní tvůrčí činnost je poskytována prostřednictvím rozpočtového okruhu I (cca 80 % rozpočtu vysokých škol). Její výše je stanovena normativně odvozením od rozsahu a finanční náročnosti vzdělávací činnosti vysoké školy (tzv. ukazatel A) a vyhodnocením činnosti veřejných vysokých škol prostřednictvím vybraných indikátorů výkonu a kvality (ukazatel K). V rozpočtovém okruhu I je dále obsažen ukazatel P, jehož prostřednictvím jsou financovány tzv. společenské priority, tzn. vzdělávání v deficitních oborech, kde nedostatek odborníků na trhu práce představuje celospolečenský problém a jedná se o záležitost, kterou vysoké školy v potřebném rozsahu v rámci standardního mechanismu financování nejsou schopny ekonomicky zvládnout. V roce 2024 byla tato společenská poptávka pokryta částkou 600 mil. Kč na zajištění Dlouhodobého finančního opatření k navýšení kapacit lékařských fakult veřejných vysokých škol v ČR o 15 %, částkou 115 mil. Kč na zlepšení podmínek vysokoškolských pedagogů na pedagogických fakultách veřejných vysokých škol, částkou 85 mil. Kč na podporu studijních programů, ve kterých jsou vzděláváni budoucí učitelé základních a středních škol a od roku 2021 částkou 30 mil. Kč na podporu studijních programů na nepedagogických fakultách, ve kterých jsou vzděláváni budoucí učitelé v deficitních aprobacích (biologie, fyzika, chemie, informatika a matematika). Prostřednictvím tohoto ukazatele byla dále r. 2024 ve výši 21,6 mil. Kč realizována podpora veterinárních studijních programů na Veterinární univerzitě Brno a částkou 6,8 mil. Kč činnost ekonomické knihovny CIKS na VŠE.

Součástí příspěvku jsou též finanční prostředky alokované do rozpočtového okruhu II, určené pro úhradu stipendií (stipendia studentů doktorských studijních programů, ubytovací a sociální stipendia). V porovnání s předchozím rokem zůstaly sazby jednotlivých stipendií na stejné výši, pouze u sociálního stipendia došlo ve vazbě na růst minimální mzdy k navýšení částky z 4 330 Kč v roce 2023 na hodnotu 4 730 Kč v roce 2024.

Příspěvek byl dále poskytnut prostřednictvím rozpočtového okruhu III na zajištění Programu na podporu strategického řízení VŠ a prostřednictvím rozpočtového okruhu IV na podporu internacionalizace studia a v něm obsaženém Fondu vzdělávací politiky na další aktivity, které se ministerstvo rozhodlo finančními nástroji podpořit. Z Fondu vzdělávací politiky byly v roce 2024 poskytnuty prostředky na podporu řešení následků tragické střelby na FF UK (20 mil. Kč), na podporu mzdové koheze na veřejných vysokých školách (800 mil. Kč), na podporu excelence na veřejných vysokých školách (200 mil. Kč), na podporu ukrajinských studentů (162,1 mil. Kč) a na podporu běloruských studentů (8,2 mil. Kč). Z fondu vzdělávací politiky v roce 2024 také pokračovalo poskytování prostředků na podporu financování zvýšených nákladů VVŠ na studium studentů se specifickými potřebami (SSP) a poskytování prostředků na podporu vzdělávání seniorů prostřednictvím Univerzit třetího věku (U3V).

Formou neinvestičních výdajů mimo výzkum a vývoj byly vysokým školám poskytnuty prostředky ve výši 30 384,6 mil. Kč, z toho veřejným vysokým školám na:

- vzdělávací a další s ní související činnosti (příspěvek v celkové výši 22 826,7 mil. Kč);
- společenské priority (příspěvek ve výši 858,4 mil. Kč);
- stipendia studentům doktorských studijních programů v prezenčním studiu (příspěvek ve výši 1 678,7 mil. Kč);

- ♦ podporu tvůrčí umělecké činnosti (příspěvek 100,0 mil. Kč);
- ♦ fond vzdělávací politiky (příspěvek ve výši 1 323,5 mil. Kč);
- ♦ podporu mezinárodní spolupráce (příspěvek ve výši 32,5 mil. Kč);
- ♦ ubytovací stipendia (příspěvek ve výši 759,3 mil. Kč);
- ♦ program na podporu strategického řízení VŠ (příspěvek ve výši 1 259,0 mil. Kč);
- ♦ sociální stipendia (příspěvek ve výši 19,6 mil. Kč);
- ♦ ubytování a stravování (dotace ve výši 73,0 mil. Kč);
- ♦ projekty programového financování (dotace ve výši 95,4 mil. Kč).

Neinvestiční prostředky mimo výzkum a vývoj byly veřejným vysokým školám dále poskytnuty na projekty realizované prostřednictvím OP JAK jako dotace ve výši 347,7 mil. Kč a na projekty Národního plánu obnovy jako příspěvek ve výši 775,6 mil. Kč.

Z ostatních finančně podpořených aktivit se dále jednalo o:

- ♦ podporu studia zahraničních studentů a zahraniční rozvojovou a humanitární pomoc (119,1 mil. Kč);
- ♦ podporu činnosti Egyptologického ústavu UK (dotace 25,0 mil. Kč);
- ♦ podporu provozu polární stanice na Antarktidě MU (dotace 18,0 mil. Kč);
- ♦ využití volného času dětí a mládeže (16,6 mil. Kč);
- ♦ prevenci rizikového chování (3,8 mil. Kč);
- ♦ podporu univerzitního sportu (13,4 mil. Kč);
- ♦ letní školu slovanských studií (13,6 mil. Kč).

Investiční prostředky mimo VaV byly vysokým školám poskytnuty na činnost ve výši 5 987,4 mil. Kč, v tom veřejným vysokým školám na:

- ♦ projekty realizované prostřednictvím programového financování, tj. EDS/SMVS (dotace ve výši 2 159,9 mil. Kč);
- ♦ investiční potřeby vzdělávací činnosti mimo EDS/SMVS, v tom zejména zajištění programu na podporu strategického řízení vysokých škol, úhrady DPH u projektů Národního plánu obnovy a splátky NFV (příspěvek ve výši 613,9 mil. Kč);
- ♦ projekty Národního plánu obnovy (prostředky ve výši 3 088,1 mil. Kč);
- ♦ projekty realizované prostřednictvím OP VVV a OP JAK (dotace ve výši 125,4 mil. Kč).

Výdaje na programové financování v celkové výši 2 255,2 mil. Kč byly poskytnuty částkou 1 323,2 mil. Kč na program 133 220 Rozvoj a obnova materiálně technické základny veřejných vysokých škol, který byl připravován přímo ve spolupráci s vysokými školami na základě jejich investičních a rozvojových potřeb. Ze státního rozpočtu je na jeho financování v letech 2018 až 2027 alokována částka 12,5 miliardy Kč. Finanční prostředky z programu jsou směřovány nejen na výstavbu či rekonstrukci budov a na pořízení nového přístrojového vybavení, program zároveň otevírá cestu k potřebnému zlepšení stavu studentských kolejí a menz, což umožní zajistit důstojnější sociální podmínky pro studenty. Poskytnuté prostředky ve výši 932,0 mil. Kč byly dále využity na realizaci projektů programu 133 240 – Rozvoj a obnova

materiálně technické základny lékařských a pedagogických fakult veřejných vysokých škol jako synergické opatření s podporou společenských priorit v oblasti vzdělávání lékařů a budoucích pedagogů. Program byl zpracován a Ministerstvem financí schválen v září 2019 s alokací 3,5 mld. Kč.

Významnou součástí činnosti veřejných vysokých škol je oblast výzkumu a vývoje. Její financování upravuje zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů a Nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Na výzkum a vývoj bylo vysokým školám v roce 2024 poskytnuto celkem 14 612,5 mil. Kč, z toho neinvestiční prostředky tvořily 88,52 % (12 935,7 mil. Kč) a investiční 11,48 % (1 676,9 mil. Kč).

Neinvestiční výdaje na výzkum a vývoj byly u VŠ v roce 2024 směřovány zejména do oblasti

- institucionální podpory vysokých škol jako výzkumných organizací (8 991,1 mil. Kč);
- účelové podpory na specifický vysokoškolský výzkum (1 040,4 mil. Kč);
- projektů OP VVV a OP JAK (1 398,4 mil. Kč);
- podpory mezinárodní spolupráce ve VaV – programy INTER-EXCELLENCE (149,2 mil. Kč);
- podpory mezinárodní spolupráce prostřednictvím dalších projektů (117,8 mil. Kč);
- projektů ERC CZ (185,0 mil. Kč);
- výdajů na velké výzkumné infrastruktury (529,4 mil. Kč);
- výdajů na komponentu 5.1 Národního plánu obnovy (520,4 mil. Kč).

Investiční výdaje na výzkum a vývoj zejména do oblasti

- institucionální podpory vysokých škol jako výzkumných organizací (207,1 mil. Kč);
- účelové podpory na specifický vysokoškolský výzkum (0,9 mil. Kč);
- komponenty 5.1 Národního plánu obnovy (49,8 mil. Kč);
- výdajů na velké výzkumné infrastruktury (0,6 mil. Kč);
- projektů OP JAK a OP VVV (1 417,8 mil. Kč);
- projektů ECR (0,7 mil. Kč).

Soukromé vysoké školy v roce 2024 vyčerpaly celkem 68,1 mil. Kč. Tato částka obsahuje neinvestiční výdaje mimo výzkum a vývoj ve výši 35,8 mil. Kč, v tom prostředky na sociální stipendia a na ubytovací stipendia v celkové výši 20,5 mil. Kč (dotaci čerpalo 24 SVŠ), prostředky poskytnuté soukromé vysoké škole, Vysoké škole zdravotnické, o. p. s., v celkové výši 15,2 mil. Kč jako vyrovnávací platba za závazek veřejné služby spočívající v uskutečňování akreditovaného studijního programu „ošetřovatelství“ a studijního programu „porodní asistence“ a prostředky ve výši 0,1 mil. Kč pro Vysokou školu logistiky, o. p. s. na program CEEPUS. Na výzkum a vývoj bylo soukromým vysokým školám poskytnuto 32,3 mil. Kč, z toho 23,5 mil. Kč na RVO, 5,3 mil. Kč na specifický vysokoškolský výzkum a 3,5 mil. Kč na projekty OP JAK.

Výdaje na programové financování byly v roce 2024 v celkové výši 2 255,2 mil. Kč.

V rámci investičního programu 133 220 Rozvoj a obnova materiálně technické základny veřejných vysokých škol byla poskytnuta částka 1 323,22 mil. Kč. Finanční prostředky z programu jsou směřovány nejen na výstavbu či rekonstrukci budov a na pořízení nového přístrojového vybavení, program zároveň otevírá cestu k potřebnému zlepšení stavu studentských kolejí a menz, což umožní zajistit důstojnější sociální podmínky pro studenty. Ze státního rozpočtu je na financování tohoto programu v letech 2018 až 2027 alokována částka 12,5 miliardy Kč.

Poskytnuté prostředky ve výši 932,02 mil. Kč byly využity na realizaci projektů programu 133 240 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny lékařských a pedagogických fakult veřejných vysokých škol jako synergické opatření s podporou společenských priorit v oblasti vzdělávání lékařů a budoucích pedagogů. Ze státního rozpočtu je na financování tohoto programu v letech 2019 až 2027 alokována částka 3,5 miliardy Kč.

1.4. Operační programy

1.4.1 Operační program Jan Amos Komenský

Cílem Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK) je podpora rozvoje otevřené a vzdělané společnosti založené na znalostech a dovednostech, rovných příležitostech a rozvíjející potenciál každého jednotlivce, která povede k růstu konkurenceschopnosti České republiky a zlepšení životních podmínek jejích obyvatel.

V programovém období 2021–2027 je možné využít finanční prostředky z fondů EU ve výši 84 mld. Kč³, z toho 41 mld. Kč je určeno na podporu výzkumu a vývoje, 18 mld. Kč na vysoké školství a 25 mld. Kč na regionální školství. Od zahájení realizace OP JAK do konce roku 2024 došlo k zaregistrování více než 11 500 žádostí o podporu. Uzavřený právní akt mělo téměř 8 700 projektů v celkové hodnotě více než 49 mld. Kč (celkových způsobilých výdajů).

OP JAK navazuje na řadu podporovaných aktivit z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) a současně přináší novinky reagující na aktuální globální výzvy jako jsou klimatické a společenské změny, posílení konkurenceschopnosti prostřednictvím digitalizace či robotizace. OP JAK je rozdělen na dvě věcné priority: Priorita 1 – Výzkum a vývoj a Priorita 2 – Vzdělávání.

Podrobné informace o OP JAK jsou k dispozici na webových stránkách <https://OPJAK.cz>.

Priorita 1 – Výzkum a vývoj

Priorita 1 – Výzkum a vývoj je zaměřena na podporu rozvoje zázemí a kapacit výzkumného prostředí v České republice s cílem vytvořit dostatečně kvalitní podmínky pro rozvoj špičkového výzkumu, jehož výsledky budou reagovat na aktuální potřeby a trendy. Intervence si kladou za cíl větší uplatnitelnost výsledků realizovaného výzkumu v praxi a posílení konkurenceschopnosti České republiky. Zároveň je zaměřena na podporu strategického řízení oblasti výzkumu, vývoje a inovací na národní a regionální úrovni a jejich funkční propojení.

V roce 2024 byly vyhlášeny 3 výzvy s alokací 3,4 mld. Kč, celkově bylo od zahájení implementace OP JAK v Prioritě 1

³ Celková alokace závisí na kurzu CZK/EUR.

vyhlášeno již 19 výzev za téměř 40 mld. Kč. Objem požadovaných prostředků v předložených projektech ve všech výzvách zaměřených na podporu VaV dosáhl téměř 76 mld. Kč.

První výzva Výzkumné prostředí s alokací 1,2 mld. Kč je zaměřena na rozvoj kapacit, znalostí a dovedností manažerských, výzkumných a dalších pracovníků výzkumných organizací. Podpořené projekty mohou zavést či aktualizovat jejich strategické nastavení v různých tématech (např. rozvoj lidských zdrojů a genderové rovnosti, řízení, transfer technologií, mezinárodní spolupráce, otevřená věda atd.) a tím přispět ke zlepšení prostředí pro rozvoj kapacit, znalostí a dovedností zapojených pracovníků. Výzva zohledňuje též nová témata, která by měla být reflektována ve strategických dokumentech výzkumných organizací, jako je využití AI ve vědě a výzkumu, kybernetická bezpečnost, obrana proti nelegitimnímu ovlivňování cizí mocí atp. Aktivita výzvy zároveň reagují na ocenění „HR Award“, jeho získání, udržení a rozvoj lidských zdrojů v souladu s jeho principy.

Druhá výzva Open Science II s alokací 0,9 mld. Kč podporuje oborově specifické a mezioborové aktivity v rámci implementace iniciativy European Open Science Cloud v ČR v souladu s koncepčním dokumentem „Architektura implementace EOSC v ČR“. Konkrétně výzva podpoří rozvoj tematických/oborových repozitářů a jejich integraci do prostředí Národní datové infrastruktury, rozvoj a aplikaci vhodných metadatových modelů, standardů a dalších prostředků a nástrojů zvyšujících vyhledatelnost, dostupnost, interoperabilitu a znovu-využitelnost výzkumných dat (tj. zajištění FAIR principů uvnitř oborů i mezi nimi, včetně specifík pro citlivá data). Výzva dále podpoří propojení těchto aktivit s aktivitami mezinárodními za účelem zajišťování nadnárodní interoperability a snižování bariér pro intraoborové i mezioborové zpřístupnění a využívání výzkumných dat v evropském i globálním měřítku.

Třetí výzva Návraty s alokací 1,3 mld. Kč přispěje k tomu, aby přerušení kariéry z důvodu mateřské/rodičovské dovolené, dlouhodobé nemoci nebo dlouhodobé péče o dítě či osobu blízkou nemělo za následek ukončení nebo významné zpomalení dalšího profesního uplatnění výzkumných pracovníků s vysokým potenciálem kvalifikovaného uplatnění. Podpora bude zajištěna prostřednictvím pilotního ověření implementace grantových schémat cílících na tento druh intervencí ve výzkumných organizacích.

V roce 2024 byl ukončen příjem žádostí o podporu ve výzvě Společenské a humanitní vědy: člověk a lidstvo v globálních výzvách současnosti, tedy v první výzvě operačních programů v gesci MŠMT zaměřené na humanitní a sociální vědy a jejich možný přínos k řešení aktuálních problémů. OP JAK jejím prostřednictvím reaguje na časté opomíjení jejich potenciálu a vědcům a výzkumným organizacím nabízí jedinečnou příležitost nejen pro financování, a pro také podstatný rozvoj jejich aktivit, ale i pro obhájení jejich smyslu a významu pro naši budoucnost. Alokace výzvy činí 2,5 mld. Kč a po ukončení příjmu žádostí o podporu převyšujících požadovanými financemi více než dvojnásobně alokaci výzvy byl zahájen hodnotící proces. Přehled žádostí o podporu po posledním jednání hodnotící komise a před případnými opravnými prostředky je k nahlédnutí na webových stránkách⁴.

Priorita 2 – Vzdělávání

Priorita 2 – Vzdělávání se zaměřuje na podporu žáků a studentů s cílem dosahovat jejich maximálního potenciálu ve škole, která dbá na přiměřený rozvoj jejich znalostí a dovedností. Podporovány jsou zejména aktivity reagující na

⁴ <https://opjak.cz/>

strategické a společensky potřebné oblasti definované především Strategií vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, tzv. Národní RIS3 strategií nebo Strategickým záměrem ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021. V oblasti vysokých škol jsou podporovány investice do rekonstrukcí a dobudování nevyhovujících vzdělávacích prostor, prostor pro praktické a kolaborativní učení, pořizování studijních pomůcek či vybavení knihoven studijními zdroji. Cílem podpory je také zpřístupnění prostor (i ubytovacích) pro studenty se specifickými potřebami a nákup vybavení pro tyto studenty.

V roce 2024 bylo vyhlášeno 5 výzev s alokací téměř 7,7 mld. Kč, celkově bylo v Prioritě 2 vyhlášeno již 14 výzev za více jak 41 mld. Kč. Objem požadovaných prostředků v předložených projektech ve všech výzvách zaměřených na vzdělávání dosáhl prozatím více než 40 mld. Kč.

V oblasti regionálního školství nadále probíhala realizace projektů výzev Šablony pro MŠ a ZŠ I a Šablony pro SŠ a VOŠ I s celkovou alokací 11 miliard Kč, které byly vyhlášeny v květnu 2022.

Ve výzvě Šablony pro MŠ a ZŠ I byla v roce 2024 ukončena realizace již u 2 248 projektů z celkového počtu 6 812 realizovaných a ve výzvě Šablony pro SŠ a VOŠ II u 211 projektů z 1 067 realizovaných.

První vlnu šablon využilo téměř 82 % českých škol a školských zařízení k podpoře společného vzdělávání, zkvalitňování výuky i rozvoje kompetencí pedagogů. V roce 2024 pokračuje OP JAK s podporou škol formou oblíbeného formátu šablon, a to prostřednictvím výzev Šablony pro MŠ a ZŠ II a Šablony pro SŠ a VOŠ II. Tyto navazující výzvy poskytnou celkem 6,5 miliardy Kč z evropských fondů především na personální podporu, profesní rozvoj pracovníků a podporu vzdělávání dětí, žáků a účastníků zájmového vzdělávání na další tři roky. Šablony umožní školám a školským zařízením pokračovat v aktivitách podpory vzdělávání, posílení podpůrných pedagogických pozic ve školství a rozvoji pedagogických pracovníků s cílem zlepšit kvalitu vzdělávání a zajistit úspěch každého žáka. Zaměřují se i na podporu marginalizovaných skupin a vrací se také oblíbená aktivita doučování dětí ohrožených školním neúspěchem.

Ve výzvě Šablony pro MŠ a ZŠ I došlo k pilotnímu ověření nového způsobu financování podpůrných pedagogických pozic školního speciálního pedagoga a školního psychologa v základních školách. Významná část alokace v této výzvě byla věnována právě těmto pozicím. Základní školy měly vyhrazenou samostatnou alokaci na pozice školního speciálního pedagoga/školního psychologa do 31. 12. 2024, a to v závislosti na počtu žáků a poměru žáků se SVP. Do výzvy byly dále zapojeny pedagogicko-psychologické poradny, které poskytovaly sdíleného školního speciálního pedagoga a sdíleného školního psychologa základním školám do 179 žáků, taktéž do 31. 12. 2024. Tyto personální pozice prošly náročným procesem institucionalizace, a nadále budou hrazeny dle předem definovaných parametrů ze státního rozpočtu jako pozice nárokové. Z tohoto důvodu zůstávají šablony školního speciálního pedagoga a školního psychologa především na středních školách, kde ve druhé vlně šablon navazuje proces jejich institucionalizace.

Mimo těchto klíčových výzev byly v rámci šablon vyhlášeny další dvě výzvy. Ve výzvě Šablony pro neformální vzdělávání bylo rozděleno 280 milionů Kč mezi 204 organizací. Výzva podpoří pracovníky a dobrovolníky působící v neformálním vzdělávání v jejich osobním a profesním rozvoji, a to pomocí vzdělávacích aktivit nebo formou vzájemné spolupráce a sdílení zkušeností za účasti lektora. Zapojené organizace využijí evropské prostředky na osobnostní a sociální rozvoj dětí a mládeže v neformálním vzdělávání a jejich podporu v rozvoji znalostí a dovedností s využitím inovativních forem vzdělávání. Prostřednictvím těchto netradičních vzdělávacích metod a strategií by mělo u účastníků dojít nejen k rozvoji kreativity, talentu a samostatnosti, ale měly by se snížit i předčasné odchody ze vzdělávání. Projekty se mohou věnovat budování vztahů organizací s pedagogickými pracovníky škol a školských zařízení, s rodiči a veřejností. Cílem

těchto aktivit je podpora vzájemného porozumění, mezigeneračního soužití, zájmu a odpovědnosti za dění v komunitě, otevřeného přístupu ke kulturní rozmanitosti.

Druhou zmiňovanou výzvou je výzva PRO-ROMA (Podpora pro/romských místních aktérů), v níž je podpořeno 48 projektů s alokací 385 milionů Kč. Výzva si klade za cíl nejen poskytnout romským dětem a mládeži kvalitní vzdělávací příležitosti, ale také zvýšit motivaci a podpořit jejich studijní úspěchy. Podpořené projekty by měly přispět ke snížení studijní neúspěšnosti a předčasných odchodů ze vzdělávání, stejně jako zvýšení podílu romských dětí v mateřských školách. Žadatelé z řad organizací pracujících s romskou mládeží budou moci čerpat evropské finance na podporu neformálního vzdělávání či spolupráci s jejich rodiči a veřejností. Část prostředků může být využita i na profesní růst, spolupráci a vzájemné sdílení zkušeností pracovníků a dobrovolníků romských a proromských organizací. Aktivitu výzvy a cílové skupiny byly zvoleny v návaznosti na Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2023–2027 a Strategii rovnosti, začlenění a participace Romů 2021–2030. Odpovídají identifikovaným potřebám, jako je snižování nerovností ve vzdělávání, prevence a odstraňování segregace ve vzdělávání, snižování počtu předčasných odchodů romských žáků ze vzdělávání, zvyšování účasti romských dětí v předškolním vzdělávání či podpora vyššího zapojení romských dětí a mládeže do mimoškolních a volnočasových aktivit.

Nad rámec tzv. šablonovitých výzev byla v roce 2024 vyhlášena výzva Podpora občanského vzdělávání a výchovy k demokracii zaměřená na oblast občanského (neprofesního) vzdělávání dospělých a veřejnosti. Jejím cílem je rozvoj kompetencí spojených s fungováním jedince ve společnosti a státu, schopností účinně komunikovat s ostatními ve společném či veřejném zájmu, a to v oblasti ochrany lidských práv, mediální gramotnosti a boje s hybridními hrozbami a dezinformacemi, udržitelného rozvoje společnosti, genderové rovnosti a prevence sociálně patologických jevů. Cíl výzvy bude naplňován prostřednictvím podpory aktivit vedoucích k rozvoji Kompetencí pro demokratickou kulturu a Evropského rámce kompetencí v oblasti udržitelnosti.

V oblasti terciárního vzdělávání byl ukončen příjem žádostí o podporu a zahájen proces jejich hodnocení a též následně vydávání právních aktů u tzv. trojvýzvy pro vysoké školy s celkovou alokací přesahující 15 mld. Kč, která zahrnuje ESF+ výzvu pro VŠ s alokací 2,5 mld. Kč, ERDF výzvu pro VŠ – kvalita s alokací 12 mld. Kč a ERDF výzvu pro VŠ – studenti se SP s alokací 1 mld. Kč.

V roce 2024 byly zpracovány dvě evaluace zaměřené na oblast regionálního školství a vysokých škol.

V oblasti regionálního školství se jednalo o Hodnocení podpory do prostředí regionálního školství – rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání⁵. Cílem bylo vyhodnotit realizaci projektů MŠ, ZŠ, ŠD/ŠK, SVČ a ZUŠ se zjednodušeným vykazováním, které byly podpořeny OP JAK. Výstupem bylo doporučení sdílet výsledky průběžného hodnocení s relevantními partnery. Současně byla zveřejněna data o projektech šablon OP JAK na webových stránkách Vzdělávání v datech⁶. Interaktivní vizualizace umožní získat přehled, jak finanční prostředky OP JAK přispívají ke kvalitě vzdělávání. Užitečné informace za typové školy/školská zařízení, aktivity a kraje jsou poskytnuty srozumitelnou formou prostřednictvím vzájemně propojených grafů a tabulek.

⁵ <https://opjak.cz/wp-content/uploads/2024/11/Zprava-Sablony-pro-MS-a-ZS-I.pdf>

⁶ <https://www.vzdelavanimvdatech.cz/sekceFinance.php>

V oblasti vysokých škol byla zpracována Zpráva z hodnocení prostředí vysokých škol v OP JAK⁷, z toho specificky do prostředí pedagogických fakult a fakult vzdělávajících učitele. Cílem evaluace bylo zhodnotit prostředí VŠ v ČR, a specificky fakult vzdělávajících učitele před intervencemi OP JAK. Výstupem byla doporučení týkající se hodnocených oblastí, mezi které patřila infrastruktura VŠ, strategické řízení VŠ, internacionalizace VŠ, rovný přístup ke vzdělávání, kvalita vzdělávání a celoživotní vzdělávání na VŠ, v případě fakult vzdělávajících učitele dále i kvality pregraduální přípravy, podpory akademiků připravujících budoucí učitele a podpory provázejících učitelů. Doporučení, která byla s relevantními aktéry sdílena, směřovala k odstranění limitů bránících rozvoji těchto oblastí.

Individuální projekty systémové

Od začátku realizace programu byly vyhlášeny dvě výzvy pro individuální projekty systémové (IPs), v jejichž rámci bylo podpořeno celkem 6 IPs za téměř 4 mld. Kč. V rámci první vyhlášené výzvy č. 02_22_004 z Priority 1 – Výzkum a vývoj byla podpořena realizace tří projektů, jimiž jsou Czech Academic and Research Discovery Services (CARDS), European Open Science Cloud Czech Republic (EOSC-CZ) a Systémová podpora implementace a řízení Národní RIS3 strategie 2023+ (NRIS3). Dále byla v rámci druhé vyhlášené výzvy IPs č. 02_22_005 z Priority 2 – Vzdělávání podpořena realizace také tří projektů, a to Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR (Data), Podpora kurikulární práce škol (Kurikulum) a Střední článek podpory.

V roce 2024 započaly práce na přípravě v pořadí třetí výzvy pro IPs. Jedná se o výzvu s názvem Individuální projekty systémové – Výzkum a vývoj II z Priority 1. Cílem výzvy je prostřednictvím IPs podpořit rozvoj řízení a implementace Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR 2021–2027 na národní úrovni.

Souhrn IPs OP JAK k 31. 12. 2024 je uveden v následujícím přehledu, některým IPs se pak věnuje podrobněji kapitola 2. 10. této zprávy.

⁷ https://opjak.cz/wp-content/uploads/2024/12/Vstupni-evaluace-VS-final.cz_.pdf

Název projektu	Příjemce podpory	Datum zahájení realizace	Stav realizace	Anotace projektu
Czech Academic and Research Discovery Services (CARDS)	NTK	1. 1. 2023	v realizaci	Projekt má vytvořit a v pilotním provozu ověřit novou společnou knihovně-informační platformu pro segment výzkumných a akademických knihoven, která zajistí prostřednictvím centrálního vyhledávače a dalších služeb VaV komunitě ČR kvalitní vyhledatelnost a dostupnost zdrojů a výsledků výzkumu bez ohledu na jejich umístění. Dále se podílí na vytvoření společného zázemí pro implementaci datově orientovaných součástí strategie Open Science v ČR, a to především v rámci pilířů Open/FAIR Data a EOSC.
European Open Science Cloud Czech Republic	MUNI	1. 1. 2023	v realizaci	Hlavním cílem individuálního projektu systémového EOSC-CZ je vytvoření komplexního společného zázemí pro implementaci EOSC v ČR a zajištění aktuální a budoucí potřeby české výzkumné komunity v oblasti nakládání s výzkumnými (FAIR) daty dle Architektury implementace iniciativy EOSC v ČR a v souladu s celoevropskou strategií implementace EOSC. Tím rovněž dojde k naplňování datově orientovaných součástí strategie Open Science v ČR, a to především v rámci pilířů FAIR Data a EOSC.
Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR	MŠMT	1. 3. 2023	v realizaci	Pro účinné intervence vedoucí ke zvyšování kvality a výkonnosti vzdělávací soustavy je třeba disponovat komplexní sadou kvalitních dat, přesvědčivými modely efektivity intervenčních nástrojů i dlouhodobými analýzami jejich dopadů. Prostřednictvím realizace národních a mezinárodních šetření, pokročilých sekundárních analýz jejich výsledků i nastavení metodického prostředí pro evaluaci vzdělávací soustavy posílí MŠMT kapacity pro efektivní rozhodování a řízení vzdělávací politiky na základě dat.

Zdroj: databáze MŠMT

Název projektu	Příjemce podpory	Datum zahájení realizace	Stav realizace	Anotace projektu
Podpora kurikulární práce škol	NPI ČR	1. 4. 2023	v realizaci	Projekt podpoří modernizaci obsahu, metod a forem vzdělávání ve školách se záměrem zlepšit úroveň klíčových kompetencí, znalostí a dovedností žáků a sekundárně snížit nerovnosti ve vzdělávání. Tato podpora bude poskytována prostřednictvím širokého spektra forem vzdělávání a bude založena na vzájemné spolupráci, vzájemném sdílení a vzájemném učení učitelů a škol v metodických kabinetech. V souvislosti s touto podporou bude systemizován přístup k učebním a metodickým materiálům.
Systémová podpora implementace a řízení Národní RIS3 strategie 2023+	MPO	1. 4. 2023	v realizaci	Hlavním cílem projektu je zlepšit implementaci a řízení Národní RIS3 strategie tak, aby intenzivně podporovala rozvoj silných stránek VaVal systému na národní i regionální úrovni, reagovala na nové výzvy/trendy/megatrendy vyplývající z procesu objevování podnikatelských příležitostí, posilovala průmyslovou transformaci a digitalizaci a rozvíjela mezinárodní a mezinárodní spolupráci.
Střední článek podpory	MŠMT	1. 7. 2023	v realizaci	Střední článek představuje doplnění vzdělávacího systému o zásadní strukturní prvek podpory v institucionální oblasti, který se prostřednictvím procesů a znalostí prostředí zasadí o profesionalizaci vedení škol, podporu zřizovatelů, efektivní nastavení vzdělávací soustavy, vytváření rovných podmínek pro vzdělávání a v důsledku tak přispěje k naplňování cílů Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030 a zvyšování kvality vzdělávání.

Zdroj: databáze MŠMT

1.5. Informační systém vzdělávání eEdu

1.5.1 Obecné informace

MŠMT pokračuje v budování **Informačního systému vzdělávání eEdu** (dále jen „ISV eEdu“), který je soustavou již existujících, vyvíjených anebo plánovaných agendových informačních systémů, registrů a funkcionalit, které tyto informační systémy a registry využívají. Účelem ISV eEdu je **efektivní správa dat a informací týkajících se vzdělání a vzdělávání** a jejich **zpřístupnění** ve vhodné formě občanům i veřejné správě na jednom centrálním místě.

Budování ISV eEdu je rozloženo do dílčích a návazných etap.

Aktuálně je dokončována realizační fáze první etapy, která byla zahájena v lednu 2022 a jejíž ukončení se předpokládá v průběhu roku 2025. V rámci této etapy bylo vytvořeno **funkční „jádro“ celého systému**, které podporuje implementované agendy a systémy, a došlo k **nové elektronizaci agend Rejstříku školských právnických osob a Rejstříku škol a školských zařízení**. U těchto rejstříkových agend aktuálně probíhá pilotní provoz v nových aplikacích, po ověření jejich plné funkčnosti bude následovat přechod do provozu rutinního.

Souběžně s finalizací první etapy byly zahájeny přípravy na realizaci etapy druhé, jejímž cílem je **rozšířit systém ISV eEdu o další klíčové registry a funkcionality**:

- ♦ Registr žáků mapující průchod občana vzdělávací soustavou;
- ♦ Registr pedagogických a akademických pracovníků, umožňující efektivní výkon a rozhodování veřejné správy v oblasti školství;
- ♦ Systém na sběr a zpracování statisticko-administrativních dat.

Data z těchto registrů budou, dle příslušných oprávnění, k dispozici orgánům veřejné správy prostřednictvím propojeného datového fondu a státní správa tak bude moci, na základě informací dostupných z registrů, nahradit část svého současného výkaznictví a snížit tak vyvolanou administrativní zátěž.

Občanovi budou, po ověření jeho identity (např. bankovní identitou), zpřístupněna data z registrů popisující jeho průchod vzdělávací soustavou – bude si moci z registrů např. pořídit autorizovaný výpis dosaženého vzdělání, prokázat probíhající studium nebo bude mít možnost odkázat se, při jednání se státní správou, na data již v registru evidovaná, a tedy nedokládat rozhodné skutečnosti, které má již státní správa k dispozici. Tím dojde k naplnění principu „Obíhají data, nikoliv občan“.

Prvním krokem k naplnění těchto cílů je příprava věcného zadání k druhé etapě budování ISV eEdu formou předimplementační analýzy. Za účelem jejího zpracování byla vyhlášena veřejná zakázka, vybrán vítězný uchazeč a během ledna 2025 bude zahájeno její plnění.

Současně probíhají práce na ukotvení připravovaných registrů v platné legislativě včetně příslušného zmocnění pro sběr a zpracování dat v těchto registrech. Za tímto účelem byla zahájena **příprava zákona o registrech ve vzdělávání**. Návrh tohoto zákona byl v průběhu října 2024 odeslán do meziresortního připomínkového řízení a aktuálně probíhá vypořádání vznesených připomínek s jednotlivými připomínkovými místy.

1.6. Realizace Národního plánu obnovy v roce 2024

Národní plán obnovy České republiky (dále jen „NPO“) je financován Evropskou unií z fondu NextGenerationEU prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost (Recovery and Resilience Facility, dále jen „RRF“).

V roce 2024 splnilo MŠMT dalších 5 milníků a cílů a celkově tak za dobu realizace NPO obdrželo již 16,2 mld. Kč. Finanční podpora byla v roce 2024 zaměřena na zajištění udržitelnosti na vysokých školách, doučování žáků, rozšiřování fondu základních i pokročilých digitálních učebních pomůcek pro mateřské, základní a střední školy a konzervatoře a výstavbu nových vysokoškolských pracovišť.

1.6.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace

Komponenta v souhrnu za 4,8 mld. Kč se skládá z aktivit, které na sebe vzájemně navazují – **reformu kurikula** doplňuje investice na **vybavení škol digitálními technologiemi a na podporu digitálních dovedností učitelů**.

Reforma kurikula zavádí do rámcového vzdělávacího programu novou klíčovou digitální kompetenci. Školy musely tyto změny promítnout do svého školního vzdělávacího programu a začít podle něj učit na prvním stupni nejpozději od 1. 9. 2023 a na druhém stupni od 1. 9. 2024. Gymnázia musí tuto změnu přijmout nejpozději od 1. 9. 2025. Při tvorbě nového školního vzdělávacího programu nabízí NPI ČR od roku 2022 školám metodickou podporu a konzultace s IT odborníky. Od roku 2024 nabízí NPI ČR na základě výzvy MŠMT navíc ještě metodickou podporu pedagogům dle evropského rámce DigCompEdu a **kurzy a materiály** zaměřené na digitální pedagogický leadership, AI, kyberbezpečnost, digitální wellbeing a další. Cílem výzvy je podpora pedagogických pracovníků, zlepšení jejich digitálních kompetencí a příprava vzdělávacího systému na výzvy spojené s digitalizací.

Na konci roku 2024 byla **spuštěna platforma [Moje Edu](#)**, která na jednom místě sdružuje nabídku metodických materiálů a vzdělávacích kurzů a slouží jako centrum pro sdílení inovací a osvědčených postupů ve vzdělávání.

Od roku 2022 do roku 2024 čerpaly školy částku 3,2 mld. Kč na nákup pokročilých digitálních učebních pomůcek pro rozvoj informatického myšlení dětí a žáků a jejich digitálních kompetencí a na vytvoření fondu mobilních digitálních technologií s cílem předcházet digitální propasti. V roce 2024 byla školám naposledy poskytnuta finanční podpora ve výši 0,64 mld. Kč, a to již pouze na nákup mobilních digitálních technologií určených k **prevenci digitální propasti**. Více informací se dočtete v kapitole 2.9 Realizace opatření vzdělávací politiky v oblasti digitálního vzdělávání.

1.6.2 Adaptace školních programů

Transformace vysokých škol s cílem adaptace na nové formy učení a měnící se potřeby trhu práce – 3 mld. Kč

Dne 14. 12. 2021 byla vyhlášena výzva pro veřejné vysoké školy s cílem přizpůsobit obsah a formy výuky digitální transformaci a měnícím se potřebám trhu práce. Na výzvu reagovalo všech 26 veřejných vysokých škol. Do roku 2026 vznikne nejméně 35 nových studijních programů, které budou odpovídat aktuálním potřebám trhu práce. Modernizace informačních systémů a technologií zvýší kvalitu i komfort výuky a přispěje ke vzdělávání kvalifikovaných odborníků v souladu s požadavky moderní doby. V průběhu roku 2024 některé vysoké školy již otevřely první studijní programy

(např. [Zemědělství a technologie 4.0](#) na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích), ostatní programy budou akreditovány do března 2026.

Do českého vysokoškolského prostředí byly v roce 2024 zavedeny mikrocertifikáty. „Mikrocertifikát“ je záznam výsledků učení, které účastník vzdělávání získal po absolvování učení malého rozsahu. Mikrocertifikáty jsou navrženy tak, aby poskytovaly specifické znalosti a dovednosti, které reagují na potřeby trhu práce a společnosti. Do projektu se zapojilo všech 26 veřejných vysokých škol. Nabídka kurzů je dostupná na webu studujnavs.gov.cz. Účast v kurzu není podmíněna vysokoškolským vzděláním nebo aktuálním studiem na vysoké škole, požadavky na účastníky se liší podle typu kurzu.

Podpora škol – 2 mld. Kč

Za účelem snižování sociálních nerovností poskytuje NPI ČR od roku 2022 vybraným školám přímou podporu, a to formou nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a aktivit podporujících předávání zkušeností mezi školami a pedagogy. Také jim pomůže posílit spolupráci s rodinou žáků a podpoří specializované pozice ve škole. NPI ČR obdrželo na tyto aktivity 0,2 mld. Kč a jejich realizace je plánována od roku 2022 do března 2026.

Součástí subkomponenty je také přímá finanční podpora pro vybraný okruh škol. Finanční prostředky mohou školy využít ve třech oblastech: personální podpora, zajištění přímé podpory žáků a na další vzdělávání a rozvoj pedagogických pracovníků. Podpora je školám poskytována prostřednictvím výzev vyhlašovaných MŠMT.

V prvním kole výzvy bylo v roce 2022 podpořeno 256 škol částkou 1,2 mld. Kč. Druhé kolo výzvy bylo vyhlášeno v květnu 2023 a podpořeno z něj bylo celkem 144 škol částkou 439 mil. Kč. V posledním kole výzvy, vyhlášené v březnu 2024, bylo podpořeno 47 škol částkou 86 mil. Kč.

Doučování žáků škol – 1 mld. Kč

V rámci NPO byla vyčleněna 1 mld. Kč na doučování žáků, kteří jsou ohroženi školním neúspěchem v důsledku uzavření škol během pandemie. Prostředky byly využity i na doučování žáků, kteří přišli do ČR jako uprchlíci z Ukrajiny. Doučování z NPO navázalo od ledna 2022 na Národní plán doučování a pokračovalo až do srpna 2023. Podporu mohly čerpat veřejné, soukromé a církevní školy a neziskové organizace.

Investice do rozvoje vybraných klíčových akademických pracovišť – 9,4 mld. Kč

Na zvýšení kapacit univerzit a modernizaci vybavení v oblasti lékařství, biomedicíny a farmaceutické vědy je určeno 9,4 mld. Kč. Výzva na dostavbu kampusu Univerzity Karlovy Mephared 2 v Hradci Králové a Biocentra na Albertově a na BioPharma Hub Masarykovy univerzity byla vyhlášena již v roce 2022. V roce 2024 byla dokončena hrubá stavba budovy Mephared 2. Investice směřují do oblasti lékařství, biomedicíny a farmaceutické vědy. Nová zařízení umožní inovaci akademických programů, rozšíření praktické výuky, rozvoj mezioborového výzkumu a větší internacionalizaci. Investice z NPO budou ukončeny v polovině roku 2026.

1.6.3 Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví

V prosinci 2021 byla vyhlášena 1. veřejná soutěž ve výzkumu a experimentálním vývoji a inovacích programu EXCELLES, jehož cílem je vytvoření národních výzkumných autorit, které přinesou kvalitativní změnu v oblasti

vědeckých výstupů i fungování státní správy ČR. K 30. 6. 2022 byly podepsány smlouvy na řešení pěti vítězných projektů.

Úspěšná realizace projektů v úhrnné částce 5 mld. Kč bude mít pozitivní dopad nejen na kvalitu výzkumu a vývoje ve vybraných zdravotnických oborech, ale především posílí schopnost výzkumných kapacit reagovat na aktuální společenské potřeby a výzvy, kterým Česká republika čelí v souvislosti s výskytem závažných onemocnění s vysokou smrtností a s dopady jejich systémových rizik.

Výstupy jednotlivých konsorcií lze dohledat na jejich webových stránkách:

- [Národní institut virologie a bakteriologie](#) – Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i.;
- [Národní ústav pro výzkum](#) rakoviny – Univerzita Karlova;
- [Národní ústav pro neurologický výzkum](#) – Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně;
- [Národní institut pro výzkum metabolických a kardiovaskulárních onemocnění](#) – Institut klinické a experimentální medicíny;
- [Národní institut pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik](#) – Masarykova univerzita.

1.6.4 Strategicky řízený a mezinárodně konkurenceschopný ekosystém výzkumu, vývoje a inovací

Cílem této komponenty je zvýšit konkurenceschopnost, socioekonomické přínosy a dopady výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „VaVaI“) podporou excelence, posílením mezinárodní spolupráce a strategickým rozvojem lidského kapitálu. Cíle bude dosaženo zlepšením procesu tvorby, provádění, monitorování a hodnocení politiky VaVaI, harmonizací metodického prostředí pro veřejnou podporu VaVaI a podporou mezinárodně konkurenceschopných týmů, které dosahují excelence ve VaVaI. Komponenta podporuje plnění specifického doporučení Rady č. 3 na rok 2019, podle něhož by Česko mělo odstranit překážky bránící rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému. Na reformu nejsou vázány finanční prostředky a ukončena bude 30. 6. 2025.

1.6.5 Přizpůsobení škol – podpora zelených dovedností a udržitelnosti na VŠ (REPOWEREU)

Komponenta přispívá k řešení výzev souvisejících s ekologickou transformací vzdělávacího systému, a to zejména podporou rozvoje zelených dovedností u studentů vysokých škol. Cíle bude dosaženo vytvořením nových studijních programů, revizí stávajících programů veřejných vysokých škol a vytvořením nabídky programů/kurzů celoživotního vzdělávání, které jsou dostupné široké veřejnosti. Nové nebo revidované studijní programy budou zaměřené na oblast udržitelnosti, změny klimatu, ochrany životního prostředí a biologické rozmanitosti s náležitým zohledněním environmentálních, sociálních a ekonomických aspektů.

Dne 8. 11. 2023 byla vyhlášena výzva pro veřejné vysoké školy. Na jejím základě bude vytvořeno nejméně 20 nových studijních programů, 50 nových předmětů ve stávajících studijních programech a 20 nových programů/kurzů celoživotního vzdělávání. V průběhu realizace projektu uzavírají vysoké školy strategická partnerství s průmyslovými podniky, výzkumnými institucemi nebo neziskovými organizacemi. Tato partnerství umožňují vývoj nových techno-

logií, tvorbu studijních programů relevantních pro trh práce a studentské stáže.
Aktivita za 1 mld. Kč bude dokončena do 31. 12. 2025.

1.6.6 Závěr

RRF je postaven na výkonnostním principu. Česká republika musí splnit předem domluvené milníky a cíle. Po prokázání jejich splnění podá Evropské komisi žádost o platbu. V roce 2025 by MŠMT mělo splnit následující milníky a cíle:

- ♦ Milník 170 – Vytvoření digitální platformy pro efektivní sdílení vzdělávacích zdrojů;
- ♦ Milník 298 – Posílení kapacit strategického zpravodajství, vytvoření programu excelence a přijetí metodického pokynu pro poskytovatele podpory;
- ♦ Cíl 327 – Přijetí nových strategií udržitelné a ekologické transformace veřejnými vysokými školami;
- ♦ Cíl 328 – Vytváření strategických partnerství veřejnými vysokými školami.

1.7. Zpráva o činnosti školského ombudsmana

Školský ombudsman v období od **16. prosince 2023 do 15. června 2024** aktivně řešil široké spektrum dotazů, podnětů a stížností souvisejících s oblastí vzdělávání. Jeho činnost se zaměřovala na podporu pedagogických pracovníků, žáků, rodičů i vedení škol při řešení konfliktů, pracovněprávních otázek a kvality vzdělávání.

Hlavní statistiky

V uvedeném období bylo přijato a zpracováno:

- ♦ 418 e-mailů;
- ♦ 276 telefonických dotazů a stížností;
- ♦ 8 osobních setkání se stěžovateli;
- ♦ 5 návštěv škol;
- ♦ kontakty s více než 100 pedagogy a jejich žáky.

Hlavní témata řešených podnětů

Mezi nejčastější oblasti dotazů a stížností patřily:

- ♦ **Pracovněprávní problematika** – výpovědi, konkurzy na ředitele škol, kvalifikace a odměňování pedagogů i ne-pedagogických pracovníků.
- ♦ **Klima ve školách a vztahy mezi žáky a pedagogy** – šikana, problematické chování, řešení konfliktů.
- ♦ **Kvalita vzdělávání** – hodnocení žáků, domácí úkoly, přijímací řízení (zejména nový digitální systém DiPSy).
- ♦ **Uznávání zahraničního studia** – problematika nostrifikací a přijetí absolventů zahraničních škol.

Na konci měsíce června 2024 školský ombudsman Ladislav Hrzal, který v této pozici strávil osm let, odešel do penze. V návaznosti na to MŠMT vyhodnocovalo dosavadní zkušenosti s fungováním institutu školského ombudsmana a zva-

žovalo pojetí této role do budoucna. V uplynulém období došlo k rozvoji různých aktivit, které byly pro úvahy o roli školského ombudsmana velmi důležité. Ministerstvo například zřídilo zcela nový odbor podpory škol a zřizovatelů, který začal poskytovat intenzivní celorepublikovou podporu v rámci realizace systémového projektu Střední článek podpory, a rozšířily se také metodické aktivity České školní inspekce a Národního pedagogického institutu zajišťující poskytování podpory dle potřeb konkrétních škol přímo na místě. Nadále pak Česká školní inspekce v souladu se svým zákonným zmocněním šetří stížnosti, podněty a petice směřované ke školám a školským zařízením. Všeobecné pojetí role školského ombudsmana se MŠMT tedy rozhodlo opustit, jeho zaměření zúžit a zacílit směrem, který je dlouhodobě velkou výzvou pro český vzdělávací systém, tedy do oblasti ústavní a ochranné výchovy. Do konce roku 2024 tedy institut školského ombudsmana již nebyl aktivní a ve své dosavadní podobě ke konci roku 2024 zaniká.

2.

Vybraná témata regionálního školství

Vzdělávání v roce 2024 v datech

2.1. Hlavní události v regionálním školství v roce 2024

2.1.1 Novinky ve školním roce 2024/2025

V oblasti **základního vzdělávání** přinesla zásadní změny aktualizace vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech povinné školní docházky, která vstoupila v platnost 1. 9. 2024. MŠMT jí reaguje na potřeby moderního vzdělávání a výzvy, se kterými se současné školní prostředí vyrovnává. Smyslem úprav ve vyhlášce bylo zavedení nového typu slovního hodnocení, tzv. kritériálního hodnocení, včetně formulářů vysvědčení vhodných pro tento typ hodnocení, dále umožnění společného vzdělávání žáků z různých ročníků a také navýšení hodin jazykové přípravy pro žáky cizince.

Školy podle této vyhlášky tedy mohou nově využívat kritériální hodnocení, tzn. hodnotit dovednosti a znalosti žáků na základě předem definovaných kritérií. Očekávaným efektem je spravedlivější a přesnější zpětná vazba, kterou získají jak žáci, tak i rodiče. Konkrétní kritéria, podle kterých mohou učitelé jednotlivé výkony žáků posuzovat, a vyjádření míry jejich naplnění stanoví ředitel školy v pravidlech hodnocení. Další změnou vyplývající z vyhlášky je možnost zařazování žáků z různých ročníků do jedné třídy i na 2. stupni základních škol. To školám umožňuje flexibilněji reagovat na potřeby žáků a snáz volit individuální přístup k výuce. Propojení žáků různého věku a úrovně znalostí navíc může nejen obohatit samotnou výuku, ale také podpořit vztahy a spolupráci mezi žáky při vzájemném předávání znalostí. Vyhláškou byl také navýšen rozsah jazykové přípravy pro žáky cizince v ZŠ, a to na dvojnásobek, tedy 400 hodin po dobu až dvou školních roků. Tato změna reflektuje rostoucí počet cizinců v českých školách a potřebu jim poskytnout dostatečnou jazykovou podporu pro úspěšné studium.

V oblasti středního vzdělávání byla z legislativního hlediska zásadní změna přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání daná novelou vyhlášky č. 422/2023 Sb., o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, která je podrobně popsána v kapitole 2. 4. 1.

Další legislativní změnu ve středním vzdělávání s účinností od 1. 1. 2025 představuje doplnění podmínek konání umělecké praxe a jejího organizačního uspořádání v souladu se způsobem jejího reálného uskutečňování ve středních školách změnou § 15 odst. 4 vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů, prostřednictvím vyhlášky č. 460/2024 Sb. Zároveň byla touto vyhláškou doplněna vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů, ve které byla pro konání praktické zkoušky doplněna zkušební maturitní komise v konzervatoři o učitele hlavního oboru a v uměleckých oborech středního vzdělání byla zkušební maturitní komise doplněna o uměleckého vedoucího oboru. Dále tato vyhláška zaktualizovala ve vyhlášce č. 3/2015 Sb., o některých dokladech o vzdělání, ve znění pozdějších předpisů, vzory tiskopisů maturitního vysvědčení uměleckých oborů vzdělání a konzervatoře s ohledem na upravené složení zkušební maturitní komise. Byly upraveny tiskopisy maturitního vysvědčení pro konzervatoře (tiskopis 5.2) a pro umělecké obory středního vzdělání (tiskopis č. 5.3).

Nakonec tato vyhláška doplnila do vyhlášky č. 177/2009 Sb., speciální úpravu pro ústní maturitní zkoušku z cizího jazyka pro obory středního vzdělání s kódovým označením M a L, zajišťující ověření znalosti odborné terminologie vztahující se k příslušnému oboru odborného vzdělání tím, že ověření odborné terminologie při ústní maturitní zkoušce z cizího jazyka nemusí navazovat na jinak monotematické vylosované téma.

2.1.2 Revize RVP

Revize RVP pro předškolní a základní vzdělávání

V roce 2024 byla završena tvůrčí fáze revize Rámcových vzdělávacích programů pro základní vzdělávání (RVP ZV) a Rámcových vzdělávacích programů pro předškolní vzdělávání (RVP PV). Proces tak vstoupil do fáze implementační.

V prosinci 2024 schválila porada vedení MŠMT oba dokumenty – nejprve RVP PV a posléze i RVP ZV. Následně byly oba kurikulární dokumenty (v lednu 2025) zveřejněny v elektronickém systému pro tvorbu a prezentaci RVP na adrese <https://prohlednout.rvp.cz/>, a to včetně tzv. těsné metodické podpory. Ta obsahuje podrobnější popis očekávaných výsledků učení (OVU, dříve „očekávané výstupy“) vzdělávacích oborů, průřezových témat, základních gramotností a klíčových kompetencí pro všechny tři úrovně dosažení („na začátku“, „na cestě“ a „splněno“). Dále v ní mj. najdeme ilustrační příklady dokládající dosažení určité úrovně nebo propojení jednotlivých OVU navzájem.

Hlavními změnami v revidovaném RVP oproti RVP současnému jsou zejména:

- Modernizace a redukce vzdělávacího obsahu.
- Vymezení společného vzdělávacího základu, jehož osvojení je závazné pro všechny žáky.
- Využití disponibilní časové dotace nad rámec společného základu k individuálnímu rozvoji žáků, rozvoji jejich zájmů, umožnění podílet se na volbě vlastního vzdělávacího obsahu, systematické práci s kolektivem třídy apod.
- Zvýšení počtu klíčových kompetencí na osm.
- Organické začlenění dvou základních gramotností (jak logicko-matematické, tak čtenářské a pisatelské) do kurikula a důraz na jejich osvojování.
- Snížení počtu průřezových témat na tři.
- Konkrétní OVU pro klíčové kompetence, základní gramotnosti a průřezová témata.
- Změny (rozšíření) některých vzdělávacích oblastí:
 - Výchova ke zdraví a bezpečí.
 - Člověk, jeho osobnost a svět práce.
- Rozšíření společného základu oblasti Umění a kultura tak, že nyní obsahuje tyto obory:
 - Výtvarná a **filmová** výchova.
 - Hudební, **taneční** a **dramatická** výchova.

Vydání finálních verzí revidovaných RVP předcházelo veřejné připomínkové řízení na jaře 2024, jeho vypořádání a následné úpravy textů RVP. V rámci vypořádání došlo k některým zásadním rozhodnutím:

- Rozhodnutí o povinné výuce angličtiny jako prvního cizího jazyka povinně od prvního ročníku s výstupní úrovní B1 dle ERR.
- Zachování povinnosti výuky dalšího cizího jazyka pro žáky a zúžení skupiny takto vyučovaných jazyků na tři (němčina, španělština, francouzština) nejpozději od 7. ročníku s výstupní úrovní A1 dle ERR.
- Zvýšení náročnosti vzdělávacího obsahu oboru matematika v souladu s Globálním rámcem UNESCO.

Ve druhé polovině roku 2024 pracoval NPI ČR intenzivně na tvorbě tzv. modelových školních vzdělávacích programů (mŠVP) pro základní vzdělávání, které budou významnou pomůckou školám při tvorbě vlastních ŠVP. Tři varianty mŠVP budou pilotně ověřovány na vzorku až 100 škol ve školním roce 2025/26.

Školy budou moci dobrovolně zahájit výuku podle revidovaného RVP PV i revidovaného RVP ZV už ve školním roce 2025/26, povinně potom mateřské školy podle RVP PV ve školním roce 2026/27 a základní školy podle RVP ZV ve školním roce 2027/28.

Zároveň v roce 2024 pokračovaly také práce na revizi Rámcového vzdělávacího programu pro základní školy speciální (RVP ZŠS).

Revize RVP pro základní umělecké vzdělávání

V roce 2024 pokračovalo ministerstvo v přípravách i na revizi Rámcového vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání (RVP ZUV). Tato revize klade důraz především na rozvoj individuálních schopností, zájmů a potřeb žáků. Vzdělávání by mělo zohledňovat to, co je pro ně důležité, a zároveň je připravovat na budoucí uplatnění v osobním i profesním životě. Nejde tedy pouze o rozvoj uměleckých dovedností, ale o celkový rozvoj žáků jako osobností.

V chystané revizi je nové zejména:

- ♦ Kompetenční pojetí výuky (výuka je zaměřena na klíčové kompetence žáků, které budou provázány s dalšími kurikulárními dokumenty).
- ♦ Kontinuita vzdělávacího procesu (důraz je kladen na potřeby žáků a jejich vlastních vizí o smyslu vzdělávání a budoucím uplatnění).
- ♦ Individuální přístup (učební plán respektuje větší prostor pro individuální zájmy a motivaci žáků, čímž podporujeme jejich zapojení a radost z učení).

Beze změn zůstává:

- ♦ Dvouúrovňový systém kurikulárních dokumentů (školy si zachovávají autonomii v tvorbě vlastních školních vzdělávacích programů, které mohou flexibilně přizpůsobit svým specifickým potřebám).
- ♦ Očekávané výsledky učení (aktualizovaný RVP ZUV nadále pracuje s očekávanými výsledky učení, které zjednodušují orientaci v dokumentu a přispívají k lepší přehlednosti vzdělávacího obsahu).

Revize RVP ZUV je příležitostí k modernizaci vzdělávacího procesu a k zajištění toho, že základní umělecké školy budou i nadále rozvíjet jedinečný potenciál každého z žáků, připravovat je na život a podporovat jejich umělecký i osobní růst.

2.1.3 Vývoj v oblasti MŠ, ZŠ, ZUŠ, SŠ, VOŠ a konzervatoří včetně inovace oborové soustavy

Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání je nedílnou součástí vzdělávacího systému se zásadním dopadem v procesu socializace dítěte, prohlubuje kompetence dítěte s ohledem na jeho individuální potřeby v období zpravidla od dvou let až do vstupu do dalšího stupně vzdělávání. Je základním kamenem pro motivaci dětské osobnosti směřující k celoživotnímu vzdělávání

a ke zdravému životnímu stylu. Rozvoj kompetencí v předškolním věku dítěte jsou tím, co zabezpečí plynulý přechod dítěte do základního vzdělávání a zvládnutí nejen procesu adaptace, ale i úroveň danou požadavky RVP PV.

Pro předškolní vzdělávání je typické, že neoddelitelně provazuje výchovu, vzdělávání i péči. Mateřská škola jako učící se komunita poskytuje bezpečný prostor nejen dítěti samotnému, ale i jeho rodině v kontextu podmínek dané lokality, tedy obce, kde se škola nachází.

V roce 2024 bylo pro segment stěžejní vydání revidovaného Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Dále také probíhala intenzivní příprava legislativní změny v otázce úpravy udělování odkladů povinné školní docházky a zajištění plynulého přechodu dětí z mateřské do základní školy. V této spojitosti jsou ustavenou pracovní skupinou vytvářeny metodické materiály pro školská poradenská zařízení i mateřské a základní školy. V souladu s legislativním procesem budou v roce 2025 dokumenty poskytnuty praxi.

Dalším úkolem vycházejícím ze Strategie 2030+ je vzdělávání pro pedagogické pracovníky mateřských škol primárně jako podpora zavádění nového kurikula do praxe, individualizace a pedagogické diagnostikování, semináře na téma práce s dětmi s nízkým socioekonomickým statutem, ohroženými školním neúspěchem a s odlišným mateřským jazykem, nebo na téma spolupráce a komunikace s rodinou.

V oblasti výzkumu bylo v roce 2024 zpracováno zadání pro zjišťování příčin neúčasti v předškolním vzdělávání a také analýza týkající se přípravných tříd, která se mimo jiné zaměří i na potenciál přípravných tříd, jenž by měl být v případě rušení nahrazen relevantním opatřením (pokud bude v rámci výzkumu definováno jako zásadní).

V rámci meziresortní spolupráce se MŠMT v roce 2024 podílelo na činnosti pracovní skupiny projektu MPSV s názvem „Vytvoření komplexního monitorovacího a evaluačního rámce pro předškolní vzdělávání a péči v České republice“. Projekt je financován Evropskou unií prostřednictvím Nástroje pro technickou podporu (Technical Support Instrument, TSI) a implementován UNICEF ve spolupráci s Evropskou komisí. Díky tomuto projektu vznikají od září 2023 analytické a další dokumenty související s rozvojem předškolního vzdělávání a péče o děti od narození do jejich nástupu do základního vzdělávání. Patří mezi ně například analytické dokumenty Mapování nabídky a poptávky po formálních a neformálních službách předškolního vzdělávání a péče; Zpráva o současném systému a praxi monitorování a evaluace v oblasti předškolního vzdělávání a péče; Souhrnná doporučení.

S ministerstvem již dlouhodobě spolupracuje Poradní sbor MŠMT pro předškolní vzdělávání, který poskytuje cennou zpětnou vazbu z praxe, zejména při tvorbě opatření týkajících se předškolního vzdělávání. V roce 2024 zahájila intenzivní činnost také pracovní skupina ustanovená pro implementaci dlouhodobého záměru ČR a Strategie 2030+ přímo pro předškolní vzdělávání.

Na webových stránkách Národního pedagogického institutu bylo v průběhu roku 2024 uveřejněno množství inspirativních materiálů, které mohou pomoci k plynulému přechodu dítěte z předškolního do základního vzdělávání. Jsou určeny jak pro pedagogy, tak pro rodiče. Pedagogové mohou ve své práci i nadále využívat poznatků z nabídky tematicky zaměřených kurzů a seminářů v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Jako užitečný nástroj pro zvyšování kvality vzdělávání, nejen v předškolního, byl vytvořen metodický portál České školní inspekce (ČŠI) – Kvalitní škola, určený ředitelům a učitelům škol.

S účinností od 1. 1. 2024 došlo v segmentu k důležité legislativní změně výpočtu měsíční výše úplaty za předškolní vzdělávání. Nově stanovuje měsíční výši úplaty v mateřské škole zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí zřizovatel školy, a to v návaznosti na aktuální výši minimální měsíční mzdy. Úplata přitom může být maximálně ve výši 8 %

základní sazby měsíční mzdy. A rozšířen byl také okruh osob s nárokem na osvobození od úplaty, a to o rodiny pobírající přídavek na dítě.

Základní vzdělávání

V roce 2024 došlo v základním vzdělávání v České republice k několika významným změnám, kterými ministerstvo reaguje na potřeby moderního vzdělávání a na požadavky současných výzev ve školním prostředí. Především byla připravena revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, která má za cíl aktualizovat obsah vzdělávání tak, aby více odpovídal současným potřebám a trendům ve vzdělávání (blíže viz kapitola 2. 1. 2.).

Od 1. 9. 2024 nabyla účinnosti novelizovaná vyhláška o základním vzdělávání, jež přináší několik významných změn. Reflektují snahu o vytvoření moderního, inkluzivního a efektivního vzdělávacího systému, který připraví žáky na výzvy budoucnosti. Novelou vyhlášky se tak nově umožňuje využití kritériálního hodnocení jako dalšího možného způsobu hodnocení žáků. Toto hodnocení je založeno na hodnocení míry naplnění stanovených očekávaných výstupů či jednotlivých kritérií, což může přinést do hodnocení větší míru objektivitu a transparentnosti a tím i spravedlivější a přesnější zpětnou vazbu pro žáky i rodiče. Kritériální hodnocení se podřazuje pod hodnocení slovní, jako jedna jeho varianta. Rodiče získají informaci o úrovni výsledků vzdělávání jejich dítěte a doporučení, jak mohou s dítětem doma pracovat či ho rozvíjet.

Dále došlo ke změnám v oblasti organizace vzdělávání na 2. stupni ZŠ – nově je umožněno společné vzdělávání žáků z různých ročníků druhého stupně ZŠ, které přináší zejména školám s inovativními vzdělávacími programy větší variabilitu vzdělávání. Propojení žáků různého věku a úrovně znalostí může přinést nejen obohacení výuky, ale také podpořit spolupráci mezi žáky, kteří si mohou vzájemně předávat své zkušenosti a znalosti. Doposud některé školy často vytvářely třídy složené z žáků jednoho ročníku pouze formálně. Podmínka, že nelze do jedné třídy zařadit žáky 1. a 2. stupně, zůstává nadále zachována.

Do vyhlášky bylo také doplněno jednoznačné pravidlo pro zařazování cizinců do ročníku, přičemž doposud se postupovalo analogicky jako u občanů ČR vracejících se ze zahraničí. U obou těchto skupin platí nově pravidlo, že se žáci vždy zařazují do ročníku dle věku, pouze v případě, že to vyžaduje jejich nejlepší zájem, jsou žáci zařazeni o jeden ročník níže, než kam spadají věkem.

V reakci na stále rostoucí počty cizinců v českých školách došlo v roce 2024 rovněž k úpravám parametrů bezplatné jazykové přípravy žáků cizinců v základních školách z důvodu potřeby jejich efektivnějšího začlenění do vzdělávacího systému. Došlo k navýšení rozsahu jazykové přípravy z 200 na 400 hodin, rozšíření nároku i na děti v přípravných třídách ZŠ, prodloužení doby, po kterou má cizinec na jazykovou přípravu nárok a úpravě parametrů pro zřizování skupin. Nadále zůstává zachována možnost stát se určenou školou na žádost, pokud má škola alespoň 5 cizinců s nárokem na jazykovou podporu (podrobněji viz kapitola 2. 4.).

Byla zpracována podrobná metodika týkající se plnění povinné školní docházky v zahraničí, ke které se v roce 2024 uskutečnily webináře nejen pro základní školy, správní úřady a ČŠI, ale také pro rodiny pobývajících v zahraničí.

V roce 2024 MŠMT ve spolupráci s Ministerstvem vnitra, Policejním prezidiem ČR a Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR vydalo metodické doporučení s názvem „Minimální standard bezpečnosti v regionálním školství“. Tento dokument poskytuje komplexní informace a přehled doporučených opatření k zajištění fyzické bezpečnosti osob v prostorách školy a při vzdělávání a s ním souvisejících činnostech. V roce 2025 bu-

dou na toto doporučení navazovat další školení, webináře a odborné panely, které mají za cíl prohloubit znalosti a dovednosti pedagogických pracovníků v oblasti fyzické bezpečnosti.

V roce 2024 bylo rovněž aktualizováno Sdělení MŠMT a MZD k zajištění zdravotní podpory ve školách a školských zařízeních. Sdělení se zaměřuje na poskytování zdravotní podpory dětem a žákům, kteří sami nedokáží provést zdravotní úkon. Hlavní body aktualizace zahrnují řešení akutních stavů, provádění laických úkonů jako je dohled nad automedikací (např. aplikace inzulínu) a dohled nad dietními opatřeními a spolupráci se zákonnými zástupci žáků.

Základní umělecké vzdělávání

V roce 2024 probíhaly průběžné práce na revizi Rámcového vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání (RVP ZUV), který je základním kamenem pro zajištění kvality a směřování základního uměleckého vzdělávání v České republice.

RVP ZUV bude i nadále reflektovat nejnovější trendy a potřeby v oblasti uměleckého vzdělávání. Cílem revize je vytvořit ještě více svobodný prostor pro rozvíjení kreativity žáků, zohlednění nejnovějších vzdělávacích trendů respektujících vývoj v uměleckých oborech, a to v souladu se Strategií 2030+.

Revize rámcových vzdělávacích programů pro základní umělecké vzdělávání přináší zejména inovace zaměřené na rozvoj klíčových kompetencí, kontinuitu ve vzdělávání a individuální přístup k zájmům žáků. Záměrem je prohloubit přístup k výuce napříč školami, stupni vzdělávání a zároveň podpořit implementaci nových pedagogických přístupů, které reflektují potřeby současné společnosti.

Střední vzdělávání

V tomto segmentu přinesl rok 2024 zásadní změnu v digitalizaci přihlašování žáků do středního vzdělávání. Proces přijímání uchazečů se tak výrazně zrychlil a eliminována byla i administrativa s tím spojená (listinné přihlášky a zápisové lístky).

Od září 2024 byla zakotvena jazyková příprava cizinců ve středních školách natrvalo, zatímco v posledních dvou letech platila vždy jen pro konkrétní školní rok. Nárok na přípravu mají nově všichni žáci, kteří se v České republice vzdělávají kratší dobu než 36 měsíců (podrobněji viz kap. 2. 4. 3).

V souladu s cíli a opatřeními Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2023–2027 posílit v segmentu středních škol všeobecné vzdělávání, připravovalo ministerstvo rámcový vzdělávací program pro nový obor vzdělání lyceum a na podzim 2024 zahájilo jeho pokusné ověřování.

Inovace oborové soustavy

Cílem změn je vytvořit optimální oborovou soustavu a následně vytvořit RVP tak, aby absolvent získal v průběhu studia nejen kompetence potřebné pro výkon daného povolání, ale i pro další profesní dráhu (možnost rychlejší rekvalifikace v případě potřeby, možnou návaznost systému podnikového vzdělávání), a současně pro další studium i občanský život. Inovovaná oborová soustava by měla zohledňovat potřeby zaměstnavatelů na trhu práce, podpořit uplatnitelnost absolventů a umožnit větší **horizontální i vertikální prostupnost** a podpořit i větší možnost individuální vzdělávací cesty.

V průběhu roku 2024 byla činnost zaměřena především na přípravu a projednávání návrhů soustavy oborů vzdělání středního odborného vzdělávání (SOV) v rámci inovace oborové soustavy. Návrhy na inovaci oborové soustavy (dále jen IOS) byly průběžně posuzovány a projednávány jak v interním metodickém týmu NPI, tak v rámci odborných platform a v pracovních skupinách. S cílem dojít k rozumnému konsenzu. V NPI ČR probíhaly rovněž pravidelné porady a pracovní jednání s odbornými garanty (koordinační, metodická), byly projednávány závěry jednání jednotlivých pracovních skupin a odborných platform. Na základě projednání a závěrů z odborných platform a pracovních skupin byl návrh IOS dopracován a předložen na MŠMT. V důsledku dalších jednání s MŠMT byl tento návrh dílčím způsobem upraven a předložen k veřejné konzultaci na Konferenci Curriculum v říjnu 2024. <https://revize.rvp.cz/sov/konference-curriculum-2024> Na konferenci navázala série kulatých stolů a také dotazníkové šetření.

Vyšší odborné vzdělávání

Ve spolupráci s expertní skupinou pro vyšší odborné vzdělávání, Asociací vyšších odborných škol a Akreditační komisí pro vyšší odborné vzdělávání, se uskutečnil kulatý stůl, na kterém byly představeny vize v oblasti vyššího odborného vzdělávání z pohledu ministerstva. Hlavním úkolem bylo dokončení novelizace vyhlášky č. 10/2005 Sb., o vyšším odborném vzdělávání, v níž se promítly novelizace zákonů č. 561/2004 Sb., školský zákon, a zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách. Předpokládaná účinnost je od 1. září 2025.

Ministerstvo představilo změny v pojetí vzdělávání na vyšších odborných školách, jež vycházejí ze schváleného Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2023–2027. Mezi zásadní změny patří úprava konceptu nového pojetí absolutoria formou komplexní absolventské práce s obhajobou a představení nového konceptu vzdělávacích programů krátkých cyklů na úrovni EQF 5. Tyto jedno nebo dvouleté autorizované programy budou vycházet z akreditovaných tříletých programů a měly by vyjadřovat požadavky trhu.

V současné době rovněž probíhá pokusné ověřování stupňovitého propojení a realizace zkrácených dvouletých programů ve zdravotnických oborech. K této problematice byla ustanovena i další pracovní skupina pro zařazení complementárních oborů M, N.

Nově se také diskutovalo o možnostech rozšíření spolupráce mezi vyššími odbornými školami a průmyslovými partnery, což by mělo vést k lepšímu propojení teorie s praxí a zvýšení uplatnitelnosti absolventů na trhu práce. Dále byla představena iniciativa na podporu mezinárodní spolupráce a výměnných programů, které by studentům umožnily získat zkušenosti ze zahraničí a rozšířit své odborné znalosti.

Konzervatoře

V České republice je 18 konzervatoří. Konzervatoře jako specifický druh školy připravují žáky pro výkon náročných uměleckých nebo uměleckých a umělecko-pedagogických činností v oborech hudba, tanec, zpěv a hudebně dramatické umění. Střední vzdělání s maturitní zkouškou získá žák úspěšným ukončením odpovídající části vzdělávacího programu v konzervatoři nejdříve po čtyřech letech v denní formě vzdělávání, v šestiletém vzdělávacím programu nebo po osmi letech v denní formě vzdělávání v osmiletém vzdělávacím programu. Vyšší odborné vzdělání získá žák konzervatoře úspěšným ukončením šestiletého nebo osmiletého vzdělávacího programu.

Dvanáct konzervatoří je zřizováno kraji, jednu konzervatoř zřizuje MŠMT (Konzervatoř a střední škola Jana Deyla, příspěvková organizace, která tradičně vytváří dobré podmínky ke studiu také pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského

zákonu), dvě konzervatoře zřizuje církev a tři konzervatoře soukromý subjekt. Důležitou složku vzdělávání v konzervatořích tvoří aktivní umělecké působení v rámci školních, regionálních, celostátních i mezinárodních uměleckých projektů.

2.1.4 Pokusná ověřování

V roce 2024 probíhala následující pokusná ověřování:

Pokusné ověřování kombinované výuky

V roce 2024 pokračovalo pokusné ověřování obsahu, metod a organizace kombinované výuky v základních, středních a základních uměleckých školách. Ověřování navazuje na zkušenosti škol s distančním vzděláváním v době pandemie covid-19. Úspěšná praxe distančního vzdělávání na řadě škol představuje námět na možné obohacení školního prezenčního vzdělávání. V dosavadní fázi ověřování vznikla definice základních parametrů kombinované výuky, definovaly se základní pojmy – kombinovaná výuka, distanční výuka, synchronní a asynchronní výuka. Kombinovaná výuka byla vymezena jako plánované a systematické střídání výuky ve škole (prezenčně) a mimo školu (distančně).

Ověřování ukázalo, že ne všechny organizační modely jsou pro žáky přínosné, což vedlo k diskusím o parametrech kombinované výuky. Vzhledem ke složitosti této otázky, která přináší do vzdělávacího systému nové a málo prověřené prvky, bylo nezbytné dále ověřovat vybrané modely kombinované výuky. Proto byl vytvořen dodatek č. 3, který prodloužil ověřování do 30. září 2025 a stanovil kritéria, jež by mohla být zařazena do školského zákona. Stanovuje také maximální podíl distanční části pro 1. a 2. stupeň ZŠ, pro SŠ a pro ZUŠ.

Od školního roku 2024/25 je do ověřování zapojena i Česká školní inspekce, která v rámci komplexní inspekční činnosti zjišťuje vliv kombinované výuky na výsledky vzdělávání žáků ve školách zapojených do pokusného ověřování.

Pilotní projekt kombinované výuky u poskytovatelů vzdělávání v zahraničí

Pro české školy v zahraničí se smlouvou s MŠMT pokračoval pilotní projekt kombinované výuky pro období 2023–2025, a to pro žáky 2. stupně. Z 15 smluvních škol se ve školním roce 2024/25 projektu účastní 4 školy, z toho 3 z Evropy a 1 z USA.

Pokusné ověřování systému podpory provázejících učitelů

Pokusné ověřování systému podpory provázejících učitelů bylo vyhlášeno od 1. 2. 2023, v roce 2024 nadále pokračovalo a bude trvat do 31. 12. 2025. Cílem pokusného ověřování je prověřit nově nastavovaný systém podpory provázejících učitelů, jeho jednotlivé části a podmínky pro provázející učitele. V návaznosti na pokusné ověřování bude novelizována vyhláška č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, v níž budou stanovena kritéria kvalifikačního studia pro provázející učitele, v souladu s poznatky z pokusného ověřování.

V roce 2024 bylo do pokusného ověřování v období leden až srpen 2024 zapojeno 902 provázejících učitelů z 302 mateřských, základních a středních škol, s počátkem dalšího školního roku, tedy v období září–prosinec 2024 byl počet zapojených provázejících učitelů navýšen na 1227 z celkových 398 mateřských, základních a středních škol. Exten-

živní počet zapojených provázejících učitelů byl v souladu s účelem pokusného ověřování využit k získání relevantních dat v průběžné evaluaci zpracované externí společností GovLab, která zkoumala kvalitu studentských praxí, vstupního a průběžného vzdělávání zapojených provázejících učitelů a také podmínky pro výkon činnosti provázejícího učitele. V druhé polovině roku 2024 byla vydána průběžná evaluační zpráva, kde jsou publikována zjištění z prvního školního roku pokusného ověřování. Zjištění poukazují na jednoznačně vyšší kvalitu studentských praxí vedených provázejícími učiteli zapojenými do pokusného ověřování.

Pokusné ověřování uznávání mezinárodních certifikačních standardů ICT v rámci profilové maturitní zkoušky

Pokusné ověřování uznání vybraných certifikačních standardů ICT v rámci profilové části maturitní zkoušky probíhá od 1. 10. 2020 a bylo dodatkem prodlouženo do 30. 9. 2025. Má za cíl prověřit účelnost uznávání získaných standardů ICT v rámci maturitní zkoušky a také zjistit možnosti a podmínky, za jakých by tyto principy byly ukotveny do školského zákona a prováděcí vyhlášky č. 177/2009 Sb. Za tímto účelem MŠMT stanovilo seznam certifikačních standardů, které mohou část jedné zkoušky, případně jednu celou zkoušku nahradit. V případě, že ze závěrů pokusného ověřování bude účelnost této možnosti zřejmá, otevře se tím prostor k nahrazení i dalších odborných, v praxi využitelných certifikátů. Do pokusného ověřování bylo ve školním roce 2023/24 zapojeno celkem 44 škol. Ve školním roce 2024/25 jsou do pokusného ověřování zapojeny 42 školy.

Pokusné ověřování uznávání Advanced Placement zkoušek v rámci profilové maturitní zkoušky

Pokusné ověřování zaměřené na možnost uznávání Advanced Placement zkoušek v rámci profilové části maturitní zkoušky probíhá od 1. 9. 2022 a bylo dodatkem prodlouženo do 30. 9. 2026. Základním cílem pokusného ověřování je prověřit účelnost uznávání AP zkoušek a zjistit možnosti a podmínky, za jakých lze účelně novelizaci školského zákona a prováděcí vyhlášky č. 177/2009 Sb., část profilové zkoušky, nebo celou profilovou zkoušku nahradit výsledkem složené AP zkoušky (zkoušek), doložené mezinárodně uznávaným certifikátem (certifikáty). Ve školním roce 2023/24 bylo do pokusného ověřování přihlášeno celkem 23 škol a ve školním roce 2024/25 celkem 28 škol.

Pokusné ověřování vzdělávání podle rámcového vzdělávacího programu oboru vzdělání Lyceum

Pokusné ověřování vzdělávání podle rámcového vzdělávacího programu oboru vzdělání Lyceum bylo vyhlášeno 18. 10. 2024 s účinností od 1. 11. 2024 a školy mohly podat žádost o zařazení do 30. 11. 2024. Pokusné ověřování má za cíl zavést nový obor vzdělání Lyceum a nabídnout tím budoucím žákům středních škol studium v obecně odborném oboru, který je bude připravovat na širší oborovou orientaci a současně na studium na vysoké škole v prostředí moderního kurikula. Obor vzdělání Lyceum obsahuje integrovaně pojatý všeobecně vzdělávací základ určený všem žákům, který je dále doplněn volitelnou složkou z disponibilní časové dotace. To umožňuje, aby všichni žáci dostali stejnou příležitost získat v rámcovém vzdělávacím programu požadovanou úroveň všeobecných kompetencí, a zároveň aby měli příležitost k hlubokému studiu dle svého zájmu vybraných předmětů včetně jejich ukončení maturitní zkouškou. To jim umožní cílenou přípravu pro navazující terciární studium, přičemž se zde mohou promítnout i požadavky vyšších odborných, resp. vysokých škol na vstupní předpoklady potenciálních uchazečů. Celková garantovaná dotace všeobecného vzdělávání je tak v tomto součtu vyšší, než je tomu u současných lyceí, a přitom umožňuje volbu z nabídky školy. Ve školním roce 2023/24 bylo do pokusného ověřování zapojeno 30 škol.

Pokusné ověřování alternativní zkoušky profilové části maturitní zkoušky formou komplexní absolventské práce s obhajobou na středních školách

Ministerstvo vyhlásilo v souladu s ustanovením § 171 odst. 1 školského zákona, pokusné ověřování alternativní zkoušky profilové části maturitní zkoušky formou komplexní absolventské práce a její obhajoby v oborech středního vzdělávání kategorie dosaženého vzdělání L a M stanovených v nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Základním cílem pokusného ověřování je ověřit možnosti formy zkoušky v podobě komplexní absolventské práce v širším kontextu plánované změny konceptu maturitní zkoušky, která by měla jako celek reflektovat kompetenční model vzdělávání vycházející ze Strategie 2030+. Záměrem uvedené změny konceptu je umožnění realizovat školní část maturitní zkoušky jako komplexní ověření osvojených výstupů vzdělávacího programu s důrazem na kompetenční pojetí. Cílem komplexní absolventské práce je také propojit zkoušky z dalších předmětů profilové části MZ s dlouhodobě zpracovávanou prací, která je vyhotovena v reálném pracovním prostředí.

Pokusné ověřování bylo zahájeno 15. 10. 2021 ve středních školách zařazených do pokusného ověřování rozhodnutím ministerstva a mělo být ukončeno 30. 11. 2023. Z důvodu získání komplexnějších dat bylo pokusné ověřování dodatkem č. 2 prodlouženo o dva roky. Delší doba ověřování umožňuje shromáždit rozsáhlejší a reprezentativnější data a poskytuje více času na analýzu a provedení případných úprav vedoucích k vylepšení nastavení profilové části maturitní zkoušky formou komplexní absolventské práce a její obhajoby. V roce 2024 vykonalo maturitní zkoušku dle ověřovaného modelu celkem 93 žáků. Pokusné ověřování bude ukončeno v listopadu 2025.

Pokusné ověřování nového pojetí výuky vzdělávání vzdělávacího okruhu Informační technologie a průřezového tématu Člověk a digitální svět ve středním vzdělávání

Pokusné ověřování bylo zahájeno 1. 9. 2020 ve středních školách přihlášených do pokusného ověřování a bylo ukončeno 31. 8. 2024.

Cílem pokusného ověřování bylo ověřit obsah, metody a formy vzdělávání vzdělávacího okruhu Informační technologie a průřezového tématu Člověk a digitální svět před implementací do rámcových vzdělávacích programů pro střední odborné vzdělávání a následně vyhodnotit zpracování školních vzdělávacích programů zapojených škol, upravených v rámci pokusného ověřování. Na základě výstupů z pokusného ověřování ve spolupráci s NPI ČR byl navržen a následně upraven RVP ve vzdělávacím okruhu Informační technologie a průřezovém tématu Člověk a digitální svět.

Povinnost vyučovat podle aktualizovaného ICT kurikula mají školy od 1. 9. 2025 plošně pro všechny ročníky oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání J, E, H, M včetně konzervatoří a lyceí, L0, L5.

Pokusné ověřování organizace a průběhu modelu vzdělávání umožňující dosažení středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou podle vybraných rámcových vzdělávacích programů oborů středního vzdělání kategorie stupně dosaženého vzdělání L0 a H ve vybraných středních školách

Cílem pokusného ověřování je ověřit metody, formy a průběh modelu L a H umožňujícího dosažení středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou u vybraných oborů vzdělání kategorie stupně dosaženého vzdělání L a zpracování školních vzdělávacích programů upravených v rámci pokusného ověřování. Následně vyhodno-

tit průběh a výsledky závěrečných zkoušek ve 3. ročníku modelu L a H a navrhnout úpravy do RVP komplementárních oborů.

V září 2024 bylo do pokusného ověřování zapojeno 14 středních odborných škol. Byly ověřovány následující komplementární obory: 82-51-L/01 Uměleckořemeslné zpracování kovů a 82-51-H/01 Umělecký kovář a zámečnický, pasíř; 43-57-L/01 Technik dokončovacích zpracování tiskovin a 34-57-H/01 Knihař; 26-41-L/01 Mechanik elektrotechnik a 26-51-H/02 Elektrikář-silnoproud; 39-41-L/02 Mechanik instalatérských a elektrotechnických zařízení a 26-51-H/02 Elektrikář-silnoproud.

Po určité době budou výstupy pokusného ověřování zhodnoceny, zda ověření navrhovaného způsobu a organizace vzdělávání přineslo takové poznatky, které opravňují MŠMT doplnit komplementární obory do NV č. 211/ 2010 Sb.

Pokusné ověřování bude ukončeno 31. 8. 2029.

Pokusné ověřování vzdělávání podle školního vzdělávacího programu zaměřeného na kybernetickou bezpečnost zpracovaného podle rámcového vzdělávacího programu oboru vzdělání 18-20-M/01 Informační technologie.

V souladu s vyhlášeným pokusným ověřováním byly do pokusného ověřování zařazeny celkem dvě střední školy, a to škola Střední škola informatiky, poštovníctví a finančnictví Brno, p. o. a Smíchovská střední průmyslová škola a gymnázium, Preslova, Praha 5.

Předmětem pokusného ověřování byl jeden obor vzdělání. Pokusné ověřování probíhalo v letech 2017–2024. Tímto čtyřletým vzdělávacím cyklem prošlo 268 žáků. Ze závěrů vyplývá, že obor vzdělání Kybernetická bezpečnost je perspektivním a smysluplným oborem, důležitým z pohledu potřeb trhu práce v této oblasti a vede k dobrému uplatnění jeho absolventů

Pokusné ověřování stupňovitého propojení vybraných oborů H, M, N ve skupině oborů vzdělávání 53 – Zdravotnictví ve středních a vyšších odborných školách.

V roce 2024 pokračovalo pokusné ověřování stupňovitého propojení vybraných oborů H, M, N ve skupině oborů vzdělávání 53 – Zdravotnictví ve středních a vyšších odborných školách.

V rámci pokusného ověřování získá úspěšný absolvent ve zkrácené vzdělávací cestě v ošetrovatelských oborech vzdělání nejprve výuční list, následně maturitní zkoušku a poté může být bez přijímací zkoušky přijat do 2. ročníku VOŠ do oboru vzdělání Diplomovaná všeobecná sestra nebo Diplomovaná dětská sestra zakončených absolutoriem. Každý absolvovaný stupeň vzdělávací cesty zaručí absolventovi nejen kvalifikaci, ale i odpovídající stupeň vzdělání. Zkrácená vzdělávací cesta trvá 6 let. Zkrácení studia při zachování kvality vzdělávacího procesu naplňuje aktuální potřeby resortu zdravotnictví i individuálních vzdělávacích možností a potřeb každého žáka/studenta. Pokusné ověřování bylo zahájeno 1. 9. 2022 a bude ukončeno v r. 2028. Ve školním roce 2023/2024 bylo do pokusného ověřování zapojeno 3 375 žáků ve 34 školách.

1. 9. 2024 bylo zahájeno další pokusné ověřování stupňovitého propojování oborů vzdělání kategorie M, N v oborech 53 – Zdravotnictví. Jedná se o obor Nutriční asistent a Diplomovaný nutriční terapeut. Od 1. 9. 2025 pak budou do tohoto pokusného ověřování zařazeny dostupné/komplementární obory vzdělání Laboratorní asistent a Diplomovaný zdravotnický laborant.

2.1.5 Primární prevence rizikového chování

MŠMT je hlavním gestorem primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních. Řídí se Národní strategií primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027, která byla schválena dne 18. 3. 2019 usnesením vlády č. 190. Realizaci pak upřesňuje Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2023–2025. Ministerstvo tak zajišťuje funkční systém primární prevence rizikového chování ve školství.

V roce 2024 byla rozvíjena horizontální spolupráce v oblasti primární prevence s Úřadem vlády, odborem protidrogové politiky, Ministerstvem vnitra, Ministerstvem zdravotnictví, s Univerzitou Karlovou, Univerzitou Palackého v Olomouci a dalšími resorty a institucemi, které se pohybují v oblasti prevence rizikového chování dětí a mládeže. Ministerstvo ve spolupráci s dalšími institucemi pracovalo na revizích metodických doporučení. V roce 2024 byla revidována metodická doporučení týkající se oblasti týraného, zanedbávaného a zneužívaného dítěte, oblasti sexuálního rizikového chování a záškoláctví. S Univerzitou Karlovou, Klinikou adiktologie 1. lékařské fakulty a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, ministerstvo spolupracovalo na obnovení hodnocení kvality programů primární prevence.

Ve vertikální oblasti MŠMT intenzivně spolupracovalo s krajskými školskými koordinátory prevence. V roce 2024 začaly práce na revizi standardu vzdělávání pro školní metodiky prevence, kam budou implementovány nové oblasti, se kterými se žáci v poslední době více potýkají, případně se jedná o oblasti, které se vyskytují ve větší míře a je tedy nutné, aby pedagogičtí pracovníci uměli na takové situace správně reagovat a žákům pomoci. Jde o různé stavy dotýkající se duševního zdraví žáků, téma poruch příjmu potravy, sebepoškozování, sebevražedného chování, ale také agresivity žáků, šikany, oblasti závislostního chování – nových typů a forem, rizikového chování v on-line prostředí.

V roce 2024 ministerstvo podporovalo prostřednictvím dotační výzvy aktivity v oblasti primární prevence rizikového chování a oblasti duševního zdraví ve školách a školských zařízeních, ve které bylo alokováno 35,8 mil. Kč.

Střediska výchovné péče a duševní zdraví dětí

V roce 2024 MŠMT připravilo materiál s názvem „Posilování kvality v ústavní výchově“, který obsahuje klíčová opatření k posilování prevence u dětí a žáků a podporu odborných kompetencí pracovníků v ústavní výchově. Cílem materiálu je na úrovni vedení MŠMT stanovit plán aktivit zaměřených na podporu rozvoje kvality v ústavní výchově a střediscích výchovné péče. Materiál navazuje na Akční plán duševního zdraví a rozpracovává linii ústavní výchovy, včetně středisek výchovné péče. Opatření jsou celkově zaměřena na podporu kompetencí (vzdělávání), podporu participace dětí, práci s vyhodnocováním potřeb dětí a dále na ukotvení Standardů kvality v ústavní výchově ve vyhlášce nebo vydefinování možných legislativních úprav u středisek výchovné péče směrem k jejich dalšímu rozvoji a posílení preventivní role.

Střediska výchovné péče (dále jen „SVP“) hrají klíčovou roli v podpoře dětí, rodin a škol. Nabízí pomoc dětem, které se potýkají s rizikovým chováním, školními problémy nebo obtížemi v rodinném prostředí. Tím pomáhají předcházet závažnějším situacím, jako jsou odchody ze škol, umístění dětí do ústavní péče nebo rozvoj psychických obtíží. SVP poskytují odbornou podporu prostřednictvím speciální pedagogiky, psychologie a multidisciplinární spolupráce, a to nejen v ambulantní, ale i terénní formě. MŠMT společně s obcemi a kraji usiluje o zřízení nových ambulantních a celodenních středisek výchovné péče. Cílem je do konce roku 2027 otevřít 15 nových ambulantních středisek a jeden stacio-

nář. Tento plán zohledňuje regionální potřeby a dostupnost služeb pro rodiny a školy. V roce 2024 bylo podpořeno SVP v Kutné Hoře, od dubna zahájilo svou činnost SVP v okrese Teplice.

MŠMT přistoupilo v listopadu 2024 spolu s Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem spravedlnosti, Ministerstvem zdravotnictví, Ministerstvem pro místní rozvoj a s Úřadem vlády – zmocněnkyní pro lidská práva ke společné deklaraci o nutnosti komplexní transformace péče o ohrožené děti, včetně služeb náhradní péče. Dané je v souladu se záměrem MŠMT (legislativní úkol) předložit návrh úpravy služeb náhradní péče do roku 2026.

V roce 2024 rovněž MŠMT postupovalo v záměrech deinstitucionalizace a podpořilo novelu zákona o ústavní výchově, která umožňuje, aby v rámci jedné budovy byla pouze jedna rodinná skupina dětského domova a zároveň jasně definuje, že „Péče zajišťovaná dětskými domovy probíhá způsobem, který se v nejvyšší možné míře podobá běžnému rodinnému životu. Pokud je to možné, péče zajišťovaná dětskými domovy probíhá v samostatných rodinných skupinách, v bytech, v bytových domech anebo v rodinných domech v běžné zástavbě. Je kladen důraz na nejvyšší možné začlenění dětí do společnosti“. Toto znění jasně podporuje trend deinstitucionalizace ústavní výchovy, který je v praxi postupně uplatňován.

2.1.6 Systémové změny v regionálním školství

V roce 2024 pokračovala realizace klíčových opatření v oblasti systémové podpory a řízení škol s důrazem na posilování kapacit školských institucí, zvyšování kvality vzdělávání a podpory ze strany státu pro školy i zřizovatele. V souladu se Strategií vzdělávací politiky ČR 2030+ došlo k rozšíření metodické a analytické podpory pro školy a zřizovatele, přičemž byla zdůrazněna role datové analýzy při rozhodování na všech úrovních řízení. V této oblasti velmi významně přispělo již plné fungování systémových projektů Střední článek podpory a Datové analytická jednotka.

V rámci plnění Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy 2023–2027 se podařilo plně obsadit regionální týmy středního článku ve všech krajích ČR a centrální tým v Praze. Bylo připraveno zadání výzkumu pro TAČR s cílem vytvořit analýzu efektivity výkonu přenesené působnosti státní správy ve školství na úrovni obcí s rozšířenou působností (ORP) a krajů. Dále se v tomto roce uskutečnila konference a semináře pro zřizovatele a úředníky zaměřená na možnosti zřizování svazkových škol a spojených ředitelství.

V roce 2024 také probíhala intenzivní příprava a projednávání novely školského zákona se stakeholdery, jejímž cílem je mimo jiné i optimalizace sítě škol. Navržené změny reagují na studie a šetření z minulého období a řeší administrativní a provozní neefektivitu, která vzniká tam, kde v jedné obci působí více malých škol bez možnosti sdílení zdrojů či jednotného vedení. Byla také připravena pravidla pro pravidelné a dlouhodobé vyhodnocování financování pedagogické práce, která byla začleněna do širšího úkolu evaluace změn financování regionálního školství. Dále byl připraven návrh legislativního řešení pro model nejmenší efektivní velikosti školy na úrovni jednoho zřizovatele. Diskuse mezi Ministerstvem financí a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy o převzetí nepedagogických činností zřizovatelem pokračovaly, přičemž se předpokládá, že k převodu dojde k 1. 1. 2026. Byla nastavena i změna týkající se stanovení spádovosti a vytvoření online nástroje, což je také součástí této novely školského zákona, jejíž schválení je plánováno na polovinu roku 2025.

Během roku 2024 se významně posílila spolupráce mezi státní správou, školskými organizacemi a regionálními aktéry v rámci plánování vzdělávací politiky. Optimalizace školské sítě je vnímána jako klíčový nástroj pro zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělávání, zejména v méně rozvinutých regionech. Reforma zároveň otevírá prostor pro vznik středního managementu ve školství a větší profesionalizaci řízení školských institucí.

2.2. Rovné příležitosti ve vzdělávání a hodnocení jeho průběhu

2.2.1 Vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP

V průběhu roku 2024 připravovalo MŠMT zásadní změny týkající se vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a zajišťování poradenských služeb ve školství. Cílem těchto změn je především zkvalitnění inkluzivního prostředí škol a školských zařízení, možnost zajištění včasné podpory a metodického vedení pedagogických pracovníků.

Připravovaný návrh novely zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zahrnuje zejména:

- ♦ ukotvení systémového financování psychologů a speciálních pedagogů v základních školách;
- ♦ nastavení spádovosti pedagogicko-psychologických poraden vůči mateřským, základním a středním školám za účelem metodického vedení pracovníků zajišťujících poradenské služby ve školách;
- ♦ změnu financování školských poradenských zařízení a umožnění zohlednění náročnosti poskytovaných služeb;
- ♦ povinnost krajů zajistit podmínky pro poskytování poradenských služeb školských poradenských zařízení;
- ♦ rozšíření sběru dat za účelem lepšího zacílení vzdělávací politiky v oblasti inkluzivního vzdělávání.

Průběh inkluzivního vzdělávání sleduje Česká školní inspekce. V pozitivních zjištěních uváděných ve Výroční zprávě Kvalita vzdělávání ve školním roce 2023/2024 zmiňuje, že mateřské školy většinou respektovaly rovný přístup ke vzdělávání s maximální vstřícností ke všem aktérům vzdělávání. V základních školách byl zaznamenán nárůst počtu speciálních pedagogů, téměř všechny základní školy přijímaly opatření ke snížení školní neúspěšnosti a zvyšoval se podíl těch, které zajišťují účinnou podporu žákům s potřebou podpůrných opatření.

Česká školní inspekce rovněž v roce 2024 vydala tematickou zprávu Společná výuka běžných tříd a tříd speciálních. Inspekční zjišťování probíhalo v průběhu října a listopadu 2019. Z důvodu pandemie covidu-19 bylo šetření dočasně pozastaveno a obnoveno ve školním roce 2022/2023. Počet běžných základních škol, které měly alespoň jednu třídu zřízenou podle § 16 odst. 9 školského zákona (tzv. speciální třídu), činil 157 ve školním roce 2019/2020. To představovalo 4,1 % z celkového počtu 3 868 běžných základních škol, přičemž společnou výuku běžných a speciálních tříd realizovalo 64 % z nich. Společná výuka (především při výuce cizích jazyků a předmětů s výchovným zaměřením) umožnila rozvoj sociálních a osobnostních kompetencí žáků, usnadnila začleňování žáků speciálních tříd do společných činností a kolektivu vrstevníků, navazování přirozených sociálních vazeb, přispěla k výchově k toleranci, pomoci druhým, vzájemné spolupráci, překonávání překážek a problémů. Společné aktivity byly také realizovány v rámci celoškolských projektových dnů či menších projektů jednotlivých ročníků, společných vzdělávacích akcí, zájmových kroužků aj.

Aktualizován byl také standard Studia pedagogiky pro asistenty pedagoga v kompetenčním pojetí. Na základě standardu pak bylo akreditováno kvalifikační studium pro asistenty pedagoga. Od září 2025 bude toto kvalifikační studium realizováno prostřednictvím vybraných krajských pracovišť Národního pedagogického institutu ČR.

V roce 2024 rovněž vzniklo Společné sdělení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva zdravotnictví k zajištění zdravotní podpory ve školách a školských zařízeních, které upravuje zajištění zdravotní podpory pro chronicky nemocné děti ve školách.

Webové stránky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy byly doplněny o snadno srozumitelné texty podle Metodiky Easy-to-read k lepšímu zpřístupnění obecných informací o činnosti ministerstva a hlavních agend v jeho působnosti. Texty jsou postupně doplňovány.

Připravován byl projekt Technologické agentury České republiky, jehož cílem je analýza postupů školských poradenských zařízení a návrh komplexního systému při posuzování speciálních vzdělávacích potřeb pro účely nastavování podpůrných opatření.

V roce 2024 bylo vyhlášeno několik výzev Operačního programu Jan Amos Komenský. Šablony pro MŠ a ZŠ II a Šablony pro SŠ a VOŠ II umožňují pilotní ověřování nastavení institucionalizace psychologů/speciálních pedagogů v mateřských a středních školách, vzdělávání pedagogických pracovníků, podporu dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem či personální podporu. Výzva Podpora poradenského systému zajišťuje pilotní ověřování nastavení metodické podpory ze strany pedagogicko-psychologických poraden vůči mateřským, základním a středním školám a financování pozic psychologů-metodiků a speciálních pedagogů-metodiků. Výzva Akční plánování v území – IDZ zabezpečuje prostředky na implementaci dlouhodobých záměrů vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy krajů, a to i ve vztahu ke vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a k zajišťování poradenských služeb ve školství.

Vyhlášeny byly také dvě výzvy Integrovaného regionálního operačního programu podporující rovný přístup k inkluzivnímu vzdělávání a kvalitním poradenským službám. Pozornost je věnována opatřením umožňujícím přechod žáků do hlavního vzdělávacího proudu a samostatný způsob života pomocí rozvoje vzdělávací infrastruktury. Podporována je také infrastruktura školských poradenských zařízení.

V rámci činnosti Národního pedagogického institutu ČR funguje síť krajských koordinátorů pro oblast logopedické péče, poruch autistického spektra a nadání, kteří poskytují metodickou podporu v území. V roce 2024 probíhaly intenzivní komunikační aktivity ve směru k odborné i široké veřejnosti v oblasti práce s heterogenními kolektivy. Byly nově koncipovány webové stránky www.zapojmevsechny.cz, které poskytují informace ke vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a z oblasti poradenství. Dostupné jsou metodické materiály, webináře, možnosti dalšího vzdělávání, články, podcasty, rozhovory aj. Příspěvky reflektující odstraňování bariér ve vzdělávání jsou publikovány také v odborných periodikách a pravidelně jsou rozesílány newslettery, které informují pedagogické pracovníky o aktivitách Národního pedagogického institutu ČR v oblasti inkluze a rovného přístupu ke vzdělávání.

2.2.2 Vzdělávání cizinců

V souvislosti s migrační vlnou z Ukrajiny v roce 2022 došlo v českých školách ke skokovému nárůstu počtu cizinců. Nezbytným předpokladem jejich úspěšné integrace je znalost českého jazyka. Proto mají cizinci v mateřských, základních

i středních školách nárok na bezplatnou jazykovou přípravu k začlenění do vzdělávání (podrobněji viz kapitoly 2. 4. 2 a 2. 4. 3).

Významnou podporu v oblasti začleňování dětí a žáků cizinců poskytuje školám dlouhodobě **NPI ČR**. Ve všech krajích působí krajsí koordinátoři podpory pedagogických pracovníků pracujících s dětmi a žáky cizinci a s odlišným mateřským jazykem, kteří poskytují spolu s odbornými externími spolupracovníky informační, metodickou a odbornou pomoc. Je zajištěna organizace vzdělávacích aktivit k dané problematice a zároveň poskytována podpora pedagogickým pracovníkům škol a jejich dětem a žákům cizincům, a to zejména při navazování spolupráce s odborníky a partnery ze škol a dalších školských zařízení, s nestátními subjekty a neziskovými organizacemi. Rovněž v roce 2024 pokračovala podpora škol formou poskytování bezplatné služby adaptačních koordinátorů, tlumočnických a překladatelských služeb. V roce 2024 byla spuštěna nová podoba sjednoceného webového portálu pro pedagogickou veřejnost <https://zapojmevsechny.cz/odlisny-matersky-jazyk>, kam byl přesunut veškerý obsah původního portálu <https://cizinci.npi.cz/>. Podstránka „Odlišný mateřský jazyk“ je průběžně naplňována informacemi, aktualitami, odbornými materiály a články ze všech oblastí vzdělávání cizinců.

V oblasti podpory pedagogických pracovníků realizoval NPI ČR v roce 2024 celkem 433 vzdělávacích akcí (prezenčních i distančních) s tématem vzdělávání a integrace cizinců, kterých se účastnilo více než 7 200 osob. Byla nadále pořádána diskusní setkání a platformy pro sdílení dobrých praxí. Většina webinářů byla pedagogickým pracovníkům nabízena bezplatně, záznamy z webinářů jsou trvale přístupné na YouTube kanálu NPI ČR. Pokračovala podpora diskusní facebookové skupiny Učíme cizince – pojďme se poradit, která má 1700 členů a slouží jako jeden z dalších komunikačních kanálů tohoto tématu. Připraveny byly také nové aktuální moduly dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Koncem roku 2024 bylo vytvořeno Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro gymnázia a střední odborné vzdělávání s maturitou. Proběhl dotisk aktualizovaného vydání učebnice češtiny jako druhého jazyka *Hezky česky I a II*, které jsou zdarma distribuovány do škol v průběhu celého roku. NPI ČR dále bezplatně distribuuje také tištěné materiály *Krabička první záchrany pro učitele – první dny a týdny s žákem bez znalosti češtiny ve třídě*, *Hrou k jazykovým dovednostem dětí předškolního věku* (publikace pro MŠ) a *Spolu to zvládneme* (sada pracovních listů).

2.2.3 Podpora vícejazyčnosti

Vícejazyčnost ve školách je podporována prostřednictvím projektů z programu Erasmus+, Evropské jazykové ceny Label a mezinárodní konference. V programu Erasmus+ mohou učitelky a učitelé absolvovat výukové pobyty, kurzy a školení v zahraničí nebo job shadowing (tj. praktické stáže, stínování) v partnerských školách. Žáci se mohou vzdělávat v hostitelských školách nebo absolvovat odbornou stáž v partnerských zemích. Projekty z programu Erasmus+ se pak mohou ucházet o udělení Evropské jazykové ceny Label.

V roce 2024 byl vyhlášen již 23. ročník Evropské jazykové ceny Label, která podporuje kvalitní inovativní projekty z oblasti jazykového vzdělávání, jež přináší inspiraci dalším učitelkám a učitelům nejen při výuce jazyků. Priority pro rok 2024 byly následující:

- ♦ podpora nově příchozích migrantů a vysídlených dětí a mladých lidí v jejich potřebách jazykového vzdělávání;

- ♦ profesní rozvoj učitelů se zaměřením na začleňování a mezikulturní dialog, zejména pokud jde o zvýšenou jazykovou rozmanitost ve třídě;
- ♦ podpora projektů zaměřených na menšiny a regionální jazyky jako prostředek šíření myšlenky rovnosti, sociální soudržnosti a aktivního občanství;
- ♦ studium jazyků, které podporuje osobní růst dospělých účastníků vzdělávání;
- ♦ podpora projektů zaměřených na propojování jazykových a nejazykových obsahů;
- ♦ podpora individualizace jazykového vzdělávání osob nadaných či se speciálními vzdělávacími potřebami.

V roce 2024 bylo oceněno sedm jazykových projektů škol, z toho čtyři základní školy, dvě střední školy a jedna základní umělecká škola.

13. ročník mezinárodní konference k vícejazyčnosti konané 2. 12. 2024 připravilo MŠMT ve spolupráci s NPI ČR a Zastoupením Evropské komise. Konference se zaměřila především na písemnou práci z cizího jazyka a na evropskou jazykovou spolupráci, mj. na možnost uplatnění jazykových asistentů z Francie a Rakouska v základních a středních školách v České republice. Prezentace a záznam z konference jsou dostupné na [webu MŠMT](#).

Vedle toho došlo k některým zásadním rozhodnutím ohledně výuky jazyků v rámci revize RVP ZV. Jako první cizí jazyk má být na všech školách vyučována angličtina, a to povinně od prvního ročníku s výstupní úrovní B1 Evropského referenčního rámce pro jazyky (ERR). Byla zachována povinnost výuky dalšího cizího jazyka pro žáky, a to nejpozději od 7. ročníku, počet takto vyučovaných jazyků byl ale zúžen na tři: němčinu, francouzštinu a španělštinu. Toto opatření má odloženou účinnost na rok 2034. Ostatní jazyky mohou být i nadále vyučovány jako volitelné s využitím disponibilních hodin.

2.2.4 Vzdělávání dětí, žáků a studentů sociálně znevýhodněných a plnění opatření k rozsudku D. H.

V oblasti vzdělávání dětí, žáků a studentů sociálně znevýhodněných lze v roce 2024 považovat za zásadní předložení návrhu novely školského zákona, která má umožnit tzv. indexové financování. MŠMT by díky němu modulovalo ob-
jem poskytovaných finančních prostředků ze státního rozpočtu pro jednotlivé školy. Indexové financování je určeno k vyrovnání podmínek pro poskytování vzdělávání, vyšší financování tedy má mířit do škol „v závislosti na náročnosti poskytování vzdělávání“. Tím je myšleno zejména **sociální znevýhodnění dětí/žáků** školy, je ale možné tuto kategorii rozšířit o další skupiny dětí/žáků (např. mimořádně nadané).

Navržené změny umožní podporu škol (zejména základní školy běžného vzdělávacího proudu) v těchto oblastech:

- ♦ Možnost školy **snížit počet dětí nebo žáků na třídu, dělit třídy a učit v tandemech**, a to stanovením vyššího maximálního počtu hodin výuky hrazeného ze státního rozpočtu.
- ♦ Možnost ředitele školy **určit osobní příplatky, odměny a cílové odměny pedagogických pracovníků**.
- ♦ Možnost **zaměstnávání psychologů, speciálních pedagogů a případně sociálních pedagogů**, a to stanovením vyššího maximálního počtu hodin přímé pedagogické činnosti psychologa, speciálního pedagoga, případně sociálního pedagoga hrazeného ze státního rozpočtu.

MŠMT v roce 2024 postupovalo podle Akčního plánu výkonu rozsudku D.H. a ostatní proti České republice. V rámci naplňování opatření akčního plánu tak mimo jiné vytvářela pracovní skupina pod vedením Národního pedago-

gického institutu České republiky **aktualizaci metodického doporučení k diagnostice mírné poruchy vývoje intelektu** (MPVI, dříve lehké mentální postižení). Součástí zadání pracovní skupiny bylo aktualizovat metodické doporučení tak, aby byl při diagnostice MPVI brán zřetel na sociální znevýhodnění. Účelem diagnostiky podle této aktualizace je doporučení podpory ve vzdělávání a v edukačních souvislostech v prostředí rodiny, které bude optimální pro vzdělávání žáka. Poradenský pracovník ŠPZ vytvoří vlastní zdůvodněný závěr, týkající se optimálního doporučení pro vzdělávání žáka. V oblasti diagnostiky dětí, žáků a studentů se sociálním znevýhodněním NPI ČR vytváří také nové diagnostické nástroje, které budou následně diseminovány. Tyto posuny v přístupu k dětem a žákům se sociálním znevýhodněním v rámci procesu diagnostiky by měly předcházet nadměrné diagnostice MPVI, dříve LMP, u romských dětí a žáků. Výstupy pracovní skupiny budou implementovány skrze **vzdělávací programy určené pracovníkům ŠPZ** (pedagogicko-psychologickým poradnám a speciálně pedagogickým centrům), v jejichž rámci budou poradenští odborníci seznámeni s doporučeními a postupy při diagnostice úrovně rozumových schopností, jakož i s postupy, jak zohlednit při diagnostickém procesu možný vliv sociokulturního znevýhodnění dětí a žáků. Tato implementace bude zahájena v roce 2025.

V dubnu 2024 bylo uzavřeno Memorandum o spolupráci pro ukončování etnické segregace mezi MŠMT, NPI ČR a výzkumnou organizací PAQ Research. V rámci komponenty Národního plánu obnovy Podpora rovných příležitostí je nyní realizován **projekt pilotující spolupráci NPI ČR se zřizovateli škol** (obcemi). Na základě interní analýzy MŠMT a expertního posouzení bylo zvoleno šest území, která byla identifikována jako obce s rizikem segregáčnických tendencí romských žáků v místní vzdělávací soustavě. Cílem projektu je **ukončování etnické segregace** romských žáků v místních základních školách a vytvoření metodiky pro zřizovatele škol s uvedením konkrétních kroků ke zmírňování a předcházení vzniku etnické segregace, včetně její pilotáže. Za účelem širšího dopadu přijímaných opatření a posílení mezíresortní spolupráce se v říjnu 2024 k memorandu připojilo Ministerstvo pro místní rozvoj prostřednictvím Agentury pro sociální začleňování, která realizuje obdobný projekt v dalších šesti vyloučených lokalitách. Projekty zahrnují poskytování konzultací, vzdělávání a metodickou a finanční podporu školám a jejich zřizovatelům (obcím), pokračovat mají i v roce 2025.

V roce 2024 také započala **příprava akčního plánu k posílení účasti romských dětí na předškolním vzdělávání**. Jedná se o mezirezortní spolupráci MŠMT, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva pro místní rozvoj, NPI ČR, Úřadu vlády, Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, Kanceláře veřejného ochránce práv, zástupců z řad romské komunity a další odborné společnosti. V červnu 2024 proběhl kulatý stůl spolupracujících aktérů, v rámci kterého byly identifikovány bariéry v účasti romských dětí na předškolním vzdělávání a institucionální včasné péči. Následovala jednání koordinovaná Ministerstvem spravedlnosti s cílem vytvořit akční plán obsahující konkrétní nástroje a opatření pro překonávání bariér. Tato jednání budou pokračovat i v roce 2025, včetně vzniku akčního plánu, na který bude navazovat koordinace jeho realizace.

V roce 2024 dále pokračovala implementace projektu Podpora znevýhodněných škol (znám také pod zkratkou PROP), do kterého je zapojeno 448 škol, které mají vyšší zastoupení žáků se sociálním znevýhodněním. Tyto školy si sestavily projekty zaměřené na podporu žáků se sociálním znevýhodněním, a to jak v oblasti přímé podpory žáků, tak v oblasti rozvoje pedagogických dovedností pro práci s heterogenními skupinami. V rámci projektu PROP se po-

dařilo ve velkém množství případů pilotovat také pozici sociálního pedagoga, kterého si v projektu zvolila více než čtvrtina zapojených škol v průměrné výši úvazku 0,8. V projektu se ukazuje, že sociální pedagog je ve školách zatížených sociálním znevýhodněním klíčovou pomocí, která školám usnadňuje propojování rodin, školy, sociálních služeb a dalších organizací (zde je k dispozici shrnující zpráva: <https://msmt.gov.cz/file/63778/>).

V rámci souvisejících aktivit byly také vytvořeny samostatné workshopy a videa k podpoře včasné identifikace ohrožených dětí (tzv. karta KID apod.) a vzdělávání pedagogů.

2.2.5 Podpora a rozvoj nadání

Podpora a rozvoj nadání ve vzdělávání jsou realizovány prostřednictvím několika klíčových iniciativ a strategií, které mají za cíl maximálně rozvíjet potenciál nadaných dětí, žáků a studentů (dále jen „žák“). Školy jsou povinny vytvářet podmínky pro co největší využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti. To zahrnuje i podporu nadání a mimořádného nadání prostřednictvím podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků. Legislativně je tato oblast specifikována ve vyhlášce č. 27/2016 Sb., která konkretizuje způsob zjišťování mimořádného nadání, možnosti vzdělávání nadaných žáků, náležitosti individuálního vzdělávacího programu a podpůrná opatření, která mohou být nadaným doporučována školským poradenským zařízením (např. speciální učební pomůcky).

V březnu loňského roku byla v součinnosti s NPI ČR ustanovena Platforma podpory nadání MŠMT a NPI ČR (dále jen „Platforma“), jakožto poradní orgán vrchního ředitele sekce vzdělávání a mládeže MŠMT. Platforma je složena z vybraných zástupců MŠMT, NPI ČR, ČŠI, akademické sféry, odborníků z praxe a neziskového sektoru. Členové platformy se schází dvakrát ročně, aby vyhodnocovali stávající stav a plánovali další aktivity v oblasti podpory a rozvoje nadání. V dubnu tohoto roku byl ve spolupráci s projektem Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR uspořádán 6. odborný panel na téma [Podpora nadání v regionálním školství](#). Mezi hlavní cíle Platformy patří:

- koordinovat nastavení funkčního vzdělávacího systému na podporu nadání a péče o nadané;
- analytická, koncepční a metodická činnost;
- sdílení zkušeností a projednávání závěrů z jednání pořádaných [European Talent Centre](#), jehož jsme od letošního roku součástí;
- podpora zapojení jednotlivých cílových skupin (pedagogičtí pracovníci škol a školských poradenských zařízení) do řešení identifikace a podpory nadání ve všech stupních vzdělávacího systému a
- vytvoření funkčního vzdělávacího a informačního systému, který povede ke zvýšení zájmu o nadání a péči o nadané.

Z Výroční zprávy České školní inspekce za školní rok 2023/2024 vyplývá, že ve školách došlo oproti předchozímu školnímu roku ke zlepšení přístupu k žákům s potřebou podpůrných opatření, včetně nadaných. Podíl počtu nadaných žáků od roku 2017 do roku 2024 má vzrůstající charakter v rámci většiny krajů. Ze sledovaných dat a dostupných informací poskytovaných krajskou sítí podpory nadání byl vzrůstající trend identifikován zejména v oblastech vyššího působení krajských koordinátorů podpory nadání. K nejvyššímu nárůstu ve sledovaných letech došlo v rámci Plzeňského, Moravskoslezského, Středočeského kraje a Prahy. Je nutné však upozornit na to, že data sledovaná na úrovni krajů dostatečně neodrážejí skutečnost, že zvyšující se počty vykázaných jsou mnohdy záležitostí pouze jednotek škol. Významný vliv zde tedy hraje i vedení jednotlivých škol. Díky spolupráci s ČŠI a s Krajskými koordinátory podpory nadání NPI ČR

(dále jen „KONA“) víme, že v některých školách, v nichž jsou identifikováni nadaní, probíhá práce s takovými žáky vhodně, přestože je škola formálně nevykazuje. Bohužel školy žáky nevykazují mnohdy z důvodu např. obav ze zvýšené administrativní zátěže nebo z obav z tzv. nálepkování žáků. Na tuto problematiku se nyní aktivně zaměřujeme.

MŠMT v rámci této problematiky úzce spolupracuje s NPI ČR, které plní v podpoře a rozvoji nadání důležitou roli, neboť koordinuje a financuje činnost Krajských koordinátorů při pedagogicko-psychologických poradnách (dále jen „PPP“) a činnost KONA. V každém kraji funguje jeden KONA, který poskytuje individualizovanou a skupinovou podporu pedagogických pracovníků a škol. Koordinátoři jsou facilitováni garantkou podpory nadání z oddělení Společného vzdělávání NPI ČR. Pořádají kulaté stoly, které slouží hlavně ke sdílení příkladů dobré praxe v podpoře nadání a péče o nadané mezi školami i jednotlivými aktéry. Realizují vzdělávací programy v rámci strukturovaného vzdělávání pro školy, či aktéry podpory nadání. Dále organizují stáže, které propojují školy s funkčním a dobře nastaveným systémem podpory nadání a školy, které teprve v podpoře nadání začínají. Propojují aktéry podpory nadání v kraji, a to hlavně prostřednictvím zasedání Krajské koordinační skupiny, která zasedá dvakrát ročně a nastavuje strategii podpory nadání v každém kraji. V neposlední řadě aktualizují a rozšiřují Krajské síť podpory nadání, které jsou zveřejněny na webu www.zapojmevsechny.cz (zde rovněž propisují aktuality, události do kalendáře či newslettery ze svého kraje). Z práce KONA jsou zpracovávány závěrečné zprávy, které jsou zpracovány na republikové úrovni. S těmito výstupy je následně pracováno v rámci Platformy.

V kraji zastávají pozici Krajského koordinátora při PPP pro oblast nadání jeden až dva koordinátoři (psychologové či speciální pedagogové). Stanovení konkrétních pracovníků PPP do těchto pozic je v kompetenci ředitelů PPP. Při výběru jsou zohledňovány jak potřeby zařízení, tak profesní a zájmová profilace pracovníka. Činnost těchto pracovníků koordinuje odborná pracovnice oddělení Poradenství NPI ČR.

Podpora nadání je dlouhodobě realizována i prostřednictvím financování soutěží nebo dotačních programů určených na podporu a rozvoj nadání. Výzva [Podpora nadaných žáků základních a středních škol v roce 2025](#) má alokovanou finanční podporu ve výši 13,5 mil. Kč. Alokace výzvy [Podpora nadaných žáků základních a středních škol v roce 2024](#) činila také 13,5 mil. Kč. Z ní bylo následně částkou 13,27 mil. Kč podpořeno celkem 38 žadatelů. Dle právní subjektivity žadatele směřovala podpora do 18 projektů vysokých škol, 10 projektů nestátních neziskových organizací, pěti projektů příspěvkových organizací zřizovaných kraji nebo hl. m. Prahou, tří projektů veřejných výzkumných institucí a dvou projektů příspěvkových organizací zřizovaných obcemi. V projektech tak bylo podpořeno téměř 9 000 nadaných žáků základních a středních škol ve věku 11–20 let. Transparentní a objektivní hodnotící kritéria, zveřejněná společně s výzvou, víceúrovňový hodnotící systém s prvky nezávislého hodnocení deklarovaný ve výzvě, daly možnost vybrat k podpoře ty projekty, které byly v kontextu hospodárnosti a efektivity nejvíce přínosné pro rozvoj nadání žáka i v oblasti neformálního, zájmového vzdělávání. Tím se naplnilo věcné zaměření a účel výzvy, byly tedy splněny její cíle.

Další dotační oblastí, která podporovala rozvoj nadaných žáků, konkrétně v oblasti podpory realizace soutěží, byly v roce 2024 vyhlášeny výzvy [Výzva na podporu oborových soutěží](#), kde v rámci Modulu A – Podpora okresních a krajských kol oborových soutěží, který byl určen pro kraje nebo příspěvkové organizace zřízené krajem, bylo podpořeno 14 žadatelů v celkové výši vyplacené dotace 15,3 mil. Kč, v rámci Modulu B – Podpora ústředních kol oborových soutěží, bylo podpořeno 32 žadatelů v celkové výši vyplacené dotace 6,66 mil. Kč a současně byla vyhlášena „Výzva na podporu mezinárodních kol soutěží 2024“ v rámci, které bylo podpořeno 15 žadatelů v celkové výši vyplacené dotace 3,5 mil. Kč. Dále byla vyhlášena „Výzva na podporu sportovních, řemeslných, uměleckých a ostatních soutěží“ v rámci, které bylo

podpořeno 37 žadatelů v celkové výši vyplacené dotace 38,48 mil. Kč. Souhrnně se těchto soutěží zúčastnilo na 750 tis. žáků základních a středních škol.

2.2.6 Genderová rovnost ve vzdělávání

V roce 2024 MŠMT rozpracovalo některé z úkolů, jež vyplývají z národní Strategie rovnosti žen a mužů 2021–2030, která byla v druhé polovině roku aktualizována. Dále ministerstvo pracovalo na plnění opatření zadaných v Akčním plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2023–2026 a také na úkolech stanovených pro poslední implementační rok resortního Plánu podpory rovnosti žen a mužů MŠMT 2021–2024.

Nejzásadnější byla v roce 2024 práce na **Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV) a Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání (RVP ZV)**. Oproti předchozím rámcovým vzdělávacím programům, kde byla témata souvisejícími s genderovou rovností přítomna pouze velmi okrajově, se především v RVP ZV nyní genderová perspektiva propisuje do klíčových kompetencí, průřezových témat i vzdělávacích oblastí. Práce s genderovou perspektivou v obsahu vzdělávání je smysluplná s ohledem na potřebu zachycení komplexnosti světa, v němž žijeme, jeho struktur a systémů. Ať už jde například o rozšíření vzdělávacího obsahu dějepisu o dějiny kulturní, regionální, dějiny každodennosti apod. nebo o etické jednání či vlastní ochranu v digitálním světě.

Stejně jako v roce předcházejícím se i v roce 2024 genderová perspektiva projevila v některých dotačních programech cílených do podpory regionálního školství. Specificky ji obsahovala **dotační výzva „Na učitelích záleží“**, v níž byla obsažena nejen ve vymezení podporovaných aktivit, ale také jako součást hodnoticích kritérií. Rozvoj genderové perspektivy v této výzvě je plánován i pro rok 2025.

Dále byla v roce 2024 vydána **příloha č. 5 metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže** zabývající se týranými, zneužívanými a zanedbávanými dětmi ve školách. Doporučení instruuje pedagogický sbor v tom, jak postupovat v případech zjištění žáka či žákyně, jež vykazují „syndrom CAN“ (tj. syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte). Metodika zahrnuje vzorové situace, s nimiž se pedagogický pracovník či pracovnice můžou setkat, znaky zanedbávaného dítěte i doporučené postupy a popisy jednotlivých opatření. Dále instruuje pedagogický sbor, jak si vést v případech, kdy jsou nuceni obrátit se na OSPOD či Policii ČR. Taktéž byla aktualizována **příloha č. 18 Rizikové sexuální chování**, která se zabývá mimo jiné i prevencí genderově podmíněného násilí.

NPI ČR v roce 2024 pokračoval v pořádání vzdělávacích akcí pro pedagogické pracovníky a pracovnice. Pod záštitou NPI ČR byl během roku dvakrát realizován **webinář Genderová rovnost ve školách – proč a jak o ni usilovat**. Celkem se webinářů na dané téma zúčastnilo 22 účastníků.

Pokračovala také osvěta, konkrétně byl prodloužen seriál na podporu zapojení mužů do vzdělávacích profesí, neboť diverzita pedagogických sborů a rozmanitost přístupů zásadně koreluje s podporou individuálních přístupů k dětem a kvalitou vzdělávacích institucí. Každý měsíc byly na sociálních sítích a webu MŠMT uveřejňovány **medailonky a roz-**

hovory s učiteli muži, kteří pracují v mateřských školách či na 1. stupních základních škol. Nově byly připojeny rozhovory se studenty pedagogiky. Jejich příběhy jsou inspirativní a motivační a jsou na ně kladné ohlasy. V rámci osvěty byly v roce 2024 sdíleny příspěvky na sociálních sítích u příležitosti Dne žen a dívek ve vědě (11. 2. 2024), Mezinárodního dne žen (8. 3. 2024), Mezinárodního dne proti homofobii (17. 5. 2024), Dne otců (16. 6. 2024), Světového dne učitelů a učitelek (5. 10. 2024) či dne Žen ve vědě (25. 10. 2024).

Tradičně také bylo na sklonku roku realizováno udílení **Ceny Milady Paulové** za celoživotní přínos vědě. Tuto cenu MŠMT vyhlašuje ve spolupráci s Národním kontaktním centrem – gender a věda (dále jen „NKC“) už od roku 2009. Loni byla cena udělena v oblasti psychologie a její laureátkou se stala prof. PaedDr. Iva Stuchlíková, CSc.

V oblasti vysokého školství byla podpora témat etických aspektů, genderové rovnosti, poradenství nebo sociálního, fyzického a duševního zdraví a bezpečí součástí **Programu podpory rozvoje oblasti vysokého školství pro rok 2024 a Přípravu na implementaci reformy doktorského studia a strategie řízení lidských zdrojů pro roky 2024–2025**. Cílem Programu podpory rozvoje oblasti vysokého školství pro rok 2024 bylo přispět k naplňování jednotlivých priorit stanovených ve Strategickém záměru ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021, Plánem realizace Strategického záměru pro oblast vysokých škol pro rok 2024 a na ně navazujících cílů jednotlivých vysokých škol. Záměrem ministerstva je zajistit v maximální možné míře podporu aktivit cílících na strategický rozvoj veřejných vysokých škol, jejich propagaci a spolupráci v oblastech definovaných v Programu. Pokračovali jsme také v podpoře uvedených témat coby povinných součástí **Výročních zpráv vysokých škol**. V osnově výročních zpráv za rok 2024 byla i nadále přítomná samostatná kapitola k oblasti genderové rovnosti a wellbeingu s názvem: Podpora wellbeingu v akademickém prostředí: genderová rovnost a bezpečné prostředí. Tím sledujeme důležitost těchto témat a současně usilujeme o snazší způsob jejich sledování.

V uplynulém roce rovněž pokračovala spolupráce s NKC. V rámci projektu sdílených činností **MŠMT CZERA MS2103** realizovalo centrum celkem osm vyžádaných školení v různých institucích (z toho tři VŠ) na téma bezpečného prostředí a senzitivní komunikace. Dále proběhlo pět písemných konzultací (z toho tři pro vysoké školy) věnujících se mj. ustavování pozice ombudsovy a přípravám příslušného předpisu. Dále 69 osob absolvovalo e-learningové školení na platformě Moodle na téma Genderově podmíněné násilí a sexuální obtěžování. Poptávka po vzdělávacích aktivitách v oblasti genderové rovnosti ve VaVaI ve formě školení, workshopů a seminářů trvale převyšuje kapacity Národního kontaktního centra – gender a věda, aktuálně je zcela naplněna až do konce roku 2025. Převis poptávky je dlouhodobě dvoj- až trojnásobný. Nejvíce poptávanými tématy jsou: genderově podmíněné násilí a sexuální obtěžování, gender v obsahu výzkumu a genderově senzitivní komunikace. V rámci stejného projektu centrum v roce 2024 publikovalo dva dokumenty, které poskytují návrh doporučených postupů v oblasti řešení genderově podmíněného násilí. Prvním z nich je „Minimální standard bezpečného prostředí pro kvalitní, udržitelnou a svobodnou výzkumnou vzdělávací činnost“, který sjednocuje standardy sociálního bezpečí, a to jak v oblasti druhů opatření (příčemž od roku 2024 je tato část promítnuta do osnovy textové přílohy výročních zpráv vysokých škol – viz výše), tak způsobů jejich implementace. Druhým dokumentem je příručka „Jak na bezpečné a respektující pracovní a studijní prostředí“, jež představuje podklad k vytvoření předpisu pro řešení genderově podmíněného násilí na vysokých školách.

Také **Operační program Jan Amos Komenský (OP JAK)** významně zohledňoval genderové aspekty ve všech svých procesech. Princip rovnosti žen a mužů byl i v roce 2024 důsledně respektován při sestavování výzev.

Pokud jde o regionální školství, v září 2024 byly vyhlášeny navazující výzvy č. 02_24_034 **Šablony pro MŠ a ZŠ II** (alokace 4,5 miliardy Kč) a 02_24_035 **Šablony pro SŠ a VOŠ II** (alokace 2 miliardy Kč). Přijem žádostí má probíhat do září 2025, resp. listopadu 2025. Ve výzvách jsou aktivity zaměřené jak na vzdělávání dětí v MŠ, žáků a žaček ZŠ a SŠ a studentů a studentek VOŠ, tak na vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků a pracovníků škol a vybraných školských zařízení. Jedním z možných témat vzdělávání je i genderový rozměr v obsahu vzdělávání. V rámci tématu je možné absolvovat také vzdělávací programy týkající se prevence genderově podmíněného násilí. Kariérové poradenství v ZŠ a SŠ je podporováno v jeho genderově senzitivní (nestereotypní) formě.

V oblasti neformálního vzdělávání byla v březnu 2024 vyhlášena výzva č. 02_04_031 **Šablony pro neformální vzdělávání** (alokace 400 milionů Kč) reagující na potřebu podpory dětí a mládeže ve volném čase prostřednictvím neziskových organizací, které svojí činností vytvářejí specifické vzdělávací a výchovné prostředí odlišné od formálního vzdělávání a rozvíjí nejenom znalosti a dovednosti, ale zejména netradičními výchovnými formami také hodnoty a postoje, jež jsou přínosné pro celý život jednotlivce i společnosti a pomáhají také k překonávání sociálních disparit. I zde byla možnost zvolit aktivitu věnující se genderové tematice a rovnosti v obsahu vzdělávání osob pracujících s dětmi a mládeží včetně podpory vzdělávání v oblasti prevence genderově podmíněného násilí. Dále byla v červnu 2024 vyhlášena výzva č. 02_24_032 **PRO-ROMA (Podpora pro/romských místních aktérů)** zaměřená na podporu romských dětí a mládeže, jejímž cílem je přispět ke snížení vzdělanostní nerovnosti a zvýšení spravedlnosti v přístupu ke vzdělání. Dalším cílem je zvýšení motivace ke vzdělávání a podpora studijního úspěchu romských žáků a žákyň a studentů a studentek na všech stupních vzdělávací soustavy, což přispěje ke snížení studijní neúspěšnosti a podílu předčasných odchodů ze vzdělávání a zvýšení podílu romských dětí ve všech ročnících předškolního vzdělávání. Podpora je realizována prostřednictvím romských a proromských neziskových organizací. Ve výzvě je mj. podporováno vzdělávání pracovníků a pracovníků romských a proromských neziskových organizací, vzdělávací aktivity pro romské děti a mládež a spolupráce s rodiči, školami a školskými zařízeními. Ve všech těchto aktivitách byla možná podpora různých témat, včetně tématu genderová tematika a genderová rovnost. S ohledem na velký zájem oprávněných žadatelů byla navýšena alokace výzvy o téměř 30 % (alokace 385 milionů Kč).

Ve výzkumném prostředí byla v červnu 2024 vyhlášena výzva č. 02_23_036 **Výzkumné prostředí**, jejíž aktivity jsou směřovány mimo jiné na podporu genderové rovnosti a nastavení příznivého a motivačního pracovního prostředí ve výzkumných institucích v obecné rovině. Výzva podporuje získání a udržení evropského ocenění HR Award včetně implementace schváleného akčního plánu výzkumné organizace a rozvoj lidských zdrojů ve výzkumné instituci v souladu s HR Award. Projekty mohou být zaměřeny např. i na nastavení mechanismů řešících genderově podmíněné násilí na pracovišti. Celková alokace výzvy činí 1,2 miliardy Kč. Dále byla v listopadu 2024 vyhlášena výzva č. 02_24_037 **Návraty**, jejímž cílem je podpora nastavení a implementace grantových schémat ve výzkumných institucích. Tato schémata umožní výzkumným pracovníkům a pracovnícím návrat k jejich výzkumné kariéře po předchozím přerušení z důvodu mateřské/rodičovské dovolené, dlouhodobé nemoci nebo dlouhodobé péče

o dítě či osobu blízkou, a to prostřednictvím tzv. návratových grantů poskytnutých konkrétním řešitelům. Žádost o podporu je možné podat do 30. dubna 2025 a alokace činí 1,3 miliardy Kč.

V neposlední řadě se OP JAK soustředil na podporu občanského vzdělávání a výchovy k demokracii. Proto byla v prosinci 2024 vyhlášena **výzva zaměřená na oblast občanského (neprofesního) vzdělávání dospělých a veřejnosti**. Jejím cílem je i rozvoj kompetencí spojených s fungováním jedince ve společnosti a státu, schopností účinně komunikovat s ostatními ve společném či veřejném zájmu, a to i v oblasti genderové rovnosti a prevence sociálně patologických jevů. Žádost o podporu je možné podat do 25. srpna 2025 a alokace výzvy je 400 milionů Kč.

Na MŠMT pokračovala v loňském roce také práce konzultační skupiny, která řeší témata genderu a LGBTQ+. Skupina je složena z expertů a expertek z neziskového i akademického sektoru. Podílela se na podpoře implementace sexuální výchovy do vzdělávání s ohledem na revidované kurikulum pro základní vzdělávání. V průběhu roku 2024 připravovala metodiku, která má pomoci školám při tvorbě bezpečného prostředí pro genderově rozmanité a trans studující. Metodika obsahuje návod na tvorbu bezpečného prostředí, tipy do výuky, doporučení pro práci s trans studujícími, odkazy na externí organizace a kapitolu věnovanou právním aspektům práce s genderově rozmanitými a trans studujícími.

2.3. Podpora celkového zdraví dětí, žáků a studentů

Trend životního stylu v posledních letech ukazuje na významný pokles přirozených pohybových aktivit a s tím související významný nárůst zdravotních obtíží a nemocí spojených s nedostatkem pohybu, jakými jsou např. obezita, diabetes 2. typu, vysoký krevní tlak nebo bolesti zad. Vedle toho se stále silněji projevují také komplikace v oblasti duševního zdraví. Velmi silně se tato témata dotýkají také dětí a mladých lidí, a tak podpora jejich fyzického a duševního zdraví představovala v roce 2024 důležitou výzvu pro český vzdělávací systém.

Je naprosto jednoznačné, že role školy a školního prostředí, kde děti a mladí lidé po mnoho let tráví značnou část dne a získávají také významné návyky pro další život, je pro podporu řešení témat spojených s nedostatkem jejich pohybových aktivit, s péčí o duševní zdraví a také se zdravým stravováním zcela zásadní. Škola samozřejmě nemůže nahradit komplexní akcent na zdravý životní styl kladený jak v době vzdělávání, tak v době mimo něj, v rámci volného času a rodinných aktivit. Může ale významně ovlivnit dopad rodinného prostředí, které z různých důvodů u mnoha mladých lidí důraz na zdravý životní styl neposkytuje, a tím i snížit negativní vliv socioekonomických aspektů na vzdělávání konkrétních dětí, žáků a studentů.

2.3.1 Podpora pohybových aktivit

Novela zákona o podpoře sportu z roku 2023 definovala nově i problematiku školního a vysokoškolského sportu a uložila ministerstvu tento sport podporovat a vytvářet podmínky pro jeho rozvoj. Za tímto účelem pak má MŠMT vypracovávat plán státní politiky školního a vysokoškolského sportu. Ministerstvo oblast školního a vysokoškolského sportu vnímá jako součást **širšího konceptu opatření, aktivit a činností**, které ve vzájemné synergii významně **zvýší pohy-**

bovou aktivitu dětí, žáků a studentů, a současně sníží negativní dopady nedostatečného pohybu na jejich fyzické i duševní zdraví.

V této souvislosti ministerstvo připravilo první národní koncepční dokument svého druhu s názvem **Plán podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních a státní politiky školního a vysokoškolského sportu pro období 2024–2028**, který rozpracovává hlavní teze definované pro tuto oblast již v roce 2023 a ukotvené v Dlouhodobém záměru rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy ČR na období 2023–2027 a který na jaře 2024 schválila vláda ČR (k dispozici na [Plán podpory pohybových aktivit ve školách](#) a [Mládež v pohybu a ve zdraví](#)).

První část dokumentu se věnuje **podpoře pohybových aktivit** ve školách a školských zařízeních a staví na několika základních pilířích:

- **podpora aktivního pohybového režimu žáků během celého dne** (aktivní doprava do/ze školy, aktivní přestávky, pohybové chvilky, otevřená hřiště, kampaň na podporu pohybu);
- **výuka tělesné výchovy** (úprava rámcových vzdělávacích programů, větší využití disponibilních hodin pro TV, inovace pregraduální přípravy učitelů TV, další vzdělávání pedagogických pracovníků, metodické aktivity a tvorba metodicko-vzdělávacího portálu, extrakurikulární aktivity, větší zapojení aprobovaných učitelů TV do výuky na 1. stupni ZŠ, specifická podpora rozvoje pohybových dovedností dětí v mateřských školách, zdravotní tělesná výchova a pohybové vzdělávání tělesně oslabených mladých lidí apod.);
- **pohybové a sportovní aktivity v zájmovém vzdělávání** (školní družiny, školní kluby, střediska volného času);
- **rozvoj sportovní infrastruktury** (obnova a rozvoj školní infrastruktury a vysokoškolských sportovních areálů);
- **evaluace podpory pohybových aktivit** (monitoring pohybových aktivit dětí a mládeže, evaluace podmínek pro aktivní pohybový režim ve školách a školských zařízeních, evaluace pohybové gramotnosti).

Druhá část dokumentu se explicitně věnuje oblasti **školního a vysokoškolského sportu**:

- **školní sport** (školní sportovní soutěže, příprava sportovně talentovaných žáků);
- **vysokoškolský sport** (podpora pohybových aktivit na vysokých školách, podpora duální kariéry sportovců).

Při podpoře naplňování a realizace národního plánu podpory pohybu ministerstvo úzce spolupracuje s Českou školní inspekcí. Na počátku školního roku 2024/2025 byla představena **komplexní sada nástrojů pro podporu pohybových aktivit** dětí, žáků a studentů, tedy soubor konkrétních aktivit a opatření, které mají značný potenciál významně zvýšit pohybovou aktivitu mladých lidí, a tím podpořit jak jejich fyzické zdraví, kondici a zdatnost, tak i zdraví duševní, a také pozitivně stimulovat kognitivní funkce. Zásadním metodickým dokumentem, který je plně v souladu s národní koncepcí podpory pohybu, je koncept **Aktivní školy**, který Česká školní inspekce připravila a který představuje konkrétní didaktickou inspiraci pro realizaci pohybových aktivit s tím, že tyto aktivity je možné realizovat prakticky ihned a bez potřeby dalších zdrojů, a to v rámci celého počátečního vzdělávání. Vedle toho pak Česká školní inspekce vytvořila také sadu **nástrojů pro autoevaluaci**, podrobnou **mapu aktivit školy** zohledňující i činnosti v oblasti podpory pohybu, **příklady inspirativní praxe** a také **aplikaci InspIS FITPA**, v níž mohou školy pohybové aktivity sledovat a vyhodnocovat tělesnou zdatnost (veškeré informace na <https://csicr.cz> nebo na stránkách MŠMT).

Rozvoj pohybové gramotnosti a změny v pojetí tělesné výchovy jsou ukotveny také v revidovaném Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání, zejména v rámci vzdělávací oblasti *Člověk, zdraví a bezpečí*. Ministerstvo v roce 2024 podporovalo také nejrůznější iniciativy, jako např. rozšíření projektu *Pěšky do školy*, vytvoření metodiky projektu *Stezka Českem* pro školy nebo celostátní kampaň na podporu pohybu s názvem *Aktivní září*. Na dalších aktivitách v rámci podpory škol, jako je např. metodika pro zařazování žáků do hodin tělesné výchovy (s cílem snížit vysoké podíly žáků, kteří jsou z hodin tělesné výchovy omlouváni), ministerstvo i Česká školní inspekce pracují a budou průběžně představovány.

K dispozici je také finanční podpora pro rozvoj pohybových aktivit, a to zejména prostřednictvím tzv. šablon z Operačního programu Jan Amos Komenský. Ministerstvo ve spolupráci s Českou školní inspekcí vytipovalo několik klíčových oblastí, ve kterých školy potřebují podporu a na které mohou zároveň čerpat finanční prostředky ze šablon. Problematika pohybových aktivit je mezi nimi. Pro inspiraci škol byl zveřejněn i samostatný metodický dokument s názvem [Klíče k rozvoji školy](#). Podle možností jsou pak vyhlašovány také dotační programy např. pro podporu školních sportovních soutěží nebo pro podporu neziskových organizací věnujících se pohybovým aktivitám ve školách.

2.3.2 Podpora duševního zdraví

Po rozsáhlých mezíresortních aktivitách realizovaných během roku 2023 ministerstvo v roce 2024 připravilo a schválilo ucelený **soubor cílených opatření v oblasti systémové podpory dětského duševního zdraví** (zveřejněno na <https://msmt.gov.cz>). Tato opatření se dotýkají např.:

- ♦ **implementace podpůrných pedagogických pozic** (školní psycholog, školní speciální pedagog, sociální pedagog) a **nastavení systémových pravidel** pro jejich fungování a **financování**;
- ♦ **navýšení kapacit studijních programů** psychologie a speciální pedagogiky;
- ♦ **přípravy standardu školního poradenského pracoviště**;
- ♦ **excelence metodických doporučení k primární prevenci**;
- ♦ **monitoringu rizikového chování** ve školách;
- ♦ **podpory nespecifické primární prevence**;
- ♦ **posílení institutu třídnických hodin**;
- ♦ **zakotvení osobnostně-sociální výchovy** a podpory wellbeingu v revidovaném Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání;
- ♦ **redesignu služeb** středisek výchovné péče nebo
- ♦ **rozšíření mobilních multidisciplinárních týmů dětského duševního zdraví**.

Některá opatření jsou v realizaci již nyní, s dalšími se počítá v časovém horizontu do roku 2027. Schválen byl také revidovaný Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání obsahující průřezové téma *Péče o sebe a druhé*, jehož cílem je podpořit znalosti, dovednosti a postoje ve všech dimenzích wellbeingu. Aktualizována byla metodická doporučení k primární prevenci, zahájeny byly práce na revizi standardu specializačního studia pro školní metodiky prevence s cílem začlenění podpory duševního zdraví, školního wellbeingu a krizové intervence. Střediska výchovné péče měla

možnost posílit prorodinné služby a absolvovat výcvik v programu TripleP. Ministerstvo na řešení a implementaci těchto témat spolupracuje s širokou skupinou různých aktérů, včetně např. zmocněnkyně vlády pro lidská práva, České školní inspekce, Národního ústavu duševního zdraví, zástupců akademické sféry, dalších ministerstev nebo nevládních organizací a iniciativ. Také pro podporu duševního zdraví je možné využít finanční prostředky prostřednictvím tzv. šablon z Operačního programu Jan Amos Komenský, tak, jak je naznačeno ve zmiňovaném metodickém dokumentu Klíče k rozvoji školy.

2.3.3 Podpora zdravého stravování a výživy

Důležitou součástí podpory celkového zdraví a zdravého životního stylu je také oblast **výživy a stravování**, přičemž MŠMT se dlouhodobě podílí na různých aktivitách, které další zvyšování kvality systému školního stravování podporují. Školní stravování hraje ve výživě a celkovém zdraví dětí, žáků a studentů důležitou roli a zajišťuje, že mladí lidé dostávají během školního dne vyváženou a nutričně bohatou stravu, což je důležité pro jejich zdravý fyzický i duševní vývoj. Kromě toho školní jídelny pomáhají dětem formovat zdravé stravovací návyky, které mohou mít dlouhodobý pozitivní vliv na jejich zdraví. V České republice má školní stravování dlouhou tradici a je dostupné pro všechny děti a žáky, kteří o tuto školskou službu projeví zájem.

Ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem došlo v roce 2024 k aktualizaci **metodiky pro podporu dietního stravování** ve školách, a zvýšil se tak počet strážníků ve školních jídelnách. V průběhu roku 2024 byl také připraven návrh **novely vyhlášky o školním stravování**, kde velmi významnou část představuje **úprava tzv. spotřebních košů** (nutričních hodnot) tak, aby skladba jídelníčků reflektovala doporučení odborníků v oblasti zdravého stravování. Ověření aplikovatelnosti těchto košů ve školním stravování bylo realizováno na vybraném vzorku školních jídelen a setkalo se s pozitivním ohlasem. S rostoucím počtem dvouletých dětí v mateřských školách se budou normy zavádět také pro ně.

Školní stravování má rovněž silný edukativní smysl, přispívá k výchově dětí a mladých lidí ke správnému společenskému chování při jídle a seznamuje je s různými druhy pokrmů. Školní stravování je úzce propojeno s **rámcovými vzdělávacími programy**, u nichž byla v roce 2024 dokončena rozsáhlá revize. Například u základního vzdělávání budou v rámci vzdělávacích oblastí *Člověk a jeho svět* a *Člověk a jeho zdraví* žáci vedeni k tomu, aby dokázali navrhnout jídelníček pro celodenní stravování a hodnotit ho z pohledu výživy (1. stupeň) a aby dokázali sestavit dlouhodobý jídelníček na základě výživových doporučení s přihlédnutím k věku (2. stupeň).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy pokračovalo i v roce 2024 v rozsáhlé mezíresortní spolupráci a bylo členem různých poradních a pracovních orgánů věnujících se podpoře celkového zdraví, resp. pohybu a fyzického zdraví, podpoře duševního zdraví či celkové odolnosti. Zástupci MŠMT tak působili např. v mezíresortní pracovní skupině pro rozvoj pohybových aktivit, mezíresortní pracovní skupině pro školní stravování, v pracovních skupinách v rámci iniciativy Aktivní Česko nebo Národní rady pro duševní zdraví, která v pravidelných intervalech projednává plnění opatření Národního akčního plánu pro duševní zdraví 2020–2030. Aktivně se zástupci MŠMT účastnili také mezíresortní koordinační skupiny pro dětské duševní zdraví a mezíresortní pracovní skupiny pro zajištění dostupnosti psychoterapie, psychoterapeutických a psychosociálních intervencí a poradenství ve školách a školských poradenských zařízeních.

2.4. Dopady ukrajinské krize do vzdělávacího systému regionálního školství

2.4.1 Změny v přijímacím zkouškách do středního vzdělávání v roce 2024 z důvodu ukrajinské krize

Přijímání uchazečů z Ukrajiny, kterým byla v České republice udělena dočasná ochrana podle zákona o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace, bylo upraveno zákonem č. 67/2022 Sb., zákon o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, a Opatřením obecné povahy č. j. MSMT-26560/2023-1 ze dne 31. 10. 2023. Při přijímání těchto uchazečů do středních škol platila následující pravidla, která byla obdobného charakteru, jako v předchozím roce:

Doklady

V rámci přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, a to jak do prvního, tak i do vyššího ročníku, musí podle školského zákona uchazeči standardně doložit doklady osvědčující, že splňují podmínku pro přijetí (získání základního vzdělání, resp. splnění povinné školní docházky, docházku do pátého ročníku základní školy v příslušném školním roce v případě osmiletého oboru konzervatoře a osmiletého gymnázia, docházku do sedmého ročníku základní školy u přijímacího řízení do oboru vzdělání šestiletého gymnázia). Jedná se zejména o doklady o jejich předchozím vzdělávání (ročníková vysvědčení nebo potvrzení o hodnocení žáka na konci pololetí základní školy). Případně v návaznosti na přijímací řízení do konkrétní střední školy prokazují uchazeči další kritéria přijímacího řízení, které stanovil ředitel školy. Tyto doklady předkládá uchazeč jak v originálním znění, tak ve formě překladu, pokud ředitel školy nesdělí, že takový překlad nevyžaduje.

Zákon o zvláštních pravidlech v oblasti školství nově umožnil, aby osoby, kterým bylo udělena dočasná ochrana podle zákona o zvláštních opatřeních a které jsou uchazeči o střední vzdělávání, a nemají požadované doklady, mohly tyto doklady zcela nebo z části nahradit svým čestným prohlášením o skutečnostech, které se jinak těmito doklady prokazují. Vycházelo se z toho, že uchazeči z Ukrajiny zejména z důvodu svého neočekávaného a nepřipraveného odchodu a navazující složité cesty do České republiky je nemusí mít k dispozici. Tato úprava se vztáhla rovněž na přijímání uchazečů do vyššího ročníku.

Podmínka doložení zdravotní způsobilosti pro daný obor vzdělání tím ovšem nebyla dotčena. Uchazeči, kteří získali dočasnou ochranu, získali totiž rovněž nárok na zdravotní péči. Proto tyto uchazeči museli doložit zdravotní způsobilost pro daný obor vzdělání od obvodního lékaře působícího na území České republiky.

Prominutí zkoušky z českého jazyka

Dle standardní platné právní úpravy dané školským zákonem platí podle § 20 odst. 4, že osobám, které získaly předchozí vzdělání ve škole mimo území České republiky, se při přijímacím řízení ke vzdělávání ve středních školách a v konzervatořích promíjí na žádost přijímací zkouška z českého jazyka, pokud je součástí přijímací zkoušky. Opatřením obecné povahy bylo určeno, že úlevy v rozsahu podle § 20 odst. 4 školského zákona se vztahují na všechny cizince s dočasnou ochranou. Vyloučila se tak situace, kdy by se na některé cizince s dočasnou ochranou úlevy nevztahovaly. V uvedených případech byla přijímací zkouška nahrazena rozhovorem ověřujícím znalost českého jazyka nezbytnou pro vzdělávání

uchazeče v daném oboru vzdělání. U uchazečů, kteří získali dočasnou ochranu, bylo doporučeno při hodnocení ústního rozhovoru zohlednit jejich současnou situaci a délku pobytu na území České republiky.

Jednotná přijímací zkouška

Uchazeči o střední vzdělání v oborech, kde se povinně koná jednotná přijímací zkouška, kterým byla udělena dočasná ochrana podle zákona o zvláštních opatřeních, mohli na základě opatření obecné povahy požádat kromě prominutí jednotné přijímací zkoušky ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura i o konání jednotné přijímací zkoušky ze vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace dle vlastního výběru v jazyce českém nebo jazyce ukrajinském.

Školní přijímací zkouška

Škola mohla na základě opatření obecné povahy písemný test školní přijímací zkoušky cizincům s dočasnou ochranou na základě žádosti připojené k přihlášce ke vzdělávání ve střední škole zadat v ukrajinském jazyce. Sdělení o tom, zda škola umožní toto zadání v ukrajinském jazyce, ředitel školy zveřejnil v kritériích přijímacího řízení.

Automatické navýšení času

Pokud škola písemný test jednotné nebo školní přijímací zkoušky zadala v českém jazyce, navýšil se automaticky cizinci časový limit pro vypracování testu o 25 % a měl právo použít překladový slovník. Nebylo proto nutné, aby tito uchazeči navštívili školské poradenské zařízení. Návštěva školského poradenského zařízení byla nutná pouze v případě, pokud uchazeč potřeboval uzpůsobení podmínek nad rámec tohoto opatření.

2.4.2 Vzdělávání cizinců v mateřských a základních školách

Cizinci v mateřských i základních školách mají nárok na bezplatnou jazykovou přípravu k začlenění do vzdělávání.

V rámci předškolního vzdělávání jsou v mateřských školách s větším zastoupením cizinců zřizovány skupiny pro jazykovou přípravu (ve školním roce 2024/25 celkem 345 skupin), další podpora probíhá v rámci běžného vzdělávání.

V základním vzdělávání došlo s účinností od 1. 9. 2024 novelou vyhlášky č. 48/2005 Sb. k těmto úpravám parametrů nárokové jazykové přípravy cizinců:

- ♦ rozšíření nároku na jazykovou přípravu pro cizince, který plní povinnou školní docházku v ČR z 12 na 24 měsíců (ve školním roce 2024/25 je to přechodně 36 měsíců);
- ♦ nárok na jazykovou přípravu mají nově i děti z přípravných tříd (jsou přiřazeny do skupin v ZŠ a vše pro ně platí obdobně);
- ♦ zvýšení maximálního počtu hodin jazykové přípravy na ZŠ z 200 hodin na 400 hodin, včetně možnosti využití dalších 200 hodin u žáků, kteří již 200 hodin podpory absolvovali podle původních pravidel;
- ♦ prodloužení délky poskytování jazykové přípravy z 10 na 20 měsíců;
- ♦ možnost rozdělení skupin pro jazykovou přípravu samostatně pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ;
- ♦ zmenšení velikosti skupin;
- ♦ možnost stát se určenou školou na žádost, pokud má alespoň 5 cizinců s nárokem na podporu (tato škola nemusí zajišťovat jazykovou podporu pro ostatní školy);
- ♦ určená škola musí být vždy s ročníky 1. i 2. stupně (s výjimkou školy určené na žádost).

Školy pro jazykovou přípravu cizinců určuje krajský úřad v souladu s kritérii stanovenými vyhláškou. Financování zajišťuje MŠMT prostřednictvím krajských úřadů. Ve školním roce 2023/24 fungovalo v základních školách 1212 skupin pro jazykovou přípravu, do kterých bylo zapojeno 9392 cizinců. Ve školním roce 2024/2025 v celkem 1715 skupinách a zapojeno je 12272 žáků-cizinců (údaj k 30. 9. 2024).

Dále bylo do vyhlášky doplněno jednoznačné pravidlo pro **zařazování cizinců do ročníku**, přičemž doposud se postupovalo analogicky jako u občanů ČR vracejících se ze zahraničí. U obou těchto skupin platí nově pravidlo, že se žáci vždy zařazují do ročníku dle věku a jen v případě, že to vyžaduje jejich nejlepší zájem, tak jsou zařazeni o jeden ročník níže, než kam spadají věkem.

Od roku 2022 je poskytována veřejným **školám s největším zastoupením cizinců s dočasnou ochranou cílená finanční podpora** formou ad hoc normativu. V období leden–srpen 2024 se jednalo o podporu financování ukrajinských asistentů pedagoga – podpora byla poskytnuta celkem 503 školám v celkové výši téměř 200 mil. Kč. V období září–prosinec 2024 se jednalo o podporu pro užší okruh škol (podmínka minimálně 10 cizinců s dočasnou ochranou a zároveň podíl cizinců s dočasnou ochranou musí tvořit alespoň 10 % všech dětí a žáků školy) a podpořeno bylo 171 škol v celkové výši téměř 50 mil. Kč. Možnosti čerpání byly věcně rozšířeny na adaptační a integrační aktivity cizinců s dočasnou ochranou. Mimo personálních nákladů na pedagogické i nepedagogické pozice bylo možné čerpat finanční prostředky i na ONIV (zejména učebnice, učební pomůcky a DVPP).

2.4.3 Vzdělávání cizinců ve středních školách

MŠMT reagovalo novelou vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů, na vzrůstající počet žáků cizinců, kteří přicházejí do České republiky v období středoškolského vzdělávání. S účinností od 1. 9. 2024 byla tedy natrvalo zakotvena možnost jazykové přípravy ve středních školách pro žáky cizince, kteří se v ČR vzdělávají kratší dobu než 36 měsíců. Tito žáci mají nárok na max. 400 hodin jazykové přípravy v celkové délce 30 měsíců tak, aby byla pokryta téměř celá délka jejich vzdělávání v SŠ. Výuka probíhá ve skupinách od 5 do 15 žáků v krajskými úřady určených školách zejména v odpoledních hodinách po vyučování. Do skupiny mohou být zařazeni také ostatní žáci (zejména cizinci, kteří se v ČR vzdělávají již delší dobu a také žáci s českým občanstvím, kteří mají s ohledem na dlouhodobý pobyt v zahraničí prokazatelně obdobné integrační potřeby jako žáci cizinci).

Ve školním roce 2023/2024 bylo pro jazykovou přípravu určeno 86 středních škol, ve kterých se vzdělávalo 836 žáků v 81 skupinách, ve školním roce 2024/2025 se jazykové přípravy účastnilo 862 žáků, kteří se vzdělávali v 87 skupinách. Jazyková příprava je financována z rezervy krajů. Celkem se ve školním roce 2024/2025 ve středních školách vzdělávalo 21 227 žáků cizinců.

2.4.4 Úprava některých pravidel v konání maturitní zkoušky v roce 2024 (a změny v přihlašování k maturitní zkoušce v roce 2023 k jarnímu a podzimnímu zkušebnímu období 2024 z důvodu ukrajinské krize

MŠMT vydalo i v roce 2023 opatření obecné povahy podle ustanovení § 5a odst. 1 písm. b) zákona č. 67/2022 Sb., zákon o zvláštních pravidlech v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace (dále jen „zákon o zvláštních pravidlech v oblasti školství“).

Dle tohoto opatření mohl žák cizinec v přihlášce k maturitní zkoušce k jarnímu zkušebnímu období 2024 i k podzimnímu zkušebnímu období 2024 nahradit úředně ověřené kopie dokladů o vzdělání vydaných školou mimo území České republiky čestným prohlášením podle § 4 odst. 3 vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“).

Cizinec konající maturitní zkoušku v roce 2024 mohl také dle opatření obecné povahy při konání didaktického testu z českého jazyka a literatury použít Pravidla českého pravopisu. Minimální rozsah písemné práce z českého jazyka a literatury, kterou cizinec konal podle § 14a odst. 1 vyhlášky v roce 2024, činila 200 slov. Nejnižší počet literárních děl v žakovském seznamu cizince podle § 14 b odst. 2 vyhlášky v roce 2024 byl 15 děl. Cizinec konající maturitní zkoušku v roce 2024 mohl dále při konání ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí, s výjimkou zkoušky z cizího jazyka, použít překladový slovník a při konání ústní zkoušky z českého jazyka a literatury pak Pravidla českého pravopisu. Prodloužena byla i doba přípravy k ústní zkoušce před zkušební maturitní komisí, s výjimkou zkoušky z cizího jazyka, a to na 30 minut. Dále se na jeho žádost mohla prodloužit doba konání písemné zkoušky podle § 17 odst. 2 vyhlášky a doba konání praktické zkoušky podle § 18 odst. 2 a 3 vyhlášky, a to o 25 %. Při konání praktické zkoušky a písemné zkoušky cizinec opět mohl použít překladový slovník.

V roce 2024 již nebylo opatření obecné povahy pro přihlašování k maturitní zkoušce pro rok 2025 vydáno.

2.5. Dotační výzvy pro oblast regionálního školství

V roce 2024 byly pro oblast regionálního školství aktuální tyto dotační výzvy:

Dotační výzva Podpora školního stravování žáků základních škol v roce 2024

Cílem výzvy je podpora školního stravování žáků základních škol, jejichž rodina se ocitla v dlouhodobě nepříznivé finanční situaci, a zlepšení podmínek pro řádný průběh povinné školní docházky těchto žáků. Prostředkem k dosažení cíle je podpora spolupráce ministerstva, právnických osob vykonávajících činnost základních škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, právnických osob vykonávajících činnost zařízení školního stravování zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení a nestátních neziskových organizací, které se ve své hlavní činnosti soustřeďují na aktivity zaměřené na sociální pomoc rodinám v nepříznivé sociální situaci.

Po dosavadních letech fungování předchozích výzev se potvrdila velmi úzká provázanost mezi základní potřebou žáka, tedy pravidelným obědem, a jeho školními výkony. V roce 2024 byla z dotační výzvy poskytnuta pomoc v druhém pololetí školního roku 2023/24 celkem 13 283 žákům z 1 265 ZŠ, v prvním pololetí školního roku 2024/25 11 844 žákům z 1 116 škol v celé České republice. Na rok 2024 byla pro tuto výzvu vyčleněna částka 60 mil. Kč, dotace byla poskytnuta v plné výši.

Dotační výzva na podporu integrace romské menšiny v roce 2024

Výzva je zaměřena na podporu vzdělávání romských dětí a žáků, kteří přicházejí z prostředí, ve kterém jsou vystaveni riziku sociálního vyloučení, ale také nižší šanci na získání kvalitního vzdělání. Zajištění základních podmínek pro rozvoj společného vzdělávání romských žáků v hlavním vzdělávacím proudu prostřednictvím projektů, které podporují předškolní vzdělávání romských dětí, zvyšují jejich účast v předškolním vzdělávání i připravenost na úspěšné zahá-

jení školní docházky, podporují spolupráci rodiny a školy v oblasti předškolního a základního vzdělávání, přispívají k úspěšnému vzdělávání romských žáků na základní škole a působí preventivně proti předčasnému ukončování vzdělávání romských žáků, podporují úspěšný přechod romských žáků ze základní do střední školy a napomáhají úspěšné integraci romských žáků prostřednictvím volnočasových aktivit.

Cílovou skupinou výzvy jsou romské děti a romští žáci základních škol a prvních ročníků středních škol. Výzva je uskutečňována již několikátým rokem. Alokace výzvy pro rok 2024 byla 11 587 500 Kč. Dotační podpora byla rozdělena mezi 29 oprávněných žadatelů.

Dotační výzva na podporu romských žáků a studentů středních škol a konzervatoří a vyšších odborných škol v roce 2024

Věcným zaměřením výzvy je podpořit sociálně znevýhodněné romské žáky a studenty ve studiu na střední škole, konzervatoři či vyšší odborné škole, zlepšit jejich vzdělávací výsledky, zamezit předčasným odchodům z aktuálně studovaného oboru, na kterém je žák či student zapsán ve školním roce a ve kterém mu začala být poskytována podpora, zvýšit počet romských žáků a studentů, kteří úspěšně ukončí vzdělávání ve středních školách, konzervatořích a vyšších odborných školách a počet těch, kteří budou motivováni ke vzdělávání na vysokých školách. Zároveň podpořit kontinuálně spolupráci s rodinou žáka nebo studenta, a i jejím prostřednictvím žáky a studenty motivovat ke vzdělávání. Celková alokace výzvy je 6 300 000 Kč. Ve výzvě bylo podpořeno 21 žadatelů v celkové výši 4 431 643 Kč.

Dotační výzva na podporu účasti dětí a předškolním vzdělávání v roce 2024

Věcným zaměřením výzvy je podpora účasti na předškolním vzdělávání dětí se sociálním znevýhodněním a dětí, jejichž rodina se nachází v dlouhodobé nepříznivé finanční situaci nebo se v nepříznivé finanční situaci ocitla dočasně, a to podporou aktivit právnických osob vykonávajících činnost mateřských škol, právnických osob vykonávajících činnost zařízení školního stravování, obcí, dobrovolného svazku obcí, jehož předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství, příspěvkových organizací a NNO, jejichž hlavní činností jsou aktivity zaměřené na sociální pomoc rodinám se sociálním znevýhodněním či v nepříznivé finanční situaci.

Docházka dětí se sociálním znevýhodněním do předškolního vzdělávání je klíčová pro jejich další vzdělávací úspěchy a vyhlášená dotační výzva je tak stěžejní součástí širší iniciativy MŠMT na snižování regionálních disparit ve vzdělávání. Celková alokace výzvy byla 20 mil. Kč. V roce 2024 byli ve výzvě podpořeni 4 žadatelé v celkové výši 10 mil. Kč.

Dotační výzva na podporu primární prevence rizikového chování a podporu duševního zdraví ve školách a školských zařízeních pro rok 2024

V roce 2024 byla realizována dotační výzva na podporu primární prevence rizikového chování a podporu duševního zdraví ve sníženém rozsahu ve srovnání s předchozími dvěma roky. Důvodem bylo plošné snížení všech výzev o 10 %. Z výzvy byly podporovány individuální a krajské projekty. Celková alokovaná částka byla ve výši 35,8 mil. Kč, z toho 7 mil. Kč bylo alokováno pro krajské projekty. Výzva byla zaměřena na podporu realizace programů všeobecné, selektivní a indikované primární prevence rizikového chování pro děti, žáky, studenty (dále jen „žáky“), realizaci programů v oblasti duševního zdraví určených pro žáky, vzdělávání pedagogických pracovníků a/nebo budoucích pedagogů v ob-

lasti primární prevence rizikového chování, vzdělávání pedagogických pracovníků a/nebo budoucích pedagogů v oblasti duševního zdraví, a dále u krajských projektů také na podporu krizových intervenčních týmů.

Cílem výzvy bylo podpořit vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti specifické všeobecné primární prevence rizikového chování a v oblasti wellbeingu tak, aby uměli včas rozeznat rizikové chování žáků a uměli ho ošetřit a celkově posilovali ve třídách pozitivní atmosféru a týmovou spolupráci a vytvářeli vhodné prostředí pro duševní pohodu a zdravý rozvoj žáků. Cílem bylo také podpořit realizaci efektivní primární prevence prostřednictvím programů specifické primární prevence rizikového chování a programů na podporu duševního zdraví žáků ve školách a školských zařízeních. Ve výzvě bylo podpořeno 13 krajských projektů a 44 individuálních projektů.

Dotační výzva Na učitelích záleží v roce 2024

Cílem výzvy Na učitelích záleží je podpora pedagogických pracovníků v souladu se Strategií 2023+ a s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR. Výzva je orientovaná na podávání projektů, které jsou zaměřeny na posilování prestiže učitelského povolání a zvyšování zájmu o učitelské povolání, na popularizaci studia učitelství a zvyšování atraktivity učitelské přípravy.

Cílovou skupinou jsou nejen zájemci o povolání učitele, studenti učitelství, ale i široká veřejnost. Výzva Na učitelích záleží je podporou a propagací učitelského povolání a studia učitelství. Výzva je uskutečňována již několikátým rokem. Alokace výzvy pro rok 2024 byla 4,5 mil. Kč. Dotační podpora byla rozdělena mezi 11 oprávněných žadatelů.

Dotační výzva Podpora vzdělávacích aktivit národnostních menšin v roce 2024

Cílem výzvy byla podpora vytváření podmínek pro naplňování státní politiky v oblasti vzdělávání v jazycích národnostních menšin, programu podpory vzdělávání dětí a žáků pocházejících z odlišného jazykového a kulturního prostředí, podpora projektu multikulturní výchovy dětí, žáků a mládeže do věku 26 let směřující k posilování vědomí o obecné lidské sounáležitosti, poznávání historie a kultury jiných národů, vedoucí ke vzájemné toleranci a boji proti rasismu a xenofobii. Výzva je vyhlašována v souladu s nařízením vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity, ve znění pozdějších předpisů.

MŠMT obdrželo v roce 2024 celkem 38 žádostí, které byly po formální kontrole a případných opravách postoupeny komisi k hodnocení. Pro podávání žádostí byl využit on-line systém spravovaný NPI ČR. Po vyplnění žádosti a přidání příloh do systému žadatelé vygenerovali žádost a zaslali ji v určeném termínu datovou zprávou nebo prostřednictvím pošty na MŠMT. Po hodnocení a jednání výběrové komise bylo podpořeno 33 projektů v celkové částce 11 134 560 Kč. Nebylo podpořeno 5 žádostí v pořadí úspěšnosti na posledních místech. Nerozděleno z finanční alokace výzvy zůstalo 4 540 Kč.

Podpora přípravy sportovních talentů ve školách s oborem vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou pro rok 2025

Výzva je zaměřena na podporu přípravy sportovně talentovaných žáků a sportovní přípravu žáků vzdělávajících se v oborech vzdělání 79-42-K/41, 79-42-K/61 a 79-42-K/81 Gymnázium se sportovní přípravou. Alokace výzvy pro rok 2024 byla 18 mil. Kč. Do výzvy se mohla přihlásit všechna gymnázia se sportovní přípravou, která měla k 30. 9. 2023

žáky vzdělávající se ve výše zmíněných oborech vzdělání. Dotační podpora byla rozdělena mezi 16 oprávněných žadatelů.

2.6. Výsledky vzdělávání žáků středních škol

2.6.1 Přijímací zkouška do prvních ročníků

K přijímacím zkouškám se v roce 2024 v prvním kole přihlásilo celkem 157 tisíc uchazečů.

Na 8letá gymnázia podalo přihlášku 19,5 tis uchazečů, což je o 0,5 tis. více než v roce 2023. V kontextu relevantní populace ZŠ to znamená, že přihlášku podalo 17,6 uchazeče na 100 žáků 5. ročníků ZŠ a jedná se tak o nejvyšší podíl od roku 2017. Nejvíce uchazečů podalo přihlášku na 8letá gymnázia do Prahy (5,6 tis.) a do Středočeského kraje (3,2 tis.), nejméně zastoupený je pak kraj Karlovarský (0,5 tis.). Z Prahy se v roce 2024 v průměru hlásilo 32,3 uchazečů o 8letá gymnázia na 100 žáků 5. ročníků ZŠ. Praha je v tomto ukazateli s výrazným odstupem před ostatními regiony. Na druhém místě je s podílem 19,1 uchazeče na 100 žáků 5. ročníků ZŠ Středočeský kraj. Nejmenší podíl žáků 5. ročníků na 8letá gymnázia se hlásí v Ústeckém kraji – 11,7 uchazeče na 100 žáků 5. ročníků ZŠ.

Jednotnou přijímací zkoušku konalo 19,1 tis. uchazečů, přičemž průměrný dosažený procentní skóre lepšího výsledku z českého jazyka dosáhl hodnoty 52,7 % (v roce předchozím 53,0 %). Uchazeči, kteří byli přijati, měli z českého jazyka v průměru o 12,9 procentního bodu vyšší skóre – 65,6 %. Průměrný procentní skóre z matematiky se dostal na hodnotu 59,8 %, meziročně se jedná o výrazný nárůst, a to o 21,3 p. b. Mezi přijatými uchazeči byl průměrný procentní skóre z matematiky oproti celkové populaci, která test konala, o 12,1 p. b. vyšší, a činil tak 71,9 %. V prvním kole přijímacích zkoušek bylo na 8letá gymnázia přijato 8,8 tis. uchazečů, tj. 45,4 %.

Do 6letých gymnázií se přihlásilo 7,8 tis. uchazečů, meziroční nárůst tak činí 0,4 tis. Přihlášku v průměru podalo 7,3 procent uchazečů na 100 žáků 7. ročníků ZŠ, což je nejvyšší podíl z celého sledovaného období. Stejně jako v případě 8letých gymnázií i zde je nejvyšší podíl žáků hlásících se na 6letá gymnázia v Praze, kde se hlásilo 21,5 procent uchazečů na 100 žáků 7. ročníků ZŠ. Druhý v pořadí je Jihomoravský kraj, kde podalo přihlášku 11,8 procent uchazečů na 100 žáků 7. ročníků. Nejmenší zájem o vzdělávání na 6letých gymnáziích je v Pardubickém kraji, kde škola tohoto typu není a žáci se tak musí hlásit do jiných regionů. Velmi podprůměrný je podíl přihlášených také v kraji Ústeckém (1,1 procenta uchazeče na 100 žáků 7. ročníků ZŠ).

Jednotnou přijímací zkoušku konalo 7,7 tis. uchazečů o 6letá gymnázia. Průměrný procentní skóre lepšího výsledku z českého jazyka se dostal na hodnotu 52,1 % (v předchozím roce 60,3 %). Přijetí uchazeči měli z českého jazyka v průměru o 14,4procentního bodu vyšší skóre, tj. 66,5 %. V matematice činil průměrný procentní skóre všech konajících 47,5 %, meziročně jde o nárůst o 3,2 p. b. Mezi přijatými uchazeči byl průměrný procentní skóre z matematiky oproti celkové populaci, která test konala, o 14,1 p. b. vyšší, a činil tak 61,6 %. Na 6letá gymnázia bylo v prvním kole přijímacích zkoušek přijato 2,3 tis. uchazečů, tj. 29,7 %.

Přihlášku do 4letých a kratších oborů podalo v prvním kole celkem 129,8 tis. uchazečů, jednotnou přijímací zkoušku pak konalo 92,6 tis. (71,3 % všech přihlášených do 4letých a kratších oborů). Meziročně stoupl počet uchazečů s povinností konat jednotnou přijímací zkoušku o 5,9 tis. (nárůst 6,8 %). V roce 2023 jsou k dispozici pouze údaje za uchazeče o obory s povinností konat jednotnou přijímací zkoušku, meziroční srovnání tak lze korektně dělat pou-

ze na těchto uchazečích. Za vyšším počtem uchazečů o tyto obory stojí zejména úprava maximálního možného počtu podaných přihlášek na uchazeče ze dvou na tři (resp. ze čtyř na pět, pokud uchazeči podávají přihlášky do oborů s talentovou zkouškou). Změny v populačním ročníku, tj. v počtu žáků 9. ročníků, nejdou v souladu se zmíněným nárůstem počtu uchazečů, jelikož vykazují mírný meziroční pokles. Do 4letých a kratších oborů bylo v souhrnu v prvním kole přijato 115,5 tis. uchazečů (89 % z přihlášených). Počet uchazečů hlásících se do alespoň jednoho maturitního oboru činí 99,4 tis. (76,6 %), přijato do nich nakonec bylo 81,4 tis. (81,9 % těch, kteří se do maturitních oborů přihlásili).

Uchazečů o alespoň jeden 4letý gymnaziální obor bylo v 1. kole 26,0 tis. (19,7 %) a přijato nakonec do tohoto typu vzdělávání bylo 14,6 tis. Do lyceí se přihlásilo celkem 19,1 tis. (14,7 %), přijato do nich pak bylo v 1. kole 5,9 tis. Alespoň jednu přihlášku do oborů SOŠ podalo 75 tis. uchazečů (57,8 %) a přijato do nich bylo 47,2 tis. z nich. Obory SOU s maturitní zkouškou čítaly 16,8 tis. přihlášených uchazečů (13 %) a přijetí do nich se týkalo 6,7 tis. Do nástavbových oborů se přihlásilo 8,3 tis. uchazečů (6,4 %) a přijato nakonec bylo 6,2 tis. z nich. Minimálně jednu přihlášku na konzervatoř si podalo 1,2 tis. uchazečů, přijetí se pak dočkalo 0,7 tis. z nich.

Nematuritní obory byly zastoupeny celkem 49,1 tis. uchazečů (37,9 %), přijato do nematuritních oborů vzdělání pak bylo 34 tisíc. Většina přihlášek do nematuritních oborů byla podána do oborů s výučním listem – 48,4 tis., obory bez výučního listu byly zastoupeny necelým jedním tisícem přihlášených uchazečů. Do SOU s výučním listem bylo přijato 33,7 tis. a do oborů bez výučního listu 0,8 tis.

Výsledky jednotných přijímacích zkoušek z českého jazyka poukazují na mírný meziroční nárůst dosaženého procentního skóru. Za všechny konající uchazeče činí procentní skór 58,9 %, o 3,2 p. b. více než v roce předchozím. Mezi přijatými uchazeči byla hodnota procentního skóru jen o 1,5 p. b. vyšší, tj. 60,4 %. Uchazeči o 4letá gymnázia dosáhli v českém jazyce 76,7 %, ti, kteří pak byli na 4leté gymnázium nakonec přijati, byli o necelé 3 p. b. lepší než celková skupina těch, kteří podali alespoň jednu přihlášku na 4leté gymnázium. V odborném vzdělávání je odstup celkového výsledku a výsledku přijatých v českém jazyce nižší (méně než 2 p. b.) než v případě gymnázií.

V matematice byl meziroční nárůst průměrného výsledku výrazně vyšší, všichni konající dosáhli 49,3 % (v roce předchozím 39,9 %). Uchazeči, kteří byli nakonec přijati, se dostali svým průměrným výsledkem 2 p. b. nad celkový dosažený průměrný skór, tj. 51,4 %. Uchazeči o 4letá gymnázia dosáhli celkově 71,5 %, přijatí do 4letých gymnázií pak o 4,7 p. b. více, tj. 76,2 %. Uchazeči o odborné vzdělávání vykazovali v matematice rozdíl mezi celkovým výsledkem konajících matematiku a těmi, kteří byli do tohoto typu vzdělávání přijati od +2,5 p. b. (lycea) až +1,1 p. b. (SOU s maturitní zkouškou).

2024		POČET PŘIHL. UCHAZEČŮ	POČET PODANÝCH PŘIHLÁŠEK	POČET PŘIJA- TYCH	ČESKÝ JAZYK - LEPŠÍ VÝSLEDEK					MATEMATIKA - LEPŠÍ VÝSLEDEK				
					POČET KONAJÍ- CÍCH	PRŮMĚRNÝ % SKÓR - CELKEM	PRŮMĚRNÝ % SKÓR - PŘIJATÍ	PRŮMĚRNÉ PERCENTIL UMÍSTĚNÍ - CELKEM	PRŮMĚRNÉ PERCENTIL UMÍSTĚNÍ - PŘIJATÍ	POČET KONAJÍ- CÍCH	PRŮMĚRNÝ % SKÓR - CELKEM	PRŮMĚRNÝ % SKÓR - PŘIJATÍ	PRŮMĚRNÉ PERCENTIL UMÍSTĚNÍ - CELKEM	PRŮMĚRNÉ PERCENTIL UMÍSTĚNÍ - PŘIJATÍ
UCHAZEČI O 6. LETÁ GYMNAZIA	CELKEM	19 461	42 112	8 834	18 950	52,7	65,6	50,0	67,7	19 113	59,8	71,9	50,0	67,0
	Hl. m. Praha	5 627	14 192	1 747	5 511	60,1	79,1	60,0	85,1	5 546	68,2	85,2	61,8	85,8
	Středočeský	3 217	5 353	991	3 137	54,5	71,5	52,6	76,3	3 157	61,8	77,7	52,7	75,7
	Jihočeský	1 072	2 080	533	1 044	54,5	62,7	52,5	64,0	1 057	61,5	69,5	52,4	63,7
	Plzeňský	925	1 968	481	899	54,8	64,2	53,0	66,2	911	62,3	71,1	53,4	66,0
	Karlovarský	495	795	277	472	45,0	52,8	39,7	50,6	484	53,6	62,3	41,5	53,0
	Ústecký	949	1 482	605	909	44,4	48,8	38,9	45,0	928	51,4	55,9	38,6	44,5
	Liberecký	637	1 022	304	618	49,9	59,6	46,3	59,7	622	57,6	66,5	47,0	59,3
	Královéhradecký	866	1 125	366	843	50,1	59,8	46,4	59,8	852	56,6	65,7	45,1	58,1
	Pardubický	821	1 312	424	805	52,3	60,4	49,6	61,3	809	57,7	65,0	47,0	56,9
	Kraj Vysočina	741	1 124	415	731	52,6	60,9	50,0	61,9	732	58,7	67,0	48,3	59,7
	Jihomoravský	2 469	5 486	900	2 411	56,0	71,2	54,7	75,4	2 426	63,1	77,0	54,6	74,5
	Olomoucký	1 146	2 249	567	1 113	53,9	64,2	51,8	66,2	1 121	59,4	69,3	49,2	63,4
	Zlínský	772	1 207	373	754	52,3	62,4	49,6	64,0	759	58,2	68,1	47,5	61,6
	Moravskoslezský	1 443	2 717	851	1 398	48,4	55,2	44,1	53,8	1 412	56,0	62,8	44,5	53,8
UCHAZEČI O 4. LETÁ GYMNAZIA	CELKEM	7 774	17 464	2 306	7 559	52,1	66,5	50,0	73,1	7 651	47,5	61,6	50,0	71,5
	Hl. m. Praha	3 442	9 307	664	3 358	55,0	75,9	54,6	86,5	3 384	51,6	73,2	56,3	87,4
	Jihočeský	373	622	202	363	52,6	60,0	51,1	63,6	372	46,8	53,6	49,4	60,3
	Plzeňský	406	644	180	400	50,9	58,9	48,0	61,2	400	45,8	53,6	47,5	59,9
	Karlovarský	58	58	29	53	40,8	48,5	31,8	43,2	56	39,1	48,6	37,5	51,8
	Ústecký	95	95	27	91	46,7	63,4	41,8	69,9	92	39,3	58,0	37,2	67,2
	Liberecký	112	112	28	104	51,4	71,1	48,8	81,2	110	45,1	65,0	46,8	78,6
	Královéhradecký	560	775	197	549	50,3	64,6	47,2	71,3	554	44,1	58,2	44,8	67,3
	Kraj Vysočina	174	191	69	171	46,7	56,0	41,1	56,8	172	41,5	49,8	41,0	54,1
	Jihomoravský	1 446	3 523	387	1 399	53,0	67,3	51,7	75,2	1 428	48,9	64,3	52,3	75,6
	Olomoucký	506	978	187	490	52,3	65,5	50,2	72,3	493	45,4	58,7	46,8	68,3
	Zlínský	204	212	72	196	54,5	67,7	53,4	74,9	201	46,8	55,1	48,6	62,2
	Moravskoslezský	557	947	264	539	49,7	58,1	46,1	60,1	546	42,6	51,2	42,7	56,4

2024		POČET PŘIHL. UCHAZEČŮ	POČET PODANÝCH PŘIHLÁŠEK	POČET PŘIJATÝCH	ČESKÝ JAZYK - LEPŠÍ VÝSLEDEK					MATEMATIKA - LEPŠÍ VÝSLEDEK				
					POČET KONAJÍCÍCH	PRŮMĚRNÝ % SKÓR - CELKEM	PRŮMĚRNÝ % SKÓR - PŘIJATÍ	PRŮMĚRNÉ PERCENTIL. UMÍSTĚNÍ - CELKEM	PRŮMĚRNÉ PERCENTIL. UMÍSTĚNÍ - PŘIJATÍ	POČET KONAJÍCÍCH	PRŮMĚRNÝ % SKÓR - CELKEM	PRŮMĚRNÝ % SKÓR - PŘIJATÍ	PRŮMĚRNÉ PERCENTIL. UMÍSTĚNÍ - CELKEM	PRŮMĚRNÉ PERCENTIL. UMÍSTĚNÍ - PŘIJATÍ
UCHAZEČŮ 0-4LETÉ OBORY CELKEM	CELKEM	129 783	359 504	115 453	89 813	58,9	60,4	50,0	52,1	92 558	49,3	51,4	50,0	52,3
	MATURITNÍ OBORY	99 435	257 693	81 405	89 812	61,3	62,2	53,5	54,6	92 557	52,4	53,6	53,6	54,9
	GYMNÁZIA 4LETÁ	25 591	46 985	14 630	24 925	76,7	79,5	75,6	79,6	25 460	71,5	76,2	74,4	79,2
	LYCEA	19 134	22 272	5 917	18 679	68,4	70,3	63,8	66,7	19 046	60,4	62,9	62,7	65,7
	SOŠ	74 998	152 918	47 244	67 666	58,6	59,7	49,5	51,1	69 953	49,2	50,6	50,1	51,9
	SOU S MATUR. ZKOUŠKOU	16 809	20 592	6 743	15 757	49,5	50,2	36,4	37,0	16 398	40,3	41,4	40,1	41,5
	NÁSTAVBY	8 297	13 184	6 203	7 652	41,5	43,1	25,2	27,2	7 674	24,4	25,7	21,1	22,7
	KONZERVATOŘE	1 245	1 742	668	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	NEMATURITNÍ OBORY	49 134	101 811	34 048	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	SOU S VÝUČNÍM LISTEM	48 351	100 589	33 263	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	SOU BEZ VÝUČNÍHO LISTU	977	1 222	785	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Hl. m. Praha	25 012	60 764	16 431	18 735	63,8	67,2	57,2	62,0	19 591	58,1	62,8	59,4	64,5
	Středočeský	17 057	34 883	11 703	11 996	58,7	59,0	49,8	50,1	12 344	49,5	49,8	50,3	50,7
	Jihočeský	8 944	21 868	7 391	6 140	59,2	59,0	50,5	50,2	6 287	50,4	50,1	51,3	51,0
	Plzeňský	8 054	20 077	6 723	5 367	57,5	58,0	48,0	48,6	5 605	46,9	47,7	47,4	48,4
	Karlovarský	3 489	8 449	2 604	2 277	53,3	54,2	42,0	43,2	2 406	40,5	42,1	40,0	41,9
	Ústecký	10 754	26 510	9 250	7 089	51,8	51,6	39,9	39,6	7 290	39,6	39,4	39,1	38,8
	Liberecký	6 357	14 799	4 796	4 267	59,0	59,7	50,1	51,0	4 393	49,4	50,3	50,1	51,2
	Královéhradecký	8 624	18 727	6 085	6 200	59,9	61,1	51,5	53,1	6 354	50,7	52,3	51,7	53,6
	Pardubický	8 880	18 285	5 931	6 488	60,5	62,1	52,2	54,5	6 612	51,9	54,2	53,1	55,7
	Kraj Vysočina	7 805	17 141	5 814	4 933	60,1	59,6	51,7	50,9	5 010	51,3	50,8	52,5	51,9
	Jihomoravský	15 937	39 783	12 656	11 287	62,3	63,0	55,0	55,9	11 614	52,6	53,7	53,7	54,9
	Olomoucký	9 104	21 360	7 092	6 395	58,9	59,1	49,9	50,2	6 490	48,1	48,4	48,8	49,1
	Zlínský	8 925	19 647	6 617	6 628	61,6	62,3	53,8	54,8	6 757	51,7	52,4	52,9	53,7
	Moravskoslezský	14 387	37 211	12 360	10 275	57,1	57,4	47,4	47,9	10 489	46,2	46,7	46,6	47,2

Do druhého kola přijímacích zkoušek podalo přihlášku celkem 12,4 tis. uchazečů, z toho do 4letých a kratších oborů se jich přihlásilo 11,1 tis. a přijato bylo 9,1 tis. (81,7 %). Necelých 7 tis. uchazečů si ve druhém kole podalo přihlášku do maturitních 4letých oborů, přijato pak do nich bylo 5,2 tis. Do alespoň jednoho nematuritního oboru se přihlásilo 5,8 tis., přijato pak bylo 3,9 tis. z nich.

Do 8letých gymnázií se ve druhém kole přihlásilo 0,7 tis., přijato bylo 0,2 tis. (33,4 %). Do 6letých gymnázií si ve druhém kole podalo přihlášku 0,5 tis. a přijato pak bylo 0,1 tis. (20,9 %).

2.6.2 Obory ukončené maturitní zkouškou

K maturitní zkoušce se v jarním zkušebním období 2024 přihlásilo celkem 83 508 žáků, což je o 3,6 % více než v předchozím roce. Prvomaturantů se v roce 2024 přihlásilo celkem 77 293, z toho v denní formě vzdělávání 73 492 a 3 801 (4,9 %) žáky v ostatních formách. K odloženému řádnému termínu se přihlásilo 975 maturantů, v opravném a náhradním termínu pak 5 240 maturantů.

Nejvíce prvomaturantů je z oborů středních odborných škol (SOŠ) 39 607, dále z gymnázií 22 840, z oborů středních odborných učilišť (SOU) 5 330 a nástavbového studia pak 5 349 prvomaturantů, z oborů lyceí se přihlásilo 4 167 prvomaturantů.

Volba předmětů maturitní zkoušky

Matematiku si zvolilo jako předmět 2. povinné zkoušky 13 705 (18,2 % přihlášených ke 2. povinné zkoušce) prvomaturantů, od roku 2022 tak zastoupení tohoto předmětu mírně roste (oproti roku 2023 o 0,4 p. b.).

Zkoušku z anglického jazyka si vybralo 60 082 prvomaturantů, a podíl volby se tak dostal těsně pod 80% hranici, nad kterou se držel v letech 2022 a 2023.

Volba německého jazyka pokračuje v klesajícím trendu, zkoušku si zvolilo 835 prvomaturantů (1,1 %).

K ruskému jazyku se v roce 2024 přihlásilo celkem 425 prvomaturantů (0,6 %), jeho zastoupení je podobně jako u německého jazyka nejnížší z celého sledovaného období.

Francouzský jazyk byl v roce 2024 volbou pro pouhých 68 prvomaturantů, španělský jazyk si pak vybralo celkem 149 prvomaturantů.

Neúčast u maturitní zkoušky

Z celkového počtu 83 508 maturantů přihlášených k jarnímu zkušebnímu období 2024 zkoušku nekonalo 5 213, tj. 6,2 %. Míra neúčasti klesla v porovnání s předchozím rokem o 0,8 p. b., a je tak, s výjimkou nestandardních ročníků 2020 a 2021, nejnížší od roku 2011. Z prvomaturantů, kterých se přihlásilo 77 293, se ke zkoušce nedostavilo 4 145, tj. 5,4 %.

NEÚSPĚŠNOST U MATURITNÍ ZKOUŠKY

Celková neúspěšnost u maturitní zkoušky

V jarním zkušebním období 2024 neuspělo či zkoušku nekonalo 21,2 % všech přihlášených. Mezi prvomaturanty činila hrubá neúspěšnost 18,8 % (o 3,4 p. b. méně než v roce 2023). Maturitní zkoušku v jarním zkušebním období 2024 konalo celkem 78 295 maturantů, z toho 73 148 bylo prvomaturantů, 521 žáků konalo v odloženém řádném termínu a 4 626 v termínu opravném či náhradním.

Čistá neúspěšnost všech, kteří maturitní zkoušku konali, činila 16,0 %. Mezi prvomaturanty se míra čisté neúspěšnosti dostala na úroveň 14,2 %, tj. o 3,1 p. b. méně než v roce předchozím. Opravná či náhradní zkouška skončila neúspěchem pro 41,4 % konajících.

Pod průměrem ČR z hlediska čisté neúspěšnosti se v jarním zkušebním období 2024 nacházejí prvomaturanti z gymnázií a lyceí. Čistá neúspěšnost prvomaturantů v oborech SOŠ se pohybuje v rozmezí 13,0 % a 21,2 % a nejlépe jsou na tom v rámci oborů SOŠ obory ekonomické, pedagogické a humanitní a umělecké, nejhůře naopak obory SOŠ zdravotnické. V oborech SOU technických dosáhla čistá neúspěšnost 21,0 %, v netechnických pak 23,3 %. V oborech nástavbového studia je míra neúspěšnosti 28,1 % – na technických oborech, v netechnických oborech pak 31,4 %.

Neúspěšnost u společné části maturitní zkoušky

Společnou část maturitní zkoušky konalo v jarním zkušebním období 2024 celkem 71 920 prvomaturantů, z nichž 6,0 % ve zkoušce neuspělo. Pokles čisté neúspěšnosti oproti roku 2023 činí 3,3 p. b., a je tak nejnižší v celém období od zavedení společné části maturitní zkoušky. Za poklesem neúspěšnosti stojí nižší míra neúspěšnosti u zkoušky z českého jazyka a literatury a zkoušky z matematiky. Pod republikovým průměrem čisté neúspěšnosti ve společné části maturitní zkoušky se pohybovali v roce 2024 tradičně prvomaturanti z gymnázií (neúspěšnost jak víceletých, tak 4letých gymnázií je pod hranicí 1 %), pod průměrem skončila také lycea (2,6 %), obory SOŠ technické (3,5 %) a ekonomické (3,8 %). Kolem celorepublikového průměru se pohybují umělecké obory (6,7 %) a hotelové a podnikatelské obory SOŠ (7,6 %). Nad republikovým průměrem jsou technologické a pedagogické a humanitní SOŠ (shodně 9,5 %). Více než 10 % neúspěšných vykázaly zemědělské obory SOŠ a technické obory SOU (10,3, resp. 10,2 %) a zdravotnické SOŠ (11,5 %). Výrazněji nad republikovým průměrem se nacházejí netechnické obory SOU (14,6 %) a technické nástavby (18,8 %), nejvyšší míru čisté neúspěšnosti vykazují netechnické obory nástavbového studia (22,8 %).

Zkoušku z českého jazyka a literatury konalo v jarním zkušebním období roku 2024 celkem 71 950 prvomaturantů. Čistá neúspěšnost u nich dosáhla hodnoty 2,8 %, tj. o 3,1 p. b. méně než v roce předchozím.

Matematiku si jako předmět druhé povinné zkoušky v roce 2024 zvolilo 18,2 % prvomaturantů, a zkoušku nakonec konalo 13 276 žáků. Čistá neúspěšnost v jarním zkušebním období činila 4,9 %, tj. o 7,5 p. b. méně než v roce 2023.

Anglický jazyk si zvolilo v jarním zkušebním období 2024 celkem 79,8 % prvomaturantů, zkoušku pak konalo 56 977 žáků. Celková čistá neúspěšnost činila 3,6 %.

Klesající tendence v případě volby německého jazyka v roce 2024 pokračuje, předmět si zvolilo 1,1 % prvomaturantů a zkoušku konalo 780 žáků (jedná se o nejnižší hodnotu od roku 2011). Čistá neúspěšnost pak v jarním zkušebním období 2024 dosáhla 19,9 %.

Podzimní zkušební období je určeno zejména pro konání opravných zkoušek (pokud žák zkoušku v předchozím zkušebním období konal, ale neuspěl), náhradních zkoušek (pokud žák z vážných důvodů uznaných a omluvených ředitelem školy nemohl konat zkoušku v předchozím zkušebním období), ale i zkoušek v řádném termínu (žák nekonal v předchozím zkušebním období maturitní zkoušku z důvodu, že neukončil úspěšně poslední ročník vzdělávání).

K podzimnímu zkušebnímu období roku 2024 se přihlásilo celkem 14 280 maturantů, v roce 2023 to bylo 16 022 žáků. Příčinou poklesu počtu maturantů přihlášených k podzimnímu zkušebnímu období je nižší míra neúspěšnosti v jarním zkušebním období i nižší míra neúčasti žáků z důvodu neukončení posledního ročníku SŠ.

K termínu opravnému či náhradnímu se na podzim 2024 přihlásilo celkem 11 999 žáků, tj. 84 % všech přihlášených k podzimnímu zkušebnímu období.

Hrubá míra neúspěšnosti všech přihlášených k podzimnímu zkušebnímu období činila 40,2 %, což je srovnatelné s předchozími dvěma lety (2023: 39,4 %, 2022: 40,7 %).

Stav po dvou zkušebních obdobích 2024

Hrubá neúspěšnost prvomaturantů v roce 2024 činila po podzimním zkušebním období 11,4 %, po dvou zkušebních obdobích tak maturitní vysvědčení nezískalo 9 601 z celkem 83 901 přihlášených (v roce 2023 skončilo bez maturitního vysvědčení 11 042 prvomaturantů z celkem 81 037 přihlášených, tj. 13,6 %). Z původní „jarní“ hodnoty 21,2 %, klesla hrubá neúspěšnost prvomaturantů na zmíněných 11,4 %, celkový pokles oproti jaru tak činí 9,8 p. b.

Čistá neúspěšnost, tj. neúspěšnost prvomaturantů, kteří v roce 2024 konali alespoň jednu maturitní zkoušku, dosáhla po dvou zkušebních obdobích úrovně 5,8 % (v roce 2023 bylo po podzimu neúspěšných 6,7 % prvomaturantů, kteří zkoušku konali).

V případě prvomaturantů, kteří se na jaře nebo na podzim konali společnou částí maturitní zkoušky, dosáhla čistá neúspěšnost po podzimním zkušebním období hodnoty 3,9 %. Ze 73 650 konajících zkoušky bylo úspěšných 70 755 žáků. V případě profilové části bylo neúspěšných po podzimním období pouze 3,1 % prvomaturantů, kteří zkoušku konali. Meziročně se čistá neúspěšnost ve společné části snížila o 0,9 procentního bodu, v profilové části se pak míra čisté neúspěšnosti téměř nezměnila.

Neúspěšnost po podzimním zkušebním období je ve společné části maturitní zkoušky v průměru téměř 1,3× vyšší než v profilové části. Odstup obou částí maturitní zkoušky je tak v roce 2024 z celého sledované období vůbec nejvyšší.

2.6.3 Obory ukončené závěrečnou zkouškou s výučním listem

Závěrečná zkouška v oborech vzdělání s výučním listem (ZZ) je založena na jednotném zadání (tj. tématech a úkolech) pro písemnou, praktickou a ústní zkoušku, a to pro každý obor středního vzdělání s výučním listem kategorie H a kategorie E, tj. celkem pro 120 oborů vzdělání. Povinnost škol uspořádat závěrečnou zkoušku podle jednotného zadání je legislativně ukotvena novelou školského zákona č. 82/2015 Sb., která vstoupila v platnost 1. května 2015.

K červnovému termínu 2024 se zaregistrovalo celkem 493 škol, které vyučují obory vzdělání kategorie vzdělání H a E. Ke zkouškám bylo přihláшено 32 218 žáků v rámci 110 oborů vzdělání (79 oborů vzdělání kategorie H a 31 oborů vzdělání kategorie E). V oborech kategorie H se jednalo o 29 342 žáků, v oborech kategorie E to bylo 2 876 žáků.

Po ukončení závěrečných zkoušek školy mohly přes portál dobrovolně poskytnout zpětnou vazbu ohledně výsledků žáků u závěrečných zkoušek. V roce 2024 poskytlo zpětnou vazbu 33,87 % škol a týkaly se pouze 24 % registrovaných žáků (výsledky za 7 737 žáků, z toho 6 656 žáků v oborech kategorie H a 1 081 žáků v oborech kategorie E). Tyto výsledky poskytlo 167 škol za 86 oborů vzdělání (58 oborů kategorie H a 28 oborů kategorie E).

V září 2024 a v prosinci 2024 se konaly závěrečné zkoušky z důvodu náhradních nebo opravných termínů zkoušek. K zářijovému termínu se zaregistrovalo 329 škol z 493 škol, které vyučují učební obory. Ke zkouškám bylo přihláшено 4 046 žáků v rámci 87 oborů vzdělání (65 oborů kategorie H a 22 oborů kategorie E) z celkového počtu 120 oborů

vzdělání. V oborech kategorie H se jednalo o 3 881 žáků, v oborech kategorie E to bylo 165 žáků. Výsledky žáků nejsou k dispozici.

K prosincovému termínu se zaregistrovalo 185 škol z 493 škol, které vyučují učební obory. Ke zkouškám bylo přihlášeno 1 832 žáků (52 oborů kategorie H a 12 oborů kategorie E). V oborech kategorie H se jednalo o 1 803 žáků, v oborech kategorie E to bylo 29 žáků. Výsledky žáků nejsou k dispozici.

2.7. Změny v oblasti zájmového vzdělávání

2.7.1 Zájmové vzdělávání ve školních družinách a školních klubech

S účinností od 1. 1. 2024 stanovuje výši úplaty za zájmové vzdělávání ve školních družinách a školních klubech zřizovaných státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí zřizovatel na základě § 123 odst. 4 školského zákona.

MŠMT vydalo metodický materiál ke stanovení úplaty za vzdělávání v mateřských školách, školních družinách a školních klubech veřejných zřizovatelů. Měsíční výši úplaty stanovuje nově zřizovatel školy nebo školského zařízení a výpočet je vázán na výši minimální měsíční mzdy. Došlo tak ke sjednocení pravidel při stanovení výše úplaty za předškolní vzdělávání a zájmové vzdělávání ve školních družinách a školních klubech a rovněž se rozšířil okruh osob, které mají nárok na osvobození od úplaty v mateřských školách, školních družinách a školních klubech, a to o rodiny pobírající přídavek na dítě (u školních družin a školních klubů však toto snížení nebo osvobození od úplaty není nárokové, na rozdíl od mateřských škol). U zájmového vzdělávání ve školních družinách a školních klubech může být podle § 13 a § 14 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, měsíční výše úplaty stanovena maximálně ve výši 4 % základní sazby minimální měsíční mzdy. Navržené maximum je nastaveno dostatečně vysoko, aby zřizovatel mohl rozhodnout o měsíční výši úplaty v konkrétní škole nebo školském zařízení s ohledem na všechny okolnosti, tzn. zejména provozní náklady konkrétního subjektu, počet osob osvobozených od úplaty, možnosti rozpočtu zřizovatele. Měsíční výše úplaty je kompromisem mezi ekonomickým a sociálním hlediskem.

2.7.2 Zájmové vzdělávání ve střediscích volného času

V roce 2024 zahájil odbor pro mládež MŠMT zpracování rozsáhlé analýzy středisek volného času (SVČ). Cílem je zmapovat dopady novely vyhlášky č. 111/2022 Sb., která od 1. ledna 2023 změnila způsob vykazování výkonů v oblasti zájmového vzdělávání a přinesla zpřesnění definice pravidelné docházky. Analýza zároveň sleduje fungování SVČ v praxi a identifikuje klíčové výzvy, se kterými se tato zařízení potýkají. Konkrétně se analýza zaměřuje na provozní a personální podmínky, dostupnost nabídky zájmového vzdělávání, materiální a prostorové zabezpečení zařízení i celkovou pestrost a rozmanitost poskytovaných aktivit. Získané výstupy mají poskytnout základní přehled o situaci v této oblasti a doplnit obraz o vývoji zájmového vzdělávání po zavedení změn ve vykazování.

Analýza vychází z kombinace kvantitativního a kvalitativního šetření a opírá se rovněž o pravidelně sbíraná statistická data. Na podzim 2024 navíc proběhlo online dotazníkové šetření mezi řediteli středisek volného času. Zapojilo se do něj 71 % oslovených, což představuje 220 veřejných, 16 církevních a 4 soukromé SVČ. Paralelně byly realizovány rozhovory s řediteli SVČ, krajskými koordinátory Sdružení pracovníků domů dětí a mládeže a se zástupci zřizovatelů církevních

zařízení. I tato získaná data poskytnou důležitou zpětnou vazbu z terénu a vytvoří podklad pro vyhodnocení dopadů zavedených změn. Finalizace a zveřejnění analýzy se předpokládá v první polovině roku 2025.

Středisek volného času se na rozdíl od školních družin a klubů žádné změny ohledně výše úplaty za zájmové vzdělávání netýkají, tzn. výši úplaty nadále stanovuje ředitel a neplatí ani možnost osvobození od úplaty u rodin pobírajících příspěvek na dítě.

2.8. Další vzdělávání

2.8.1 Implementace a rozvoj Národní soustavy kvalifikací

Existence a implementace Národní soustavy kvalifikací vyplývá ze zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání. V roce 2024 probíhaly všechny zákonem určené procesy navazující na předchozí období.

Soustava profesních a úplných profesních kvalifikací byla rozšiřována a probíhalo ověřování a konání zkoušek z profesních kvalifikací (dále jen „PK“). Hlavní gesci při definování kvalifikačních a hodnoticích standardů PK měl NPI ČR, který dále spolupracoval s příslušnými autorizujícími orgány i zástupci zaměstnavatelů.

V průběhu roku 2024 pokračovalo využívání soustavy pro probíhající inovaci oborové soustavy a následnou tvorbu nových rámcových vzdělávacích programů.

Na základě plánů tvorby a revizí PK dokončovaných z minulých let probíhaly práce na 127 PK. Do systému bylo nově zařazeno 11 nových PK a 49 revidovaných PK. Dvěma PK byla omezena platnost.

Celkově bylo v systému Národní soustavy kvalifikací ke konci roku 2024 k dispozici 1 451 profesních kvalifikací, pro které byly nově vytvořeny i specifické anotace (viz narodnikvalifikace.cz). Oprávnění konat zkoušky z profesních kvalifikací existovalo pro 3 940 jedinečných autorizací (oprávnění pro fyzické nebo právnické osoby konat zkoušky vydávané ve správním řízení na 5 let s možností prodloužení). Celkový počet držitelů osvědčení byl 380 488 osob, s tím, že roční přírůstek 40 264 držitelů osvědčení byl jedním z největších za sledované období (tj. od roku 2007). Počet osob, které dosáhly stupně vzdělání na základě vykonání závěrečné nebo maturitní zkoušky po doložení příslušné skupiny PK dle § 113c školského zákona, byl 157.

Rozvojem prošel webový portál vzdelavaniaprace.cz, který je určen k popularizaci Národní soustavy kvalifikací a problematiky dalšího vzdělávání obecně. Portál procházel průběžnou technickou modernizací a zlepšováním funkcionalit, například pro získávání údajů o PK a AOs pro zajištění statistického přehledu počtu platných autorizací, autorizovaných osob pro jednotlivé PK, byla doplněna možnost filtrování dle krajů nebo obcí, případně dle názvů nebo kódů PK. Bylo zde publikováno 50 článků, roční návštěvnost portálu je cca 64 tisíc návštěvníků (439 tisíc impresí/zobrazení stránek webu).

2.8.2 Akreditované rekvalifikační vzdělávání

Na základě zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 176/2009 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádosti o akreditaci vzdělávacího programu, organizace vzdělávání v rekvalifikačním zařízení a způsob jeho ukončení, akredituje MŠMT rekvalifikační vzdělávací programy. Cílem tohoto vzdělávání je získání nové

kvalifikace a zvýšení, rozšíření nebo prohloubení dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování nebo obnovování. Akreditace má platnost 3 roky.

Rekvalifikační programy jsou realizovány dle standardizovaných obsahů, kdy jsou navázány na profesní kvalifikace v Národní soustavě kvalifikací a jsou ukončené zkouškou z profesní kvalifikace. MŠMT takto platně akreditovalo:

- ♦ v roce 2022 celkem 322 rekvalifikačních programů směřujících k profesní kvalifikaci;
- ♦ v roce 2023 celkem 293 rekvalifikačních programů směřujících k profesní kvalifikaci;
- ♦ v roce 2024 celkem 309 rekvalifikačních programů směřujících k profesní kvalifikaci.

V oblastech, pro které profesní kvalifikace nebyly vytvořeny, jsou akreditovány rekvalifikační programy jako tzv. „čisté rekvalifikace“. Jedná se o rekvalifikační programy reagující na aktuální potřeby trhu práce. Obsah těchto kurzů si tvoří vzdělávací zařízení sama a zkouška probíhá před 3člennou zkušební komisí. MŠMT takto platně akreditovalo:

- ♦ v roce 2022 celkem 447 rekvalifikačních programů;
- ♦ v roce 2023 celkem 516 rekvalifikačních programů;
- ♦ v roce 2024 celkem 498 rekvalifikačních programů.

Mezi nejčastěji akreditované rekvalifikační programy patří např. kurzy:

- ♦ počítačové a digitální gramotnosti (tyto programy jsou hojně využívány v souvislosti s čerpáním finančních prostředků z Národního plánu obnovy);
- ♦ Český jazyk pro cizince (tyto programy jsou hojně využívány cizinci, kteří se chtějí naučit český jazyk);
- ♦ které jsou navázány na vystavení živnostenského oprávnění (např. kosmetické služby, manikúra, pedikúra, kurzy v oblasti sportu apod.).

Kromě vyřizování správního řízení v oblasti udělovaných akreditací, vytváří MŠMT kompletní metodiku pro udělování akreditací a poskytuje podporu pro úřady práce, živnostenské úřady a širokou veřejnost. V roce 2024 ministerstvo aktualizovalo např. formuláře žádostí o akreditaci a pokyny k jejich vyplnění, metodiku pro udělování akreditací pro kombinovanou a distanční formu výuky, požadavky na odbornou kvalifikaci a praxi garanta a lektorů rekvalifikačních programů a metodiku pro udělování akreditací rekvalifikačních programů Český jazyk pro cizince.

Veškeré informace z oblasti akreditace rekvalifikačních programů jsou zveřejňovány na webových stránkách MŠMT, včetně odpovědí na nejčastější dotazy veřejnosti, aktualizace povinných hodinových dotací rekvalifikačních programů nebo Databáze udělených akreditací (<https://msmt.gov.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/rekvalifikace-1>).

2.8.3 Výsledky šetření PIAAC

Výzkum dospělých PIAAC je mezinárodní výzkum, který pořádá OECD a jehož druhého cyklu se v letech 2018 až 2024 zúčastnila Česká republika. Cílem je zjišťovat úroveň základních dovedností dospělých (16–65 let) a porovnávat výsledky mezi zeměmi. Výzkum pomáhá identifikovat překážky v rozvoji dovedností a vytvářet účinné politiky. PIAAC navazuje na výzkum 15letých žáků PISA a je součástí strategie OECD zaměřené na rozvoj a aktivaci dovedností a jejich efektivní využívání.

Na mezinárodní úrovni je PIAAC koordinován konsorciem vedeným Educational Testing Service (ETS). V České republice byl výzkum realizován NPI ČR, sběr dat prováděly agentury MEDIAN a STEM/MARK. Dotazování probíhalo od září 2022 do července 2023 a zapojilo se 5 057 respondentů. Dotazování jednoho respondenta trvalo při-

blíže dvě hodiny a zahrnovalo rozhovor a samostatné vyplnění testových úloh na tabletu. Inovací druhého cyklu byl cizojazyčný dotazník pro osoby bez dostatečné znalosti češtiny.

PIAAC se zaměřuje na dovednosti pracovat s informacemi a řešit problémy ve třech oblastech: čtenářská gramotnost, numerická gramotnost a adaptivní řešení problémů. Testové úlohy měří tyto dovednosti, například vyhodnocení věrohodnosti vět v novinovém článku nebo výběr termínu pro akci v kalendáři. Výzkum také zkoumá faktory ovlivňující rozvoj dovedností, jako je vzdělání, rodinné zázemí a zkušenosti na trhu práce. Dotazníkové šetření zahrnuje i sociální, emoční, komunikační a organizační dovednosti.

Výsledky ukazují, že Česká republika dosáhla středních pozic ve čtenářských dovednostech a adaptivním řešení problémů a mírně nadprůměrných výsledků v numerických dovednostech. Nejlépe si vedly Japonsko a severské země. Výsledky také odhalily, že 16 % českých dospělých má velmi nízké základní dovednosti. Dospělí s nejvyššími úrovněmi dovedností častěji uváděli vysokou míru životní spokojenosti a dobré zdraví, stejně jako vyšší politickou angažovanost a účast na dobrovolnických aktivitách.

2.9. Realizace opatření vzdělávací politiky v oblasti digitálního vzdělávání

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v souvislosti s revizí RVP v oblasti Informatiky a novou klíčovou digitální kompetencí, která se prolíná do všech vzdělávacích oblastí, pokračovalo i v roce 2024 v intenzivní a systematické podpoře škol a učitelů. Do rozvoje digitálního vzdělávání v uvedeném roce MŠMT investovalo přibližně 764,5 mil Kč.

Prostředky z Národního plánu obnovy (NPO) byly konkrétně zacíleny na opětovnou přímou finanční intervenci školám v rámci prevence digitální propasti (DIGIPROPAST), na podporu škol při zavádění nových RVP a poskytování metodické podpory (projekt NPO – 3.1 DIGI) a na rozvoj digitálních kompetencí učitelů podle evropského kompetenčního rámce DigCompEdu v souvislosti s aktuálními trendy v oblasti IT (projekt NPO 3.1 – AIDIG).

Prevence digitální propasti

V roce 2024 probíhala opakovaná přímá finanční intervence do základních a středních škol a konzervatoří v rámci prevence digitální propasti, jejímž cílem bylo poskytnout školám finanční prostředky na pořízení základních mobilních digitálních technologií (např. notebook, tablet, chytrý telefon) včetně příslušenství pro znevýhodněné žáky, kteří tyto technologie nemají při výuce, případně při domácí přípravě běžně k dispozici. Školy díky této finanční intervenci vytváří mobiliáře, ze kterých si žáci dle uvážení škol zmíněné technologie zapůjčují.

Finanční prostředky nebyly na tento účel tradičně poskytnuty plošně, naopak byly zacíleny na školy, které takto znevýhodněné žáky vzdělávají. Pro rok 2024 bylo alokováno cca 652 mil. Kč, a to bez ohledu na právní postavení škol. Celkem bylo podpořeno 3 382 škol zřizovaných krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí a 215 škol soukromých nebo církevních.

Projekt NPO – 3.1 DIGI

NPI ČR pokračoval i v roce 2024 ve zdárné implementaci projektu NPO – 3.1 DIGI. Primárním cílem projektu je podpořit školy v zavádění nových RVP na úrovni škol a zároveň poskytovat související metodickou podporu včetně školení pro učitele zaměřených na to, jak rozvíjet informatické myšlení a digitální kompetence žáků.

Projekt probíhá v období 2022–2026 s celkovou alokací 385 mil. Kč. Školení jsou bezplatně poskytována celému školnímu kolektivu – vedoucím pracovníkům, ICT koordinátorům a učitelům napříč vyučovanými předměty. Z projektu bylo dosud podpořeno 4 715 škol a 36 234 unikátních účastníků (údaj k 31. 12. 2024). Další význačnou aktivitou projektu je poskytování bezplatné metodické podpory školám prostřednictvím sítě IT Guru, kteří školám nabízejí konzultace týkající se nákupu digitálních technologií a jejich využití nejenom ve výuce. IT Guru dosud podpořili 1 076 škol a realizovali 1 705 konzultací (údaj k 31. 12. 2024). V roce 2024 se jednalo zejména o konzultace k finanční intervenci na prevenci digitální propasti a možnostem pořízení mobilních digitálních technologií, včetně software. IT Guru v rámci své činnosti realizují také IT audit, tedy zhodnocení stavu digitální infrastruktury školy ve srovnání se Standardem konektivity škol, který vydalo MŠMT již v roce 2022.

Projekt NPO 3.1 – AIDIG

Od roku 2024 NPI ČR také realizuje projekt NPO – 3.1 AIDIG, jehož hlavním cílem je podpořit učitele z mateřských, základních a středních škol ve využívání digitálních technologií a pomoci jim zorientovat se v aktuálních trendech digitálního vzdělávání v souladu s inovovanými RVP včetně nástrojů generativní umělé inteligence. Projekt je naplánovaný na období 1. 1. 2024–31. 1. 2026 s celkovou alokací 44 mil. Kč.

V roce 2025 bude projekt pokračovat přípravou lektorů a následně konkrétními aktivitami zahrnujícími jak vzdělávací kurzy v souladu s evropským kompetenčním rámcem DigCompEdu, tak workshopy a metodické materiály, které zjednoduší začleňování technologií a témat souvisejících s rozvojem AI do obsahů výuky a pomohou s identifikací příležitostí i hrozeb (dezinformace a mediální gramotnost, kyberbezpečnost a digitální wellbeing).

Výbor pro digitální vzdělávání

Primární platformou pro koordinaci relevantních aktérů v naplňování stanovených cílů v oblasti digitálního vzdělávání a rozvoje souvisejících agend je Výbor pro digitální vzdělávání spadající pod Radu vlády pro informační společnost (RVIS), který byl ustanoven v roce 2023. Ve Výboru mají své zastoupení zástupci státního, veřejného, soukromého i neziskového sektoru. Mezi jeho hlavní cíle patří především přenos informací a posilování koordinace aktivit relevantních aktérů v oblasti digitálního vzdělávání (na základě principů whole-of-government approach) a společná práce na koncepčních materiálech a doporučeních pro další rozvoj agend digitálního vzdělávání.

V průběhu roku 2024 byla činnost Výboru zaměřena především na pravidelnou kontrolu plnění a revizi/aktualizaci záměrů v koncepci Digitální Česko – Digitální vzdělávání. V rámci činnosti Výboru probíhaly dále práce na přípravě doporučení v oblasti podpory a rozvoje digitálního wellbeingu žáků a učitelů a podpory reskillingu/upskillingu v profesích dotčených digitalizací a automatizací, a to v kontextu identifikovaných priorit s přesahem na evropskou úroveň. Prostřednictvím Výboru a ve spolupráci s dalšími relevantními aktéry byla také průběžně poskytována součinnost ve věci plnění cílů Evropské digitální dekády a revize Národní roadmapy za ČR pro další období, včetně zapojení do aktivit pod Evropskou komisí s tím spojených (účast na platformách pro přenos příkladů dobré praxe mezi členskými státy apod.). Ve sledovaném období rovněž probíhala jednání se zástupci knihoven a dalších pamětových institucí, Úřadu vlády ČR a MPSV ve věci jejich zapojení do vzdělávacích aktivit v oblasti rozvoje digitálních dovedností.

DigiKoalice

Další důležitou platformou sdružující zástupce státních a vzdělávacích institucí, ICT firem, akademické obce, neziskových organizací, zřizovatelů škol a školských zařízení a dalších subjektů v tématu digitálních dovedností a pracovních míst je DigiKoalice (celým názvem Česká národní koalice pro digitální dovednosti a pracovní místa), která působí i s přesahem na evropskou úroveň v koordinaci s národními koalicemi za ostatní členské státy EU.

V roce 2024 se DigiKoalice podílela na koordinaci aktivit v rámci Evropského týdne programování (Codeweek), aktualizovala obsah Katalogu kyberprevence s nabídkou metodik a programů zaměřených na bezpečný pohyb na internetu a průběžně aktualizovala rozcestník AI do škol s přehledem kurzů, školení, workshopů a vzdělávacích materiálů (viz <https://digikoalice.cz>). DigiKoalice zároveň z povahy svého zaměření pokračovala i v roce 2024 ve sdílení příkladů dobré praxe a inspirace v oblasti digitálního vzdělávání.

2.10. Individuální projekty systémové v rámci OP JAK

2.10.1 Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR

Projekt, který je od 1. 3. 2023 realizován v sekci informatiky, statistiky a analýz MŠMT a ve spolupráci s ČŠI, přispívá k naplnění vybraných opatření Strategie 2030+ (opatření 4.2 „Lepší využití dat a zvýšení relevance a kvality vzdělávacího výzkumu“ a 4.3 „Snižování nepedagogické zátěže škol“), Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR (cíl F4 „Důsledně pracovat se všemi relevantními daty a informacemi kvalitativního charakteru, příslušná zjištění, závěry a doporučení systematicky vyhodnocovat a diskutovat.“) a typových aktivit specifického cíle 2.3 OP JAK.

V roce 2024 proběhl hlavní sběr dat šetření TALIS 2024. Toto šetření mapuje v mezinárodním kontextu názory a postoje učitelů a ředitelů škol k tématům profesního rozvoje, výuky, pedagogického vedení apod. V ČR bylo do hlavního sběru dat šetření TALIS 2024 bylo v ČR zapojeno 368 škol a 7 000 učitelů. Byly zpracovány analytické zprávy z hlavních sběrů dat pro ICILS 2023 (mapuje úroveň počítačové a informační gramotnosti) a TIMSS 2023 4. a 8. ročník (mezinárodní šetření pro srovnání výsledků v uvedených ročnících víceletých gymnázií v matematice a přírodovědných předmětech). V roce 2024 proběhl také pilotní sběr PISA 2025, přičemž hlavní sběr dat se uskuteční v období od 31. března do 23. května 2025. Zapojeno bude necelých 400 škol a přibližně 10 tisíc patnáctiletých žáků. ČR je v rámci šetření zapojena i do volitelného modulu zaměřeného na testování dovedností žáků v anglickém jazyce.

Paralelně probíhaly práce na sekundárních analýzách dat z mezinárodních šetření, konkrétně z mezinárodního šetření PISA 2022 v oblastech matematické, čtenářské, přírodovědné, finanční gramotnosti a oblasti tvůrčího myšlení. Práce na těchto analýzách pokračují i v roce 2025.

Byla propojena data ze statických částí výkonových výkazů za jednotlivé školy i školská zařízení za období 2015–2023 a byl vytvořen datový model školy a prohlížečka dat EduData, která zvýší uživatelský komfort pro jejich využívání. V roce 2025 probíhá testování datového modelu a přidávání dalších vybraných dat. Probíhala tvorba designu šetření a dotazovacího nástroje pro národní šetření s tématem wellbeingu dětí, žáků a studentů. Dále probíhala příprava realizace mimořádného šetření mezi pedagogy MŠ, ZŠ a SŠ a byly započaty rešeršní práce na šetření dětí,

žáků – cizinců a bariér v jejich integraci. Průběžně byly zpracovávány analýzy určené jak pro širokou veřejnost, tak pro podporu práce MŠMT. Hlavními tématy analytických zpráv se v roce 2024 byly:

- ♦ výsledky přijímacích zkoušek na střední školy;
- ♦ financování vybraných vzdělávacích systémů v Evropě;
- ♦ počty ukrajinských uprchlíků v českých školách;
- ♦ spádovost pedagogicko-psychologických poraden;
- ♦ digitální vzdělávání;
- ♦ postavení víceletých gymnázií.

Zprávy jsou dostupné online na webu edu.gov.cz či na webu msmt.gov.cz. Pro pracovníky MŠMT byly realizovány tematické webináře. Dále byl aktualizován Harmonogram sběrů dat v regionálním školství a Přehled všech výkazů, metodických pokynů a dodatků.

Projekt v průběhu roku 2024 realizoval čtyři odborné panely. V březnu 2024 proběhl odborný panel s tématem předškolního vzdělávání v datech a v červnu odborný panel s tématem kariérového poradenství. V listopadu byl realizován odborný panel zaměřený na výsledky sekundárních analýz PISA a PIRLS a v prosinci proběhl odborný panel zaměřený na digitální vzdělávání. Panelových diskusí se pravidelně účastnilo téměř 100–200 zástupců z různých zainteresovaných stran, včetně MŠMT, ČŠI, NPI ČR, dalších resortních organizací, odborníků z akademické sféry, krajů, měst, obcí, neziskových organizací a škol, včetně žáků ZŠ.

2.10.2 Střední článek podpory

Střední článek podpory představuje cílenou metodickou pomoc školám a zřizovatelům zejména v oblasti nepedagogických agend. Hlavními cíli projektu jsou komplexní systém podpory škol v oblasti managementu, správy organizace a vedení lidí, pomoc pro zřizovatele a propojování aktérů ve vzdělávání. Stěžejní role Středního článku podpory spočívá v přímé terénní podpoře a poradenství, které je zajišťováno jedním centrálním týmem a regionálními týmy.

Centrální tým zajišťuje plošnou metodickou podporu prostřednictvím telefonní linky a e-mailové komunikace, zpracovává metodické materiály a organizuje celoplošné informační akce. **V roce 2024 bylo centrálním týmem zodpovězeno 2 837 e-mailových dotazů a poskytnuto 2 168 telefonických konzultací.**

V souladu s harmonogramem projektu se podařilo rozšířit cílenou podporu školám a zřizovatelům do celého území republiky. Ve všech 13 krajích byly ustanoveny odborné týmy, které zajišťují metodickou podporu zejména formou individuálních a skupinových konzultací. **Odborný tým v počtu 75 pracovníků poskytl v roce 2024 téměř 4 000 individuálních konzultací a podpořil 1 555 škol a zřizovatelů při skupinových konzultacích.** Pozornost byla věnována zejména začínajícím ředitelům.

Hlavními oblastmi a tématy podpory školám a zřizovatelům jsou:

- ♦ financování;
- ♦ legislativa;
- ♦ personalistika;

- ♦ strategické plánování;
- ♦ digitalizace a školní informační systémy.

Kromě této základní přímé pomoci školám a zřizovatelům zajišťuje Střední článek podpory spolupráci a komunikaci důležitých akterů v oblasti vzdělávání v daném území. Ve všech regionech včetně území Hlavního města Prahy byla navázána spolupráce se zástupci ČŠI, NPI ČR, realizátory MAP a dalšími aktéry prostřednictvím platformy, která se pravidelně schází za účelem výměny zkušeností, vzájemné informovanosti, koordinace aktivit podpory v daném území a hledání řešení identifikovaných problémů. V průběhu roku 2024 se uskutečnilo 28 setkání platformy spolupráce a 2 celoplošná online setkání ve spolupráci s NS MAS. Za účelem koordinace aktivit podpory cílové skupině probíhá také aktivní spolupráce s ostatními realizátory IP projektů, zástupci všech projektů se setkávají na pracovních schůzkách, 3× se uskutečnila velká setkání všech projektů pro vzájemné sdílení zkušeností a výsledků.

Dalšími důležitými aktivitami Středního článku podpory je organizace celoplošných informačních akcí, odborných panelů a praktických workshopů. V průběhu roku 2024 se uskutečnily následující akce:

- ♦ odborný panel k tématu včasné identifikace ohrožených dětí;
- ♦ celoplošná konference zaměřená na problematiku svazkových škol a spojených ředitelství;
- ♦ 14 následných krajských workshopů k problematice svazkových škol a spojených ředitelství;
- ♦ workshop pro zřizovatele škol k problematice spádovosti, odměňování ředitelů a projektu Kompas;
- ♦ workshop pro školy k problematice čerpání podpory prevence digitální propasti.

Ke komunikaci s řediteli a zřizovateli škol a za účelem informovanosti široké veřejnosti využívá Střední článek podpory kromě datových schránek také facebookový profil (www.facebook.com/stredniclanek/) a metodický portál edu.cz (<https://edu.gov.cz/>). Důležitým zdrojem informací jsou pravidelné infoservisy, které Střední článek podpory publikuje na webových stránkách každé první pondělí v měsíci v průběhu školního roku a které jsou zaměřeny na aktuální informace z oblasti legislativy, připomenutí důležitých termínů a upozornění na zajímavé akce nejen Středního článku podpory.

Realizované aktivity Středního článku podpory od zahájení projektu																			
počet\měsíc	2023 VII	2023 VIII	2023 IX	2023 X	2023 XI	2023 XII	2024 I	2024 II	2024 III	2024 IV	2024 V	2024 VI	2024 VII	2024 VIII	2024 IX	2024 X	2024 XI	2024 XII	Celkový součet
telefonických konzultací	5	133	174	96	277	110	487	487	220	177	156	121	42	64	170	102	78	64	2 963
e-mailových dotazů	65	166	226	178	232	124	298	250	239	253	240	223	101	221	398	243	219	152	3 828
individuálních konzultací	6	8	27	38	52	26	96	126	210	248	224	260	160	264	442	584	912	412	4 095
podpořených subjektů při skupinových konzultacích	x	x	x	15	40	38	20	98	51	63	94	39	5	32	169	313	452	219	1 648
setkání platformem spolupráce	x	x	x	x	7	2	x	x	1	4	2	7	x	x	x	1	7	6	37
inforsevisů	x	x	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	x	x	1	1	1	1	14

2.10.3 Podpora kurikulární práce škol

Projekt Podpora kurikulární práce škol (zkráceně IPs Kurikulum), jehož cílem je podpora škol v modernizaci vzdělávání, v roce 2024 navázal na předchozí rok intenzivní činnosti napříč všemi klíčovými oblastmi. Pokračovalo posilování realizačního týmu, rozvoj spolupráce s odbornou veřejností, MAP a partnery ve vzdělávání i budování systémů podpory škol při implementaci revizí RVP PV a ZV. Projekt se tak nadále systematicky věnoval podpoře pedagogických pracovníků napříč celou Českou republikou. Zvýšený důraz byl kladen také na sběr podnětů z praxe, které pomáhají projekt dále cílit a rozvíjet.

Podpora v rámci projektu je školám a pedagogům poskytována jak formou cílené (adresné) podpory, tak prostřednictvím vzdělávacích materiálů vyhledávaných a vytvářených pro pedagogické pracovníky. V roce 2024 vznikaly modelové školní vzdělávací programy (tradiční, integrovaný a tematický), které slouží jako inspirace pro školy při revizi a aktualizaci jejich vlastních ŠVP. Dále byly dokončeny klíčové produkty, jakými jsou např. nástroj pro diagnostiku potřeb škol a obsah balíčků adresné podpory. V rámci neadresné podpory byli pedagogičtí pracovníci podpořeni prostřednictvím publikovaných webinářů, tutoriálů, videoukázek a příkladů dobré praxe.

Nedílnou součástí systému podpory jsou také **metodické kabinety**, které slouží pedagogickým pracovníkům k výměně informací a jejich dalšímu profesnímu rozvoji prostřednictvím sítě kolegiální podpory (např. formou učících se komunit). V oblasti metodických kabinetů byly dokončeny metodické manuály (Manuál metodických kabinetů a Manuál rozvoje členů metodických kabinetů). Tyto manuály poskytují návody pro efektivní fungování kabinetů a zajištění kvalitní spolupráce jejich členů. Také proběhla kolokvia územních a národních metodických kabinetů a byly realizovány všechny typy přímé podpory (např. workshopy, webináře, kolegiální hospitace atd.). Členové metodických kabinetů měli zároveň možnost připomínkovat revidované RVP ZV a přispěli tak k finalizaci revize jednotlivých oborů. Jejich aktivní účast v tomto procesu byla přínosná jak z hlediska obsahu, tak z pohledu zajištění souladu s pedagogickou praxí.

Projekt dále v rámci **spolupráce s partnery** realizoval 14 krajských odborných panelů, 2 celostátní odborné panely a 68 setkání v územích, zejména s realizátory MAP. Proběhly také kulaté stoly a společné jednání zástupců IPs OP JAK. Tyto akce přispěly k hlubší koordinaci aktivit mezi jednotlivými subjekty a ke sdílení příkladů dobré praxe z různých regionů. Dále pokračovala spolupráce s partnery (např. Elixír do škol, NS MAS, Step by Step atd.) pro podporu činnosti dalších projektových aktivit. Významná byla i podpora expertní činnosti ze strany partnerů, kteří se podíleli na odborném zázemí jednotlivých aktivit.

V oblasti **otevřených vzdělávacích zdrojů** (OVZ) projekt dokončil podrobnou analýzu stávajících materiálů vytvořených v rámci předchozích projektů IPO, IPs a dalších souvisejících projektů. Byla vytvořena a pilotně ověřena metodika hodnocení otevřených vzdělávacích zdrojů. Dále byl zahájen výběr a hodnocení OVZ a současně byl upraven portál RVP.CZ pro účely zveřejňování ohodnocených OVZ. Zveřejňované zdroje budou dále doplňovány a pravidelně aktualizovány.

Komunikační aktivity byly zaměřeny na zajištění informovanosti cílových skupin prostřednictvím různorodých kanálů. Byla spravována projektová microsite a aktivně využívány sociální sítě jako Facebook, Instagram a YouTube k šíření informací o aktuálním dění a výstupech projektu. Tímto způsobem bylo osloveno široké spektrum pedagogických pracovníků a odborné veřejnosti. Pravidelně byly rozesílány newslettery, které přinášely informace z realizace projektu.

Vizuální komunikaci podpořily přehledné infografiky a další grafické materiály. Ve druhé polovině roku byla realizována odborná konference určená pedagogické veřejnosti, kde byly prezentovány klíčové výstupy projektu a příklady dobré praxe.

Na rok 2025 projekt plánuje spuštění adresné podpory škol, finalizaci a pilotní ověřování modelových ŠVP. Bude pokračovat hodnocení otevřených vzdělávacích zdrojů a jejich zveřejňování. Zároveň bude věnována pozornost tomu, aby hodnocené zdroje odpovídaly aktuálním potřebám výuky a měly vysokou didaktickou hodnotu. Nadále budou realizovány všechny typy akcí přímé podpory, tematicky orientované na požadavky pedagogické praxe v územích, prioritně na podporu implementace revidovaného RVP PV a ZV. Aby bylo zajištěno základní porozumění klíčovým změnám v souvislosti s revizemi RVP PV a ZV, budou lektorovány napříč ČR standardizované workshopy. Projekt bude dále rozvíjet spolupráci s MAP, NS MAS, Českou školní inspekcí a proběhne další odborná konference. V plánu je rovněž podpora sdílení příkladů z praxe a zapojení nových škol do pilotního ověřování modelových ŠVP.

Projekt IPs Kurikulum tak nadále přispívá k rozvoji českého vzdělávacího systému, posiluje profesní kompetence učitelů a zavádí systémové inovace s důrazem na sdílení, spolupráci a kvalitu.

3.

Vybraná témata vysokého školství

Vzdělávání v roce 2024 v datech

3.1. Hlavní události v oblasti vysokého školství v roce 2024

Stejně jako v předchozím roce, tak i rok 2024 se nesl v duchu přípravy novely zákona o vysokých školách. V tomto roce probíhal zejména legislativní proces a diskuse probíhaly na politické úrovni. V průběhu 2. čtení návrhu novely zákona byly v rámci poslaneckých pozměňovacích návrhů načteny, a následně i schváleny, změny vycházející ze souběžně připravovaného zákona ke kvalitě ve vysokém školství. Tyto změny cílily na úplnou nezávislost Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství a jeho transformaci, což je nutný předpoklad pro jeho plnoprávné členství v Evropské asociaci pro zabezpečování kvality ve vysokém školství – ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education) a zařazení do Evropského registru zajišťování kvality ve vysokoškolském vzdělávání EQAR (European Quality Assurance Register for Higher Education), tj. do evropského registru agentur zabezpečujících kvalitu, které v podstatné míře splňují Standardy a směrnice pro zajišťování kvality v EHEA (ESG). Novela zákona o vysokých školách nabyla částečně účinnosti dne 1. 3. 2025; změny měnící název zmíněného akreditačního úřadu (na Národní akreditační úřad pro terciární vzdělávání) a přiznávající mu právní svéprávnost, resp. status právnické osoby veřejného práva, nabudou účinnosti 1. 7. 2025.

Ve dnech 5. a 6. září proběhla v prostorách Fakulty architektury Českého vysokého učení technického v Praze již tradiční konference Dny vzdělávací činnosti vysokých škol, tentokrát zaměřená na výstupy z učení. Tematické zaměření poskytlo účastníkům konference mnoho perspektiv na tuto zásadní složku vysokého školství. Diskutována byla mj. témata skladby studijních programů a studijní zátěže, profilů absolventa či vliv fenoménu generativní umělé inteligence na výuku na vysokých školách i zakončování studia. Vedle ministra školství vystoupili i předseda Rady Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství, předsedové orgánů reprezentace vysokých škol a mnoho zástupců jak managementu vysokých škol, tak i řada odborných pracovníků. Konference se také věnovala tématu generativní umělé inteligence v kontextu vzdělávání na vysokých školách.

Aktivity vysokých škol, tak i Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, byly v roce 2024 výrazněji ovlivněny především tragickými událostmi na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy z 21. prosince 2023, kdy bylo útokem aktivního střelce zavražděno 14 osob a 25 zraněno. O systémových důsledcích pak pojednává další kapitola. Významným tématem byla také oblast digitalizace, a to zvláště v kontextu konce února roku 2025. K tomuto termínu měl být stát, respektive orgány veřejné moci, ke kterým v rámci výkonu některých agend patří i vysoké školy, připraven u vybraných oblastí na elektronický výkon agendy. Což v praxi znamená nejen úpravu dotčených informačních systémů, ale také nastavení procesů a zmocnění na předávání dat. Uvedené oblasti procesu digitalizace byly řešeny jak na úrovni vysokých škol, tak na úrovni MŠMT, ve vzájemné spolupráci i ve spolupráci s Digitální informační agenturou a dalšími partnery. Rok 2024 tak znamenal významný posun v oblasti, na které se bude navazovat v dalších letech.

Dalším významným milníkem, a to zejména s ohledem na budoucí vývoj, bylo formální ukončení aktivní fáze projektu Zlepšení dostupnosti vzdělání na úrovni vysokých škol pomocí mikrocertifikátů, který je součástí komponenty 3. 2. 1 Transformace vysokých škol s cílem adaptace na nové formy učení a měnící se potřeby trhu práce v rámci Národního plánu obnovy pro oblast vysokých škol. Projekt od r. 2025 přechází do fáze udržitelnosti, současně ale bude téma mikrocertifikátů s ohledem na národní i mezinárodní kontext dále aktivně řešeno napříč strukturou MŠMT a ve spolupráci s vysokými školami, zástupci trhu a dalšími stakeholdery, protože představuje důležitý krok v rozvoji celého vzdělávacího systému a mezinárodní spolupráce.

V roce 2024 vyvrcholilo čtyřleté pracovní období v rámci Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání (EHEA), zakončené ministerskou konferencí v Tiraně. Česká republika je dlouhodobě aktivním členem platformy EHEA, která představuje rámec pro mezinárodní spolupráci v oblasti vysokoškolské politiky. Jejím cílem je podpora kompatibility, transparentnosti a kvality vysokoškolských systémů v Evropě. Tato platforma umožňuje sdílení zkušeností, sladování přístupů a společné hledání řešení výzev, jimž vysokoškolské vzdělávání čelí. Účast v EHEA přispívá k rozvoji strategických priorit vysokého školství členských států, včetně posilování mobility studentů a akademiků, rozvoje vnitřních systémů kvality, zvyšování relevance studijních programů a podpory akademických hodnot.

MŠMT se v rámci činnosti Bologna Follow-Up Group (BFUG) aktivně podílí na přípravě a projednávání klíčových témat směřujících k posílení transparentnosti, inkluze a relevance vysokoškolského vzdělávání v Evropě. Zvláštní pozornost byla v uplynulém období věnována podpoře akademických svobod, implementaci společných principů pro mikrocertifikáty a rozvoji mezinárodní spolupráce, včetně uznávání kvalifikací a mobility v novém geopolitickém kontextu.

Závěrečné prohlášení z Tirany (Tirana Communiqué) potvrdilo pokračující závazek členských zemí EHEA k budování inkluzivního a kvalitního vysokoškolského prostoru založeného na sdílených hodnotách. MŠMT deklarovalo svůj zájem dále přispívat k modernizaci vysokoškolského vzdělávání a aktivně se podílet na implementaci nových cílů, včetně posilování studijní a výzkumné mobility, digitální transformace a udržitelného rozvoje vysokých škol. V rámci přechodu do nového cyklu činností se MŠMT zapojí do tematických struktur BFUG, které budou naplňovat priority stanovené v Tiraně s výhledem na další konferenci v roce 2027.

V roce 2024 jmenoval prezident republiky 32 profesorek a 119 profesorů.

3.2. Bezpečnost na vysokých školách

Bezpečnost a připravenost vysokých škol na krizové situace se v roce 2024 staly jedním z důležitých témat vysokoškolské vzdělávací politiky. Události z konce roku 2023 zřetelně ukázaly na potřebu systematictějšího přístupu k otázkám fyzické a psychosociální bezpečnosti v prostředí vysokého školství. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy proto iniciovalo sérii kroků, jejichž cílem bylo posílit roli vysokých škol jako prostředí, které je nejen otevřené a svobodné, ale zároveň bezpečné a připravené na krizové situace.

V průběhu roku 2024 MŠMT spolupracovalo se zástupci vysokých škol, Ministerstvem vnitra a bezpečnostními složkami. Vznikla platforma pro výměnu zkušeností, která umožnila propojení odborných kapacit napříč institucemi. Uskutečnily se celostátní semináře a webináře věnované jak fyzické ochraně areálů a infrastruktury, tak otázkám duševního zdraví a psychosociální odolnosti akademické obce. Tyto akce se setkaly s vysokým zájmem a přispěly k šíření příkladů dobré praxe mezi vysokými školami.

Součástí podpory byla spolupráce s Ministerstvem vnitra, které zajistilo odborná školení ve spolupráci s relevantními partnery a dalšími složkami integrovaného záchranného systému. Tato školení se zaměřila mimo jiné na krizovou komunikaci, zvládání mimořádných událostí nebo nastavení funkčních interních mechanismů pro řešení ohrožení. Dále probíhala přímá komunikace mezi jednotlivými vysokými školami a příslušnými krajskými ředitelstvími Policie ČR, včetně praktických návštěv, mapování objektů a navazování kontaktů důležitých pro zvládání krizových situací.

Na podzim 2024 provedlo ministerstvo rozsáhlé dotazníkové šetření mezi vysokými školami, jehož cílem bylo zmapovat přijatá opatření a poskytnout zpětnou vazbu pro další rozvoj v této oblasti. Výsledky šetření ukazují na vysokou

míru zapojení a snahu škol aktivně reagovat na výzvy v oblasti bezpečnosti, ať už formou posilování krizových týmů, rozšiřování poradenství v oblasti duševního zdraví, zavádění systémů interní komunikace, nebo posílením spolupráce se složkami zajišťujícími veřejnou bezpečnost.

Od roku 2024 MŠMT také rozšířilo svůj stěžejní strategický dokument – [Strategický záměr ministerstva pro oblast vysokých škol](#) – o nový operační cíl (1.H) zaměřený na wellbeing studujících i zaměstnanců vysokých škol. Zde prezentovaná opatření mají koncepční charakter a mimo jiné mají i preventivní význam v budování odolnosti a zdravého a bezpečného prostředí na fyzické, sociální i psychické úrovni. Ukotvení tématu ve strategickém dokumentu umožňuje systematicky uchopit pokračující práci na zajišťování, zlepšování a rozvíjení vnitřní kultury vysokých škol. Má jak symbolický, tak praktický dopad. Poukazuje na důležitost této oblasti a současně umožňuje vysokým školám jednoduše čerpat potřebné finanční prostředky z [Programu na podporu strategického řízení](#) (PPSŘ).

Širší téma wellbeingu a vnitřní kultury vysokých škol se v souladu s výše zmíněným Strategickým záměrem promítlo i do dalších podpůrných programů. Obsaženo je zejména v [Programu podpory rozvoje oblasti vysokého školství](#), a to jak v části jednoletých projektů vysokých škol, tak ve specifickém zaměření výzev Strategie řízení lidských zdrojů, která se soustředí na aktivity týkající se zejména rozvoje pracovního klimatu směrem k lidským zdrojům s ohledem na pracovní schopnost zaměstnanců a nastavení personální politiky lidských zdrojů, a Implementace reformy doktorského studia, která je přímo navázána na novelu zákona o vysokých školách.

Vzhledem k vývoji geopolitické situace MŠMT jakožto ústřední orgán státní správy pro vysoké školy, vědní politiku, výzkum a vývoj, včetně mezinárodní spolupráce v dané oblasti také věnovalo v roce 2024 značnou pozornost **problematické nelegitimnímu ovlivňování⁸ ve vysokoškolském a výzkumném prostředí a s tím související posilování bezpečnosti výzkumu**. Primárně MŠMT v dané oblasti spolupracuje s MV ČR a s dalšími relevantními partnery z národního i mezinárodního prostředí. Svou činnost realizuje primárně v souladu s [Bezpečnostní strategií České republiky 2023](#), [Národní strategií pro členění hybridnímu působení](#), Usnesením vlády č. 794 z 25. října 2023, [Výročními zprávami Bezpečnostní informační služby](#) jakož i [Doporučením Rady EU ke zvyšování bezpečnosti výzkumu z května 2023](#).

MŠMT zahrnuje problematiku nelegitimního ovlivňování pod pojem „**bezpečnost výzkumu**“, který je ze své podstaty širší a dotýká se celé škály dalších témat (jako jsou např. zvyšování institucionální odolnosti, ochrana kritických technologií, ochrana duševního vlastnictví, ochrana výsledků výzkumu, vývoje a inovací a transferu znalostí, oblast sankční politiky a ochrana před nežádoucím přenosem technologií a technické pomoci, problematika etiky a integrity výzkumu, open science a ochrana akademických práv a svobod, kybernetická bezpečnost, apod.).

MŠMT také v roce 2024 koordinovalo činnost **Meziresortní pracovní skupiny pro potírání nelegitimního ovlivňování ve vysokoškolském a výzkumném prostředí**, která je součástí **Rady pro mezinárodní spolupráci ČR ve výzkumu, vývoji a inovacích**, jejímž hlavním cílem je hlouběji se problematikou nelegitimního ovlivňování zabývat a vytvořit

⁸ Označení pro nežádoucí působení na lidi, rozhodování, či procesy. Zahrnuje jak vlivové působení cizí moci, tak i kriminální (např. korupční) jednání a nežádoucí lobbování. Obvykle jde o aktivity, které jsou skryté, klamavé, vynucující či korupční a které původce či původkyně nelegitimního ovlivňování (cizí moc, korupce, lobbying postupující v rozporu se zákonem, případně obecně uznávanými společenskými etickými pravidly) vykonává sám či sama anebo prostřednictvím třetí strany a které ohrožují či poškozují zájmy vysokoškolských a výzkumných institucí. Alternativně se používá i pojem nelegitimní působení.

systém vhodných opatření, která přispějí k posílení a ochraně vysokoškolského a výzkumného prostředí na národní úrovni, a to plně v kontextu politiky EU. Členové a členky skupiny zastupují MŠMT, MV ČR, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, Finanční analytický úřad, Radu pro výzkum, vývoj a inovace a Úřad ministra pro vědu, výzkum a inovace. Zástupci a zástupkyně Akademie věd ČR a zainteresovaných vysokých škol se jednání skupiny účastní v roli stálých hostů.

V rámci výše uvedené platformy byly v roce 2024 připraveny **tři metodické materiály**: [Posilování odolnosti vůči nelegitimnímu ovlivňování ve vysokoškolském a výzkumném prostředí](#), [Metodické doporučení k řízení rizik v oblasti bezpečnosti výzkumu na institucionální úrovni](#) a [Metodické doporučení, kterým se definuje minimální rozsah due diligence a řízení rizik spolupráce s třetími stranami v rámci posilování odolnosti vysokoškolského a výzkumného prostředí vůči nelegitimnímu ovlivňování \(Metodické doporučení ke spolupráci s třetími stranami\)](#) pro vysokoškolské a výzkumné prostředí k posílení bezpečnosti výzkumu a institucionální odolnosti vůči nelegitimnímu ovlivňování, které **MŠMT představilo na semináři věnovaném problematice bezpečnosti výzkumu v červnu 2024.**

V rámci zvyšování povědomí o dané problematice a nastavování relevantních opatření MŠMT v roce 2024 pořádalo, či se aktivně účastnilo řady konferencí, seminářů, workshopů či individuálních dialogů a konzultací věnovaných problematice posilování odolnosti vůči nelegitimnímu ovlivňování a bezpečnosti výzkumu ať již na národní či mezinárodní úrovni.

Problematika bezpečnosti výzkumu byla také zakomponována do výzvy [OP JAK Výzkumné prostředí](#), a to konkrétně do **Aktivity 9 – Nastavení systému pro zvyšování institucionální odolnosti vůči nelegitimnímu ovlivňování**, která byla vyhlášena v červnu 2024.

3.3. Národní plán obnovy pro oblast vysokých škol

V roce 2024 byla dokončena komponenta 3. 2. 1 Transformace vysokých škol, která financuje reformu vysokých škol s cílem adaptace na nové formy učení a měnící se potřeby trhu práce. Všech 26 veřejných vysokých škol finalizovalo realizaci svých projektů.

Naopak komponenta 7.4 REPowerEU, jejímž cílem je podpora zelených dovedností a udržitelnosti na vysokých školách, v roce 2024 zahájila svou realizaci. Význam reforem a investic spočívá v modernizaci nabídky vzdělávání na veřejných vysokých školách tím, že budou vytvořeny nové studijní programy, nové předměty ve stávajících studijních programech a nové programy/kurzy celoživotního vzdělávání, přičemž význam je kladen na rozvíjení zelených dovedností. Veřejné vysoké školy jsou rovněž podporovány k uzavírání strategických partnerství a k vytváření strategií udržitelnosti, které mají dopad na vysokoškolské prostředí.

Obě komponenty společně směřují k zajištění kvalitního vzdělávání, které bude reagovat na aktuální potřeby pracovního trhu a zároveň podporovat udržitelný rozvoj a ekologickou odpovědnost v rámci celého vysokoškolského sektoru.

3.3.1 Komponenta 3. 2. 1

V souvislosti s komponentou 3. 2. 1 se hovoří o transformaci vysokých škol, která je zaměřená na obsah a formu výuky. Jde o reflektování nových trendů a měnících se potřeb trhu práce, důraz se klade rovněž na digitalizaci činností přímo souvisejících se zajištěním vzdělávací činnosti a administrativních úkonů spojených se studijní agendou. V roce 2024

probíhala finální fáze celé komponenty. Téma digitální transformace přivedlo akademické prostředí k novým formám učení, které též bylo podpořeno investicemi do potřebných technologií i vybavení. Byl podpořen rozvoj v oblasti distanční výuky, online výuky a blended learning. S tím úzce souvisí i důraz na zlepšení bezpečnosti distančních forem výuky.

Transformace vysokých škol byla zaměřena i na tvorbu nových programů/kurzů celoživotního vzdělávání zaměřených na rozšiřování dovedností (upskilling) či rekvalifikace (reskilling). Nově vytvářené programy/kurzy celoživotního vzdělávání jsou v souladu s formulovanými požadavky na evropské úrovni v souvislosti s harmonizací oblasti mikro-certifikátů (micro-credentials), což má za důsledek zlepšení prostupnosti vzdělání na úrovni vysokých škol. Výstupem komponenty bylo vytvoření 20 programů/kurzů celoživotního vzdělávání.

Dalším výstupem bylo vytvoření 35 nových studijních programů, z nichž 15 je v progresivních oborech. Jedná se o studijní programy v rychle rostoucích odvětvích s vysokou přidanou hodnotou, která trpí nedostatkem vysoce kvalifikovaných odborníků, jako je např. kybernetická bezpečnost, umělá inteligence nebo průmysl 4. 0. Další 20 studijních programů je akreditováno s profesním profilem. Tyto a další aktivity veřejných škol spojených s jejich transformací byly podpořeny částkou 3 mld. Kč.

Ministerstvo v uplynulém roce intenzivně spolupracovalo s veřejnými vysokými školami v souvislosti s realizací schválených projektů. Reforma a doprovodné investice budou dokončeny do 31. 3. 2026. Výstupy jednotlivých vysokých škol budou publikovány průběžně na webu MŠMT.

3.3.2 Komponenta 7.4

V rámci komponenty 7.4 byly podpořeny projekty zaměřené na vytváření nově akreditovaných studijních programů, vytváření předmětů v rámci stávajících studijních programů a tvorbu programů/kurzů celoživotního vzdělávání. Všechny studijní programy, předměty a kurzy mají přispívat k rozvoji zelených dovedností a udržitelnosti. Příjemcům bylo doporučeno provázat své projekty s obecně platnými globálními metodikami Sustainable Development Goals a European Green Deal, které se využívají na podporu implementace udržitelnosti v rámci dalších programů EU.

Podpořeným výstupem je rovněž vytváření strategií udržitelnosti a zelené transformace na vysokých školách a navazování strategických partnerství v rámci vědecko-výzkumné spolupráce, spolupráce s aplikační sférou (praxe, exkurze, zapojení excelentních pracovníků a odborníků do výuky apod.), spolupráce se státní a veřejnou sférou, vzdělávacími institucemi, výzkumnými organizacemi apod., a to na národní i mezinárodní úrovni. Všechny uvedené aktivity je možné z Národního plánu obnovy podpořit do konce roku 2025. Celková výše alokace pro veřejné vysoké školy činí 960 mil. Kč.

Konkrétní klíčové aktivity „zelené“ výzvy korespondují s požadavky Evropské komise dle Prováděcího rozhodnutí Rady (EU), ze kterého vyplývá, že Česká republika se zavázala naplnit minimálně stanovené podmínky pro čerpání podpory, a to konkrétně 20 nově akreditovaných studijních programů, 50 nových předmětů ve stávajících studijních programech, 20 programů/kurzů celoživotního vzdělávání, 20 strategií udržitelnosti a zelených dovedností a 20 strategických partnerství.

Ministerstvo v uplynulém roce intenzivně komunikovalo a spolupracovalo s veřejnými vysokými školami na realizaci projektů komponenty 7. 4. Jednotlivé výstupy z klíčových aktivit projektů vysokých škol budou průběžně publikovány na webu MŠMT.

3.4. Vyhodnocení činnosti Národního akreditačního úřadu v roce 2024

Národní akreditační úřad pro vysoké školství (dále jen „NAÚ“) vznikl k 1. 9. 2016 nabytím účinnosti zákona č. 137/2016 Sb., kterým se novelizoval zákon o vysokých školách. Mezi jeho hlavní funkce patří rozhodování o akreditacích ve správních řízeních a hodnocení kvality vysokoškolského vzdělávání.

V průběhu roku 2024 NAÚ pokračoval ve své činnosti, zaměřené zejména na rozhodování o žádostech o akreditaci. **V roce 2024 obdržel 277 žádostí o akreditaci studijního programu a 133 žádostí o akreditaci oboru habilitačního a jmenovacího řízení.** Neobdržel žádnou žádost o institucionální akreditaci. V případě studijních programů byl počet obdržených žádostí znatelně vyšší než počet žádostí doručených v r. 2023, zároveň však došlo k výraznému snížení počtu žádostí o akreditaci oboru habilitačního a jmenovacího řízení oproti předchozímu roku. V roce 2024 NAÚ také vedl správní řízení o zavedení nápravných opatření u sedmi studijních programů, přičemž tato řízení nebyla dosud ukončena, a odňal akreditaci jednoho oboru řízení ke jmenování profesorem. V roce 2024 dále vydal jedno stanovisko k určení typu vysoké školy. Úkolem NAÚ je rovněž poskytovat součinnost ministerstvu v záležitostech, k nimž dle zákona o vysokých školách vydává své stanovisko. V rámci této agendy obdržel jednu žádost o stanovisko k žádosti o tuzemské oprávnění působit jako pobočka mimoevropské zahraniční vysoké školy a jednu žádost o stanovisko k žádosti o státní souhlas působit jako soukromá vysoká škola.

V čele NAÚ stojí jeho předseda Ing. Robert Plaga, Ph.D., a místopředsedové PhDr. Tomáš Fliegl a Radek Špicar, M.Phil. V roce 2024 došlo k obměně složení Rady NAÚ. Druhé funkční období člena Rady skončilo doc. MgA. Ivovi Mathé a doc. Ing. Tomáši Pavelkovi, Ph.D. Do Rady vládla nově jmenovala na funkční období šesti let s účinností od 1. 9. 2024 prof. MgA. Mgr. Jana Hančila a prof. Petra Janského, Ph.D. Na své další funkční období byli zároveň jmenováni prof. Ing. Petr Noskievič, CSc., prof. PhDr. Eva Šmelová, Ph.D., prof. Rikard von Unge, Ph.D. a Ing. Michal Farník.

Rada působící jako výkonný orgán NAÚ pravidelně zasedala a vykonávala kompetence dané zákonem o vysokých školách. **Proběhlo osm řádných zasedání a dvě mimořádná zasedání,** na kterých Rada projednávala záležitosti koncepčního i metodického charakteru a rozhodovala ve správních řízeních. Rada rovněž diskutovala o aktuálních otázkách spjatých se zajišťováním kvality vysokoškolského vzdělávání a dosavadními zkušenostmi s fungováním NAÚ.

Dalším orgánem NAÚ je pětičlenná Přezkumná komise NAÚ, které zákon o vysokých školách dává pravomoc rozhodovat o odvoláních proti rozhodnutím Rady NAÚ vydaným ve správních řízeních vedených v prvním stupni. V roce 2024 nicméně Přezkumná komise NAÚ nezasedala.

Z hlediska přípravy legislativy v oblasti vysokého školství bylo i nadále klíčovým cílem NAÚ **naplňování standardů ESG (European Standards and Guidelines) a potažmo dosažení vstupu do evropských struktur ENQA (Evropská asociace pro zajišťování kvality ve vysokém školství) a EQAR (Evropský registr akreditačních agentur ve vysokém školství),** což je i národní prioritou vytyčenou v Národním akčním plánu rozvoje zajišťování kvality v ČR. NAÚ proto v prvních měsících roku 2024 pokračoval v projednávání svého návrhu tezí samostatného zákona o zajišťování kvality s ministerstvem, vysokými školami a orgány jejich reprezentací. Tento záměr však nedošel realizace a zásadní změny v oblasti zajišťování kvality byly namísto toho začleněny pozměňovacím návrhem načteným ve druhém čtení do návrhu novely zákona o vysokých školách v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR na podzim roku 2024.

NAÚ se věnoval taktéž **koncepční a metodické činnosti**. Byla ustavena pracovní skupina, která se věnovala tématu rozvoje kvality výuky na vysokých školách. Skupina odborníků na danou problematiku pracovala na přípravě pedagogického modelu pro vysoké školy s cílem pojmenovat a popsat principy a procesy kvalitní výuky na vysokých školách. Dále NAÚ přistoupil k úpravě metodických materiálů pro přípravu a hodnocení žádostí o akreditaci studijního programu. Vedle zohlednění prvků distančního vzdělávání u studijních programů v prezenční formě studia byly do metodických materiálů včleněny požadavky na explicitní uvádění výsledků učení a metod výuky ve vzdělávací činnosti. Další změny se vztahovaly k předkládání žádostí o akreditaci studijních programů zaměřených na přípravu k výkonu povolání pedagogických pracovníků.

V rámci průběžné revize svých vnitřních postupů NAÚ novelizoval **Jednací řád hodnoticích komisí NAÚ**. Hlavní motivací pro procesní úpravy bylo zjednodušení přijímání usnesení v hodnoticích komisích s ohledem na skutečnost, že hodnoticí komise jsou poradním orgánem, nikoliv orgánem, který by rozhodoval o právech a povinnostech účastníků řízení.

NAÚ v roce 2024 pokračoval v doplňování osob do Seznamu hodnotitelů, který byl ustaven v počátcích činnosti NAÚ. V průběhu roku Rada vyhlásila **dvě výzvy pro předkládání návrhů osob k zařazení do Seznamu hodnotitelů a dále stálou výzvu k průběžnému podávání návrhů osob** z řad studentů, kandidátů ze státní či veřejné sféry a kandidátů z podnikové sféry. Do Seznamu hodnotitelů zapsal NAÚ v roce 2024 celkem 84 nových hodnotitelů. Kromě osob, u nichž uplynulo šest let od zápisu do Seznamu hodnotitelů, bylo několik osob v souladu se Statutem NAÚ ze Seznamu hodnotitelů vyřazeno na vlastní žádost, v případě studentů automaticky z důvodu ukončení studia. **Na konci roku 2024 bylo v Seznamu hodnotitelů zapsáno 1 569 osob** (oproti 1 659 osobám na konci roku 2023). Jelikož některé osoby byly zapsány do více oblastí vzdělávání, celkový počet hodnotitelů ve všech oblastech vzdělávání činil dohromady 2 269, což je mírný pokles oproti 2 386 hodnotitelům na konci roku 2023. Z osob zapsaných do Seznamu hodnotitelů byly v r. 2024 sestavovány zpravidla pětičlenné hodnoticí komise pro posuzování věcí ve správním řízení vedených NAÚ i pro další záležitosti upravené Statutem NAÚ.

V roce 2024 byli nově zapsaní hodnotitelé školeni formou seznámení se školícími materiály, které představují ucelený přehled o právním ukotvení hodnoticí činnosti, o procesu při posuzování žádostí o akreditaci a o základních principech posuzování podle standardů pro akreditace. Jejich součástí tvoří i komentované příklady zpracování stanovisek hodnoticích komisí jako podkladů pro rozhodování Rady.

Zákon o vysokých školách zmocňuje NAÚ k výkonu kontroly dodržování právních předpisů při uskutečňování akreditovaných činností na vysokých školách a k provádění vnějšího hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol. V roce 2024 NAÚ **vykonal jednu kontrolu podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád)**, a Zásad NAÚ pro výkon kontroly dodržování právních předpisů, a to na Fakultě zdravotnických studií Západočeské univerzity v Plzni.

NAÚ v roce 2024 **dokončil čtyři vnější hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol**. Jednalo se o vnější hodnocení Univerzity Karlovy z dřívějšího podnětu ministra k vyhodnocení dosavadních zkušeností s institucionální akreditací jako novým prvkem systému zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání zavedeného novelou zákona o vysokých školách v roce 2016 a o vnějším hodnocení Lékařské fakulty Univerzity Palackého v Olomouci,

Janáčkovy akademie múzických umění a Pražské vysoké školy psychosociálních studií, s. r. o. **NAÚ dále zahájil dvě nová vnější hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol.** Vnější hodnocení Masarykovy univerzity vychází z téhož podnětu ministra a pokračuje v uplatňování metodiky zaměřené na zhodnocení funkčnosti nastavení a implementace vnitřního systému zajišťování kvality za pomoci, kromě jiného, analýzy vzorku studijních programů a rozsáhlé návštěvy na místě. Dále bylo zahájeno vnější hodnocení na Akademii výtvarných umění v Praze. Výstupem ze všech vnějších hodnocení jsou veřejně dostupné závěrečné zprávy.

V oblasti mezinárodních aktivit byl NAÚ nadále **přidruženým členem ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education)**, která je hlavní asociací akreditačních agentur v Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání (EHEA). O plné členství v této organizaci může NAÚ žádat až plněm sladění činnosti s ESG a podmínkou pro přijetí do ENQA je úspěšné absolvování vnějšího hodnocení mezinárodním expertním panelem. NAÚ měl nadále rovněž status **člena CEENQA (Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education)**, která sdružuje akreditační agentury ve středoevropském regionu a je cennou platformou pro vzájemné sdílení zkušeností a dobré praxe. V roce 2024 se NAÚ stal **členem INQAAHE (International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education)**, což je asociace více než 300 akreditačních agentur a dalších institucí z celého světa. Zástupci NAÚ se v roce 2024 zúčastnili valných shromáždění a dalších setkání a aktivit sdružení ENQA, CEENQA a INQAAHE. NAÚ taktéž nadále rozvíjel mezinárodní spolupráci v rámci **fóra akreditačních agentur zemí Visegrádské čtyřky (V4QA)**. Na pravidelných setkáních středoevropské akreditační agentury jednaly o záležitostech společného zájmu a o perspektivách dalšího vývoje systémů zajišťování kvality na národní i na evropské úrovni zejména v kontextu probíhající revize ESG.

NAÚ vyvíjel mezinárodní aktivitu i v oblasti uznávání lékařského vzdělávání v USA. V roce 2024 pokračoval proces k získání statusu uznání od **Světové federace pro lékařské vzdělávání (World Federation for Medical Education – WFME)**, který je klíčový pro české lékařské fakulty a otevírá jim nové možnosti mezinárodní spolupráce při vzdělávání lékařů. Na jaře proběhla návštěva mezinárodního expertního panelu v České republice. Panel pozoroval hodnocení Lékařské fakulty Univerzity Palackého v Olomouci hodnotící komisí NAÚ a vedl jednání se zástupci NAÚ. V druhé polovině roku NAÚ obdržel hodnotící zprávu vypracovanou mezinárodním panelem. Zpráva i celý proces hodnocení poskytl cennou zpětnou vazbu a vzhled do činnosti NAÚ a nastavení systému vnějšího zajišťování kvality lékařského vzdělávání.

Další aktivitou, do níž se NAÚ v mezinárodním prostředí zapojil, je **Podpůrná skupina k zajišťování kvality (Peer Support Group C on Quality Assurance)**, jež byla vytvořena jako jedna ze tří podpůrných skupin ustavených v rámci implementace Boloňského procesu. Skupina sdružuje většinu zemí z EHEA a vytváří platformu pro koordinované aktivity jednotlivých skupin států směřující k větší míře naplňování cílů Boloňského procesu. NAÚ se v rámci této skupiny věnoval zejména problematice „mikrocertifikátů“ (microcredentials) a tvorby jednotného evropského rámce pro jejich implementaci. Mezi další témata řešená podpůrnou skupinou patří i internacionalizace posuzování kvality v evropském vysokoškolském prostoru, mj. také ve vztahu ke studijním programům uskutečňovaným ve spolupráci vysokými školaми z vícero zemí, digitalizace v oblasti zajišťování kvality a role umělé inteligence.

4.

Vzdělávání v roce 2024 v číslech – statistický přehled

Vzdělávání v roce 2024 v datech

4.1. Úvod

V roce 2024 se ve vzdělávací soustavě stále nacházelo poměrně dost osob, které v České republice požádali o dočasnou ochranu v souvislosti s válkou na Ukrajině. Ve struktuře vzdělávacího systému České republiky v roce 2024 nedošlo k žádným podstatným změnám a všechny stupně vzdělávací soustavy zůstaly zachovány. I přes pohyb osob s dočasnou ochranou zůstala primární závislost vývoje počtu osob ve formální vzdělávací soustavě na demografickém vývoji příslušných věkových skupin zachována.

V předškolním vzdělávání bylo ve školním roce 2024/25 celkem 367 802 dětí, z toho většina v mateřských školách (98,0 %, 360 420 dětí), zbytek docházel do přípravných tříd základních škol (7 097 dětí) nebo do přípravného stupně základních škol speciálních (285 dětí). K 30. 9. 2024 se v předškolním vzdělávání nacházelo 6 239 ukrajinských dětí s přiznaným azylem, doplňkovou nebo dočasnou ochranou (z toho 5 924 v mateřských školách).

V základním vzdělávání se ve školním roce 2024/25 vzdělávalo 1 044 652 žáků. Z nich 96,0 % (1 002 460 žáků) navštěvovalo základní školy, z toho 1. stupeň základních škol 582 923 žáků a 2. stupeň základních škol 419 537 žáků. Přibližně 9,0 tis. žáků z 5., resp. 2,4 tis. žáků ze 7. ročníku základní školy přešlo před zahájením školního roku do oborů víceletých gymnázií a konzervatoří. Celkem 4,0 % žáků plnilo povinnou školní docházku ve víceletých oborech gymnázií a konzervatoří (41 737 žáků, z toho 4 840 žáků v 1.–2. ročníku šestiletých gymnázií, 36 616 žáků v 1.–4. ročníku osmiletých gymnázií a 281 žáků v 1.–4. ročníku osmiletých konzervatoří). Zbylí žáci navštěvovali kurzy k získání základního vzdělání (455 žáků). K 30. 9. 2024 základní vzdělávání navštěvovalo 39 863 ukrajinských žáků s přiznaným azylem, doplňkovou nebo dočasnou ochranou (z toho 39 731 se vzdělávalo v základních školách a 132 v oborech víceletých gymnázií a konzervatoří).

Ve středním vzdělávání ve školním roce 2024/25 bylo 442 470 žáků, z toho 105 390 v oborech středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem a 337 080 žáků v oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou. Mezi žáky úrovně středního vzdělávání nezapočítáváme žáky plnící povinnou školní docházku v nižším stupni víceletých gymnázií. V oborech víceletých gymnázií (v ročnících odpovídajících střednímu vzdělávání) se ve školním roce 2024/25 vzdělávalo 42 522 žáků. U oborů víceletých gymnázií se jako nově přijatí označují žáci nejnižšího ročníku odpovídajícího střednímu vzdělávání, tedy 3. ročníku šestiletých a 5. ročníku osmiletých gymnázií. Ve středním vzdělávání se 7 166 žáků (tedy pouze 1,6 %) vzdělávalo v jiné než denní formě vzdělávání. K 30. 9. 2024 se ve středním vzdělávání nacházelo 5 877 ukrajinských žáků s přiznaným azylem nebo dočasnou ochranou (z toho 471 v oborech gymnázií, 2 709 v ostatních oborech s maturitní zkouškou a 2 697 v oborech bez maturitní zkoušky).

V nástavbovém a zkráceném studiu se ve školním roce 2024/25 vzdělávalo 19 263 žáků, z toho 73,1 % v nástavbovém studiu (14 088). V těchto typech studia jsou nejvíce zastoupeny jiné formy vzdělávání než denní – celkově se v nich vzdělává více než dvě pětiny žáků (42,8 %, 8 252 žáků), což nenajdeme na žádné jiné vzdělávací úrovni. K 30. 9. 2024 nástavbové a zkrácené studium navštěvovalo 20 ukrajinských žáků s přiznaným azylem, doplňkovou nebo dočasnou ochranou.

V konzervatořích se ve školním roce 2024/25 vzdělávalo 3 585 žáků – konzervatoře jsou nejméně zastoupeným druhem škol v České republice. Do této úrovně také nejsou započítáni žáci plnící v konzervatořích povinnou školní docházku. Stejně jako v případě středního vzdělávání není výrazně zastoupen segment jiných forem vzdělávání než denní (v jiných formách vzdělávání bylo 209 žáků, tzn. 5,8 %). K 30. 9. 2024 se v konzervatořích vzdělávalo 77 ukrajinských žáků s přiznaným azylem nebo dočasnou ochranou.

Vyšší odborné vzdělávání se v České republice uskutečňuje na vyšších odborných školách, kde se ve školním roce 2024/25 vzdělávalo 22 373 studentů. Na rozdíl od středních škol a konzervatoří se značná část z nich vzdělává v jiné než denní formě vzdělávání (8 783 studentů, což je 39,3 %). K 31. 10. 2024 bylo na vyšších odborných školách 78 ukrajinských studentů s přiznaným azylem nebo dočasnou ochranou.

Na vysokých školách v akademickém roce 2024/25 studovalo 314 850 studentů, z nich 193 442 v bakalářských studijních programech, 34 713 v „dlouhých“ magisterských programech, 70 802 v navazujících magisterských programech a 18 298 v doktorských studijních programech. Téměř pětina z celkového počtu studentů (18,2 %) realizovala svoje studium v kombinované nebo distanční formě studia (57 235). Zde je třeba poznamenat, že studenti vysokých škol mohou souběžně studovat programy různých úrovní (např. bakalářský a „dlouhý“ magisterský), což vede k tomu, že součet studentů jednotlivých úrovní nedává celkový počet studentů na vysokých školách. Počet studentů vysokých škol s přiznaným azylem, doplňkovou nebo dočasnou ochranou se nesleduje.

Tabulka 1: Souhrnná data za Českou republiku – nově přijatí, děti/žáci/studenti a absolventi ve školním/akademickém roce 2024/25 – podle úrovně vzdělávání

		Nově přijatí ³⁾			Děti/žáci/studenti			Absolventi za školní rok 2023/24		
		celkem	v tom forma vzdělávání		celkem	v tom forma vzdělávání		celkem	v tom forma vzdělávání	
			denní	ostatní		denní	ostatní		denní	ostatní
Celkem		.	.	.	.	.	.	.	.	.
Předškolní vzdělávání		.	.	x	367 802	367 802	x	x	x	x
v tom	mateřské školy	117 007	117 007	x	360 420	360 420	x	x	x	x
	přípravné třídy ZŠ	.	.	x	7 097	7 097	x	x	x	x
	přípravný stupeň ZŠ speciální	.	.	x	285	285	x	x	x	x
Základní vzdělávání		119 932	119 932	x	1 044 652	1 044 560	92	118 785	118 785	x
v tom	základní školy – 1. stupeň	119 932	119 932	x	582 923	582 923	x	.	.	x
	základní školy – 2. stupeň	.	.	x	419 537	419 537	x	107 863	107 863	x
	obory 6letých gymnázií (nižší ročníky odpovídající PŠD)	x	x	x	4 840	4 840	x	2 278	2 278	x
	obory 8letých gymnázií (nižší ročníky odpovídající PŠD)	x	x	x	36 616	36 616	x	8 573	8 573	x
	obory 8letých konzervatoří (nižší ročníky odpovídající PŠD)	x	x	x	281	281	x	71	71	x
	kurzy k získání základního vzdělání ²⁾	x	x	x	455	363	92	x	x	x

		Nově přijatí ³⁾			Děti/žáci/studenti			Absolventi za školní rok 2023/24		
		celkem	v tom forma vzdělávání		celkem	v tom forma vzdělávání		celkem	v tom forma vzdělávání	
			denní	ostatní		denní	ostatní		denní	ostatní
Střední vzdělávání celkem		129 229	127 372	1 857	442 470	435 304	7 166	89 128	87 967	1 161
střední vzdělávání		1 100	1 086	14	2 959	2 934	25	724	714	10
střední vzdělávání s výučním listem		36 995	36 560	435	102 431	100 721	1 710	24 063	23 564	499
střední vzdělávání s maturitní zkouškou		91 134	89 726	1 408	337 080	331 649	5 431	64 341	63 689	652
v tom	obory gymnázií	26 503	26 428	75	100 074	99 764	310	22 361	22 320	41
	4leté	15 652	15 577	75	57 552	57 242	310	12 250	12 209	41
	6leté (vyšší ročníky odpovídající střednímu vzdělávání) ⁵⁾	2 278	2 278	-	8 974	8 974	-	2 112	2 112	-
	8leté (vyšší ročníky odpovídající střednímu vzdělávání) ⁵⁾	8 573	8 573	-	33 548	33 548	-	7 999	7 999	-
	ostatní obory bez gymnázií	64 631	63 298	1 333	237 006	231 885	5 121	41 980	41 369	611
Nástavbové a zkrácené studium		10 770	6 566	4 204	19 263	11 011	8 252	6 663	3 829	2 834
v tom	nástavbové studium	7 526	5 394	2 132	14 088	9 809	4 279	3 823	2 966	857
	zkrácené studium pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou	1 407	31	1 376	2 919	47	2 872	1 402	10	1 392
	zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem	1 837	1 141	696	2 256	1 155	1 101	1 438	853	585
Vzdělávání v konzervatořích		695	666	29	3 585	3 376	209	380	358	22
v tom	obory 8leté konzervatoře (vyšší ročníky) ⁵⁾	71	71	x	268	268	x	44	44	x
	obory 6leté konzervatoře	624	595	29	3 317	3 108	209	336	314	22

		Nově přijatí ³⁾			Děti/žáci/studenti			Absolventi za školní rok 2023/24		
		celkem	v tom forma vzdělávání		celkem	v tom forma vzdělávání		celkem	v tom forma vzdělávání	
			denní	ostatní		denní	ostatní		denní	ostatní
Vyšší odborné vzdělávání		9 525	6 129	3 396	22 373	13 590	8 783	4 575	2 824	1 751
Vysokoškolské studium ^{1,4)}		64 901	58 128	6 805	314 850	259 847	57 235	66 379	52 705	13 737
z toho v programech	bakalářských	60 211	53 133	7 106	193 442	161 734	32 542	35 673	29 176	6 515
	magisterských	7 309	6 947	362	34 713	32 877	1 841	4 754	4 415	339
	magisterských navazujících	29 175	22 653	6 571	70 802	53 296	17 986	22 859	17 385	5 491
	doktorských	3 318	2 653	665	18 298	13 297	5 020	3 140	1 747	1 394

Zdroj: databáze MŠMT

Komentáře:

Údaje za školní rok 2024/25, studenti k 31. 12. 2024, poprvé zapsaní a absolventi za celý kalendářní rok – stav SIMS k 22. 1. 2025.

- ¹⁾ Studenti vysokých škol ve fyzických osobách.
- ²⁾ Kurzy k získání základního vzdělání jsou realizovány v základních a středních školách.
- ³⁾ U vysokých škol údaj znamená počet poprvé zapsaných. Do celkového počtu se započítávají pouze poprvé zapsaní (počet prvních zapsání) na VŠ do bakalářských a 4-letých magisterských studijních programů.
- ⁴⁾ U distančního a kombinovaného studia včetně studentů na studijních pobytech.
- ⁵⁾ Jako nově přijatí jsou u vyššího stupně víceletých gymnázií a konzervatoří označeni žáci nejnižšího ročníku odpovídajícího vyššímu stupni (3. ročník oborů 6letých gymnázií, 5. ročník oborů 8letých gymnázií a konzervatoří).

4.2. Regionální školství v roce 2024

4.2.1 Předškolní vzdělávání

- Ve školním roce 2024/25 poskytovalo předškolní vzdělávání 5 410 mateřských škol, tj. o 12 škol více než v předchozím školním roce.
- V mateřských školách se vzdělávalo 360 420 dětí, což představuje pokles o 4 071 dětí oproti školnímu roku 2023/24.
- Mateřské školy vykazaly 40 889 žádostí o přijetí, jimž nebylo vyhověno, tj. o 2 826 žádostí méně než v předešlém školním roce.
- V mateřských školách bylo evidováno 11 537 ukrajinských dětí, z toho 1 177 azylantů, 63 osob s doplňkovou ochranou a 4 684 osob s dočasnou ochranou.

Předškolní vzdělávání poskytují mateřské školy, mateřské školy při zdravotnických zařízeních, přípravné třídy na základních školách a přípravný stupeň základních škol speciálních a je určeno zpravidla dětem od dvou do šesti let, případně do doby jejich vstupu na základní školu.

Ve školním roce 2024/25 poskytovalo předškolní vzdělávání 5 410 mateřských škol, tj. o 12 škol více než v předchozím školním roce. Ve srovnání s rokem 2020/21 je to o 93 mateřských škol více. Nejvyšší nárůst zaznamenaly školy privátního sektoru, u tohoto zřizovatele se počet škol meziročně zvýšil o 10 mateřských škol, jedna mateřská škola byla nově zřízena obcí a jedna mateřská škola církví.

Tabulka 2: Mateřské školy – školy, třídy, děti, učitelé a poměrové ukazatele ve školním roce 2020/21 – 2024/25

	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Školy	5 317	5 349	5 374	5 398	5 410
Třídy	16 526	16 800	17 120	17 248	17 410
Děti	357 598	360 490	369 205	364 491	360 420
z toho dívky	172 011	173 628	178 049	176 147	174 418
Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	33 156,7	33 830,8	34 634,5	35 068,8	35 468,8
z toho ženy	32 938,4	33 598,4	34 399,5	34 829,7	35 227,8
Průměrný počet dětí na školu	67,3	67,4	68,7	67,5	66,6
Průměrný počet dětí na třídu	21,6	21,5	21,6	21,1	20,7
Průměrný počet dětí na úvazek učitele	10,8	10,7	10,7	10,4	10,2

Zdroj: databáze MŠMT

Počet dětí v mateřských školách se snížil, a to meziročně o 4 071 dětí, tj. z 364 491 na 360 420 dětí (pokles o 1,12 %). V porovnání s rokem 2020/21 je v mateřských školách o 2 822 dětí více (tj. o 0,8 %). Nejvíce dětí meziročně ubylo ve školách zřízených obcemi (svazkem obcí), a to 4 595, ve školách zřízených privátním sektorem je meziročně o 446 dětí více.

Průměrný počet dětí na školu se meziročně snížil na hodnotu 66,6, v minulém školním roce byla tato hodnota 67,5 dítěte na školu. Průměrný počet dětí na třídu se meziročně snížil na 20,7 dítěte na třídu, v minulém školním roce byla tato hodnota 21,1 dítěte na třídu.

Vzestupnou tendenci má přepočtený počet učitelů, který vzrostl z 33 156,7 ve školním roce 2020/21 na současných 35 468,8 (tj. navýšení o 7,0 %), oproti loňskému roku vzrostl počet úvazků o 1,1 %. Od školního roku 2020/21 rovněž stoupl počet úvazků mužů, a to z 218,3 na letošních 241,0, což ale stále představuje pouze 0,7 % všech úvazků učitelů v mateřských školách.

Průměrný počet dětí na úvazek učitele se ve sledovaném období snižoval, a to z 10,8 v roce 2020/21 na 10,2 dítěte na úvazek učitele v letošním školním roce.

Z hlediska věkového složení se nejvíce dětí vyskytuje ve skupině tříletých až pětiletých, procentuální zastoupení této skupiny v počtu všech dětí v mateřských školách je 85,5 %. V absolutních číslech to představuje 308 263 dětí. V roce 2020/21 bylo v této věkové skupině 301 874 dětí, což bylo 84,4 % všech dětí v mateřských školách.

Počínaje školním rokem 2017/18 se zavedlo povinné předškolní vzdělávání pro děti, které do začátku školního roku dosáhnou pěti let. Tato povinnost trvá až do zahájení povinné školní docházky dítěte, netýká se dětí s hlubokým mentálním postižením. Povinné předškolní vzdělávání lze plnit i jiným způsobem než pravidelnou denní docházkou (v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem), a to podle § 34a, odstavce 5 školského zákona. Ve sledovaném období stoupl počet pětiletých dětí ze 106 305 dětí (29,7 % z celkového počtu dětí v mateřských školách) v roce 2020/21 až na současných 109 503 dětí (30,4 %). Počet dětí vzdělávaných podle § 34 b školského zákona (individuální vzdělávání) se od loňského roku snížil z 2 673 na 2 574 dětí.

Počet tříletých dětí se oproti loňskému roku zvýšil, a to z 93 991 na 95 547 dětí, což představuje nárůst podílu této věkové skupiny z 25,8 % na 26,5 % z celkového počtu dětí v mateřských školách. Od roku 2020/21 se zvýšilo zastoupení této věkové skupiny o 0,5 p. b.

Procentuální zastoupení šestiletých a starších dětí navštěvujících mateřskou školu (dětí, které by již měly navštěvovat základní školu – jedná se tedy o děti s odloženou povinnou školní docházkou) oproti minulému školnímu roku kleslo z 5,9 % na 5,3 %. Ve školním roce 2024/25 je v mateřských školách 19 242 šestiletých a starších dětí.

Pokud má mateřská škola dostatečný počet volných míst, mohou do ní docházet také děti mladší tří let (v Tabulce 3 součet řádků mladší tří let, dvouleté, mladší dvou let). Od školního roku 2020/21, kdy 34 586 dětí této věkové skupiny představovalo 9,7 % z celkového počtu dětí v mateřských školách, se procentuální zastoupení dětí mladších tří let snížilo na 9,1 % (32 915 dětí) v letošním školním roce. Od školního roku 2014/15 jsou samostatně sledovány i děti dvouleté a mladší dvou let. Děti narozených mezi 1. 1. 2022 až 31. 8. 2022 (dvouleté) je 10 844, tj. 33,0 % všech dětí mladších tří let, jedná se o pokles o 264 dětí oproti roku předchozímu (11 108 dětí, 34,6 % všech dětí mladších tří let). Je to současně o 1 823 dětí méně oproti roku 2020/21, kdy dvouletých dětí bylo 12 667, což představovalo 36,6 % všech dětí mladších tří let. Děti narozených v období mezi 1. 9. 2022 a 30. 9. 2022 (ml. dvou let) je v tomto školním roce 218 (0,7 % všech dětí mladších tří let), a těch, které se narodily v období od 1. 9. 2021 do 31. 12. 2021 (ml. tří let), je 21 853 (66,4 % všech dětí mladších tří let).

Od roku 2020/21, kdy bylo evidováno 38 953 žádostí o přijetí, jimž nebylo vyhověno, stoupl počet těchto žádostí ve školním roce 2024/25 na 40 889, tj. o 5,0 %. **Letošní meziroční pokles o 2 826 zamítnutých žádostí o přijetí do mateřské školy** (nejedná se o počet nepřijatých dětí, neboť zákonní zástupci dětí mohou podat neomezený počet přihlášek do MŠ) představuje meziroční pokles o 6,5 %.

Předškolní vzdělávání se uskutečňuje rovněž v přípravných třídách základních škol. Ty jsou určeny dětem v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj, přednostně dětí, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. Přípravné třídy zřizuje obec, svazek obcí nebo kraj a od školního roku 2015/16 i církev.

Počet základních škol, ve kterých jsou přípravné třídy zřízeny, meziročně vzrostl z 459 na 479 škol. Rovněž se zvýšil i počet přípravných tříd, a to z 563 na 578 tříd, což představuje meziroční nárůst o 2,7 %. **Oproti roku 2023/24 nepatrně**

vzrostl i počet dětí v přípravných třídách, a to na 7 097 dětí. Jedná se o nárůst o 0,3 % (v absolutní hodnotě o 23 dětí).

Procentuální zastoupení dívek v přípravných třídách se ve sledovaném období nejprve zvyšovalo, a to z 36,6 % v roce 2020/21 až na 38,9 % v roce 2023/24. Následně došlo k poklesu na 38,2 % v letošním školním roce.

Tabulka 3: Mateřské školy – děti ve školním roce 2020/21–2024/25 – podle věku

		2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25 ¹⁾
Děti		357 598	360 490	369 205	364 491	360 420
v tom	mladší 2 let	255	244	214	206	218
	2leté	12 667	11 540	10 809	11 108	10 844
	mladší 3 let	21 664	20 930	21 085	20 819	21 853
	3leté	93 075	94 403	96 361	93 991	95 547
	4leté	102 494	102 985	107 031	105 055	103 213
	5leté	106 305	107 541	111 603	111 933	109 503
	6leté	20 973	22 724	21 966	21 241	19 131
	starší 6 let	165	123	136	138	111

Zdroj: databáze MŠMT

Komentář:

¹⁾ Děti mladší tří let jsou děti pro školní rok 2024/25 narozené 1. 9. 2021 až 31. 12. 2021, děti 2leté jsou narozené 1. 1. 2022 až 31. 8. 2022, děti mladší 2 let jsou narozené 1. 9. 2022 až 30. 9. 2022.

Přípravný stupeň základní školy speciální připravuje děti se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami nebo s autismem. Dítě může být přijato nejdříve ve věku pěti let, a to i v průběhu školního roku, a na přípravném stupni setrvává až do zahájení povinné školní docházky, přičemž jeho docházka do přípravného stupně nesmí přesáhnout tři školní roky.

Ve sledovaném období se počet základních škol speciálních s přípravným stupněm zvýšil z 35 škol v roce 2020/21 až na 40 škol ve školním roce 2024/25. Meziročně letos stoupl i počet tříd přípravného stupně, a to z 52 na 53 tříd. Počet dětí se zvýšil ze 187 v roce 2020/21 na současných 285.

Procentuální zastoupení dívek v přípravném stupni se pohybuje od 25,7 % v roce 2020/21 přes 32,1 % v roce 2022/23 až po současných 28,1 %.

Tabulka 4: Přípravné třídy ZŠ a přípravný stupeň ZŠ speciální – školy, třídy, děti, z toho dívky
ve školním roce 2020/21 – 2024/25

	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Přípravné třídy základní školy					
Školy	304	362	418	459	479
Třídy	349	417	507	563	578
Děti	4 424	5 282	6 463	7 074	7 097
z toho dívky	1 618	1 986	2 429	2 752	2 710
Přípravný stupeň základní školy speciální					
Školy	35	34	36	39	40
Třídy	38	36	47	52	53
Děti	187	210	268	268	285
z toho dívky	48	63	86	71	80

Zdroj: databáze MŠMT

4.2.2 Základní vzdělávání

- Ve školním roce 2024/25 poskytovalo základní vzdělávání 4 293 základních škol, což je o 17 škol více než v předchozím školním roce.
- Na základních školách se vzdělávalo 1 002 460 žáků, jedná se o nárůst o 2 114 žáků oproti školnímu roku 2023/24.
- Počet žáků 1. stupně se meziročně zvýšil o 10 340 žáků, a to na 582 923 žáků.
- Počet žáků 2. stupně se meziročně snížil o 8 226 žáků, a to na 419 537 žáků.
- Počet žáků plnících povinnou školní docházku na nižším stupni víceletých gymnázií poklesl na 41 456, což je o 22 žáků méně než ve školním roce 2023/24. Na nižším stupni osmiletého vzdělávání na konzervatoři se v roce 2024/25 vzdělávalo 281 žáků, což představuje meziroční nárůst o tři žáky.
- V základních školách bylo evidováno 50 806 ukrajinských žáků, z toho 524 azylantů, 121 osob s doplňkovou ochranou a 39 086 osob s dočasnou ochranou.

Ve školním roce 2024/25 došlo k nárůstu počtu základních škol, a to o 17 škol. Průměrná velikost školy ve sledovaném období vzrostla z 228,4 žáka na školu v roce 2020/21 na 233,5 ve školním roce 2024/25. Počet žáků na třídu se snížil z 19,6 v roce 2020/21 na 19,3 v letošním školním roce.

Tabulka 5: Základní školy – školy, třídy, žáci a učitelé ve školním roce 2020/21–2024/25

	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
1. stupeň					
Školy	4 194	4 220	4 241	4 255	4 273
Třídy	29 213	29 304	29 924	30 360	30 954
Žáci	555 089	545 711	569 927	572 583	582 923
Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	34 057,3	34 421,8	35 352,1	36 237,4	36 955,1
2. stupeň					
Školy	2 803	2 830	2 866	2 881	2 909
Třídy	19 988	20 746	21 266	21 181	21 061
Žáci	407 259	418 860	437 851	427 763	419 537
Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	35 477,6	36 903,5	38 373,7	38 745,0	38 656,0
ZŠ celkem					
Školy	4 214	4 238	4 261	4 276	4 293
Třídy	49 201	50 050	51 190	51 541	52 015
Žáci	962 348	964 571	1 007 778	1 000 346	1 002 460
Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	69 534,9	71 325,3	73 725,8	74 982,4	75 611,1

Zdroj: databáze MŠMT

V roce 2024/25 se meziročně zvýšil přepočtený počet učitelů o 0,8 %, a to na 75 611,1 (tj. o 628,7 úvazku více než v minulém školním roce) a za celé sledované období se přepočtený počet učitelů zvýšil o 8,7 % (tj. o 6 076,2 úvazku).

Průměrná velikost školy na 1. stupni se od roku 2020/21 snižovala, a to ze 132,4 na 129,3 žáka na školu v roce 2021/22. Od roku 2022/23 se tento ukazatel navyšuje, z hodnoty 134,4 žáka na školu v roce 2022/23 vzrostl na 136,4 žáka na školu v letošním školním roce. Ve třídě se průměrně vzdělávalo 18,8 žáka, na začátku sledovaného období byla hodnota tohoto podílu 19,0. Meziročně se zvýšil přepočtený počet učitelů, a to na 36 955,1 učitele, což je o 717,7 úvazku více než v předchozím školním roce a o 2 897,8 více než na začátku sledovaného období (nárůst o 8,5 %).

Průměrná velikost školy na 2. stupni se zmenšila ze 145,3 žáka na školu v roce 2020/21 na 144,2 v letošním školním roce. Ve třídě se průměrně vzdělávalo 19,9 žáka, ve školním roce 2023/24 to bylo 20,2 žáka na třídu. Přepočtený počet učitelů ve školním roce 2024/25 poklesl, a to na 38 656,0, což je o 0,2 % méně než v předchozím školním roce a o 9,0 % více než v roce 2020/21.

Ve školním roce 2024/25 bylo do 1. ročníku základních škol přijato celkem 119 932 žáků, což je o 2,4 % více než v předchozím školním roce.

Ve věku šesti let nastoupilo povinnou školní docházku 91 284 žáků, to je v porovnání s rokem 2023/24 o 3,4 % více, oproti roku 2020/21 o 10,9 % více. V roce 2020/21 představovali šestiletí žáci 75,8 % nově přijatých žáků, v letošním roce se zastoupení této věkové skupiny zvýšilo na 76,1 %.

Žáků starších šesti let (jedná se o žáky, kteří nastoupili po odkladu povinné školní docházky) nastoupilo celkem 27 848, to je o 1,1 % méně než v předchozím školním roce a o 8,1 % více než v roce 2020/21. Procentuální zastoupení této věkové skupiny na celkovém počtu nově přijatých do 1. ročníku ve školním roce 2020/21 dosahovalo 23,7 %, v letošním roce je to 23,2 %. Skupina žáků mladších šesti let představovala v prvních dvou letech sledovaného období 0,5 % z nově přijatých, v dalších dvou letech pak 0,6 % a v letošním školním roce 0,7 %, v absolutním čísle 800 žáků.

Tabulka 6: Základní školy – nově přijatí do 1. ročníku a žáci, kteří ukončili povinnou školní docházku ve školním roce 2020/21–2024/25

		2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Nově přijatí do 1. ročníku základní školy		108 630	108 143	117 607	117 168	119 932
v tom	mladší 6 let	587	563	700	733	800
	6 letí	82 293	81 863	87 596	88 288	91 284
	starší 6 let	25 750	25 717	29 311	28 147	27 848
Žáci, kteří ukončili povinnou školní docházku ¹⁾		94 407	101 312	110 589	107 863	.
v tom	7. ročník	645	593	693	564	.
	8. ročník	2 768	3 317	3 081	3 044	.
	9. – 10. ročník	90 781	97 147	106 619	104 245	.
	nezařazení do ročníku	203	242	193	x	.

Zdroj: databáze MŠMT

Komentář:

¹⁾ Bez žáků, kteří odešli do víceletých středních škol a osmiletých konzervatoří.

Specifickou oblastí základního vzdělávání je předčasné ukončení školní docházky do základní školy před dosažením základního vzdělání. Data za ukončení školní docházky jsou vykazována za rok zpětně. Ve školním roce 2023/24 předčasné ukončilo povinnou školní docházku v 7. a 8. ročníku 3 608 žáků, což je 3,3 % všech odchodů ze základní školy, v roce předchozím to bylo 3 774 žáků, tj. 3,4 %. Na začátku sledovaného období byl tento podíl 3,6 %, tj. 3 413 žáků v absolutním čísle. Do těchto údajů se nezapočítávají žáci, kteří odešli do víceletých gymnázií a osmiletých oborů konzervatoří.

Pro ty, kteří nemají ukončené základní vzdělání, základní a střední školy organizují kurzy pro získání základního vzdělání. V letošním školním roce se konalo 23 kurzů, což je o 9 kurzů více než v loňském školním roce. Počet

žáků v těchto kurzech stoupl z 127 v minulém školním roce na 455 účastníků v letošním školním roce. Ve školním roce 2020/21 se 14 kurzů účastnilo 95 žáků.

4.2.3 Střední školy

- Ve školním roce 2024/25 se v 1 313 středních školách vzdělávalo 503 189 žáků.
- V oborech zakončených maturitní zkouškou (včetně zkráceného a nástavbového studia) se nacházelo 78,6 % žáků, v oborech zakončených výučním listem (včetně zkráceného studia) 20,8 % a v oborech středního vzdělávání 0,6 % žáků středních škol.
- Ve všeobecně vzdělávacích oborech se vzdělávala zhruba třetina žáků středních škol.
- V nástavbovém studiu ve školním roce 2024/25 bylo celkem 14 088 žáků.
- Ve středních školách bylo evidováno 12 825 ukrajinských žáků, z toho 57 azylantů, 7 osob s doplňkovou ochranou a 7 129 osob s dočasnou ochranou.

Tabulka 7: Střední školy – školy, žáci, nově přijatí do 1. ročníku a absolventi ve školním roce 2024/25 – podle druhu vzdělávání včetně zkráceného a nástavbového studia

Druh vzdělávání		Školy ¹⁾			Žáci ²⁾				Nově přijatí do 1. ročníku				Absolventi za školní rok 2023/24			
		celkem	v tom forma vzdělávání		celkem	z celku dívky	z celku forma vzdělávání		celkem	z celku dívky	z celku forma vzdělávání		celkem	z celku dívky	z celku forma vzdělávání	
			denní	ostatní			denní	ostatní			denní	ostatní			denní	ostatní
Střední školy – celkem		1 313	1 301	197	503 189	249 058	487 771	15 418	140 613	67 896	134 552	6 061	95 791	45 961	91 796	3 995
v tom vzdělávání	střední	148	147	1	2 959	1 313	2 934	25	1 100	486	1 086	14	724	306	714	10
	střední s výučním listem	501	494	36	104 687	37 705	101 876	2 811	38 832	14 250	37 701	1 131	25 501	8 126	24 417	1 084
	z toho zkrácené	51	39	14	2 256	330	1 155	1 101	1 837	285	1 141	696	1 438	218	853	585
	střední s mat. zkouškou	1 106	1 097	101	381 455	203 792	373 152	8 303	93 155	49 879	90 371	2 784	65 743	35 937	63 699	2 044
	v tom															
	víceleté	306	306	-	83 978	44 480	83 978	-	11 465	6 015	11 465	-	10 111	5 534	10 111	-
	4leté	1 055	1 046	80	294 558	156 598	289 127	5 431	80 283	42 563	78 875	1 408	54 230	29 059	53 578	652
	zkrácené	39	5	34	2 919	2 714	47	2 872	1 407	1 301	31	1 376	1 402	1 344	10	1 392
nástavbové studium		248	204	90	14 088	6 248	9 809	4 279	7 526	3 281	5 394	2 132	3 823	1 592	2 966	857

Zdroj: databáze MŠMT

Komentáře:

¹⁾ Počet škol celkem není součtem počtů škol podle jednotlivých druhů třídění, protože školy mohou realizovat svou činnost souběžně v různých druzích, formách a oborech vzdělávání.

²⁾ Včetně žáků nižších ročníků víceletých oborů gymnázií.

Středoškolské vzdělávání je v českém vzdělávacím systému poskytováno středními školami všeobecného nebo odborného charakteru a žáci mohou jeho úspěšným absolvováním získat **střední vzdělání, střední vzdělání s maturitní zkouškou** či **střední vzdělání s výučním listem**.

Tabulka 8: Střední školy – žáci, nově přijatí do 1. ročníku a absolventi ve školním roce 2020/21–2024/25 – podle kategorie dosaženého vzdělání

Studijní druh		Kategorie dosaženého vzdělání	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Žáci			432 906	446 254	463 200	484 758	503 189
v tom	Střední vzdělání	C	2 450	2 539	2 534	2 593	2 686
		J	270	224	228	248	273
	Střední vzdělání s výučním listem	E	10 431	10 238	10 499	11 123	11 590
		H	80 210	81 018	84 555	89 443	93 097
	Střední vzdělání s maturitní zkouškou	K	131 799	133 321	135 929	138 483	141 530
		M (lyceum)	15 640	16 655	17 778	19 048	21 065
		M	155 754	163 621	172 186	182 575	190 687
		LO	22 814	23 686	25 030	26 901	28 173
	Nástavbové studium	L5	13 538	14 952	14 461	14 344	14 088
Nově přijatí do 1. ročníku			118 293	125 167	133 416	139 916	140 613
v tom	Střední vzdělání	C	845	825	893	955	979
		J	121	101	114	117	121
	Střední vzdělání s výučním listem	E	3 878	3 735	4 313	4 532	4 559
		H	28 861	28 652	33 254	35 211	34 273
	Střední vzdělání s maturitní zkouškou	K	24 070	24 724	25 298	26 254	27 117
		M (lyceum)	4 348	4 708	5 001	5 335	6 425
		M	43 177	47 353	49 756	52 025	52 008
		LO	5 845	6 699	7 212	7 826	7 605
	Nástavbové studium	L5	7 148	8 370	7 575	7 661	7 526
Absolventi			90 012	85 492	89 284	95 791	.
v tom	Střední vzdělání	C	496	644	626	654	.
		J	99	66	70	70	.
	Střední vzdělání s výučním listem	E	2 400	2 243	2 197	2 347	.
		H	21 608	21 026	21 561	23 154	.
	Střední vzdělání s maturitní zkouškou	K	21 360	21 024	21 612	22 361	.
		M (lyceum)	3 352	3 428	3 525	3 950	.
		M	32 788	30 285	32 189	34 896	.
		LO	4 559	3 913	4 109	4 536	.
	Nástavbové studium	L5	3 350	2 863	3 395	3 823	.

Komentář: Data včetně zkráceného studia.

Zdroj: databáze MŠMT

Od školního roku 2021/2022 jsou přijímáni žáci do oborů, ve kterých lze získat střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou (I0+H). Tyto komplementární obory vzdělání byly stanoveny v příloze D6 nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, a to nařízením vlády č. 354/2020 Sb.

Ve školním roce 2024/25 bylo **nově přijato do 1. ročníku středních škol 140 613 žáků**. Vzdělávání ve středních školách je v daném školním roce **realizováno na 1 313 školách, účastní se ho 503 189 žáků a počet absolventů za předchozí školní rok se rovnal 95 791**. V denní formě se vzdělává 96,9 % žáků. Pokud jde o genderový pohled, pak dívky tvoří 49,5 % všech vzdělávajících se osob na středních školách. V oborech středního vzdělání ukončených výučním listem činil jejich podíl 36,0 %, v oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou byl podíl dívek vyšší a činil 53,4 %, v nástavbovém studiu tvořily dívky 44,3 %.

Ve všeobecně vzdělávacích oborech se vzdělávala zhruba třetina (32,3 %) žáků středních škol, žáci v oborech gymnázií tvoří 28,1 % z celkového počtu žáků středních škol a 4,2 % žáků se vzdělává v oborech lyceí. Ve srovnání s loňským školním rokem podíl žáků gymnaziálních oborů na celkovém počtu žáků ve středních školách mírně klesl, a to o 0,5 p. b.

Počet žáků vzdělávajících se v oborech gymnázií se ve srovnání s předešlým rokem zvýšil o 2,2 % a činil 141 530 žáků. V pětiletém sledovaném období počet žáků vzrostl o 9 731, tj. o 7,4 %. **V oborech lyceí se vzdělávalo 21 065 žáků**, tj. o 10,6 % více než v minulém školním roce (nárůst o 2 017 žáků) a o 34,7 % více než ve školním roce 2020/21 (nárůst o 5 425 žáků). Pokud jde o genderový pohled, pak **v oborech gymnázií jsou dívky zastoupeny z 56,1 %** (tj. o 0,2 p. b. méně než v minulém školním roce) a **v oborech lyceí představují dívky 62,7 %** z celkového počtu zde se vzdělávajících osob.

Počet nově přijatých žáků do oborů gymnázií (včetně víceletých oborů) se v roce 2024/25 proti předešlému školnímu roku, kdy bylo do oborů gymnázií nově přijato 26 254 žáků, **zvýšil, a to na 27 117**, což představuje nárůst o 3,3 %. V porovnání s rokem 2020/21 narostl počet nově přijatých žáků o 12,7 % (tj. o 3 047 žáků). **Do oborů vzdělání lyceí bylo přijato 6 425 žáků, tj. o 20,4 % (o 1 090 žáků) více** než v předchozím školním roce a o 47,8 % (o 2 077 žáků) **více** než v roce 2020/21.

V roce 2023/24 **absolvovalo v oborech gymnázií 22 361 žáků**, ve srovnání s předchozím rokem tak došlo k nárůstu o 3,5 % (o 749 absolventů), oproti roku 2020/21 se počet absolventů zvýšil o 4,7 % (o 1 001 absolventů). **V oborech vzdělání lyceí absolvovalo 3 950 žáků**, přičemž počet absolventů těchto oborů vzdělání ve srovnání s předchozím rokem vzrostl o 425 absolventů, což je meziročně o 12,1 % více. Ve srovnání s rokem 2020/21 je to o 598 žáků více, tj. nárůst o 17,8 %.

V odborných oborech vzdělání se ve středních školách ve školním roce 2024/25 vzdělávalo 340 594 žáků. Největší zastoupení, a to 64,3 %, mají obory středního vzdělání s maturitní zkouškou, 30,7 % obory středního vzdělání s výučním listem, žáci nástavbového studia představují 4,1 % a 0,9 % žáků se vzdělává v oborech středního vzdělání.

Z hlediska meziročního porovnání **došlo ke zvýšení počtu žáků středního vzdělávání s výučním listem o 4,1 %**, za sledované pětileté období pak stoupl počet žáků o 15,5 %. **Počet žáků středního vzdělávání s maturitní zkouškou se meziročně zvýšil o 4,5 %**, oproti roku 2020/21 se zvýšil o 22,6 %. **V nástavbovém studiu se vzdělávalo 14 088 žáků**, což bylo o 1,8 % méně než v předchozím roce a o 4,1 % více v porovnání se školním rokem 2020/21.

Zastoupení dívek mezi žáky středního vzdělávání odborného charakteru se ve sledovaném období pohybovalo od 45,3 % v roce 2020/21 až po letošních 45,9 %. Ve školním roce 2024/25 byl v případě středního vzdělávání s výuč-

Tabulka 9: Střední vzdělávání s maturitní zkouškou všeobecného charakteru – žáci, nově přijatí do 1. ročníku a absolventi ve školním roce 2020/21–2024/25

		2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Žáci		147 439	149 976	153 707	157 531	162 595
z toho dívky		85 192	86 417	88 233	90 065	92 667
v tom	obory gymnázií	131 799	133 321	135 929	138 483	141 530
	z toho dívky	75 195	75 769	76 952	77 968	79 450
	obory lyceí	15 640	16 655	17 778	19 048	21 065
	z toho dívky	9 997	10 648	11 281	12 097	13 217
Nově přijatí do 1. ročníku		28 418	29 432	30 299	31 589	33 542
z toho dívky		16 698	17 301	17 591	18 294	19 392
v tom	obory gymnázií	24 070	24 724	25 298	26 254	27 117
	z toho dívky	13 944	14 277	14 442	14 928	15 485
	obory lyceí	4 348	4 708	5 001	5 335	6 425
	z toho dívky	2 754	3 024	3 149	3 366	3 907
Absolventi		24 712	24 452	25 137	26 311	.
z toho dívky		14 835	14 600	15 007	15 670	.
v tom	obory gymnázií	21 360	21 024	21 612	22 361	.
	z toho dívky	12 656	12 390	12 768	13 151	.
	obory lyceí	3 352	3 428	3 525	3 950	.
	z toho dívky	2 179	2 210	2 239	2 519	.

Zdroj: databáze MŠMT

ním listem podíl dívek 36,0 %, u žáků středního vzdělávání s maturitní zkouškou pak byly dívky zastoupeny z 50,8 %. V oborech středního vzdělání představovalo zastoupení dívek 44,4 % a v nástavbovém studiu se z celkového počtu žáků vzdělávalo 44,3 % dívek.

Ve srovnání se školním rokem 2023/24 se o 0,4 % snížil počet nově přijatých do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou, v případě oborů středního vzdělání s výučním listem došlo k poklesu o 2,3 %, pokles o 1,8 % zaznamenalo nástavbové studium a počet nově přijatých do oborů středního vzdělání stoupl o 2,6 %. V porovnání s rokem 2020/21 se o 21,6 % zvýšil počet nově přijatých do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou, nárůst o 18,6 % vykazaly obory středního vzdělání s výučním listem a k nárůstu o 5,3 % došlo u nástavbového studia. Počet nově přijatých u oborů středního vzdělání oproti roku 2020/21 vzrostl o 13,9 %.

Počet absolventů oborů středního vzdělání odborného charakteru byl za školní rok 2023/24 ve srovnání s předchozím rokem vyšší o 8,3 %. Na úrovni oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou došlo meziročně ke zvýšení

Tabulka 10: Střední vzdělávání odborného charakteru – žáci, nově přijatí do 1. ročníku a absolventi ve školním roce 2020/21–2024/25

		2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Žáci		285 467	296 278	309 493	327 227	340 594
z toho dívky		129 322	134 460	140 883	149 660	156 391
v tom	obory středního vzdělání	2 720	2 763	2 762	2 841	2 959
	z toho dívky	1 267	1 248	1 213	1 243	1 313
	obory středního vzdělání s VL	90 641	91 256	95 054	100 566	104 687
	z toho dívky	31 472	31 847	33 311	35 741	37 705
	obory středního vzdělání s MZ	178 568	187 307	197 216	209 476	218 860
	z toho dívky	90 647	94 800	99 917	106 256	111 125
	obory nástavbového studia	13 538	14 952	14 461	14 344	14 088
	z toho dívky	5 936	6 565	6 442	6 420	6 248
Nově přijatí do 1. ročníku		89 875	95 735	103 117	108 327	107 071
z toho dívky		40 357	43 029	46 689	49 392	48 504
v tom	obory středního vzdělání	966	926	1 007	1 072	1 100
	z toho dívky	433	424	424	466	486
	obory středního vzdělání s VL	32 739	32 387	37 567	39 743	38 832
	z toho dívky	11 623	11 510	13 488	14 764	14 250
	obory středního vzdělání s MZ	49 022	54 052	56 968	59 851	59 613
	z toho dívky	25 191	27 518	29 430	30 844	30 487
	obory nástavbového studia	7 148	8 370	7 575	7 661	7 526
	z toho dívky	3 110	3 577	3 347	3 318	3 281
Absolventi		65 300	61 040	64 147	69 480	.
z toho dívky		29 323	27 129	28 396	30 291	.
v tom	obory středního vzdělání	595	710	696	724	.
	z toho dívky	286	310	323	306	.
	obory středního vzdělání s VL	24 008	23 269	23 553	23 988	.
	z toho dívky	8 088	7 948	7 942	7 938	.
	obory středního vzdělání s MZ	37 347	34 198	36 503	40 945	.
	z toho dívky	19 542	17 723	18 792	20 455	.
	obory nástavbového studia	3 350	2 863	3 395	3 823	.
	z toho dívky	1 407	1 148	1 339	1 592	.

Komentář: Data včetně zkráceného studia.

Zdroj: databáze MŠMT

o 12,2 % a oproti roku 2020/21 k navýšení o 9,6 %. V případě středního vzdělávání s výučním listem se počet absolventů zvýšil meziročně o 1,8 % a oproti roku 2020/21 klesl o 0,1 %. Absolventů nástavbového studia bylo ve srovnání s předchozím rokem o 12,6 % více, ve srovnání s rokem 2020/21 jejich počet stoupl o 14,1 %.

Jak je z údajů zřejmé, počty žáků v oborech středního vzdělání odborného charakteru od roku 2020/21 rostou, počty nově přijatých se zvyšovaly až do roku 2023/24, v letošním roce zaznamenaly meziroční pokles o 1,2 %. Počty absolventů v roce 2021/22 poklesly, od roku 2022/23 rostou.

4.2.4 Konzervatoře

- Ve školním roce 2024/25 se v České republice vzdělávalo 3 866 žáků v 18 konzervatořích.
- Do prvních ročníků konzervatoří bylo přijato 696 žáků.
- Obory konzervatoří absolvovalo ve školním roce 2023/24 celkem 380 žáků.
- V konzervatořích bylo evidováno 136 ukrajinských žáků, z toho 23 azylantů, 1 osoba s doplňkovou ochranou a 59 osob s dočasnou ochranou.

Na konzervatoři lze dosáhnout buď středního vzdělání s maturitní zkouškou, a to nejdříve po čtyřech letech v denní formě šestiletého vzdělávacího programu nebo po osmi letech v denní formě vzdělávání v osmiletém vzdělávacím programu, nebo vyššího odborného vzdělání v konzervatoři (složením absolutoria po úspěšném ukončení šestiletého nebo osmiletého vzdělávacího programu). Do osmiletého oboru Tanec jsou žáci přijímáni ke vzdělávání po pátém ročníku základní školy.

Tabulka 11: Konzervatoře – školy, žáci, nově přijatí do 1. ročníku, absolventi a učitelé ve školním roce 2020/21 – 2024/25

	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Školy	18	18	18	18	18
Žáci	3 902	3 880	3 837	3 812	3 866
z toho dívky	2 486	2 483	2 450	2 452	2 482
Nově přijatí do 1. ročníku	691	631	642	686	696
z toho dívky	444	400	396	425	444
Absolventi	392	387	409	380	.
z toho dívky	255	249	273	247	.
Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	1 023,0	1 097,8	1 092,1	1 084,1	1 093,9
z toho ženy	522,3	582,5	543,7	548,4	554,6

Zdroj: databáze MŠMT

I ve školním roce 2024/25 působilo v České republice celkem 18 škol, které vyučovaly umělecké obory v šestiletém a v osmiletém vzdělávacím programu konzervatoří.

V uvedených školách se vzdělávalo 3 866 žáků, tj. o 54 více než v roce 2023/24 a o 36 méně než na počátku sledovaného období. Denní formu vzdělávání navštěvovalo 3 657 žáků, v tom v šestiletém vzdělávacím programu se vzdělávalo v denní formě 3 108 žáků, z toho 1 874 dívek, a osmiletý vzdělávací program obor Tanec navštěvovalo celkem 549 žáků, z toho 476 dívek.

Ke vzdělávání na konzervatoři bylo ve školním roce 2024/25 nově přijato do 1. ročníku 696 žáků, tj. o 10 žáků více než roce minulém a o 5 méně než v roce 2020/21. Do denní formy vzdělávání bylo přijato 667 žáků.

Ve školním roce 2023/24 absolvovalo konzervatoř 380 žáků, což je o 29 žáků méně než v roce předchozím a o 12 méně než na začátku sledovaného období. V denní formě vzdělávání absolvovalo 358 žáků.

Přepočtený počet učitelů na plně zaměstnané byl v letošním školním roce 1 093,9, z toho 554,6 bylo úvazků žen. Oproti loňským hodnotám se jedná o nárůst o 9,8 úvazku celkem a o nárůst o 6,2 úvazku u žen. Podíl úvazků žen na celkovém přepočteném počtu učitelů je v rozmezí od 49,8 % v roce 2022/23 až po 53,1 % ve školním roce 2021/22. V letošním školním roce činí podíl úvazku žen na celkovém přepočteném počtu učitelů 50,7 %.

4.2.5 Vyšší odborné školy

- ♦ V roce 2024/25 se na 155 vyšších odborných školách vzdělávalo 22 373 studentů.
- ♦ Vyšší odborné školy nově přijaly do prvních ročníků 9 525 studentů.
- ♦ Ve školním roce 2023/24 absolvovalo vyšší odborné školy 4 575 absolventů.
- ♦ Ve vyšších odborných školách bylo evidováno 309 ukrajinských studentů, z toho 10 azylantů a 68 osob s dočasnou ochranou.

Tabulka 12: Vyšší odborné školy – struktura přihlášených podle skupin oborů ve školním roce 2020/21 – 2024/25

Skupiny oborů	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Přírodní vědy a nauky	0,0%	0,4%	0,2%	0,4%	0,2%
Technické vědy a nauky	9,2%	7,8%	7,8%	7,5%	6,5%
Zemědělsko-lesnické a veterinární vědy a nauky	1,9%	4,4%	5,6%	5,0%	6,7%
Zdravotnictví, lékařské a farmaceut. vědy a nauky	35,2%	35,9%	34,8%	37,9%	37,6%
Humanitní a spol. vědy a nauky	5,4%	4,3%	3,7%	4,2%	3,6%
Ekonomické vědy a nauky	8,9%	7,5%	6,9%	6,5%	5,7%
Právní vědy a nauky	6,0%	5,2%	4,9%	5,2%	4,5%
Pedagogika, učitelství a soc. péče	31,2%	33,5%	35,2%	31,6%	34,1%
Vědy a nauky o kultuře a umění	6,0%	5,4%	6,0%	6,4%	5,9%
Vojenské vědy a nauky	0,1%	0,1%	0,0%	0,1%	0,0%

Komentář: Jeden uchazeč se může hlásit zároveň na více oborů.

Zdroj: databáze MŠMT

Vzdělání ve vyšších odborných školách spadá do sektoru terciárního, nevysokoškolského vzdělávání. Studium na VOŠ je určeno absolventům středních škol, kteří se chtějí po maturitě nadále vzdělávat, ale nevyhovuje jim příliš teoreticky zaměřené vzdělávání na vysoké škole, případně se chtějí vzdělávat v oborech, které vysoké školy dosud nenabízí. Vyšší odborné školy rozvíjí a prohlubují znalosti a dovednosti studenta získané ve středním vzdělávání a poskytují odborné vzdělání a praktickou přípravu pro výkon náročných činností.

Vyšší odborné školy nabízejí studium ve 3–3,5letých oborech v denní formě vzdělávání, v ostatních formách vzdělávání se studijní délka může prodloužit na čtyři roky. Vyšší odborné vzdělávání je ukončeno absolutoriem, po jehož úspěšném složení absolvent získává titul diplomovaný specialista (DiS.).

Struktura přihlášených na vyšší odborné školy se během sledovaného pětiletého období výrazně neměnila. Největší zájem je stále o studium zdravotnických a pedagogických oborů. Ve zdravotnických oborech je podíl přihlášených 37,6 %. Jedná se o meziroční pokles o 0,3 p. b., od roku 2020/21 je tento podíl o 2,3 p. b. vyšší. Podíl počtu přihlášených v pedagogických oborech v letošním roce dosáhl 34,1 %, což znamená meziroční nárůst o 2,5 p. b.

Podíl přihlášených v ekonomických a technických oborech ve sledovaném období stále klesá. V ekonomických oborech se snížil podíl přihlášených z počátečních 8,9 % na současných 5,7 %. Zájem o technické obory poklesl během pětiletého období o 2,7 p. b. (z počátečních 9,2 % přihlášených v roce 2020/21 na 6,5 % přihlášených v letošním roce).

Zvýšený zájem zaznamenaly zemědělské obory, kde se podíl přihlášených meziročně zvýšil o 1,7 p., B.A. od začátku sledovaného období se zvýšil o 4,8 p. b.

Ve školním roce 2024/25 zajišťovalo vyšší odborné vzdělávání 155 vyšších odborných škol, z toho 63,9 % škol bylo zřizovaných kraji a nezanedbatelný podíl tvořily školy zřizované privátním sektorem (27,7 % škol). Od školního roku 2020/21 se snížil počet škol o 1.

Tabulka 13: Vyšší odborné školy – školy, studenti, nově přijatí do 1. ročníku, absolventi a učitelé ve školním roce 2020/21 – 2024/25

	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Školy	156	151	150	151	155
Studenti	18 458	20 096	20 639	21 676	22 373
z toho ženy	13 894	15 421	15 939	16 778	17 555
Nově přijatí do 1. ročníku	7 900	9 240	8 968	9 159	9 525
z toho ženy	5 867	7 034	6 772	6 921	7 458
Absolventi	3 621	3 906	3 786	4 575	.
z toho ženy	2 804	3 123	3 055	3 790	.
Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	1 241,5	1 243,4	1 280,9	1 311,9	1 311,7
z toho ženy	819,7	821,4	865,1	892,0	899,7

Zdroj: databáze MŠMT

Na vyšších odborných školách se v letošním školním roce vzdělávalo 22 373 studentů, tj. o 3,2 % více než v minulém školním roce. V celém sledovaném období roste zastoupení žen, studujících žen bylo ve školním roce 2020/21 celkem 75,3 %, v letošním roce je to již 78,5 % (nárůst o 3,2 p. b.). V denní formě vzdělávání se vzdělávalo 13 590 studentů, v ostatních formách vzdělávání (dálkové, distanční a kombinované) 8 783 studentů.

Počet nově přijatých studentů do prvního ročníku ve sledovaném období kolísal od 7 900 nově přijatých v roce 2020/21 do 9 525 nově přijatých v roce 2024/25. Ve školním roce 2024/25 bylo přijato o 4,0 % více než v roce předchozím. Do denní formy vzdělávání bylo přijato 6 129 studentů a do ostatních forem 3 396 studentů.

Studium ve vyšších odborných školách absolvovalo ve školním roce 2023/24 celkem 4 575 studentů (z toho 2 824 v denní formě vzdělávání). Jedná se o meziroční nárůst o 20,8 % (resp. nárůst o 14,4 % u denní formy vzdělávání).

4.2.6 Školská ubytovací zařízení

- Ve školním roce 2024/25 poskytovalo ubytování 437 ubytovacích zařízení, z toho 370 domovů mládeže a 67 internátů.
- Celková lůžková kapacita činila 53 397 lůžek, v domovech mládeže bylo k dispozici 50 811 lůžek a v internátech 2 586 lůžek.
- Z celkového počtu 43 384 ubytovaných je 41 660 ubytovaných v domovech mládeže a 1 724 ubytovaných v internátech.
- Ve školských ubytovacích zařízeních pracuje v roce 2024/25 přepočteno na úvazky celkem 2 412,7 odborných pracovníků.

Domovy mládeže poskytují ubytování žákům středních škol a studentům vyšších odborných škol. Kromě toho poskytují i výchovně vzdělávací činnost a zajišťují školní stravování.

Ve školním roce 2024/25 bylo evidováno 370 domovů mládeže o celkové lůžkové kapacitě 50 811 lůžek, což je o 2 domovy mládeže a o 184 lůžek více než v předchozím školním roce. Počet ubytovaných v domovech mládeže se meziročně zvýšil o 505 na 41 660 ubytovaných. Přepočtený počet odborných pracovníků domovů mládeže se také meziročně zvýšil, a to na 2 054,9 odborných pracovníků.

Internáty poskytují ubytování, výchovně vzdělávací činnost a zajišťují školní stravování dětem a žákům škol samostatně zřízených pro děti a žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona a dětem přípravného stupně základní školy speciální.

Ve školním roce 2024/25 poskytovalo ubytování 67 internátů o celkové lůžkové kapacitě 2 586 lůžek. Meziročně se počet internátů nezměnil a počet lůžek klesl o 46 lůžek. Počet ubytovaných oproti předchozímu školnímu roku klesl o 30 ubytovaných. V internátech vykonává činnost přepočteno na úvazky 357,8 odborných pracovníků.

Ve sledovaném období se celkový počet ubytovaných v domovech mládeže a internátech zvýšil o 11,7 %, a to z 38 823 ubytovaných v roce 2020/21 na 43 384 ubytovaných v letošním školním roce. Aktuálně je 96 % ubytovaných v domovech mládeže a 4 % v internátech.

Tabulka 14: Školská ubytovací zařízení – zařízení, ubytování, z toho dívky, odborní pracovníci (přepočtení na plně zaměstnané) ve školním roce 2020/21 – 2024/25

		2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Školská ubytovací zařízení						
v tom	domovy mládeže	373	372	371	368	370
	internáty	68	68	66	67	67
Lůžková kapacita						
v tom	domovy mládeže	50 902	50 815	50 763	50 627	50 811
	internáty	2 828	2 890	2 766	2 632	2 586
Počet ubytovaných dětí, žáků, studentů						
v tom	domovy mládeže	37 056	38 559	39 763	41 155	41 660
	internáty	1 767	1 789	1 749	1 754	1 724
z toho dívky						
v tom	domovy mládeže	19 763	20 868	21 571	22 506	22 949
	internáty	706	718	707	728	731
Počet odborných pracovníků (přepočtený počet)						
domovy mládeže	vychovatelé	1 755,1	1 809,2	1 843,1	1 873,3	1 902,1
	pracovníci sociální péče	2,0	3,0	3,3	4,0	3,0
	asistenti pedagogů	94,5	105,0	109,9	138,1	136,7
	ostatní odborní pracovníci	18,8	7,8	7,3	6,7	13,1
internáty	vychovatelé	240,7	243,5	236,3	232,1	226,7
	pracovníci sociální péče	9,9	9,9	8,4	9,0	9,0
	asistenti pedagogů	122,2	114,5	116,7	115,8	113,2
	ostatní odborní pracovníci	5,9	7,3	9,0	12,6	8,9

Zdroj: databáze MŠMT

4.2.7 Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

- Ve školním roce 2024/25 poskytovalo náhradní rodinnou, ochrannou a preventivně výchovnou péči 202 školských zařízení.
- V dětských domovech se nacházelo 4 308 dětí, v dětských domovech se školou 744 dětí, ve výchovných ústavech 959 dětí a v diagnostických ústavech 368 dětí.

Účelem těchto zařízení je zajišťovat nezletilým osobám zpravidla ve věku 3–18 let výchovu, kterou by za normálních okolností měla zajišťovat rodina. Tato zařízení mohou svým klientům nabízet rovněž vzdělávání.

Ve školním roce 2024/25 poskytovalo péči v České republice celkem 202 zařízení ústavní a ochranné výchovy (z toho 137 zařízení, tj. 67,8 % tvořily dětské domovy). Počet zařízení se oproti předchozímu školnímu roku nezměnil.

Tabulka 15: Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy – zařízení, děti, z toho dívky ve školním roce 2020/21 – 2024/25

		2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Zařízení pro výkon ústavní-ochranné výchovy		203	203	203	202	202
v tom	dětský domov	137	138	138	137	137
	dětský domov se školou	28	28	28	28	28
	výchovný ústav	25	25	25	25	25
	diagnostický ústav	13	12	12	12	12
Děti		6 446	6 234	6 355	6 396	6 379
v tom	dětský domov	4 303	4 247	4 261	4 298	4 308
	dětský domov se školou	740	699	733	744	744
	výchovný ústav	1 035	923	980	991	959
	diagnostický ústav	368	365	381	363	368
z toho dívky		2 781	2 665	2 735	2 809	2 787
v tom	dětský domov	2 055	2 018	2 027	2 054	2 067
	dětský domov se školou	190	187	215	236	217
	výchovný ústav	380	318	332	367	346
	diagnostický ústav	156	142	161	152	157

Zdroj: databáze MŠMT

V zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy bylo ve školním roce 2024/25 umístěno celkem 6 379 dětí, z toho většina v dětských domovech (67,5 %) a výchovných ústavech (15,0 %). Počet umístěných dětí nevykazoval ve sledovaném období velké změny, kolísal od 6 446 dětí ve školním roce 2021/22 až po 6 379 dětí ve školním roce 2024/25. Žádné významné odchylky v počtu umístěných dětí nejsou patrné ani v případech jednotlivých typů zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.

4.2.8 Zařízení zájmového vzdělávání

- Ve školním roce 2024/25 působilo v České republice 4 220 družin, které navštěvovalo 368 714 žáků.
- Ve školních družinách bylo evidováno 14 270 ukrajinských žáků, z toho 1 607 azylantů, 176 osob s doplňkovou ochranou a 8 670 osob s dočasnou ochranou.
- 655 školních klubů poskytovalo služby 46 480 žákům.
- Ve školních klubech bylo evidováno 1 196 ukrajinských žáků, z toho 121 azylantů, 19 osob s doplňkovou ochranou a 740 osob s dočasnou ochranou.
- Ve školním roce 2024/25 do 520 základních uměleckých škol a 1 150 poboček docházelo 264 119 žáků.
- Ve 337 střediscích volného času (326 domů dětí a mládeže a 11 stanic zájmových činností) bylo evidováno 275 650 účastníků (274 011 v domovech dětí a mládeže a 1 639 ve stanicích zájmové činnosti).

Mezi zařízení zájmového vzdělávání pro potřeby výroční zprávy jsme zařadili školní družiny a kluby, základní umělecké školy a střediska volného času.

Školní družiny a kluby

Ve školním roce 2024/25 poskytovalo služby 4 220 školních družin, ve kterých bylo zapsáno k pravidelné denní docházce 368 714 účastníků, z toho 358 169 z 1. stupně základních škol (tj. 61,4 % všech žáků 1. stupně). Počet žáků 1. stupně zapsaných k pravidelné denní docházce do školní družiny stoupl meziročně o 6 747 (tj. o 1,9 % více), podíl počtu zapsaných žáků z 1. stupně na počtu žáků 1. stupně ZŠ se od loňského školního roku nezměnil. V porovnání s rokem 2020/21 dochází do školní družiny o 35 225 žáků z 1. stupně ZŠ více (o 10,9 % více), podíl počtu zapsaných žáků z 1. stupně ZŠ na počtu žáků 1. stupně ZŠ je oproti tomuto roku letos vyšší o 3,3 p. b.

O žáky ve školních družinách pečovalo v tomto školním roce celkem 17 372 vychovatelů (12 293,4 přepočtených na plně zaměstnané, tj. o 2,2 % úvazků vychovatelů více než ve školním roce 2023/24) a 3 070 ostatních pedagogických pracovníků (879,1 přepočtených na plně zaměstnané).

Ve školním roce 2024/25 působilo v České republice 655 školních klubů, tj. o 12 klubů více než v loňském školním roce a o 49 více než v roce 2020/21. Ve školních klubech bylo zapsáno 46 480 žáků, z toho 28 859 žáků z 2. stupně a nižších ročníků víceletých středních škol a konzervatoří, což představovalo 6,3 % všech žáků 2. stupně základních škol a nižších stupňů víceletých středních škol a osmiletých konzervatoří (tj. stejný procentní podíl jako ve školním roce 2023/24 a o 0,3 p. b. více než v roce 2020/21).

Ve školních klubech bylo v tomto školním roce evidováno 2 091 vychovatelů (425,9 přepočtených na plně zaměstnané, tj. o 1,7 % úvazků vychovatelů méně než ve školním roce 2023/24) a 1 489 ostatních pedagogických pracovníků (150,9 přepočtených na plně zaměstnané).

Tabulka 16: Školních družiny a kluby – družiny, kluby, žáci a jejich podíl vzhledem k odpovídající školské populaci ve školním roce 2020/21–2024/25

	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Školní družiny					
Počet školních družin	4 128	4 159	4 186	4 207	4 220
Zapsaní žáci ve školních družinách	330 471	333 838	352 050	361 566	368 714
z celku počet zapsaných žáků z 1. stupně ZŠ	322 944	325 343	342 675	351 422	358 169
Podíl počtu zapsaných žáků z 1. stupně ZŠ na počtu žáků 1. st. ZŠ	58,2%	59,6%	60,1%	61,4%	61,4%
Školní kluby					
Počet školních klubů	606	612	635	643	655
Zapsaní žáci ve školních klubech	41 526	44 066	46 020	47 232	46 480
z celku počet zapsaných žáků z 2. stupně a nižších ročníků víceletých středních škol a konzervatoří	27 037	27 878	29 019	29 777	28 859
Podíl počtu zapsaných žáků z 2. stupně a nižších ročníků víceletých středních škol a konzervatoří na počtu žáků 2. stupně ZŠ, nižších ročníků víceletých středních škol a konzervatoří	6,0%	6,1%	6,0%	6,3%	6,3%

Zdroj: databáze MŠMT

Základní umělecké školy

Základní umělecké školy poskytují vzdělání v oborech: hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém. Nejvíce vyhledávané jsou hudební obory.

Od školního roku 2020/21 se zvýšil počet škol i jejich poboček, a to na 520 základních uměleckých škol (navýšení o 3,6 %) a 1 150 poboček (navýšení o 4,5 %) v letošním školním roce.

Po snížení počtu žáků v roce 2021/22 došlo v následujících letech v uvedených školách a jejich pobočkách opět k nárůstu počtu žáků na současných 264 119 žáků, což představuje meziroční nárůst o 1 970 žáků (o 0,8 %). Dívky jsou zastoupeny ze 70,3 %, což je v absolutním čísle 185 598 dívek.

Nejvíce žáků navštěvovalo hudební obory, a to 64,2 % žáků základních uměleckých škol, ve výtvarných oborech se realizovalo 21,0 % žáků, v tanečních 10,3 % žáků a v literárně-dramatických oborech 4,5 % žáků.

Žáky v základních uměleckých školách ve školním roce 2024/25 vzdělávalo 13 801 interních učitelů (9 354,3 přepočtených na plný úvazek) a 799 externích učitelů (186,0 přepočtených na plný úvazek). Vzhledem k roku 2023/24 je to navýšení úvazků o 1,4 % u interních učitelů a o pokles úvazků o 42,9 % u externích učitelů. Ženy tvoří 60,8 % interních učitelů (fyzických osob) a 62,1 % externích učitelů (fyzických osob).

Tabulka 17: Základní umělecké školy – školy, pobočky, žáci, z toho dívky a absolventi v jednotlivých oborech ve školním roce 2020/21 – 2024/25

		2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Počet škol		502	507	510	513	520
Počet poboček		1 100	1 114	1 106	1 131	1 150
Počet žáků		250 852	248 853	257 465	262 149	264 119
v tom	v tanečním oboru	26 314	24 691	26 149	27 306	27 315
	ve výtvarném oboru	50 445	49 355	53 423	55 113	55 392
	v literárně-dramatickém oboru	10 273	10 449	11 123	11 527	11 933
	v hudebním oboru	163 820	164 358	166 770	168 203	169 479
z toho dívky		174 722	172 722	179 006	183 327	185 598
v tom	v tanečním oboru	24 866	23 367	24 750	25 886	25 991
	ve výtvarném oboru	38 936	38 153	41 411	42 816	43 032
	v literárně-dramatickém oboru	7 195	7 477	7 999	8 385	8 733
	v hudebním oboru	103 725	103 725	104 846	106 240	107 842
Absolventi		18 872	19 528	20 537	21 134	.
z toho dívky		13 354	13 612	14 347	14 938	.

Zdroj: databáze MŠMT

Střediska volného času

Ve školním roce 2024/25 poskytovalo pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost 337 středisek volného času, to je o jedno více než v minulém školním roce. Počet zájmových útvarů se ve srovnání s rokem 2023/24 zvýšil o 4,6 %, a to na 32 176 útvarů. Ve střediscích volného času se pravidelné činnosti účastnilo 275 650 dětí, žáků, studentů a ostatních účastníků, z nichž největší podíl tvořili žáci (72,4 %) a děti (14,4 %). Počet účastníků meziročně vzrostl, a to o 4,1 %.

Zaměříme-li se na jednotlivé typy středisek volného času, pak v roce 2024/25 bylo evidováno 326 domů dětí a mládeže s 238 934 účastníky a 32 017 zájmovými útvary. V 11 stanicích zájmových činností bylo v letošním roce evidováno 159 zájmových útvarů a 1 366 účastníků.

Tabulka 18: Střediska volného času – střediska, zájmové útvary a přijatí účastníci ve školním roce 2020/21 – 2024/25

		2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Střediska volného času		333	331	334	336	337
Útvary zájmové činnosti		26 969	27 821	28 777	30 762	32 176
Přijetí účastníci		261 268	282 996	248 877	264 777	275 650
v tom	děti	35 267	42 026	42 752	45 585	39 627
	žáci	199 952	213 279	179 805	192 024	199 557
	studenti ¹⁾	2 217	1 467	857	1 094	1 116
	ostatní ²⁾	23 832	26 224	25 463	26 074	35 350

Zdroj: databáze MŠMT

Komentáře:

¹⁾ Pouze studenti VOŠ, studenti VŠ jsou uvedeni v řádku „ostatní“.

²⁾ Ostatními účastníky mohou být např. studenti VŠ, pedagogičtí pracovníci, zákonní zástupci nezletilých účastníků, popřípadě další fyzické osoby (§ 1 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů), přijatí k pravidelné činnosti na základě písemné přihlášky.

4.2.9 Pracovníci v regionálním školství

- ♦ V regionálním školství působilo 301 tis. zaměstnanců – 221 tis. pedagogů a více než 80 tis. nepedagogů.
- ♦ Z celkového počtu pedagogických pracovníků bylo 161 tis. učitelů a 6,8 tis. učitelů odborného výcviku (včetně řídících pracovníků).
- ♦ Průměrná hrubá měsíční mzda/plat zaměstnanců činila 42 600 Kč, což představuje meziroční nárůst o 650 Kč (tj. více o 1,5 %). Pedagogičtí pracovníci pobírali plat 47 100 Kč (meziroční zvýšení o 600 Kč, tj. více o 1,3 %), průměrný plat nepedagogických zaměstnanců byl ve výši 30 300 Kč (meziroční nárůst o 600 Kč, tj. více o 2,0 %).
- ♦ Průměrná hrubá měsíční mzda/plat učitelů (bez učitelů odborného výcviku) činila 50 700 Kč, meziročně tak došlo k nárůstu o 900 Kč (tj. o 1,8 %).

V regionálním školství bylo v roce 2024 zaměstnáno 301 tis. osob. V porovnání s předchozím rokem vzrostl počet zaměstnanců přepočtený na plně zaměstnané o 6,3 tis. (tj. o 2,2 %). K největšímu absolutnímu meziročnímu nárůstu počtu zaměstnanců došlo v případě základních škol (o 2,8 tis., tj. o 2,4 %) a středních škol (o 1,6 tis., tj. o 2,8 %). Došlo k zastavení poklesu počtu zaměstnanců u vyšších odborných škol (v roce 2024 narostl počet o 7 osob, tj. o 0,6 %).

Počet pedagogických pracovníků se meziročně zvýšil o 5,6 tis. (tj. o 2,6 %) na 221 tis. a počet nepedagogických zaměstnanců meziročně vzrostl o více než 700 (tj. o 0,9 %) na 80,4 tis.

Nejvyšší podíl pedagogických pracovníků v regionálním školství tvoří učitelé (včetně řídících pracovníků, bez učitelů

odborného výcviku) – v roce 2024 jich zde pracovalo 160,1 tis. (tj. 73,0 % všech pedagogických pracovníků a 53,5 % všech zaměstnanců v regionálním školství). Meziročně se celkový počet učitelů zvýšil o 2,9 tis. (tj. o 1,8 %).

Učitelé na základních školách představují 47,7 % všech učitelů (76,7 tis. v roce 2024), 23,1 % učitelů vzdělává na středních školách (37,3 tis. v roce 2024), dalších 22,2 % tvoří učitelé v mateřských školách (35,7 tis. v roce 2024).

Na konzervatořích vzdělává necelé 1 % učitelů, stejně tak necelé 1 % učitelů působí na vyšších odborných školách. Meziročně došlo k nejvyššímu nárůstu počtu učitelů v případě základních škol (o 1,2 tis., tj. o 1,6 %), středních a mateřských škol (o 1,2 tis. osob u středních škol, tj. 3,2 % a o 0,4 tis. osob u mateřských škol, tj. 1,1 %).

Tabulka 19: Průměrné přepočtené počty zaměstnanců a učitelů v regionálním školství podle druhů škol v letech 2020–2024

	zaměstnanci					učitelé ²⁾				
	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
Regionální školství¹⁾	269 199,3	276 282,6	285 553,7	294 705,9	301 048,0	145 765,4	149 955,4	154 269,1	158 180,0	161 069,0
Mateřské školy	47 931,3	49 143,2	50 756,2	52 276,5	53 234,0	33 024,1	33 861,0	34 717,5	35 327,9	35 711,1
Základní školy	102 960,9	106 834,8	111 749,0	116 385,2	119 161,4	69 001,0	71 333,6	73 643,5	75 582,8	76 755,4
Střední školy	50 740,5	51 856,3	53 364,1	55 073,0	56 636,3	33 056,0	33 903,7	34 912,1	36 105,7	37 271,6
Konzervatoře	1 162,9	1 191,8	1 192,6	1 211,8	1 240,3	965,7	994,7	990,7	1 006,7	1 033,3
Vyšší odborné školy	1 175,3	1 174,7	1 181,6	1 175,0	1 182,2	856,8	862,3	872,6	865,8	883,5

Zdroj: databáze MŠMT

Komentáře:

¹⁾ Jako regionální školství je označována ta část školské soustavy, jejíž fungování upravuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Do regionálního školství se řadí všechny školy s výjimkou škol vysokých a školská zařízení všem těmto školám sloužící. Jedná se o školy a školská zařízení zřizovaná MŠMT, kraji, obcemi nebo svazky obcí, a dále školy privátního sektoru a církevní školy a školská zařízení zapsaná do rejstříku škol a školských zařízení. Údaje se týkají zaměstnanců odměňovaných platem podle § 109 odst. 3 či mzdou podle § 109 odst. 2 zákoníku práce. Údaje zahrnují všechny zdroje financování (státní rozpočet včetně ESF, doplňkovou činnost a ostatní zdroje). Údaje o mateřských školách, základních školách, středních školách a konzervatořích jsou uvedeny včetně škol určených pro děti/žáky se speciálními vzdělávacími potřebami/zdravotním postižením (§ 16 odst. 9 školského zákona). Údaje jsou uvedeny včetně zaměstnanců, kteří pobírají příplatky za vedení (§ 124 ZP) a včetně řídicích pracovníků.

²⁾ Bez učitelů odborného výcviku.

V roce 2024 dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda/plat (včetně nenárokové složky platu) u zaměstnanců regionálního školství částky 42 602 Kč a v případě učitelů hodnoty 50 651 Kč. Z hlediska meziročního srovnání průměrná hrubá

Tabulka 20: Průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců a učitelů v regionálním školství podle druhů škol v letech 2020–2024

	zaměstnanci					učitelé ²⁾				
	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
Regionální školství¹⁾	36 858 Kč	39 597 Kč	40 175 Kč	41 947 Kč	42 602 Kč	44 060 Kč	47 590 Kč	48 167 Kč	49 833 Kč	50 651 Kč
Mateřské školy	32 172 Kč	34 405 Kč	34 940 Kč	36 261 Kč	36 913 Kč	36 591 Kč	39 198 Kč	39 709 Kč	40 938 Kč	41 702 Kč
Základní školy	39 797 Kč	42 900 Kč	43 087 Kč	44 674 Kč	45 070 Kč	46 210 Kč	49 975 Kč	50 351 Kč	52 050 Kč	52 555 Kč
Střední školy	41 860 Kč	45 408 Kč	46 508 Kč	48 617 Kč	49 812 Kč	46 931 Kč	51 018 Kč	52 122 Kč	53 992 Kč	55 197 Kč
Konzervatoře	42 753 Kč	45 700 Kč	46 765 Kč	48 702 Kč	50 042 Kč	45 278 Kč	48 564 Kč	49 646 Kč	51 327 Kč	52 566 Kč
Vyšší odborné školy	42 944 Kč	46 262 Kč	48 727 Kč	50 826 Kč	52 500 Kč	47 431 Kč	51 398 Kč	54 098 Kč	56 102 Kč	57 189 Kč

Zdroj: databáze MŠMT

Komentáře:

¹⁾ Jako regionální školství je označována ta část školské soustavy, jejíž fungování upravuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Do regionálního školství se řadí všechny školy s výjimkou škol vysokých a školská zařízení všem těmto školám sloužící. Jedná se o školy a školská zařízení zřizovaná MŠMT, kraji, obcemi nebo svazky obcí, a dále školy privátního sektoru a církevní školy a školská zařízení zapsaná do rejstříku škol a školských zařízení. Údaje se týkají zaměstnanců odměňovaných platem podle § 109 odst. 3 či mzdou podle § 109 odst. 2 zákoníku práce. Údaje zahrnují všechny zdroje financování (státní rozpočet včetně ESF, doplňkovou činnost a ostatní zdroje). Údaje o mateřských školách, základních školách, středních školách a konzervatořích jsou uvedeny včetně škol určených pro děti/žáky se speciálními vzdělávacími potřebami/zdravotním postižením (§ 16 odst. 9 školského zákona). Údaje jsou uvedeny včetně zaměstnanců, kteří pobírají příplatky za vedení (§ 124 ZP) a včetně řídících pracovníků.

²⁾ Bez učitelů odborného výcviku.

měsíční mzda/plat vzrostla v případě zaměstnanců regionálního školství o 1,6 % (tj. o 650 Kč) a v případě učitelů o 1,6 % (tj. o 818 Kč). V 2024 byli nejlépe odměňováni učitelé vyšších odborných škol s průměrnou hrubou měsíční mzdou/platem 57,2 tisíc Kč a učitelé středních škol s průměrnou hrubou měsíční mzdou/platem 55,2 tisíc Kč. Následovali učitelé Konzervatoří a základních škol s průměrnou hrubou měsíční mzdou/platem ve výši 52,6 tisíc Kč. Dlouhodobě nejnižší průměrnou hrubou měsíční mzdou/plat pobírají učitelé v mateřských školách, v roce 2024 byla na úrovni 41,7 tisíc Kč. Nejvyšší absolutní i relativní meziroční nárůst byl zaznamenán v případě učitelů konzervatoří (o 1 239 Kč, tj. o 2,4 %), středních škol (1 205 Kč, tj. o 2,2 %) a vyšších odborných škol (1 087 Kč, tj. o 1,9 %). Nejnižší absolutní i relativní meziroční nárůst průměrné hrubé mzdy/platu byl u učitelů základních škol (o 505 Kč, tj. o 1,0 %).

Nároková složka platu zaměstnanců regionálního školství, kterou tvoří platový tarif a různé nárokové příplatky, činila v roce 2024 u všech zaměstnanců v průměru 34 900 Kč, u pedagogických pracovníků 38 900 Kč a u nepedagogických zaměstnanců 23 200 Kč. Meziročně nároková složka vzrostla v případě všech zaměstnanců průměrně o 400 Kč (tj. 1,2 %), v případě pedagogů vzrostla o 300 Kč (tj. 0,8 %) a u nepedagogů o 300 Kč (tj. o 1,3 %).

Tabulka 21: Zaměstnanci v regionálním školství podle profesí v letech 2020–2024

	průměrný přepočtený počet					průměrná hrubá měsíční mzda/plat				
	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
Pedagogičtí pracovníci v RgŠ¹⁾	192 463,4	198 349,3	207 104,9	214 990,2	220 607,0	41 602 Kč	44 759 Kč	45 117 Kč	46 499 Kč	47 100 Kč
Učitelé ²⁾	145 765,4	149 264,8	154 269,1	158 180,0	161 069,0	44 060 Kč	47 592 Kč	48 167 Kč	49 833 Kč	50 651 Kč
Vychovatelé	15 671,1	16 004,9	16 494,5	16 943,7	17 347,6	37 282 Kč	39 591 Kč	39 961 Kč	41 232 Kč	41 381 Kč
Učitelé odborného výcviku	5 803,4	6 029,9	6 270,6	6 509,5	6 764,3	39 182 Kč	42 237 Kč	42 683 Kč	44 368 Kč	45 327 Kč
Asistenti pedagoga	19 831,2	21 554,6	24 392,7	27 252,8	28 970,4	27 538 Kč	29 647 Kč	29 822 Kč	30 784 Kč	31 129 Kč
Speciální pedagogové ³⁾	1 959,5	2 007,1	2 083,6	2 318,6	2 515,5	43 382 Kč	46 458 Kč	47 063 Kč	48 108 Kč	48 093 Kč
Školští logopedi ⁴⁾					45,4					48 765 Kč
Psychologové ⁴⁾	1 285,0	1 302,1	1 356,3	1 522,8	1 608,3	41 912 Kč	45 157 Kč	45 983 Kč	47 098 Kč	47 676 Kč
Trenéři ⁵⁾	177,4	182,8	187,6	190,5	194,7	40 650 Kč	44 362 Kč	44 831 Kč	46 738 Kč	47 499 Kč
Ostatní pedagogové ⁶⁾	1 970,3	2 003,2	2 050,6	2 072,3	2 091,7	40 911 Kč	43 157 Kč	44 041 Kč	46 192 Kč	46 335 Kč
Nepedagogičtí zaměstnanci v RgŠ⁷⁾	76 735,9	76 731,2	78 448,7	79 715,7	80 441,0	24 959 Kč	26 265 Kč	27 126 Kč	29 669 Kč	30 266 Kč

Zdroj: databáze MŠMT

Komentáře:

Jako regionální školství je označována ta část školské soustavy, jejíž fungování upravuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Do regionálního školství se řadí všechny školy s výjimkou škol vysokých a školská zařízení všem těmto školám sloužící. Jedná se o školy a školská zařízení zřizovaná MŠMT, krajemi, obcemi nebo svazky obcí, a dále školy privátního sektoru a církevní školy a školská zařízení zapsaná do rejstříku škol a školských zařízení. Údaje se týkají zaměstnanců odměňovaných platem podle § 109 odst. 3 či mzdou podle § 109 odst. 2 zákoníku práce. Údaje zahrnují všechny zdroje financování (státní rozpočet včetně ESF, doplňkovou činnost a ostatní zdroje). Údaje o mateřských školách, základních školách, středních školách a konzervatořích jsou uvedeny včetně škol určených pro děti/žáky se speciálními vzdělávacími potřebami/zdravotním postižením (§ 16 odst. 9 školského zákona). Údaje jsou uvedeny včetně zaměstnanců, kteří pobírají příplatky za vedení (§ 124 ZP) a včetně řídících pracovníků.

¹⁾ Pedagogičtí pracovníci (§ 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů) jsou seříděni do skupin profesí – učitelé, učitelé odborného výcviku, vychovatelé, asistenti pedagoga, speciální pedagogové, psychologové, trenéři a ostatní pedagogové.

²⁾ Učitelé bez učitelů odborného výcviku.

³⁾ Nezapočítávají se učitelé se speciálně pedagogickou kvalifikací, od roku 2024 se nezapočítávají školští logopedi

⁴⁾ Pouze psychologové podle § 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

⁵⁾ Pouze trenéři podle § 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

⁶⁾ Do roku 2015 včetně spadají do této kategorie asistenti pedagoga, speciální pedagogové, psychologové, trenéři, pedagogové volného času, pedagogové v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a metodici prevence v pedagogicko-psychologické

poradně, pedagogové volného času. Od roku 2016 patří do této kategorie trenéři, pedagogové v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a metodici prevence v pedagogicko-psychologické poradně. Od roku 2017 tuto kategorii tvoří pedagogové v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a metodici prevence v pedagogicko-psychologické poradně.

⁷⁾ Nepedagogičtí zaměstnanci jsou technickohospodářští pracovníci, provozní zaměstnanci, obchodně provozní zaměstnanci a ostatní zaměstnanci.

⁸⁾ Samostatně od roku 2024.

Platový tarif všech zaměstnanců v regionálním školství činil v roce 2024 stejně jako v roce 2023 průměrně 26 000 Kč, u pedagogů 28 300 Kč a pouze v případě nepedagogů došlo k nárůstu na 19 500 Kč (tj. 0,5 %).

Nenároková složka platu zaměstnanců regionálního školství, která se skládá z osobního příplatku a odměny, činila v roce 2024 u všech zaměstnanců v průměru 7 500 Kč, u pedagogických pracovníků 7 900 Kč a u nepedagogických zaměstnanců 6 200 Kč. Pro rok 2024 v případě všech zaměstnanců a pedagogů prakticky nedošlo k její změně a v případě nepedagogů došlo k poklesu o 100 Kč (- 1,5 %).

Z pohledu dalších profesí pedagogických pracovníků bylo v regionálním školství v roce 2024 zaměstnáno téměř 29,0 tis. asistentů pedagoga, 17,3 tis. vychovatelů, 6,8 tis. učitelů odborného výcviku, 2,5 tis. speciálních pedagogů a 1,6 tis. psychologů. Nejvyšší meziroční nárůst počtu zaměstnanců přepočtených na plně zaměstnané byl zaznamenán v případě asistentů pedagoga, jejich počet vzrostl o 1,7 tis. (tj. o 6,3 %).

Průměrná hrubá měsíční mzda/plat asistentů pedagoga se v roce 2024 meziročně zvýšila o 344 Kč (tj. o 1,1 %) na úroveň 31 129 Kč, což je nejnižší částka z uvedených profesí pedagogických pracovníků. Nejlépe placenými pedagogickými pracovníky jsou učitelé s průměrnou hrubou měsíční mzdou/platem 50 651 Kč, následují školští logopedi s průměrnou hrubou měsíční mzdou/platem 48 765 Kč, speciální pedagogové s průměrnou hrubou měsíční mzdou/platem 48 093 Kč a dále psychologové, kteří v roce 2024 měsíčně pobírali v průměru 47 676 Kč.

4.3. Vysoké školství v roce 2024

4.3.1 Vysokoškolské vzdělávání

Vysokoškolským vzděláváním je myšleno vzdělávání, které směřuje k získání vysokoškolského vzdělání a akademického titulu podle § 44 až § 47a zákona o vysokých školách (zákon č. 111/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

K 31. 12. 2024 uskutečňovalo vzdělávací činnost 26 veřejných vysokých škol a 27 soukromých vysokých škol. K tomuto dni studovalo na veřejných a soukromých vysokých školách 314 850 studentů, tedy srovnatelně, jako v předešlém roce. Na veřejných vysokých školách k 31. 12. 2024 studovalo 284 790 studentů, na soukromých vysokých školách 30 566 studentů. U počtů studentů veřejných vysokých škol ani u počtů studentů soukromých vysokých škol nebyla zaznamenána žádná významná změna.

Ke studiu v bakalářských a navazujících magisterských studijních programech na veřejných a soukromých vysokých školách se v období od 1. 11. 2023 do 31. 10. 2024 přihlásilo 107 140 uchazečů se státním občanstvím České republiky. Ti si podali 256 025 přihlášek. Vlastního přijímacího řízení se zúčastnilo 100 192 uchazečů, tj. 93,5 %. Z těchto uchazečů jich bylo přijato ke studiu 81 458, a z nich se pak do studia zapsalo 77 761.

Tabulka 22: Počet přihlášených, přijatých a zapsaných do studia na veřejných a soukromých vysokých školách v letech 2020 až 2024

Vysoké školy veřejné a soukromé	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023	Index 2024/2020
Počet přihlášených	98 868	102 355	100 748	104 596	107 140	1,02	1,08
z toho ženy	55 454	58 491	57 189	59 867	61 859	1,03	1,12
Počet přihlášených, kteří se dostavili k přijímacímu řízení	94 769	97 078	93 791	97 645	100 192	1,03	1,06
z toho ženy	52 798	54 964	52 675	55 318	57 356	1,04	1,09
Počet přijatých	79 800	79 621	76 138	78 750	81 428	1,03	1,02
z toho ženy	42 830	42 860	40 840	42 642	44 412	1,04	1,04
Počet zapsaných	75 605	75 265	72 713	75 215	77 671	1,03	1,03
z toho ženy	40 478	40 420	38 863	40 648	42 186	1,04	1,04
Úspěšnost (v %, příp. rozdíl v procentních bodech)	84,2%	82,0%	81,2%	80,6%	81,3%	1,01	0,97
Úspěšnost mužů (v %, příp. rozdíl v procentních bodech)	88,1%	87,3%	85,8%	85,3%	86,4%	1,01	0,98
Úspěšnost žen (v %, příp. rozdíl v procentních bodech)	81,1%	78,0%	77,5%	77,1%	77,4%	1,00	0,95

Zdroj: databáze MŠMT

Komentáře:

Jedná se o uchazeče o studium bakalářských a magisterských studijních programů veřejných a soukromých vysokých škol s českým státním občanstvím.

Úspěšnost je počítána jako podíl počtu přijatých a počtu přihlášených, kteří se dostavili k přijímacímu řízení.

Ke studiu na veřejné vysoké škole bylo přijato 78,4 % uchazečů o studium, kteří se zúčastnili vlastního přijímacího řízení, ke studiu na soukromé vysoké škole pak bylo přijato 94,9 % uchazečů o studium, kteří se zúčastnili vlastního přijímacího řízení. Rozdílnost těchto poměrů, kterým se někdy říká úspěšnost v přijímacím řízení, je dána jednak rozdílností uchazečů o studium dané věkem uchazečů a formou studia, do které se hlásí, a v nenavazujících magisterských studijních programech, a jednak odlišností v organizaci vlastního přijímacího řízení.

Většinu uchazečů o studium v prezenční formě studia tvoří devatenáctiletí a dvacetiletí, kteří představují 72,9 % zájemců o toto studium. V ostatních formách studia tato skupina představuje 19,5 % uchazečů, a naopak zde dominují

Tabulka 23: Přijímací řízení ke studiu na veřejné a soukromé vysoké školy podle typu studijních programů v letech 2020 až 2024

Studijní programy	2020		2021		2022		2023		2024	
Prezenční forma studia	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské
Počet podaných přihlášek	151 937	26 969	161 621	28 755	169 322	28 821	181 277	30 881	188 607	33 535
Počet přihlášených	72 137	12 472	72 971	13 123	75 271	12 973	78 226	13 973	81 332	14 802
Počet uchazečů, kteří se dostavili k přijímacímu řízení	69 415	11 523	69 819	11 865	66 560	10 802	73 081	12 691	71 014	12 877
Počet přijatých	58 321	5 605	57 376	5 698	56 673	5 725	59 056	5 884	62 084	5 989
Počet zapsaných	53 893	5 037	53 310	5 201	53 007	5 242	55 051	5 304	58 015	5 579
Ostatní formy studia	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské
Počet podaných přihlášek	31 396	1 145	36 781	1 726	31 828	1 824	33 114	1 977	32 697	1 726
Počet přihlášených	26 104	919	29 033	1 340	25 634	1 370	26 349	1 505	26 058	1 282
Počet uchazečů, kteří se dostavili k přijímacímu řízení	24 308	825	26 334	1 154	21 595	1 078	22 871	1 240	22 118	1 046
Počet přijatých	19 114	472	19 750	475	16 671	526	16 787	546	16 722	506
Počet zapsaných	17 095	432	17 119	423	14 802	485	14 810	483	14 522	448

Zdroj: databáze MŠMT

Komentář:

Jedná se o uchazeče o studium bakalářských a magisterských studijních programů veřejných a soukromých vysokých škol s českým státním občanstvím.

uchazeči starší třiceti let, kteří představují 36,6 % uchazečů o studium v distanční či kombinované formě studia.

Z celkového počtu 107 140 uchazečů tvoří ženy 57,7 %, v počtu přijatých pak představují ženy 54,5 %. Převaha žen ve vzdělávání roste spolu se stupněm vzdělávání, aby se pak na nejvyšším stupni vzdělávání (doktorském) poměr mužů a žen obrátil.

Vzhledem k organizaci přijímacího řízení ke studiu na vysoké škole mohou být procenta přijatých uchazečů ve skutečnosti vyšší, protože část uchazečů nesplní základní podmínku k přijetí ke studiu na vysoké škole, tedy nezíská střední vzdělání s maturitní zkouškou a tito by se tedy neměli počítat mezi oprávněné uchazeče. Tyto uchazeče však nejde odlišit, protože vysoké školy splnění této základní podmínky kontrolují většinou až u zápisu do studia, kdy zároveň vydávají konečné rozhodnutí o přijetí, třeba z důvodu, že rozhodnutí o možnosti přijetí ke studiu na vysoké škole bývá vydáváno ještě před termínem konání maturitní zkoušky.

Tabulka 24: Počet studentů, poprvé zapsaných a absolventů veřejných a soukromých vysokých škol v letech 2020 až 2024

Vysoké školy veřejné a soukromé		2020	2021	2022	2023	2024
Počet škol ¹⁾		57	58	54	54	54
Počet studentů		298 980	303 621	304 295	308 515	314 850
z toho ženy		165 966	168 934	169 059	170 852	174 592
z toho ve studijních programech	bakalářských	178 492	182 123	183 823	188 184	193 442
	magisterských	31 817	32 520	33 225	33 977	34 713
	magisterských navazujících	69 413	69 955	69 047	68 944	70 802
	doktorských	21 596	21 335	20 473	19 745	18 298
Počet poprvé zapsaných		64 433	65 381	64 396	65 625	68 108
z toho ženy		35 003	35 541	34 714	35 421	36 798
z toho ve studijních programech	bakalářských	57 054	57 394	56 087	57 796	60 211
	magisterských	6 754	6 890	7 133	7 164	7 309
	magisterských navazujících	28 341	28 288	26 706	28 031	29 175
	doktorských	4 318	3 966	3 500	3 414	3 318
Počet absolventů		62 960	60 597	58 721	63 231	66 379
z toho ženy		37 439	35 969	34 668	37 307	38 851
z toho ve studijních programech	bakalářských	32 538	31 889	31 034	33 752	35 673
	magisterských	4 404	4 253	4 358	4 468	4 754
	magisterských navazujících	24 222	22 414	21 321	22 771	22 859
	doktorských	1 846	2 084	2 044	2 280	3 140

Zdroj: databáze MŠMT

Komentáře:

Podle stavu SIMS k 22. 1. 2025.

Počet studentů k 31. 12. příslušného roku, počet poprvé zapsaných a absolventů za kalendářní rok.

V celkovém počtu poprvé zapsaných jsou zahrnuty jen bakalářské a dlouhé magisterské studijní programy.

¹⁾ Počet institucí, které vykázaly alespoň jednoho studenta v některém studijním programu.

Pro vysledování přechodu z nižšího stupně vzdělávání do studia na vysokých školách chybí základní informace o počtech žáků, kteří úspěšně složili maturitní zkoušky. Předávané údaje ze školních matrik jsou v tomto směru nespolehlivé,

protože počty maturantů nemají žádný vliv na financování středních škol. Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, které jediné má kompletní a přesné informace o těchto počtech, neboť maturitní vysvědčení se tisknou na podkladě dat dodávaných středním školám tímto centrem, zase poskytuje pouze informace o úspěšnosti v dílčích zkouškách.

Počet studentů poprvé zapsaných do studia na veřejné nebo soukromé vysoké škole v České republice mírně vzrostl. V roce 2024 činil tento počet poprvé zapsaných do studia v bakalářských nebo nenavazujících magisterských studijních programech 64 850, což je oproti předchozímu roku nárůst o čtyři procenta.

V roce 2024 absolvovalo studium na veřejných a soukromých vysokých školách celkem 66 379 studentů. Proti předchozímu roku se jedná o nárůst o 5 %. Jde o nárůst absolventů v druhém roce po sobě. Na veřejných vysokých školách počet absolventů vzrostl o 5,3 % (56 816 absolventů v roce 2023 ve srovnání se 59 808 absolventů v roce 2024). Na soukromých vysokých školách došlo k nárůstu celkového počtu absolventů o 2,4 % (6 422 absolventů v roce 2023 proti 6 578 absolventům v roce 2024).

4.3.2 Pracovníci ve veřejném vysokém školství

- Ve veřejných vysokých školách působilo 44,1 tis. zaměstnanců, z toho 19,1 tis. akademických pracovníků.
- Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců veřejných vysokých škol činila 57,0 tis. Kč, což představuje meziroční nárůst o 6,3 %.
- Průměrná hrubá měsíční mzda akademických pracovníků veřejných vysokých škol činila 68,8 tis. Kč, meziročně došlo k navýšení o 5,9 %

Ve veřejných vysokých školách bylo v roce 2024 zaměstnáno 44,1 tis. zaměstnanců, z toho 22,2 tis. žen (50,4 %) a 21,8 tis. mužů (49,6 %). Meziročně byl zaznamenán nárůst celkového počtu zaměstnanců veřejných VŠ o 653, tj. o 1,5 %. Počet zaměstnanců veřejných vysokých škol, kteří jsou placeni ze státního rozpočtu (tj. z kap. 333-MŠMT), oproti předchozímu roku klesl téměř o 400 osob na 31,5 tis. Počet zaměstnanců placených z doplňkové činnosti a ostatních aktivit se celkově zvýšil o více než 1 000 osob (tj. 8,9 %) na 12,6 tis., z nichž zaměstnanci placení ze strukturálních fondů EU tvořili 12,9 % (1,6 tis.).

V roce 2024 působilo na veřejných vysokých školách 19,1 tis. akademických pracovníků (z toho 37,3 % žen) a 5,4 tis. vědeckých pracovníků (z toho 36,0 % žen). Oproti předchozímu roku se počet akademických pracovníků zvýšil o 0,6 % (rozdíl činil přibližně 118 úvazků). Z pohledu profesního zařazení tvořili z celkového počtu akademických pracovníků 49,1 % odborní asistenti (9,4 tis.), 21,7 % docenti (4,1 tis.), 11,7 % profesori (2,2 tis.), 8,6 % tvořili asistenti (1,6 tis.), 6,1 % lektori (1,2 tis.) a 2,9 % výzkumní, vývojoví a inovační pedagogičtí pracovníci (547).

Zaměstnanci veřejných vysokých škol pobírali v roce 2024 průměrně 57 036 Kč, z toho ženy 48 488 Kč a muži 65 727 Kč. Meziroční nárůst průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců veřejných vysokých škol činil 6,3 % (tj. 3 380 Kč).

Akademičtí pracovníci veřejných vysokých škol pobírali 68 804 Kč (ženy 59 060 Kč, muži 74 594 Kč). Meziročně se průměrná hrubá měsíční mzda akademických pracovníků zvýšila o 5,9 % (tj. 3 805 Kč).

Podle profesního zařazení akademických pracovníků pobírali nejvyšší průměrnou hrubou měsíční mzdu profesori – 106 874 Kč (ženy 97 795 Kč a muži 108 636 Kč). Nejnižší průměrnou hrubou měsíční mzdu pobírali asistenti – 47 068 Kč (ženy 45 428 Kč a muži 48 625 Kč).

Tabulka 25: Průměrné přepočtené počty zaměstnanců a průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců veřejných vysokých škol podle rozpočtové skladby a podle profesního zařazení zaměstnanců za rok 2022

Kategorie zaměstnanců		Průměrný přepočtený počet zaměstnanců za rok 2024			Průměrná hrubá měsíční mzda za rok 2024		
		celkem	ženy	muži	celkem	ženy	muži
Zaměstnanci celkem¹⁾		44 064,9	22 215,1	21 849,7	57 036 Kč	48 488 Kč	65 727 Kč
v tom	veřejné vysoké školy	24 790,4	13 833,8	10 956,6	51 978 Kč	45 161 Kč	60 584 Kč
	koleje	390,5	264,8	125,6	33 593 Kč	32 320 Kč	36 276 Kč
	menzy	217,7	149,3	68,3	30 351 Kč	27 635 Kč	36 287 Kč
	vysokoškolský zemědělský, lesní statek	9,1	4,6	4,5	46 911 Kč	35 815 Kč	58 187 Kč
	výzkum, vývoj a inovace z prostředků kap. 333 – MŠMT	6 049,1	2 322,3	3 726,8	72 972 Kč	60 589 Kč	80 689 Kč
	výzkum, vývoj a inovace z ostatních zdrojů	6 197,5	2 144,4	4 053,1	54 588 Kč	47 829 Kč	58 164 Kč
	doplňková činnost	1 706,5	802,1	904,4	60 431 Kč	48 520 Kč	70 993 Kč
	ostatní zdroje (granty, apod.) mimo V, V a I	3 075,8	1 947,5	1 128,3	69 946 Kč	58 378 Kč	89 913 Kč
	prostředky strukturálních fondů EU	1 628,4	746,2	882,1	63 662 Kč	56 496 Kč	69 724 Kč
Akademičtí pracovníci¹⁾		19 067,2	7 106,6	11 960,6	68 804 Kč	59 060 Kč	74 594 Kč
v tom	pedagogičtí pracovníci V, V a I ²⁾	546,2	170,9	375,3	70 524 Kč	63 902 Kč	73 540 Kč
	profesoři	2 224,5	361,4	1 863,1	106 874 Kč	97 795 Kč	108 636 Kč
	docenti	4 132,4	1 113,7	3 018,6	82 310 Kč	74 405 Kč	85 226 Kč
	odborní asistenti	9 359,3	4 013,0	5 346,3	60 061 Kč	56 068 Kč	63 058 Kč
	asistenti	1 635,2	796,5	838,7	47 068 Kč	45 428 Kč	48 625 Kč
	lektori	1 169,7	651,1	518,6	48 234 Kč	45 157 Kč	52 098 Kč
Vědečtí pracovníci¹⁾		5 437,1	1 957,4	3 479,7	56 187 Kč	48 969 Kč	60 248 Kč
Ostatní pracovníci^{1),3)}		19 560,6	13 151,1	6 409,5	45 800 Kč	42 703 Kč	52 155 Kč

Zdroj: databáze MŠMT

Komentáře:

¹⁾ Bez ohledu na zdroj financování (tj. včetně prostředků strukturálních fondů EU, doplňkové činnosti a ostatních aktivit).

²⁾ Výzkumní, vývojoví a inovační pracovníci podílející se na pedagogické činnosti.

³⁾ Technicko-hospodářští, provozní a obchodně provozní pracovníci celkem.

4.4. Tematické okruhy

- ♦ Ve školním roce 2024/25 se nadále zvyšoval podíl dětí se zdravotním postižením integrovaných do běžných tříd mateřských škol, v základních a středních školách podíl integrovaných žáků do běžných tříd meziročně rovněž stoupl.
- ♦ Většina žáků základních, středních škol a konzervatoří a studentů vyšších odborných škol se učí anglickému jazyku, za kterým následuje jazyk německý.
- ♦ V mateřských školách jsou nejčastěji využívána podpůrná opatření Pomůcky pro rozvoj řeči, komunikačních schopností a logopedickou podporu (dle potřeby žáka), na základních školách je nejčastěji vykazováno podpůrné opatření Předmět speciálně pedagogické péče (1 hodina) a na středních školách je nejčastějším poskytovaným podpůrným opatřením Základní materiální a didaktické vybavení pro žáka se SVP (vč. spotřebního materiálu).
- ♦ Od školního roku 2022/23 došlo vlivem válečného konfliktu na Ukrajině ke značnému nárůstu počtu dětí, žáků a studentů s ukrajinským státním občanstvím, což mělo vliv na celkový růst podílu cizinců na všech úrovních vzdělávání. Ve školním roce 2024/25 je zastoupení cizinců v regionálním školství 6,2 %.

Zdravotně postižené děti a žáci

Mateřské školy navštěvovalo ve školním roce 2024/25 celkem 14 576 dětí se zdravotním postižením, z nichž 49,5 % mělo diagnostikovanou závažnou vadu řeči. Do běžných tříd mateřských škol bylo individuálně integrováno 53,3 % dětí se zdravotním postižením. Podíl dětí se zdravotním postižením na celkovém počtu dětí v celém sledovaném období nepatrně stoupá, a to od 3,2 % v roce 2020/21 až po letošní 4,0 %.

Ve školním roce 2024/25 se v základních školách vzdělávalo 129 701 žáků se zdravotním postižením, tj. 12,9 % všech žáků navštěvujících základní školu. Podíl žáků se zdravotním postižením individuálně integrovaných do běžných tříd základních škol z celkového počtu zdravotně postižených poklesl ze 76,5 % ve školním roce 2020/21 na 75,4 % v roce 2021/22. V letech 2022/23 a 2023/24 tento podíl činil 75,9 % a 76,5 %. Letos se podíl žáků se zdravotním postižením individuálně integrovaných do běžných tříd základních škol z celkového počtu zdravotně postižených zvýšil na 77,4 %. Z celkového počtu zdravotních postižení převažují závažné vývojové poruchy učení, které se vyskytují u 41,8 % žáků se zdravotním postižením.

Střední školy ve školním roce 2024/25 navštěvovalo 32 852 žáků se zdravotním postižením, tedy 6,7 % žáků středních škol v denní formě vzdělávání. Z celkového počtu žáků se zdravotním postižením bylo individuálně integrováno do běžných tříd středních škol 72,9 % žáků, tj. o 1,4 p. b. více než v roce 2023/24. Z hlediska postižení se u žáků nejvíce vyskytovaly závažné vývojové poruchy učení (50,4 %) a mentální postižení (13,7 %, z toho 79,5 % žáků s lehkým mentálním postižením).

V konzervatořích se nacházel jen malý počet zdravotně postižených (2,5 % žáků konzervatoří denní formy vzdělávání), jednalo se především o žáky se závažnými vývojovými poruchami učení (66,7 % všech zdravotně postižených žáků) a závažnými vývojovými poruchami chování (11,8 %).

Tabulka 26: Počty a procentuální zastoupení dětí a žáků se zdravotním postižením – podle druhu integrace ve školním roce 2020/21 – 2024/25

	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Mateřské školy					
Individuálně integrované děti do běžných tříd MŠ	4 841	5 326	6 252	6 993	7 775
Podíl individuálně integrovaných na celkovém počtu dětí MŠ	1,4%	1,5%	1,7%	1,9%	2,2%
Počty dětí ve speciálních třídách MŠ	6 706	6 722	6 779	6 734	6 801
Podíl dětí ve speciálních třídách na celkovém počtu dětí MŠ	1,9%	1,9%	1,8%	1,8%	1,9%
Základní školy					
Individuálně integrovaní žáci do běžných tříd ZŠ	87 306	84 344	89 512	94 013	100 415
Podíl individuálně integrovaných na celkovém počtu žáků ZŠ	9,1%	8,7%	8,9%	9,4%	10,0%
Počty žáků ve speciálních třídách ZŠ	26 802	27 511	28 445	28 809	29 286
Podíl žáků ve speciálních třídách na celkovém počtu žáků ZŠ	2,8%	2,9%	2,8%	2,9%	2,9%
Střední školy¹⁾					
Individuálně integrované děti do běžných tříd MŠ	17 319	16 266	18 764	21 283	23 948
Podíl individuálně integrovaných na celkovém počtu dětí MŠ	4,2%	3,8%	4,2%	4,5%	4,9%
Počty dětí ve speciálních třídách MŠ	7 890	8 005	8 146	8 479	8 904
Podíl dětí ve speciálních třídách na celkovém počtu dětí MŠ	1,9%	1,9%	1,8%	1,8%	1,8%

Zdroj: databáze MŠMT

Komentář:

¹⁾ Údaje za denní formu vzdělávání.

Ve sledovaném období se zvyšoval podíl žáků s LMP v běžných třídách. V roce 2020/21 bylo do běžných tříd ZŠ integrováno 26,4 % žáků s LMP, v roce 2024/25 již tito žáci představovali 27,7 %, tj. nárůst o 1,3 p. b.

Děti, žáci a studenti s přiznaným podpůrným opatřením s kódem NFN

V mateřských školách bylo k 30. 9. 2024 vykázáno 8 419 dětí v běžných i speciálních třídách, kterým bylo vydáno doporučení školským poradenským zařízením a byla jim poskytnuta podpora ve vzdělávání v souladu s § 16 Zákona č. 561/2004, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) nebo jim v 1. stupni podporu poskytuje škola.

V základních školách bylo evidováno 61 329 žáků s poskytnutou podporou ve vzdělávání, z toho 20 976 dívek. Zároveň

Tabulka 27: Počty a procentuální zastoupení žáků s lehkým mentálním postižením (LMP) v oboru Základní škola – podle druhu integrace ve školním roce 2020/21 – 2024/25

	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Žáci s LMP celkem	16 247	16 861	17 575	17 868	18 032
z celku ve speciálních třídách	11 960	12 323	12 833	13 026	13 045
Podíl žáků s LMP ve speciálních třídách	73,6%	73,1%	73,0%	72,9%	72,3%
z celku v běžných třídách	4 287	4 538	4 742	4 842	4 987
Podíl žáků s LMP v běžných třídách	26,4%	26,9%	27,0%	27,1%	27,7%

Zdroj: databáze MŠMT

Komentář:

Počet žáků s evidovaným LMP bez ohledu na jiná evidovaná postižení (více vad, autismus) a nárok na zvýšené financování.

z hlediska druhů škol je na základních školách zastoupen největší počet žáků s přiznaným podpůrným opatřením.

Střední školy vykázaly 1 890 žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními, z toho u 601 dívek.

V konzervatořích bylo evidováno 11 žáků s poskytnutými podpůrnými opatřeními ve vzdělávání a ve vyšších odborných školách se nacházel jen malý počet studentů (celkem 5), kterým byla poskytnuta podpora ve vzdělávání.

Tabulka 28: Počty dětí, žáků a studentů s přiznaným podpůrným opatřením s kódem normované finanční náročnosti (NFN) ve školním roce 2024/25

Druh školy	Děti/žáci/studenti s přiznaným PO s kódem NFN	
	celkem	z toho dívky/ženy
Mateřské školy	8 419	2 362
Základní školy	61 329	20 976
Střední školy	1 890	601
Konzervatoře	11	4
Vyšší odborné školy	5	2

Zdroj: databáze MŠMT

Komentář:

Údaje podle stavu k 30. 9. 2024, u VOŠ k 31. 10. 2024.

Změny v poskytování vykázaných podpůrných opatření v časovém období od 1. 8. 2023 do 31. 7. 2024 podle druhu školy jsou patrné z Tabulky 29.

Tabulka 29: Nejčastěji školami vykázané kódy podpůrných opatření (PO) v období od 1. 8. 2023 do 31. 7. 2024

Kód PO	Název podpůrného opatření	Celkem PO
MŠ		
U3C207A01	Pomůcky pro rozvoj řeči, komunik. schop. a logoped. podporu (dle potřeby žáka)	854
U3C201A01	Základní mater. a didaktické vybavení pro žáka se SVP (vč. spotřeb. materiálu)	489
04B501A40	Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 (úvazek 40 hod.)	460
03B501A30	Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 ve škole (úvazek 30 hod.)	425
U3C206A01	Pomůcky pro rozvoj jemné motoriky či grafomotoriky	329
ZŠ		
02D601A01	Předmět speciálně pedagogické péče (1 hodina)	5 008
U2C201A01	Základní mater. a didaktické vybavení pro žáka se SVP (vč. spotřeb. materiálu)	2 784
U3C201A01	Základní mater. a didaktické vybavení pro žáka se SVP (vč. spotřeb. materiálu)	2 632
U2C208A01	Pomůcky pro rozvoj čtení a psaní (v libovolné rovině dle potřeby žáka)	1 590
B3C208A01	Speciální učebnice pro výuku žáků s mentálním postižením	1 589
SŠ		
U4C201A01	Základní mater. a didaktické vybavení pro žáka se SVP (vč. spotřeb. materiálu)	109
U3C201A01	Základní mater. a didaktické vybavení pro žáka se SVP (vč. spotřeb. materiálu)	73
04B501A40	Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 (úvazek 40 hod.)	54
03B501A30	Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 ve škole (úvazek 30 hod.)	50
U4C208A01	Pomůcky pro učení se českému jazyku nebo do výuky českého jazyka	46

Zdroj: databáze MŠMT

Komentář:

Jedná se o počet PO v tzv. čistém saldu, tedy počet zahájených PO mínus počet ukončených PO daného kódu.

Výuka cizích jazyků

Cizí jazyk se učilo v základní škole ve školním roce 2024/25 celkem 887 425 žáků. Nejvyšší podíl žáků se věnoval anglickému jazyku (99,6 % žáků základních škol) a německému jazyku (25,6 %).

Ve středních školách v denní formě vzdělávání se učilo cizí jazyk 473 459 žáků. Anglickému jazyku se věnovalo 99,0 % a německému jazyku 36,9 % žáků učících se cizí jazyk ve středních školách v denní formě vzdělávání. Z celkového počtu žáků učících se cizí jazyk v denní formě vzdělávání se 45,9 % žáků středních škol učilo jeden jazyk, 53,0 % si osvojovalo dva cizí jazyky a 1,0 % se věnovalo třem a více cizím jazykům.

V konzervatořích se z 3 190 žáků učících se cizí jazyk v denní formě vzdělávání věnovalo anglickému jazyku 95,3 % žáků, německému jazyku 27,0 % žáků a italskému jazyku 14,2 % žáků. Z celkového počtu žáků učících se cizí jazyk se učilo 47,7 % žáků jeden jazyk, 50,8 % si osvojovalo dva cizí jazyky a 1,5 % se věnovalo třem a více cizím jazykům.

Ve vyšších odborných školách v denní formě vzdělávání se učilo cizí jazyk 13 324 studentů. Nejvyšší podíl studentů denní formy vzdělávání se věnoval anglickému jazyku (99,4 %) a německému jazyku (11,0 %). Z celkového počtu studentů učících se cizí jazyk se 84,1 % studentů učilo jeden jazyk, 14,0 % si osvojovalo dva cizí jazyky a 1,8 % se věnovalo třem a více jazykům.

Tabulka 30: Regionální školství – žáci/studenti učící se cizí jazyky ve školním roce 2024/25

Kategorie zaměstnanců		ZŠ	SŠ	Konzervatoře	VOŠ
Žáci/studenti celkem¹⁾		887 425	473 459	3 190	13 324
z toho žáci/studenti učící se	anglický jazyk	884 098	468 865	3 040	13 250
	francouzský jazyk	10 079	22 687	451	102
	německý jazyk	227 442	174 634	860	1 467
	ruský jazyk	33 844	21 828	5	295
	španělský jazyk	22 445	45 068	99	459
	italský jazyk	696	947	452	54
	latinský jazyk	.	7 081	38	845
	klasickou řečtinu	.	-	.	.
	jiný evropský jazyk	1 341	274	-	6
	jiný cizí jazyk	72	331	-	28
Průměrný počet jazyků na žáka/studenta ²⁾		1,18	1,52	1,35	1,21
Průměrný počet jazyků na počet žáků/studentů učících se cizí jazyk		1,33	1,57	1,55	1,24

Zdroj: databáze MŠMT

Komentáře:

¹⁾ Každý žák je započítán pouze jednou bez ohledu na to, kolika cizím jazykům se učí.

²⁾ Žáci SŠ a konzervatoří a studenti VOŠ v denní formě vzdělávání.

Tabulka 31: Regionální školství – počty cizinců ve školním roce 2020/21–2024/25 – podle úrovně vzdělávání

		2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Regionální školství		50 942	53 630	107 486	108 406	117 125
v tom	mateřské školy	11 864	12 103	19 567	19 409	20 371
	základní školy	28 380	30 543	72 748	70 662	74 355
	střední školy	9 751	10 053	14 128	17 184	21 227
	konzervatoře	210	210	281	269	265
	vyšší odborné školy	737	721	762	882	907
Podíl na celkovém počtu dětí/žáků/studentů		2,9%	3,0%	5,8%	5,8%	6,2%
v tom	mateřské školy	3,3%	3,4%	5,3%	5,3%	5,7%
	základní školy	2,9%	3,2%	7,2%	7,1%	7,4%
	střední školy	2,3%	2,3%	3,1%	3,5%	4,2%
	konzervatoře	5,4%	5,5%	7,4%	7,1%	6,9%
	vyšší odborné školy	4,0%	3,6%	3,7%	4,1%	4,1%

Zdroj: databáze MŠMT

Vzdělávání cizinců

Ve školním roce 2024/25 meziročně vzrostl počet vzdělávajících se cizinců o 8,0 %, což je v absolutní hodnotě 8 719 cizinců.

V mateřských školách se ve školním roce 2024/25 vzdělávalo 20 371 cizinců, tedy 5,7 % všech dětí mateřských škol. Počet dětí (cizinců) se meziročně zvýšil o 5,0 %. K nejpočetnější skupině cizinců patřili Ukrajinci (56,6 %), Vietnamci (12,0 %) a Slováci (11,2 %). Ukrajínští azylant, osoby s doplňkovou a dočasnou ochranou tvořili 29,1 % všech cizinců v mateřských školách.

V základních školách se v roce 2024/25 vzdělávalo 74 355 cizinců (7,4 % žáků základních škol). Meziročně vzrostl počet cizinců o 5,2 %. Největší skupinu tvořili cizinci se státním občanstvím Ukrajina (68,3 %), Vietnam (8,8 %) a Slovensko (8,2 %). Ukrajínští azylant včetně osob s dočasnou a doplňkovou ochranou tvořili 53,4 % všech cizinců v základních školách.

Do středních škol docházelo ve školním roce 2024/25 celkem 21 227 cizinců (4,2 % žáků středních škol). Oproti minulému roku došlo k nárůstu o 23,5 %. Ve středních školách byli nejvíce zastoupeni Ukrajinci (60,4 %), Slováci (11,9 %) a Vietnamci (11,0 %). Ukrajínští azylant tvořili 33,9 % všech cizinců ve středních školách.

V konzervatořích tvořili cizinci 6,9 % všech žáků. Počet žáků (cizinců) se meziročně snížil o 1,5 %. V konzervatořích byli nejpočetnější skupinou Ukrajinci (51,3 %), Slováci (22,6 %) a Rusové (6,8 %). Ukrajínští azylant včetně osob s doplňkovou a dočasnou ochranou tvořili 31,3 % všech cizinců v konzervatořích.

Tabulka 32: Regionální školství – počty cizinců-Ukrajinců ve školním roce 2020/21 – 2024/25 – podle úrovně vzdělávání

		2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	
Regionální školství – Ukrajinci							
z toho	mateřské školy		2 932	3 053	10 718	10 501	11 537
	z toho	s trvalým pobytem	2 814	2 841	3 234	3 947	4 590
		azylanti ¹⁾	13	13	6 904	5 697	1 177
		osoby s doplňkovou ochranou ¹⁾	.	.	.	.	63
		osoby s dočasnou ochranou ¹⁾	.	.	.	.	4 684
	základní školy		8 408	9 646	50 849	47 858	50 806
	z toho	s trvalým pobytem	6 649	7 305	7 880	8 104	8 548
		azylanti ¹⁾	59	63	39 478	37 074	524
		osoby s doplňkovou ochranou ¹⁾	.	.	.	.	121
		osoby s dočasnou ochranou ¹⁾	.	.	.	.	39 086
	střední školy		2 995	3 112	7 062	9 643	12 825
	z toho	s trvalým pobytem	2 468	2 627	2 971	3 485	4 236
		azylanti ¹⁾	18	9	3 457	4 869	57
		osoby s doplňkovou ochranou ¹⁾	.	.	.	.	7
		osoby s dočasnou ochranou ¹⁾	.	.	.	.	7 129
	konzervatoře		40	42	136	144	136
	z toho	s trvalým pobytem	14	15	17	19	26
		azylanti ¹⁾	-	-	88	95	23
		osoby s doplňkovou ochranou ¹⁾	.	.	.	.	1
		osoby s dočasnou ochranou ¹⁾	.	.	.	.	59
	vyšší odborné školy		157	166	215	269	309
	z toho	s trvalým pobytem	90	105	102	127	140
		azylanti ¹⁾	-	1	51	63	10
		osoby s doplňkovou ochranou ¹⁾	.	.	.	.	.
		osoby s dočasnou ochranou ¹⁾	.	.	.	.	68

Zdroj: databáze MŠMT

Komentář:

¹⁾ Azylanti – azylanti, osoby požívající doplňkové ochrany, žadatelé o udělení mezinárodní ochrany (podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů) a osoby požívající dočasné ochrany (zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů). Od školního roku 2024/25 je tato souhrnná kategorie rozčleněna do tří kategorií, a to azylanti nebo žadatelé o azyl, osoby s dočasnou ochranou a osoby s doplňkovou ochranou.

Ve vyšších odborných školách se počet cizinců meziročně zvýšil o 2,8 %. Podíl studentů (cizinců) na celkovém počtu studentů vyšších odborných škol je v letošním školním roce 4,1 %. Ve vyšších odborných školách jsou mezi studenty (cizinci) zastoupeni nejvíce Slováci (35,8 %), Ukrajinci (34,1 %), a Rusové (15,9 %). Ukrajínští azylanti včetně osob s doplňkovou a dočasnou ochranou tvořili 8,6 % všech cizinců ve vyšších odborných školách.

Seznam použitých zkratk:

AOs	Autorizovaná osoba
AP zkoušky	Advanced Placement zkoušky
CARDS	Czech Academic and Research Discovery Services
CZK	Česká koruna
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
DiPSy	Digitální přihlašovací systému
ENQA	European Association for Quality Assurance in Higher Education
EOSC	European Open Science Cloud
EQAR	European Quality Assurance Register for Higher Education
ERR	Evropský referenční rámec pro jazyky
ESF	Evropský sociální fond
ESF+	Evropský sociální fond plus
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
EU	Evropská unie
EUR	Euro
IOS	Inovovaná oborová soustava
IPs	Individuální projekt systémový
ISV eEdu	Informační systém vzdělávání eEdu
ITI	Integrované teritoriální investice
KONA	Koordinátor podpory nadání
MAP	Místní akční plány rozvoje vzdělávání
MAS	Místní akční skupina
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
mŠVP	Modelový školní vzdělávací program
MUNI	Masarykova univerzita
NDI	Národní datová infrastruktura
NKC	Národní kontaktní centrum – gender a věda
NPI ČR	Národní pedagogický institut ČR
NRIS3	Národní RIS3 strategie 2023+
NS MAS	Národní síť Místních akčních skupin České republiky
NTK	Národní technická knihovna
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

OVU	Očekávané výsledky učení
OVZ	Otevřené vzdělávací zdroje
PK	Profesní kvalifikace
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
RRF	Recovery and Resilience Facility (Nástroj pro oživení a odolnost)
RVP	Rámcový vzdělávací program
SČ	Střední článek podpory
SOŠ	Střední odborná škola
SOU	Střední odborné učiliště
SOV	Střední odborné vzdělávání
SP	Specifické potřeby
SŠ	Střední škola
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠVP	Školní vzdělávací program
VaV	Výzkum a vývoj
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základní škola
ZZ	Závěrečná zkouška v oborech vzdělání s výučním listem

